WARIS DIRIE
şi Cathleen Miller

Floarea deşertului

Călătoria extraordinară
a unei nomade din deşert

„Povestea lui Waris este una a curajului remarcabil. Din deşerturile Somaliei, în lumea modei, ea luptă împotriva oprimării şi iese campioană. Waris este inspiraţia cea mai frumoasă pentru toţi."

Elton John

Redactare: *Ioana Bârzeanu*
Tehnoredactare: *Mariana Radu*
Corectură: *Daniel Voicea*
Copertă: *Luca Emil Cornel*

Titlul original: ***DESERT FLOWER***
The Extraordinary Journey of a Desert Nomad

Contact:
Tel./Fax: 021.222.83.80
E-mail: editura@meteorpress.ro

Distribuție la:
Tel./Fax: 021.222.83.80
E-mail: carte@meteorpress.ro
www.meteorpress.ro

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
DIRIE, WARIS
Floarea deșertului : călătoria extraordinară a unei nomade din deșert / Waris Dirie cu Cathleen Miller ; trad.: Mihai-Dan Pavelescu ; red.: Ioana Bârzeanu. - București : Meteor Publishing, 2016
ISBN 978-606-8653-91-4

I. Miller, Cathleen
II. Pavelescu, Mihai Dan (trad.)
II. Bârzeanu, Ioana (red.)

821.111-94=135.1

WARIS DIRIE
și Cathleen Miller

Floarea deșertului

Călătoria extraordinară a unei nomade din deșert

Traducere din limba engleză
de *Mihai-Dan Pavelescu*

METEOR
PUBLISHING

CUPRINS

PENTRU MAMA

Am învățat că atunci când călătorești pe drumul vieții, străbătând furtuni biciuitoare, bucurându-te de razele soarelui, înfruntând uragane, supraviețuirea este determinată doar de puterea voinței personale. De aceea, dedic această carte femeii care mi-a dat viață și a cărei forță este de neclintit: mama mea, Fattuma Ahmed Aden.

În ciuda greutăților inimaginabile cu care s-a confruntat, ea le-a demonstrat copiilor ei dovada credinței. Și-a împărțit în mod egal devotamentul între cei doisprezece copii (în sine, o realizare uimitoare) și a dovedit o înțelepciune care i-ar fi rușinat și pe cei mai mari învățați ai lumii.

Sacrificiile i-au fost numeroase; plângerile, puține. Iar în tot acel timp, noi, copiii ei, am știut că ne dăruia tot ce avea, oricât de puțin ar fi fost – fără rețineri. Ea a cunoscut nu o dată durerea sfâșietoare a pierderii unui prunc, totuși și-a păstrat puterea și curajul de a continua să lupte pentru ceilalți copii. Generozitatea sufletului ei este legendară, alături de frumusețea interioară și exterioară.

Mamă, te iubesc, te respect și te păstrez cu duioșie în suflet, și-i mulțumesc Atotputernicului Allah că mi te-a dăruit. Mă rog cerului să-ți onorez moștenirea, crescându-mi fiul la fel cum tu ți-ai crescut, neobosită, copiii.

Ah, ești o fustanelă pe care un fante tânăr a pornit s-o aleagă
Ah, ești ca un covor scump pentru care s-au plătit atâtea mii
Voi găsi oare pe cineva ca tine – care mi te-ai ivit numai o dată?
O umbrelă se rupe; tu ai puterea nervurilor din fier;
Ah, tu ești ca aurul de Nairobi, modelat cu măiestrie,
Tu ești soarele răsărit, și primele raze ale zorilor,
Voi găsi oare pe cineva ca tine, care mi te-ai ivit numai o dată?

– *Poem tradițional somalez*

NOTA AUTOAREI

Floarea deşertului este povestea adevărată a vieţii lui Waris Dirie şi toate evenimentele prezentate sunt autentice, bazate pe amintirile ei. Deşi toate personajele zugrăvite în carte sunt reale, majoritatea sunt trecute cu pseudonime, pentru a le proteja intimitatea.

1
FUGA

M-a trezit un sunet slab şi, când am deschis ochii, am zărit botul unui leu. Perfect trează şi încremenită, am lărgit ochii mult – foarte mult –, de parcă aş fi vrut să pot cuprinde cu totul animalul dinaintea mea. Am încercat să mă ridic, însă nu mâncasem de câteva zile, aşa că picioarele slăbite mi-au tremurat şi s-au îndoit sub mine. M-am prăbuşit şi m-am rezemat iarăşi cu spinarea de copacul unde mă odihnisem, adăpostită de soarele deşertului african, care devine atât de nemilos la amiază. Mi-am lăsat încetişor capul pe spate, am închis ochii şi am simţit scoarţa aspră a arborelui apăsându-mă pe ceafă. Leul era atât de aproape, încât îi puteam simţi mirosul fetid în aerul încins. M-am adresat lui Allah: „Mi-a venit sfârşitul, Doamne. Ia-mă acum, te rog!"

Lunga mea călătorie prin deşert ajunsese la sfârşit. Nu aveam nicio protecţie şi nicio armă. Nici puterea să fug. Chiar şi în circumstanţele cele mai bune, ştiam că n-aş fi putut scăpa suindu-mă în copac, deoarece, ca toate felinele, leii se caţără excelent cu ghearele lor puternice. Până aş fi ajuns la jumătatea trunchiului – TROSC! –, o lovitură de labă şi s-ar fi zis cu mine. Fără teamă, am redeschis ochii şi i-am spus leului: „Vino şi ia-mă. Sunt pregătită pentru tine."

Era un mascul frumos, cu coamă aurie şi coadă lungă pe care o şfichiuia într-o parte şi cealaltă, ca să alunge muştele. Avea cinci-şase ani, era tânăr şi sănătos. Ştiam că m-ar fi putut zdrobi pe loc; el era regele. Toată viaţa văzusem cum labele acelea doborau antilope şi zebre, mai grele decât mine cu peste o sută de kilograme.

Leul m-a privit şi a clipit lent din ochii lui de culoarea mierii. Ochii mei căprui l-au fixat nemişcaţi. El şi-a ferit privirea.

„Haide. Ia-mă acum." S-a uitat din nou la mine, apoi şi-a ferit iarăşi privirea. Şi-a umezit botul cu limba şi s-a aşezat pe labele din spate. După aceea s-a sculat şi a umblat înainte şi înapoi prin faţa mea, senzual, elegant. În cele din urmă, s-a întors şi s-a îndepărtat, hotărând fără doar şi poate că aveam atât de puţină carne pe oase, încât nu merita să mă mănânce. A mers prin deşert, până ce blana arămie i s-a pierdut pe fundalul nisipului.

Când am înţeles că nu mă va ucide, n-am suspinat de uşurare, întrucât nu-mi fusese frică. Fusesem pregătită să mor. Dar, în mod vădit, Dumnezeu, care-mi fusese întotdeauna prietenul cel mai apropiat, plănuise altceva, avea un motiv pentru a mă ţine în viaţă. „Care-i scopul tău? Du-mă acolo, arată-mi calea", l-am rugat eu.

Apoi m-am străduit să mă ridic în picioare.

Călătoria aceasta de coşmar a început pentru că fugisem de tatăl meu. Aveam treisprezece ani şi trăiam cu familia mea nomadă în deşertul somalez, când tata anunţase că-mi aranjase măritişul cu un bătrân. Ştiind că trebuia să acţionez rapid, pentru că altfel viitorul soţ ar fi sosit pe neaşteptate ca să mă ia cu el, i-am mărturisit mamei că voiam să fug. Intenţionam să-mi găsesc mătuşa, sora mamei, care locuia în Mogadishu, capitala Somaliei. Bineînţeles, nu fusesem niciodată în Mogadishu – de fapt, nu călcasem în niciun oraş. Şi nici nu-mi întâlnisem vreodată mătuşa. Cu optimismul caracteristic unui copil, credeam însă că lucrurile se vor rezolva, cumva, ca prin farmec.

În timp ce tata şi restul familiei dormeau, mama m-a trezit şi mi-a spus:

— Pleacă acum.

Am privit în jur, ca să iau ceva, orice, dar n-am văzut nimic, nicio sticlă cu apă, niciun borcan cu lapte, niciun coş cu hrană. De aceea, desculţă, şi purtând doar o ţesătură în jurul corpului, am fugit în noaptea neagră a deşertului.

Nu ştiam direcţia spre Mogadishu, aşa că m-am mulţumit să alerg. La început, nu foarte repede, fiindcă nu puteam să văd; m-am

împiedicat în repetate rânduri de rădăcini şi până la urmă am decis să mă aşez pe nisip, fiindcă şerpii sunt la tot pasul în Africa, iar pe mine mă îngrozeau. Îmi imaginam că fiecare rădăcină pe care călcam era spinarea unei cobre veninoase. M-am aşezat şi am privit cum se lumina treptat cerul. Chiar înainte ca soarele să se fi ivit pe cer – *vuuum!* –, am ţâşnit ca o gazelă. Am alergat, am alergat şi iar am alergat multe ore.

Până la amiază, pătrunsesem adânc în deşertul de nisip roşu şi în propriile mele gânduri. „Unde naiba mă duc?" m-am întrebat. Nu ştiam nici măcar în ce direcţie mă îndreptam. Peisajul se întindea identic la nesfârşit, o mare de nisip întreruptă doar pe ici, pe colo de câte un arbore spinos acacia; privirea mea putea străbate kilometri întregi. Flămândă, însetată şi obosită, am încetinit treptat şi am început să merg. Umblând, ameţită şi neinteresată de cele din jur, mă gândeam: unde mă va duce noua mea viaţă? Ce se va întâmpla în continuare?

Pe când reflectam la aceste întrebări, mi s-a părut că aud un glas:

— W-A-R-I-S... W-A-R-I-S...

Mă striga tatăl meu! M-am rotit şi am privit în jur, dar n-am văzut pe nimeni. Mi-am spus că poate îmi imaginam.

— W-A-R-I-S... W-A-R-I-S... a răsunat glasul împrejurul meu.

Tonul era rugător, totuşi m-a speriat. Dacă m-ar fi prins, tata m-ar fi adus cu siguranţă înapoi şi m-ar fi silit să mă căsătoresc cu bărbatul acela, şi-n plus, mi-ar fi tras şi o chelfăneală. Nu fusese o simplă nălucire; era într-adevăr tata şi se apropia. Am început din nou să alerg pe cât de repede puteam. Tata mă ajunsese din urmă, deşi avusesem un avans de câteva ore. Aşa cum am înţeles ulterior, venise după urmele pe care le lăsasem în nisip.

Tata era prea bătrân ca să mă prindă – aşa crezusem –, fiindcă eu eram tânără şi iute. În gândirea mea de copilă, el era un moş. Acum îmi amintesc râzând că, pe atunci, tata încă nu împlinise patruzeci de ani. Toţi eram într-o formă fizică incredibilă, deoarece alergam peste tot; nu aveam automobile şi nu exista nicio formă de transport public. Iar eu eram mereu rapidă,

alergam după animale, în căutarea apei, luându-mă la întrecere cu întunericul pentru a ajunge în siguranţă acasă, înainte să piară lumina.

După un timp, nu l-am mai auzit pe tata strigându-mi numele, aşa că mi-am încetinit fuga. Mi-am spus că, dacă nu mă opream, tata va obosi şi se va întoarce acasă. Am privit în urmă, spre orizont, şi l-am zărit brusc, trecând peste duna din spatele meu. Şi el mă zărise. Îngrozită, am alergat mai repede. Şi mai repede. Era ca şi cum am fi făcut surf pe valuri de nisip; eu urcam în goană o dună, iar el aluneca la vale pe cea din spatele meu. Am continuat aşa multe ore, până când mi-am dat seama că nu-l mai văzusem de ceva vreme. Nici el nu m-a mai strigat.

Inima-mi bătea aşa de tare, încât, în cele din urmă, m-am oprit, m-am ascuns după un hăţiş şi am privit în jur. Nimic. Am ascultat cu multă atenţie. Niciun sunet. Când am ajuns la o formaţiune stâncoasă netedă, m-am oprit din nou să mă odihnesc. Învăţasem însă din greşeala din noaptea trecută, aşa că, după ce mi-am reluat alergarea, m-am menţinut în preajma rocilor, unde solul era dur, apoi am schimbat direcţia, pentru ca tata să nu se poată orienta după urmele mele.

Mi-am spus că el se întorsese, încercând să ajungă acasă, deoarece soarele începea să apună de-acum. I-ar fi fost totuşi imposibil să sosească înainte de lăsarea întunericului. Ar fi fost nevoit să alerge prin beznă, încercând să audă sunetele familiei noastre în înserare, să-şi găsească drumul după glasurile copiilor, care ţipau şi râdeau, şi după zgomotele animalelor din turme, care mugeau şi behăiau. În deşert, vântul poartă sunetele la distanţe mari, aşa că zgomotele acelea jucau rolul unor faruri când ne rătăceam noaptea.

După ce am mers de-a lungul rocilor, am schimbat direcţia. De fapt, nu conta ce direcţie alegeam, întrucât nu aveam habar încotro se afla Mogadishu. Am alergat până când soarele a apus, lumina a dispărut, iar noaptea a devenit atât de neagră, încât nu puteam vedea nimic. Deja mă simţeam înfometată şi nu mă puteam gândi decât la mâncare. Tălpile îmi sângerau. M-am aşezat sub un copac să mă odihnesc şi am adormit.

Dimineaţa m-au trezit razele soarelui care-mi ardeau chipul. Am deschis ochii şi am privit frunzele eucaliptului superb ce se ridicau spre cer. Încet, am început să realizez în ce situaţie mă aflam. „Dumnezeule, sunt singură. Ce-o să fac?"

M-am sculat şi am continuat să alerg; am făcut asta zile la rând. Nu ştiu sigur câte zile. Ştiu doar că timpul n-a mai existat pentru mine, ci numai foamea, setea, frica şi durerea. Când se făcea prea întuneric ca să pot vedea, mă opream şi mă odihneam. La amiază, când soarele ardea cu putere, mă aşezam sub un arbore şi mă odihneam.

În timpul unei asemenea sieste am adormit şi m-a trezit leul. În acel moment deja nu-mi mai păsa de libertate; nu voiam decât să mă întorc acasă, la mama. O doream pe mama mai mult decât doream mâncarea sau apa. Şi, deşi noi eram obişnuiţi să nu mâncăm sau să nu bem apă timp de o zi sau două, ştiam că nu mai puteam supravieţui mult. Eram atât de slăbită, încât abia mă puteam mişca, iar tălpile îmi erau crăpate şi pline de băşici, astfel că fiecare pas însemna agonie. Atunci când leul îşi linsese botul flămând înaintea mea, eu cedasem. Salutam moartea rapidă sub colţii lui, întrucât m-ar fi scăpat de suferinţe.

Însă leul privise oasele ce-mi ieşeau prin piele, obrajii scofâlciţi şi ochii bulbucaţi, apoi plecase. Nu ştiu dacă i se făcuse milă de o făptură atât de jalnică, sau dacă pur şi simplu realizase pragmatic că n-aş fi fost bună nici măcar de o gustare. Sau poate că Dumnezeu intervenise de partea mea. Am decis totuşi că Dumnezeu nu putea fi atât de nemilos încât să mă cruţe, doar pentru ca să mor în alt mod, mai crud, de pildă prin inaniţie. El avea alte planuri pentru mine, aşa că i-am solicitat îndrumarea: „Du-mă acolo, arată-mi calea." Sprijinindu-mă de copac ca să nu-mi pierd echilibrul, m-am ridicat în picioare şi i-am cerut ajutorul.

Am pornit din nou la drum şi, după câteva minute, am ajuns la o zonă de păşunat, plină de cămile. Am căutat-o din ochi pe cea cu

cel mai mult lapte şi am alergat spre ea. Mi-am lipit buzele de ugerul ei şi am supt laptele ca un prunc. Cămilarul m-a zărit şi a răcnit:

— Pleacă de-acolo, afurisită mică!

Am auzit apoi pocnetul unui bici, dar eram disperată şi am continuat să sug, înghiţind laptele pe cât puteam de iute.

Cămilarul s-a apropiat în goană, răcnind asurzitor şi cu răutate. Ştia că dacă nu mă speria să plec, ar fi fost prea târziu până ajungea la mine. Laptele s-ar fi terminat. Eu însă băusem destul, aşa că am luat-o la fugă. Bărbatul m-a urmărit şi chiar a izbutit să mă atingă de două ori cu pleasna biciului, înainte să mă desprind. Eram mult mai rapidă, şi el a rămas locului pe nisip, blestemând în soarele după-amiezii.

Acum aveam combustibil în mine; eram plină de energie. Am continuat să alerg şi am alergat întruna, până am ajuns la un sat. Nu mai fusesem niciodată într-un astfel de loc, unde existau case şi străzi din pământ bătătorit. Am înaintat pe mijlocul străzii, crezând pur şi simplu că pe acolo trebuia să merg. Am intrat în aşezare, holbându-mă la decorul straniu şi rotind capul în toate părţile. O femeie a trecut pe lângă mine, m-a cercetat din tălpi până în creştet, după care s-a răstit:

— Ce proastă eşti! Unde te crezi?

Apoi a strigat spre alţi săteni din apropiere:

— Dumnezeule, uitaţi-vă la picioarele ei! A arătat către tălpile mele, care erau crăpate şi acoperite de sânge închegat. Vai, Doamne, trebuie să fie o fetiţă proastă de la ţară!

Ea înţelesese. După aceea a zbierat la mine:

— Fetiţo, dacă vrei să trăieşti, ieşi de pe stradă! Ieşi de pe drum!

A fluturat din braţ, m-a împins într-o parte şi a hohotit.

Am ştiut că toţi auziseră şi m-am simţit teribil de ruşinată. Am lăsat ochii în pământ, dar am continuat să merg pe mijlocul drumului, pentru că nu înţelesesem ce voise să spună. În scurt timp a apărut un camion. TIII-TIII! Şi a trebuit să sar într-o parte ca să mă feresc. M-am întors cu faţa spre trafic şi, în timp ce maşinile şi camioanele veneau spre mine, am întins braţul. Nu pot spune că făceam autostopul, deoarece nici măcar nu ştiam ce însemna „autostop". Am stat pur şi simplu locului pe drum cu braţul întins, încercând să conving pe cineva să oprească. Un automobil a trecut atât de aproape, încât mai că mi-a retezat mâna, aşa că am retras-o iute. Am întins din nou braţul, dar nu chiar aşa de mult, m-am apropiat de marginea drumului şi am mers mai departe. M-am uitat la feţele celor care treceau pe lângă mine în maşini şi m-am rugat în gând ca unul dintre ei să oprească şi să mă ajute.

În cele din urmă, s-a oprit un camion. Nu sunt încântată de cele întâmplate în continuare – dar s-a întâmplat, şi de aceea nu pot decât să spun adevărul, aşa cum a fost. Chiar şi azi, când îmi amintesc de acel camion care s-a oprit, regret că nu mi-am ascultat instinctele care mă sfătuiau să nu urc.

Camionul transporta piatră pentru construcţii; bolovani cu muchii tăioase, neregulate, de mărimea unor mingi de softball. În cabină se aflau doi bărbaţi; şoferul a deschis portiera şi a rostit în somaleză:

— Hopa sus, scumpo!

M-am simţit neajutorată şi frica m-a paralizat.

— Merg spre Mogadishu, am explicat.

— Te duc oriunde vrei, a rânjit el.

Când a zâmbit, am văzut că avea dinţii coloraţi ca de tutun, numai că erau roşii. Ştiam că nu tutunul îi colorase aşa, pentru că îl văzusem şi pe tata mestecând o dată. Era *khat*, o plantă narcotică similară cocainei pe care o folosesc bărbaţii din Africa. Femeile n-au voie s-o atingă, ceea ce este mai bine; *khatul* îi înnebuneşte pe bărbaţi, făcându-i hiperexcitaţi şi agresivi, şi a distrus multe vieţi.

Am înţeles că intrasem în bucluc, dar în acelaşi timp n-am ştiut ce să fac, aşa că am încuviinţat din cap. Şoferul mi-a spus să mă urc în spate, iar asta m-a liniştit puţin, pentru că nu aveam să stau lângă cei doi. Am urcat pe platforma camionului şi m-am aşezat într-un colţ, încercând să-mi găsesc un loc confortabil pe maldărul de pietre. În deşert se făcuse întuneric şi rece; când camionul s-a pus în mişcare, mi s-a făcut frig şi m-am întins pe jos, ca să mă feresc de curent.

Iar după aceea, parcă pe neaşteptate, tovarăşul şoferului a apărut lângă mine, îngenunchind pe pietre. Era trecut de patruzeci

de ani şi foarte urât. Era atât de urât, încât până şi părul îl părăsea; începuse să chelească. Încercase să compenseze acest dezavantaj, lăsându-şi mustăcioară. Avea dinţii ciobiţi, iar câţiva îi lipseau; cei rămaşi erau pătaţi în roşu de *khat*, totuşi bărbatul continua să-mi rânjească, dezvelindu-i cu mândrie. Nu voi uita niciodată chipul lui, care mă privea pofticios.

Pe lângă toate astea, era şi gras, după cum am aflat când şi-a lăsat pantalonii în vine. Penisul erect s-a legănat spre mine când m-a prins de picioare şi a încercat să le îndepărteze cu sila.

— Nu, te rog, te rog, nu! l-am implorat.

Mi-am strâns picioarele slăbănoage unul în jurul celuilalt ca nişte covrigi, lipindu-le cu disperare. Bărbatul s-a luptat cu mine, străduindu-se să le desfacă. După aceea, fiindcă nu avea succes, m-a pălmuit cu brutalitate. Am ţipat ascuţit, dar zbieretul meu s-a pierdut în curentul lăsat de camionul care gonea în noapte.

— DESFĂ-ŢI NAIBII PICIOARELE!

Am continuat să ne luptăm, el mă apăsa cu toată greutatea corpului, iar muchiile bolovanilor îmi intrau în spate. M-a pălmuit din nou, de data asta mai violent. La a doua palmă am ştiut că trebuia să folosesc altă tactică, fiindcă era prea puternic ca să mă pot împotrivi prea mult. În mod evident, ştia ce făcea. Spre deosebire de mine, avea experienţă, pentru că, neîndoios, violase multe femei; eram sortită să devin următoarea de pe lista lui. Doream din tot sufletul să-l ucid, dar nu aveam nicio armă.

De aceea m-am prefăcut că-l doresc. I-am spus cu glas dulce:

— Bine, bine, dar lasă-mă mai întâi să fac pipi.

Mi-am dat seama că devenise încă şi mai excitat – hei, fetiţa asta îl dorea! – şi mi-a dat drumul. M-am dus în capătul opus al camionului şi am simulat că mă las pe vine şi urinez în beznă. În felul acesta am câştigat câteva minute ca să mă gândesc cum să procedez în continuare. Până mi-am terminat mica farsă, pusesem la punct un plan. Am luat piatra cea mai mare pe care o putusem găsi şi, ţinând-o în mână, m-am întors şi m-am întins lângă el.

Bărbatul s-a suit pe mine şi am strâns piatra în pumn. Am ridicat-o în lateral şi l-am lovit cu toată puterea drept în tâmplă.

După prima lovitură, am văzut cum ochii i s-au dat peste cap. L-am lovit încă o dată şi a căzut de pe mine. Aidoma unei războinice, am simţit brusc că deţineam o forţă uriaşă. Nu ştiusem de existenţa ei, dar când cineva încearcă să te atace, să te ucidă, devii puternic. Nu ştii cât de puternic poţi fi până în acel moment. L-am lovit din nou în timp ce zăcea şi am văzut cum îi curgea sângele din ureche.

Prietenul lui aflat la volan a văzut totul în oglinda retrovizoare din cabină şi a început să strige:

— Ce naiba se-ntâmplă acolo?

A căutat nişte desişuri pe dreapta, ca să oprească. Ştiam că dacă mă va prinde, va fi sfârşitul meu. Când camionul a încetinit, m-am târât spre spatele platformei şi am sărit pe sol ca o pisică. Apoi am fugit cât mă ţineau picioarele.

Şoferul era bătrân; a coborât din cabină şi a răcnit cu glas răguşit:

— Mi-ai ucis prietenul! Stai! L-ai ucis!

M-a urmărit prin tufişurile pipernicite pe o distanţă scurtă, apoi a abandonat. Sau aşa crezusem eu.

Şoferul s-a întors la camion, s-a urcat în cabină, a pornit motorul şi a venit după mine în deşert. Razele gemene ale farurilor iluminau pământul înaintea mea; auzeam în urmă vuietul motorului. Alergam cât puteam de repede, dar, bineînţeles, autocamionul mă ajungea. Am descris zigzaguri şi cercuri prin beznă. Şoferul n-a putut ţine pasul cu manevrele mele şi, în cele din urmă, a cedat şi s-a îndreptat spre drum.

Eu am alergat prin deşert ca un animal hăituit; am fugit prin deşert, apoi prin junglă, apoi iarăşi prin deşert, fără să am habar unde mă aflam. Soarele a răsărit, însă eu tot nu m-am oprit din alergare. Am ajuns până la urmă la alt drum. Deşi mă îngrozea ce mi s-ar fi putut întâmpla, am decis să fac din nou autostopul, pentru că ştiam că trebuia să mă îndepărtez cât mai mult de şoferul de camion şi prietenul lui. N-am aflat niciodată ce s-a întâmplat cu agresorul meu după ce l-am lovit cu piatra, dar ultimul lucru pe care-l doream era să-i reîntâlnesc pe cei doi bărbaţi.

Nu cred că ofeream o imagine prea grozavă, stând pe marginea drumului sub soarele dimineţii. Ţesătura pe care o purtam era acum o zdreanţă murdară; alergasem multe zile prin deşert, aşa că pielea şi părul îmi erau pline de nisip; braţele şi picioarele arătau ca nişte crenguţe care s-ar fi putut rupe la un vânt mai puternic, iar picioarele îmi erau acoperite de băşici care ar fi putut rivaliza cu ale leproşilor. Am ridicat braţul şi am făcut semn unui Mercedes. Un bărbat elegant îmbrăcat a tras maşina pe dreapta. M-am suit pe fotoliul capitonat în piele şi am icnit, văzând luxul din jur.

— Unde mergi? a întrebat şoferul.

— Într-acolo, am răspuns, şi am arătat drept în faţă, în direcţia în care mergea deja Mercedesul.

Bărbatul a deschis gura, arătându-şi dinţii albi şi frumoşi, şi a început să râdă.

2

CRESCÂND CU ANIMALELE

Înainte să fi fugit de acasă, viaţa mea se desfăşurase în jurul naturii, familiei şi legăturii noastre strânse cu animalele care ne asigurau existenţa. De când mă ştiu că am împărtăşit o trăsătură comună cu copiii din toată lumea: dragostea faţă de animale. Ba chiar, amintirea mea cea mai veche este iedul meu favorit, Billy. A fost comoara mea specială, a însemnat totul de pe lume şi poate că-l iubeam mai mult pentru că era un copil, ca mine. I-am adus pe furiş toată mâncarea pe care o găseam, până a ajuns iedul cel mai dolofan şi mai vesel din turmă. Mama întreba întruna:

— De ce o fi capra asta aşa de grasă, când toate celelalte sunt slăbănoage?

Mă ocupam de el întruna, pieptănându-l, mângâindu-l şi vorbindu-i ore întregi.

Relaţia mea cu Billy reprezenta perfect viaţa noastră din Somalia. Soarta familiei mele era întreţesută cu cea a turmelor pe care le îngrijeam zilnic. Dependenţa de animale a creat marele nostru respect faţă de ele şi sentimentul acela era prezent în toate acţiunile noastre. Toţi copiii din familia mea se ocupau de animale, o sarcină la care am început să ajutăm imediat ce am putut umbla în două picioare. Creşteam cu animalele, ne mergea bine când le mergea şi lor bine, sufeream când sufereau ele şi muream când mureau ele. Noi creşteam vite, oi şi capre, dar, deşi îl iubeam din tot sufletul pe micul Billy, nu încăpea îndoială că animalele cele mai importante erau cămilele.

Cămila este legendară în Somalia, care se mândreşte că are mai multe cămile decât orice ţară din lume; numărul lor este mai mare decât numărul oamenilor în Somalia. În ţara mea avem o tradiţie foarte veche a poeziei orale şi mare parte a acesteia este dedicată transmiterii lecţiilor despre cămile de la o generaţie la

următoarea, insistând asupra valorii lor esențiale pentru cultura noastră. Țin minte că mama obișnuia să ne fredoneze un cântecel, care spunea în esență: „Cămila mea a plecat la omul rău, care o va omorî sau mi-o va fura. De aceea, te rog, te implor, Doamne, adu-mi cămila înapoi." Din fragedă copilărie, am învățat importanța acestor animale, deoarece, pentru societatea noastră, ele sunt ca aurul. Pur și simplu, nu poți trăi fără ele în deșert.

Până și viața oamenilor este măsurată în cămile – prețul pentru un om care a fost ucis este o sută de cămile. Clanul ucigașului trebuie să plătească o sută de cămile familiei victimei, fiindcă, în caz contrar, aceasta îl va ataca pe ucigaș ca răzbunare. Prețul tradițional pentru o mireasă este plătit în cămile. Însă în existența de zi cu zi, cămilele ne țineau în viață. Niciun alt animal domestic nu este la fel de bine adaptat pentru viața în deșert. O cămilă cere să bea numai o dată pe săptămână, dar poate rezista fără apă până la o lună. Între timp, însă, femela cămilă dă lapte care ne hrănește și ne potolește setea, amănunt foarte important când ești departe de apă. Cămilele păstrează lichidul și supraviețuiesc chiar și la temperaturile cele mai ridicate. Ele pasc tufișurile sărăcăcioase din peisajul nostru arid, lăsând iarba pentru celelalte turme de animale.

Noi le creșteam pentru a ne deplasa prin deșert, a ne transporta puținele bunuri și a ne plăti datoriile. În alte țări, te sui în mașină și ai plecat, însă unicele noastre mijloace de transport, exceptând mersul pe jos, erau cămilele.

Personalitatea cămilei este foarte similară cu cea a calului; o cămilă va dezvolta o relație strânsă cu stăpânul ei și va face pentru el lucruri pe care nu le-ar face pentru altcineva. Bărbații îmblânzesc cămilele tinere – o practică periculoasă – și le dresează pentru a fi călărite și a urma un conducător. Este important să fii ferm cu ele, pentru că altfel, când simt un călăreț slab, îl vor arunca din spate sau îl vor lovi cu copitele.

Ca majoritatea somalezilor, duceam viața păstorilor de animale. Deși ne străduiam permanent pentru a supraviețui, cirezile și turmele noastre mari de cămile, vite, oi și capre ne defineau ca

bogați potrivit standardelor din Somalia. Urmând tradiția, frații mei se ocupau de animalele mari, vitele și cămilele, iar fetele aveau grijă de cele mici.

Ca nomazi, călătoream întruna, fără să stăm mai mult de trei-patru săptămâni în același loc. Această mișcare constantă era determinată de nevoia îngrijirii animalelor. Căutam hrană și apă pentru a le ține în viață, dar era greu să le găsim în climatul somalez arid.

Casa noastră era o colibă împletită din iarbă; întrucât era portabilă, avea același rol pe care-l are un cort. Construiam un cadru din bețe, după care mama împletea rogojini din iarbă, pe care le întindeam peste crenguțele îndoite, astfel că se forma un dom cu diametrul de doi metri. Când sosea momentul plecării, demontam coliba și legam bețele și rogojinile, alături de puținele noastre bunuri, pe spinările cămilelor. Sunt animale incredibil de puternice, pruncii și copilașii călăreau pe ele, iar noi ceilalți mergeam alături, mânându-le spre următorul popas. Când găseam un loc cu apă și vegetație pentru păscut, ridicam din nou tabăra.

Coliba asigura adăpost pentru prunci, umbră față de soarele amiezii și spațiu de depozitare pentru laptele proaspăt. Ceilalți ne culcam noaptea afară, sub cerul liber, cu copiii ghemuiți laolaltă pe aceeași rogojină. După apusul soarelui, deșertul era rece; nu existau suficiente pături pentru ca fiecare copil să aibă câte una și, deoarece hainele erau foarte puține, ne încălzeam de la căldura propriilor noastre corpuri. Tata dormea cel mai departe de colibă, ca un paznic, protectorul familiei.

Dimineața ne trezeam odată cu soarele. Prima îndeletnicire era să mergem la țarcuri și să mulgem animalele. Oriunde am fi mers, tăiam copăcei tineri ca să facem țarcuri, pentru ca animalele să nu se rătăcească în noapte. Puii erau ținuți într-un țarc separat de mamele lor, ca să nu poată suge tot laptele. Una dintre îndatoririle mele era să mulg vacile și să iau o parte din laptele proaspăt pentru a face unt, dar să las suficient lapte și pentru viței. După muls, lăsam puii să intre și să sugă.

Mâncam apoi micul dejun, format din lapte de cămilă, care este mai nutritiv decât laptele altor animale, întrucât conţine vitamina C. Regiunea noastră era foarte aridă, fără destulă apă ca să poată fi practicată agricultura, aşa că nu aveam legume sau pâine. Uneori o luam pe urmele porcilor de deşert cu negi, nişte mistreţi africani mari, care ne conduceau la plante. Ei adulmecau rădăcinile comestibile, pe care le dezgropau cu copitele şi râturile, şi le mâncau. Familia noastră profita şi lua o parte acasă pentru a ne completa alimentaţia.

Uciderea animalelor pentru carne era considerată o risipă şi se recurgea la ea doar în cazuri de urgenţă sau la ocazii speciale, de pildă la nunţi. Animalele erau prea preţioase ca să fie omorâte şi mâncate, deoarece le creşteam pentru lapte şi troc, în schimbul altor bunuri necesare. Hrana zilnică era doar laptele de cămilă – la micul dejun şi apoi la cină. Uneori nu ajungea pentru toţi, aşa că-i hrăneam întâi pe copiii cei mai mici, apoi pe următorii ca vârstă şi aşa mai departe. Mama nu punea în gură nicio bucăţică până nu mâncaseră toţi; ba chiar, nu mi-o amintesc s-o fi văzut vreodată mâncând, deşi îmi dau seama că trebuie s-o fi făcut. Dacă nu aveam însă nimic la cină, nu era un dezastru care să trezească panica. Nu trebuia să plângem sau să ne lamentăm. Poate că cei mai mici copii plângeau, dar cei mari ştiau regulile, aşa că ne duceam pur şi simplu la culcare. Încercam să rămânem veseli, să ne păstrăm calmul şi liniştea, pentru că a doua zi, cu ajutorul lui Dumnezeu, aveam să găsim o soluţie. Filozofia noastră era *Inshallah*, care înseamnă „cu voia Domnului". Ştiam că vieţile noastre depindeau de forţele naturii şi că Dumnezeu controla aceste forţe, nu noi.

Când tata aducea acasă un sac de orez, consideram că aveam parte de un adevărat festin – asemenea unui ospăţ de sărbătoare pentru oamenii din alte părţi ale lumii. Atunci foloseam untul pe care-l obţineam prin baterea laptelui de la vaci într-un coş împletit de mama. Uneori făceam troc şi dădeam o capră în schimbul porumbului, care creştea în regiunile mai umede din Somalia, pe care îl măcinam ca să obţinem mălai şi făceam terci, sau făceam floricele din boabele de porumb, într-o tigaie deasupra focului. Când în jur erau şi alte familii, împărţeam întotdeauna ce aveam. Dacă unii dintre noi aveau ceva mâncare – curmale sau rădăcinoase – sau dacă, poate, omorâseră un animal pentru carne, o găteam şi o împărţeam între noi. Obişnuiam să dăm şi la alţii din norocul nostru, fiindcă, deşi eram izolaţi în cea mai mare parte a timpului, călătorind numai alături de una sau două alte familii, continuam să facem parte dintr-o comunitate mai mare. Pe de altă parte, întrucât nu existau frigidere, carnea sau orice alt aliment proaspăt trebuia consumat imediat.

După micul dejun, scoteam animalele din ţarcuri. La vârsta de şase ani, am primit responsabilitatea de a duce la păscut în deşert turme de şaizeci-şaptezeci de oi şi capre. Îmi luam băţul lung şi plecam singură cu turma mea, fredonând cântecelul care le îndruma. Dacă vreuna se desprindea din turmă, foloseam băţul ca s-o aduc înapoi. Ele abia aşteptau să plece, deoarece ştiau că ieşirea din ţarc însemna că se vor hrăni. Era important să plecăm cât mai devreme, pentru a găsi locul cel mai bun cu apă şi multă iarbă. În fiecare zi, căutam repede apa, ca s-o iau înaintea celorlalţi păstori; altfel, animalele lor ar fi băut puţinul care exista. Oricum, pe măsură ce razele soarelui se înfierbântau, solul devenea atât de însetat, încât sugea totul. Eu mă asiguram că animalele beau cât de multă apă puteau, pentru că era posibil să treacă şi o săptămână înainte să găsim alta. Sau două săptămâni. Sau trei... cine putea şti? Uneori, în timpul secetei, cel mai trist lucru era să vezi cum mureau animale. Noi călătoream tot mai departe, în fiecare zi, căutând apă; turmele se străduiau să ţină pasul, dar până la urmă nu mai puteau continua. Când se prăbuşeau, ne încerca un sentiment copleşitor de neajutorare, deoarece ştiam că acela era sfârşitul şi nu puteam face nimic.

În Somalia nimeni nu este proprietar de păşuni, aşa că datoria mea era să fiu abilă şi să descopăr locuri cu multă vegetaţie pentru oile şi caprele mele. Îmi dezvoltasem instinctele de supravieţuire pentru a căuta semnele de ploaie şi cercetam cerul după urme de

nori. Şi celelalte simţuri jucau un rol, fiindcă un iz specific sau o anumită senzaţie din aer anunţa ploaia.

În timp ce animalele păşteau, eu vegheam după prădători, care sunt peste tot în Africa. Hienele se furişau şi înhăţau un miel sau un ied care se îndepărtase de turmă. Existau lei de care să-mi fac griji, şi câini sălbatici; toţi se deplasau în cete sau haite, dar eu eram singură.

Privind cerul, calculam cu atenţie cât de departe puteam merge pentru a mă întoarce acasă înainte de lăsarea nopţii. Dar, de multe ori calculam greşit şi atunci începeau necazurile. În timp ce mă poticneam pe întuneric, străduindu-mă să ajung acasă, hienele atacau, deoarece ştiau că nu le puteam vedea. Pocneam una aici, dar alta se furişa prin spatele meu. O alungam pe aceea, şi alta apărea când nu mă uitam în direcţia respectivă. Hienele sunt cele mai rele, pentru că sunt neobosite; nu abandonează nicio clipă până nu se aleg cu ceva. Când ajungeam seara acasă şi duceam animalele în ţarc, le număram de câteva ori pentru a vedea dacă lipsea vreunul. Într-o seară m-am întors cu turma, însă când am numărat caprele, am observat că lipsea una. Le-am numărat din nou, şi din nou. Brusc mi-am dat seama că nu-l văzusem pe Billy şi am trecut iute printre capre, căutându-l. Am fugit la mama, ţipând:

— Mama, lipseşte Billy – ce să fac?

Era însă prea târziu, aşa că ea s-a mulţumit să mă mângâie pe cap, în timp ce plângeam, înţelegând că hienele îl mâncaseră pe prietenul meu grăsuţ.

Orice ni s-ar fi întâmplat, responsabilitatea îngrijirii turmelor rămânea mereu prioritară, chiar şi în vremuri de secetă, boală sau război. Tulburările politice constante din Somalia generau probleme enorme în oraşe, dar noi eram atât de izolaţi, încât, în mare parte, nu ne-a deranjat nimeni. Apoi, pe când eu aveam nouă ani, a sosit o armată mare care a campat în apropiere. Am auzit poveşti despre soldaţi ce violau fetele pe care le prindeau

singure, ba chiar ştiam o fată care fusese siluită de ei. Nu conta că erau soldaţi somalezi sau marţieni, fiindcă nu făceau parte din poporul nostru; nu erau nomazi şi-i evitam din răsputeri.

Într-o dimineaţă, tata m-a însărcinat să adap cămilele, aşa că am plecat cu turma. Evident, în timpul nopţii sosise armata, care îşi ridicase tabăra în jurul drumului, iar corturile şi camioanele se întindeau cât puteam vedea cu ochii. M-am ascuns în spatele unui copac şi m-am uitat la soldaţii în uniforme. Eram speriată, amintindu-mi istoria acelei fete; nu aveam pe nimeni în preajmă care să mă protejeze, aşa că bărbaţii puteau face tot ce doreau. I-am urât de la prima vedere. Le-am urât uniformele, le-am urât camioanele, le-am urât puştile. Nici măcar nu ştiam ce făceau; din partea mea, puteau să salveze Somalia, dar eu nu doream deloc să am de-a face cu ei. Cu toate acestea, cămilele mele aveau nevoie de apă. Unica rută pe care o ştiam şi care ar fi ocolit bivuacul era prea lungă şi prea întortocheată ca să merg cu turma, aşa că am decis să las cămilele libere, să traverseze tabăra fără mine. Ele au trecut prin mijlocul soldaţilor şi s-au îndreptat direct spre apă, aşa cum sperasem. Între timp, eu am ocolit tabăra, ascunzându-mă în spatele tufişurilor şi copacilor până m-am reîntâlnit cu cămilele de cealaltă parte, la locul de adăpare. După aceea, în timp ce se întuneca, am repetat manevra şi ne-am îndreptat în siguranţă spre casă.

Serile, după ce mă întorceam acasă la apus şi-mi închideam turma în siguranţa ţarcului, venea timpul să mulg animalele. Noi legam tălăngi din lemn în jurul gâturilor cămilelor şi sunetul lor este o adevărată muzică pentru nomazi, care le ascultă dangătele înfundate în amurg, când începe mulsul. Tălăngile joacă întotdeauna rolul de baliză auditivă pentru călătorul care-şi caută casa după ce a dispărut lumina zilei. În timpul muncilor rituale de seară, curbura uriaşă a cerului se întunecă deasupra deşertului şi apare o planetă strălucitoare, semnalul că trebuie să mânăm oile în ţarc. În alte ţări, planeta aceasta este cunoscută ca Venus, planeta iubirii, dar în Somalia îi spunem *maqal hidhid*, adică „ascunderea mieilor”.

De cele mai multe ori, acela era momentul când aveam necazuri, pentru că, după ce muncisem întruna de la răsăritul soarelui, nu-mi mai puteam ține ochii deschiși. Mergând în amurg, adormeam, și caprele mă izbeau cu frunțile, sau, când stăteam pe vine și mulgeam, începeam să picotesc și bărbia îmi cădea în piept. O încurcam dacă mă prindea tata moțăind! Îmi iubeam tatăl, însă putea fi tare afurisit; când mă prindea dormind în timpul lucrului, mă bătea, ca să se asigure că-mi luam treaba în serios și eram atentă la ce făceam. După ce terminam toți munca, luam cina formată din lapte de cămilă, apoi strângeam lemne pentru un foc mare și stăteam în jurul căldurii sale, pălăvrăgind și râzând până plecam la culcare.

Serile acelea sunt amintirile mele favorite din Somalia: statul laolaltă, cu mama, tata, surorile și frații, când toți eram sătui și toți râdeam. Încercam mereu să fim pozitivi, optimiști. Nimeni nu se lamenta, nu se văicărea sau nu spunea: „Haideți să discutăm despre moarte." Viața era foarte grea și aveam nevoie de toate forțele pur și simplu pentru a supraviețui, iar sentimentele și gândurile negative ne secătuiau energia vitală.

Deși ne aflam departe de orice așezări, nu eram niciodată singură, pentru că mă jucam cu surorile și frații mei. Mă număram printre copiii mijlocii: aveam un frate și două surori mai mari, și câțiva frați și surori mai mici. Ne alergam întruna unii pe alții, ne cățăram ca maimuțele în copaci, jucam „X și 0" în nisip, trăgând linii cu degetele, colecționam pietricele și săpam găuri în pământ ca să jucăm jocul african *mancala*. Aveam până și propria noastră versiune de arșice, atât doar că foloseam pietricele în loc de oscioare sau de piese moderne din plastic și cauciuc. Era jocul meu favorit, fiindcă eram iscusită și încercam mereu să-l conving pe fratele meu mai mic Ali să jucăm împreună.

Dar plăcerea noastră cea mai mare consta pur și simplu în satisfacția de a fi copii în sălbăticie, în libertatea de a face parte din natură și de a-i percepe sunetele, imaginile și mirosurile. Ne uitam

la leii care dormeau toată ziua, se răsfățau sub soare, se rostogoleau pe spate, își ridicau labele în aer și sforăiau. Puii lor alergau și se jucau exact ca noi. Alergam alături de girafe, zebre și vulpi. *Damanii*, niște animale africane de mărimea iepurilor, dar care, de fapt, se trag din elefanți, se numărau printre favoritele noastre. Așteptam răbdători lângă vizuinile lor până scoteau căpșoarele, apoi îi alergam prin nisip.

Odată, pe când eram cu turma, am găsit un ou de struț. Am decis să-l iau acasă, fiindcă voiam să văd cum iese puiul din găoace și apoi să-l păstrez ca animal de companie. Oul are mărimea unei bile de bowling, iar eu l-am scos în nisip, din gaura în care se afla, și am plecat cu el, dar Mama Struț a venit după mine. M-a urmărit și, credeți-mă, struții sunt foarte rapizi: pot ajunge la viteza de șaizeci și cinci de kilometri pe oră. Ea m-a ajuns repede și a început să mă ciocănească cu pliscul în cap: *pac-pac-pac*. M-am gândit că-mi va sparge țeasta ca pe un ou, așa că i-am lăsat puiul și am fugit de acolo cât m-au ținut picioarele.

Rareori ne apropiam de zone împădurite, dar când o făceam îmi plăcea să urmăresc elefanții. Le auzeam din depărtare strigătele puternice și atunci mă cățăram într-un copac, ca să-i zăresc. La fel ca leii, maimuțele și oamenii, elefanții trăiesc în comunități. Dacă au un pui printre ei, toți elefanții adulți – vărul, unchiul, mătușa, sora, mama, bunicii – au grijă de el, ca să se asigure că nu-l atinge nimeni. Noi, copiii, stăteam în vârful unui copac și râdeam, privindu-i în lumea lor ore în șir.

Treptat, însă, toate momentele acelea fericite alături de familie au dispărut. Sora mea a fugit de acasă; fratele meu a plecat să urmeze școala la oraș. Eu am învățat lucruri triste despre familia noastră și despre viață. Ploile au încetat, și îngrijirea animalelor a fost tot mai grea. Viața a devenit mai aspră, iar eu m-am înăsprit odată cu ea.

O parte din înăsprirea aceea s-a format asistând la moartea fraților și surorilor mele. Inițial am fost doisprezece copii, dar am

rămas numai şase. Mama a născut doi gemeni, care au murit imediat după ce au văzut lumina zilei. A născut apoi o fetiţă frumoasă, care a trăit până la şase luni. Într-o zi, fetiţa era puternică şi sănătoasă, iar a doua zi, mama m-a strigat:

— Waris!!!

Am alergat la ea şi am văzut-o îngenuncheată deasupra pruncului. Deşi eram mică, mi-am dat seama că ceva nu era în regulă, surioara mea nu arăta bine.

— Waris, a strigat mama, fugi şi adu-mi nişte lapte de cămilă!

Eu însă nu m-am putut clinti din loc.

— Fugi, grăbeşte-te!

Am rămas locului, privind pruncul ca în transă – îngrozită.

— Ce-i cu tine? a ţipat mama.

M-am smuls până la urmă din amorţire şi am luat-o la fugă, dar ştiam ce mă va aştepta când voi reveni. M-am întors cu laptele, însă surioara mea era complet inertă, şi am ştiut că murise. Când am privit-o din nou, mama m-a pălmuit cu violenţă. M-a învinovăţit mult timp de moartea fetiţei, crezând că aveam puteri vrăjitoreşti şi-i provocasem moartea când intrasem în transă şi o privisem.

Eu nu aveam asemenea puteri, însă fratele meu mai mic deţinea într-adevăr daruri supranaturale. Toţi erau de acord că nu era un copil obişnuit. Îl poreclisem Moşul, fiindcă părul îi devenise complet sur la vârsta de şase ani. Era extrem de inteligent şi toţi cei din jurul nostru veneau să-i ceară sfatul. Se apropiau de noi şi întrebau:

— Unde-i moşul?

După aceea, pe rând, îl luau în poală pe băieţelul cu păr încărunţit.

— Ce crezi despre ploile de anul ăsta? întrebau ei.

Şi mă jur că, deşi avea doar vârsta unui copil, el nu s-a comportat niciodată ca atare. Gândea, vorbea, se aşeza şi se purta ca un bătrân foarte înţelept. Toţi îl respectau, dar în acelaşi timp se temeau de el, pentru că, în mod vădit, nu era unul dintre noi. Moşul a murit înainte să fi ajuns măcar adolescent, ca şi cum în

puţinii lui ani de viaţă înghesuise o întreagă existenţă. Nimeni nu i-a ştiut cauza morţii, însă tuturor li s-a părut un eveniment firesc pentru că:

— Era imposibil ca el să fi fost din lumea aceasta.

Ca în orice familie mare, fiecare dintre noi căpăta o etichetă. Eticheta mea a devenit cea de rebelă, o reputaţie pe care am câştigat-o printr-o serie de acţiuni ce mi se păreau perfect logice şi justificate, dar care le păreau scandaloase vârstnicilor – şi mai ales tatei. Într-o zi, fratele meu mai mic, Ali, şi cu mine stăteam sub un copac şi mâncam orez alb cu lapte de cămilă. Ali şi-a înfulecat porţia cu lăcomie, dar pentru că era o trataţie rară pentru noi, eu nu m-am grăbit. Mâncarea nu era mereu un lucru cert pentru noi, aşa că o apreciam întotdeauna şi savuram fiecare bucăţică. În castronul meu mai rămăsese doar puţin orez cu lapte şi abia aşteptam să-l degust, când, pe neaşteptate, Ali şi-a băgat lingura în castron şi mi-a luat ultima îmbucătură, până n-a mai rămas niciun bob de orez. Fără să gândesc, m-am răzbunat, am înhăţat un cuţit care se afla lângă mine şi i l-am înfipt în coapsă. Ali a zbierat, dar apoi l-a smuls şi l-a înfipt în coapsa mea, exact în acelaşi loc. Acum amândoi eram răniţi la picior, însă eu am fost învinuită fiindcă lovisem prima. Şi azi purtăm amândoi cicatrice aproape identice de pe urma prânzului aceluia.

Una dintre primele răbufniri ale comportamentului meu rebel a fost motivată de dorinţa de a avea o pereche de pantofi. Toată viaţa m-au obsedat pantofii. În prezent, deşi sunt model, nu am multe haine – doar o pereche de blugi şi câteva tricouri –, dar am un dulap ticsit cu pantofi, sandale, tenişi, mocasini şi cizme, deşi, ca o ironie a sorţii, nu am la ce să-i port. În copilărie mi-am dorit cu disperare pantofi, însă nu toţi copiii din familia mea aveau haine şi, în mod cert, nu existau bani pentru încălţăminte. Totuşi visul meu era să port sandale frumoase din piele, ca ale mamei. Îmi doream cu înfocare să am o pereche de pantofi confortabili şi să pot umbla cu animalele mele fără să-mi fac griji că dau peste

pietre şi spini, şerpi şi scorpioni. Tălpile îmi erau permanent învineţite şi acoperite de semne, iar unele cicatrice n-au dispărut nici azi. Odată, un spin mi-a străpuns complet laba piciorului; uneori ghimpii mi se rupeau în carne. În deşert nu aveam nici doctori, nici medicamente ca să tratăm rănile, totuşi trebuia să umblăm cu animalele. Nimeni nu spunea: „Nu pot". O făceam pur şi simplu: ieşeam în fiecare dimineaţă şi şchiopătam cum puteam.

Unul dintre fraţii tatei era un bărbat foarte bogat. Unchiul Ahmed locuia la oraş, în Galcaio, dar noi îi îngrijeam cămilele şi celelalte animale pe care le avea. Eu eram favorita când venea vorba de îngrijirea caprelor, întrucât îmi îndeplineam mereu sarcinile bine, mă asiguram că erau bine hrănite şi adăpate, şi mă străduiam să le feresc de prădători. Într-o zi, pe când aveam şapte ani, ne-a vizitat unchiul Ahmed, şi atunci i-am cerut:

— Vreau să-mi cumperi pantofi.

El m-a privit şi a izbucnit în râs.

— Bine, bine, în regulă. O să-ţi cumpăr.

Ştiam că fusese surprins, pentru că era complet neobişnuit ca o fată să ceară ceva, ca să nu mai zic de ceva atât de extravagant ca încălţămintea.

Data următoare când tata m-a dus la unchiul Ahmed, eram surescitată, fiindcă avea să fie ziua când căpătam prima mea pereche de pantofi. Imediat cum s-a ivit ocazia, am rostit cu nerăbdare:

— I-ai adus?

— Da, uite-i, a răspuns el şi mi-a întins un pachet.

Am luat încălţările în mână şi le-am examinat; nu erau pantofi, ci sandale, mai precis şlapi. Nu erau nişte sandale frumoase, din piele, ca ale mamei, ci nişte şlapi galbeni, ieftini. Nu mi-a venit să-mi cred ochilor.

— *Ăştia-s pantofii mei*?! am zbierat şi i-am aruncat spre el.

Când şlapii au ricoşat din fruntea fratelui său, tata a încercat să pară enervat, dar nu s-a mai putut abţine şi s-a cocoşat de râs.

— Nu pot să cred, i-a reproşat unchiul meu. Cum ai crescut-o pe fetiţa asta?

M-am repezit spre el să-l lovesc cu pumnii, fiindcă eram atât de dezamăgită, încât mă înfuriasem.

— M-am spetit pentru rahatul ăsta?! am zbierat. Am muncit din greu pentru tine şi asta-mi oferi? O pereche de sandale ieftine din plastic? Halal! Prefer să merg desculţă – o să merg desculţă până-mi vor sângera tălpile, decât să port mizeria asta! şi am arătat spre cadoul lui.

Unchiul Ahmed s-a mulţumit să mă privească, apoi a înălţat ochii spre cer şi a oftat:

— Allah!

S-a aplecat cu un suspin, a ridicat şlapii şi i-a luat acasă.

Eu însă nu m-am mulţumit să cedez aşa uşor. După ziua aceea, am continuat să-i trimit unchiului mesaje prin intermediul tuturor rudelor, prietenilor sau străinilor care mergeau la Galcaio: „Waris vrea pantofi!" A trebuit să aştept însă mulţi ani până să-mi împlinesc visul de a avea o pereche de pantofi. Între timp, am continuat să îngrijesc caprele unchiului Ahmed şi să-mi ajut familia, mergând mii de kilometri desculţă.

Cu câţiva ani înainte de episodul pantofilor, pe când aveam probabil patru ani, am primit vizita lui Guban, un prieten bun al tatei, care venea frecvent pe la noi. A stat până în amurg, vorbind cu părinţii mei, până când, în cele din urmă, mama a privit cerul, s-a uitat cum răsare planeta strălucitoare *maqal hidhid* şi a spus că era vremea să aducă mieii. Guban a zis:

— De ce nu mă lăsaţi pe mine s-o fac? Mă poate ajuta Waris.

M-am simţit importantă că prietenul tatei mă alesese pe mine să-l ajut cu animalele, nu pe băieţi. El m-a luat de mână, ne-am îndepărtat de colibă şi am început să strângem turma. În mod obişnuit, aş fi alergat peste tot ca şi cum aş fi fost eu însămi un animal sălbatic, dar acum se întuneca şi, pentru că mi-era frică, m-am menţinut în preajma lui Guban. Pe neaşteptate, el şi-a scos haina, a întins-o pe nisip şi s-a aşezat. L-am privit derutată şi am protestat:

— De ce te așezi? Se face noapte și trebuie să strângem animalele.

— Avem timp. O s-o facem într-un minut. A bătut cu palma pe haină lângă el. Vino și stai jos.

M-am apropiat cu reticență. Îmi plăcuseră dintotdeauna poveștile și mi-am dat seama că putea fi o ocazie bună să aud una.

— O să-mi spui o poveste?

Guban a bătut iarăși cu palma pe haină.

— Da, dacă te așezi.

Imediat cum m-am așezat, a încercat să mă împingă pe spate pe haina lui.

— Nu vreau să stau întinsă. Vreau să-mi spui o poveste, am insistat încăpățânată și m-am zbătut să stau în capul oaselor.

— Haide, haide, a spus el și mi-a apăsat umărul cu fermitate. Întinde-te și uită-te la stele, iar eu îți voi spune o poveste.

M-am întins cu capul pe jacheta lui, mi-am afundat degetele de la picioare în nisipul rece și am privit Calea Laptelui care era fosforescentă. Cerul se întuneca de la indigo spre negru, mieii alergau în cercuri în jurul nostru, behăind în beznă, iar eu așteptam nerăbdătoare să înceapă povestea. Pe neașteptate, fața lui Guban a apărut între mine și Calea Laptelui; el mi s-a ghemuit între picioare și mi-a smuls țesătura micuță care-mi înfășura mijlocul. După aceea am simțit ceva tare și umed apăsându-mi vulva. Am încremenit la început, neînțelegând ce se întâmpla, dar am știut că era ceva foarte rău. Apăsarea s-a intensificat până a devenit o durere ascuțită.

— Vreau la mama!

Brusc am fost inundată de un lichid cald, iar un miros acrișor și neplăcut a pătruns în aerul nopții.

— Ai făcut pipi pe mine! am țipat, oripilată.

Am sărit în picioare și m-am frecat cu țesătura pe picioare, îndepărtând lichidul urât mirositor.

— Nu, nu, nu s-a-ntâmplat nimic, a șoptit el liniștitor și m-a prins de braț. Voiam doar să-ți spun o poveste.

M-am smucit și am alergat înapoi la mama, urmată de Guban, care încerca să mă prindă. Când am zărit-o pe mama stând lângă foc, cu lumina portocalie reflectată pe chip, am fugit în goana mare și i-am cuprins picioarele cu brațele.

— Ce s-a-ntâmplat, Waris? a întrebat ea alarmată.

Guban a apărut gâfâind după mine și mama l-a privit.

— Ce-a pățit?

El a râs nepăsător și a fluturat din mână.

— Am vrut să-i spun o poveste și s-a speriat.

Am strâns-o pe mama cu toată forța mea. Aș fi vrut să-i spun ce-mi făcuse prietenul tatei, dar nu aveam cuvintele potrivite – nu *știam* ce făcuse el. M-am uitat la fața lui zâmbitoare în lumina flăcărilor, o față pe care aveam s-o revăd de multe ori de-a lungul anilor, și am știut că-l voi urî de-a pururi.

Mama mi-a mângâiat părul când mi-am lipit obrazul de coapsa ei.

— Gata, Waris, a zis ea. Gata, fetiță, a fost doar o poveste. Nu este *adevărată*. După aceea i s-a adresat lui Guban: Unde-s mieii?

3

VIAȚA DE NOMAD

Crescând în Africa, n-am avut simțul istoriei, care pare atât de importantă în alte părți ale lumii. Limba somaleză n-a avut scriere până în 1973, așa că noi n-am învățat să citim sau să scriem. Cunoștințele erau transmise oral – sub forma poeziilor și poveștilor – sau, mai important, de părinții noștri care ne învățau abilitățile necesare supraviețuirii. De exemplu, mama m-a învățat să împletesc din fire de iarbă uscată recipiente îndeajuns de etanșe pentru a putea ține laptele în ele; tata m-a învățat să îngrijesc animalele și să mă asigur că sunt sănătoase. Noi nu discutam mult despre trecut – nimeni nu avea timp pentru așa ceva. Totul se desfășura în prezent, ce vom face *azi*. Au venit toți copiii? Sunt la adăpost toate animalele? Cum vom mânca? Unde putem găsi apă?

Trăiam așa cum trăiseră de mii de ani strămoșii noștri somalezi; pentru noi, nimic nu se schimbase spectaculos. Ca nomazi, nu aveam electricitate, telefoane sau automobile și cu atât mai puțin computere, televizoare sau zboruri în cosmos. Toate acestea, adăugate accentului pe care-l puneam trăirii în prezent, ne asigurau o perspectivă a timpului mult diferită față de cea care domină lumea occidentală.

La fel ca și restul familiei mele, nu știu ce vârstă am; pot doar să ghicesc. În Somalia, nou-născuții au foarte puține garanții că vor supraviețui și anul următor, și de aceea conceptul ținerii evidenței zilelor de naștere are o importanță redusă. În copilăria mea, am trăit fără creații artificiale impuse timpului de ceasuri, programe și calendare. Noi trăiam după anotimpuri și după soare; ne plănuiam acțiunile în funcție de nevoia de ploaie și ne orânduiam ziua în jurul existenței luminii solare. Aproximam timpul după soare. Dacă umbra mi se întindea spre vest, era dimineață; când se afla direct sub tălpi, era amiază. Când umbra îmi traversa în direcția opusă, era

după-amiază. Odată cu trecerea zilei, mi se lungea și umbra, iar acela era indiciul că trebuia să pornesc spre casă pentru a nu mă prinde întunericul pe drum.

Când ne trezeam dimineața, decideam ce vom face în ziua respectivă, apoi ne apucam de treabă și lucram pe cât puteam de bine, până terminam sarcina sau până se făcea prea întuneric ca să mai vedem. Nu exista noțiunea de a te trezi dimineața și de a avea toată ziua deja planificată. În New York, oamenii își scot frecvent agendele și mă întreabă:

— Ești liberă la prânz pe data de 14... sau ce zici de 15?

Eu le răspund:

— De ce nu mă suni în ajunul zilei când vrei să ne-ntâlnim?

Indiferent de câte ori mi-aș scrie întâlnirile în agendă, nu mă pot obișnui cu ideea în sine. Când am sosit prima dată la Londra, mă zăpăceau complet oamenii care-și priveau încheietura mâinii, apoi strigau: „Trebuie să mă grăbesc!" Mi se părea că toți alergau peste tot, că toate acțiunile erau cronometrate. În Africa nu exista grabă și nu exista stres. În Africa timpul curge foarte lent, este foarte calm. Dacă spui „Ne întâlnim mâine pe la amiază", asta înseamnă pe la ora 16:00 sau 17:00. Iar eu refuz și în prezent să port ceas.

În anii copilăriei petrecuți în Somalia nu m-am gândit niciodată să privesc către viitor, ori să mă întorc spre trecut într-atât încât să întreb: „Mamă, cum ai crescut tu?" Drept urmare, știu foarte puține din istoria familiei mele, mai ales fiindcă am părăsit căminul atât de devreme. Îmi doresc să mă pot întoarce și să pun acum întrebările acelea – s-o întreb pe mama cum era viața în copilăria ei, sau de unde a venit ea, sau cum a murit tatăl ei. Mă tulbură ideea că s-ar putea să nu aflu niciodată lucrurile acestea.

Ceva știu totuși cu certitudine despre mama: că era foarte frumoasă. Îmi dau seama că par ca o fiică ce-și adoră mama, dar acesta e adevărul. Avea chipul ca o sculptură de Modigliani, cu pielea atât de întunecată și de netedă, încât părea perfect dăltuită din marmură neagră. Deoarece pielea îi era perfect neagră și dinții orbitor de albi, când surâdea noaptea nu puteai să-i vezi decât dinții sclipind, de parcă ar fi plutit miraculos în noapte. Avea părul lung

și drept, foarte moale, și obișnuia să-l netezească cu degetele, deoarece n-a avut niciodată perie. Era înaltă și zveltă – trăsături pe care toate fiicele ei le-au moștenit.

Purtarea ei era foarte calmă, foarte tăcută, dar când începea să vorbească, era extraordinar de amuzantă și râdea mult. Spunea multe glume; unele erau caraghioase, unele de-a dreptul obscene, iar altele erau pur și simplu prostioare menite să ne binedispună. Se uita la mine și întreba:

— Waris, de ce-ți dispar ochii în față?

Gluma ei favorită era să-mi spună Avdohol, care înseamnă „guriță". Se uita la mine brusc, fără niciun motiv, și spunea:

— Auzi, Avdohol, de ce ai tu gura așa mică?

Tata era foarte chipeș și, credeți-mă, o știa prea bine. Era înalt de peste 1,80 m, zvelt și cu pielea mai deschisă la culoare decât a mamei; avea părul șaten și ochii căprui deschis. Era țanțoș, fiindcă știa că arăta bine. O tachina mereu pe mama:

— M-aș putea duce să-mi găsesc altă femeie, dacă tu nu...

Apoi completa cu ceea ce dorea. Sau:

— Știi ceva, mă plictisesc pe-aici. O să-mi găsesc altă femeie...

Mama replica la fel de prompt:

— Dă-i drumul! Vezi ce poți face.

Se iubeau cu adevărat, dar, din păcate, într-o bună zi, aceste tachinări s-au transformat în realitate.

Mama crescuse în Mogadishu, capitala Somaliei, pe când tata era nomad și rătăcise toată viața prin deșert. Când l-a cunoscut, mama s-a gândit că era atât de chipeș, încât o viață petrecută alături de el ca nomadă, umblând prin deșert, părea foarte romantică; destul de repede, s-au decis să se căsătorească. Tata s-a dus la bunica mea, deoarece bunicul meu murise, și i-a cerut permisiunea să se însoare cu mama. Bunica a răspuns:

— Nu, nu, *nu*, absolut nu! După aceea i s-a adresat mamei: Ăsta nu-i decât un cuceritor!

Bunica nu dorea să-i permită frumoasei ei nepoate să-și ruineze viața, crescând cămile în sălbăticie cu bărbatul *acela*, un om al deșertului! Însă la vârsta de șaisprezece ani, mama a fugit de acasă și s-a măritat cu tata.

Părinții mei au plecat în celălalt capăt al țării și au trăit în deșert cu familia lui, ceea ce a creat o mulțime de probleme pentru mama. Familia ei avea bani și putere, iar ea nu cunoscuse până atunci genul acesta de viață dură, de nomad. Mai important însă era faptul că tata făcea parte din tribul Daarood, iar mama din tribul Hawiye. La fel ca amerindienii, cetățenii Somaliei aparțin unor triburi diferite, și fiecare are o loialitate fanatică față de propriul său grup. Mândria aceasta tribală a fost sursa războaielor de-a lungul istoriei noastre.

Între Daarood și Hawiye exista o rivalitate însemnată, iar familia tatei a tratat-o mereu cu aversiune pe mama, considerând-o inferioară deoarece era din alt trib. Mama a fost singură multă vreme, dar a trebuit să se adapteze. După ce am fugit de acasă și m-am despărțit de familie, mi-am dat seama ce viață trebuie să fi avut ea, trăind complet singură printre cei din tribul Daarood.

După ce a început să aibă copii, creșterea lor i-a asigurat acea dragoste care îi lipsea fiindcă nu se găsea printre ai ei. Acum însă, când sunt adultă, privesc în trecut și înțeleg ce a însemnat pentru ea să aibă doisprezece copii. Îmi amintesc cum mama dispărea pe neașteptate, când era însărcinată, și n-o vedeam zile întregi. Reapărea apoi, aducând un prunc micuț. Se ducea singură în deșert și năștea, luând un obiect ascuțit cu care să taie cordonul ombilical. Odată, după ce dispăruse, a trebuit să ne mutăm tabăra în nesfârșita noastră căutare a apei și i-au trebuit patru zile să ne găsească; a mers prin deșert purtând în brațe nou-născutul și căutându-și soțul.

Am simțit mereu că eram favorita mamei dintre toți frații mei. Între noi două exista o legătură puternică, ne înțelegeam reciproc, și continui să mă gândesc zilnic la ea și să mă rog lui Dumnezeu să o păzească până voi fi în stare s-o fac eu însămi. În copilărie, doream mereu să fiu în preajma ei și abia așteptam să mă întorc seara acasă, să stau lângă mama, iar ea să mă mângâie pe păr.

Mama împletea coșuri minunate, o abilitate a cărei dobândire necesită ani de practică. Am petrecut multe ore împreună și m-a

învățat cum să fac o ceașcă mică, din care să pot bea lapte, dar n-am reușit niciodată să obțin obiecte mai mari, ca ale ei. Coșurile mele erau neregulate și pline de găuri.

Într-o zi, dorința de a fi cu mama și curiozitatea mea naturală de copil m-au împins s-o urmăresc în secret. O dată pe lună, ea părăsea tabăra noastră, plecând singură după-amiaza. I-am spus:

— Mamă, vreau tare mult să știu unde te duci! Ce-i chestia asta pe care o faci în fiecare lună?

Mi-a răspuns să-mi văd de treaba mea; în Africa, copiii n-au niciun drept să se amestece în treburile părinților. Ca de obicei, mi-a spus să rămân acasă și să am grijă de copiii mai mici, dar, după ce s-a îndepărtat, m-am grăbit s-o urmăresc din depărtare, ascunzându-mă îndărătul tufișurilor ca să nu fiu văzută. Ea s-a întâlnit cu alte cinci femei, care străbătuseră și ele distanțe lungi. Au stat sub un copac uriaș și frumos vreme de câteva ore, în timpul siestei noastre, când soarele era prea arzător ca să poți face altceva. În intervalul acela, animalele și familia se odihneau, așa că femeile își puteau acorda ceva timp și pentru ele. Din depărtare, capetele lor negre, adunate laolaltă, păreau niște furnici, și eu le-am privit cum mâncau floricele de porumb și beau ceai. Nici acum nu știu despre ce au vorbit și eram prea departe ca să le aud. Până la urmă am decis să risc și să mă arăt, în primul rând pentru că voiam să mănânc ceva. M-am apropiat cu sfială și m-am oprit lângă mama.

— De unde-ai apărut? a strigat ea.

— Te-am urmărit.

— Fată rea și neascultătoare, m-a mustrat mama.

Însă celelalte femei au râs și m-au alintat:

— Ia uită-te la micuță, ce drăgălașă este! Ia vino, aici, scumpo...

Așa că mama a cedat și m-a lăsat să mănânc floricele de porumb.

La vârsta aceea nu aveam habar de existența altei lumi, diferită de cea în care trăiam cu caprele și cămilele. Fără călătorii în alte țări, fără cărți, televizor sau filme, universul meu consta din ceea ce vedeam zilnic în jur. În tot cazul, nu aveam habar că mama avusese alt fel de existență. Înainte ca Somalia să-și câștige independența în 1960, Italia îi colonizase partea de sud și de aceea

cultura, arhitectura și societatea din Mogadishu erau încărcate de influențe italienești, iar mama vorbea italiana. Uneori, când era furioasă, revărsa un șir de imprecații în italiană.

— Mamă! o priveam eu îngrijorată. Ce tot spui acolo?

— Ah, asta-i în italiană.

— Ce-i italiana? Ce-nseamnă?

— Nimic, vezi-ți de treburile tale.

Și-mi făcea semn să plec.

Mai târziu aveam să descopăr singură – așa cum am descoperit automobilele și blocurile – că italiana făcea parte dintr-o lume mai vastă, care se întindea în exteriorul colibei noastre. De multe ori, noi, copiii, o întrebam pe mama despre decizia ei de a se mărita cu tata.

— De ce l-ai urmat pe bărbatul acesta? Uite unde locuiești, în vreme ce surorile și frații tăi trăiesc prin toată lumea – ei sunt ambasadori, pe când tu... cu ce te-ai ales? De ce ai fugit cu ratatul ăsta?

Ea răspundea că se îndrăgostise de tata și decisese să fugă cu el ca să fie împreună. Totuși, mama este o femeie foarte puternică. În ciuda tuturor greutăților prin care am văzut-o trecând, n-am auzit-o niciodată plângându-se. N-am auzit-o niciodată spunând „M-am săturat de asta" sau „N-o să mai fac asta niciodată". Mama era pur și simplu tăcută și tare ca fierul. Apoi, fără avertisment, ne făcea să pufnim în râs cu una dintre glumițele ei. Visul meu este ca într-o bună zi să ajung cum e ea de puternică, după care aș putea spune că viața mea a fost un succes.

Familia noastră era tipică în privința ocupației, deoarece peste 60% din somalezi sunt păstori nomazi, câștigându-și existența de pe urma creșterii animalelor. Tata mergea periodic în sate și vindea câte un animal pentru a cumpăra un sac de orez, țesături pentru haine sau pături. Din când în când își trimitea obiectele de vânzare cu cineva care se ducea în oraș, însoțite de o listă cu cumpărăturile pe care le dorea.

Altă modalitate de a obţine bani era recoltarea tămâii, care este menţionată în Biblie printre darurile aduse de magi la naşterea lui Iisus. Mirosul ei continuă să fie apreciat azi la fel ca în vechime. Tămâia este produsă de arbustul *Boswellia sacra*, care creşte pe platourile înalte din nord-estul Somaliei, înalt de 1,50 m, ale cărui ramuri atârnă curbate ca o umbrelă deschisă. Îi crestam uşor coaja cu un topor şi prin crestătura aceea secreta un fluid lăptos. Aşteptam o zi ca sucul alb să se întărească precum guma de mestecat; de fapt, uneori îl şi mestecam ca atare, fiindcă avea un gust uşor amărui. Adunam în coşuri cocoloaşele rezultate, apoi tata le vindea. Familia mea obişnuia de asemenea să ardă tămâie seara în focurile de tabără, şi, de câte ori îi simt aroma, îmi reamintesc de serile acelea. Uneori găsesc tămâie de vânzare în Manhattan şi, dorindu-mi cu disperare ceva, oricât de mărunt, care să-mi reamintească de casă, o cumpăr, însă mirosul ei este doar o imitaţie firavă, incomparabilă cu parfumul exotic şi bogat al focurilor noastre ce ardeau în nopţile deşertului.

Familia noastră mare era de asemenea tipică pentru Somalia, unde femeile au în medie câte şapte copii. Copiii sunt consideraţi echivalentul pensiei vârstnicilor, deoarece îşi vor îngriji părinţii când aceştia ajung la bătrâneţe. Copiii somalezi îşi privesc părinţii şi bunicii cu mult respect şi nu îndrăznesc niciodată să le conteste autoritatea. Toţi cei mai vârstnici decât tine, chiar dacă îţi sunt surori şi fraţi, trebuie trataţi cu respect şi trebuie să le satisfaci dorinţele. Acesta a fost unul dintre considerentele pentru care actele mele de rebeliune au fost considerate atât de incredibil de scandaloase.

O parte a motivului existenţei unor familii mari, pe lângă absenţa mijloacelor anticoncepţionale, este că viaţa devine mai uşoară cu cât există mai multe braţe de muncă. Chiar şi lucrurile esenţiale, cum ar fi apa – şi nu mă refer la apă „multă", sau la apă „destulă", ci pur şi simplu la apă, oricât de puţină –, necesitau eforturi considerabile. Când zona din jurul nostru seca, tata pornea în căutarea apei. Lega pe spinările cămilelor burdufuri uriaşe, împletite de mama din iarbă uscată, după care lipsea zile întregi până găsea apă, umplea burdufurile şi se întorcea acasă. Noi încercam să stăm într-un singur loc şi să-l aşteptăm, dar fiecare zi devenea tot mai dificilă, pe măsură ce trebuia să străbatem mulţi kilometri ca să adăpăm turmele. Uneori trebuia să ne mutăm tabăra fără el, dar ne găsea de fiecare dată, chiar şi fără ajutorul drumurilor, indicatoarelor rutiere sau hărţilor. Ori, dacă tata era plecat, dacă mersese într-un sat în căutare de alimente, unul dintre copii pornea în căutarea apei, pentru că mama trebuia să rămână acasă şi să se îngrijească de restul treburilor.

Uneori sarcina găsirii apei cădea în seama mea. Mergeam pe jos zile şi zile la rând, oricât de mult ar fi fost necesar, pentru că nu avea niciun rost să mă întorc acasă fără apă. Ştiam că nu trebuia să ne întoarcem cu mâinile goale, fiindcă atunci n-am mai fi avut nicio speranţă. Trebuia să continuăm până o găseam. Nimeni nu accepta scuza „Nu pot". Dacă mama îmi ceruse să găsesc apă, atunci trebuia să găsesc apă. Când am ajuns în Occident, am fost uluită să aud oameni plângându-se: „Nu pot să lucrez fiindcă mă doare capul." Le-aş fi zis: „Ia să vă dau nişte treabă cu adevărat grea, şi atunci n-o să vă mai plângeţi niciodată de ce faceţi acum."

Una dintre metodele prin care se asigurau mai multe braţe de lucru care să uşureze munca era creşterea numărului de femei şi copii, ceea ce înseamnă că în Africa este o practică comună să ai mai multe soţii. Părinţii mei reprezentau un caz aparte fiindcă erau împreună doar ei doi, de atâţia ani. În cele din urmă, într-o bună zi, după ce născuse doisprezece copii, mama a spus:

— Sunt prea bătrână... găseşte-ţi altă soţie şi scuteşte-mă. Lasă-mă să-mi trag sufletul.

Nu ştiu dacă vorbise sau nu serios – probabil că nu crezuse niciodată că tata îi va da ascultare.

Dar, într-o bună zi, tata a dispărut. La început am crezut că plecase în căutare de apă sau mâncare şi mama s-a îngrijit singură

de toate. După ce lipsise vreo două luni, ne-am gândit că murise. Apoi, într-o seară, a reapărut la fel de neaşteptat pe cât plecase. Toţi copiii stăteam aşezaţi în faţa colibei. Tata s-a apropiat şi a întrebat:

— Unde-i mama voastră?

I-am răspuns că era plecată cu animalele şi încă nu se întorsese.

— Ei bine, dragi copii, a rostit el rânjind, vreau să faceţi cunoştinţă cu soţia mea.

A împins în faţă o fetişcană de vreo şaptesprezece ani – nu cu mult mai mare ca mine. Ne-am holbat toţi la ea, fiindcă nu aveam voie să spunem nimic; în plus, nu ştiam *ce* să spunem.

Când mama a ajuns acasă, a urmat un moment oribil. Toţi copiii aşteptam încordaţi să vedem ce se va întâmpla. Mama l-a fulgerat din ochi pe tata, neobservând-o pe femeia cealaltă din umbră, şi l-a luat la întrebări:

— Ai decis aşadar s-apari?

Tata şi-a mutat greutatea de pe un picior pe celălalt şi a privit în jur.

— Da, aşa-i, da. Apropo, fă cunoştinţă cu soţia mea, şi şi-a trecut braţul pe după umerii noii lui mirese.

Nu voi uita niciodată chipul mamei în lumina flăcărilor. Pur şi simplu s-a prăbuşit. După aceea şi-a dat seama: „La naiba, l-am pierdut pentru puştoaica asta!" Murea de gelozie, însă, binecuvântată fie-i inima, s-a străduit din răsputeri să n-o arate.

Nu ştiam de unde era noua nevastă a tatei şi nu cunoşteam nimic despre ea, dar asta n-a oprit-o să facă pe şefa cu toţi copiii. Apoi fata aceea de şaptesprezece ani a început să-i dea ordine mamei – spunându-i fă asta, adu-mi aia, găteşte-mi asta. Situaţia devenise deja foarte încordată, când, într-o bună zi, a făcut o greşeală fatală: l-a pălmuit pe fratele meu, Moşul.

În ziua când s-a întâmplat asta, toţi copiii ne aflam în bârlogul nostru (de fiecare dată când ne mutam, găseam un arbore în apropiere de colibă care devenea „camera copiilor"). Stăteam aşadar sub copacul acesta cu fraţii şi surorile mele, când l-am auzit pe Moşul plângând. M-am ridicat şi mi-am văzut frăţiorul venind spre mine.

— Ce-i cu tine? Ce s-a-ntâmplat? am întrebat, şi m-am aplecat să-i şterg lacrimile.

— Mi-a dat o palmă... m-a lovit foarte tare!

Nici măcar n-a trebuit să întreb cine-l lovise, deoarece nimeni din familia noastră nu-l atinsese vreodată. Nici mama, nici fraţii lui mai mari, ba nici chiar tata care ne bătea pe ceilalţi cu regularitate. Moşul nu era bătut, fiindcă era cel mai înţelept dintre noi şi făcea întotdeauna ce trebuia. Pălmuirea lui a însemnat picătura care a umplut paharul; a fost mai mult decât puteam rezista şi m-am dus s-o caut pe fata aceea proastă.

— De ce mi-ai pălmuit fratele? am întrebat-o.

— Fiindcă a băut laptele meu, a răspuns în felul ei arogant de parcă ar fi fost o regină şi ar fi deţinut tot laptele turmelor noastre.

— Laptele *tău*? Eu am pus laptele ăla în colibă, şi dacă el vrea să bea, dacă-i este sete, atunci poate s-o facă. Nu era nevoie să-l loveşti!

— Mai taci dracului şi cară-te de-aici! a răcnit ea, şi a fluturat nepăsător din braţ, concediindu-mă.

Am privit-o fix şi am clătinat din cap, întrucât, deşi aveam numai treisprezece ani, ştiam că făcuse o greşeală gravă.

Fraţii şi surorile mă aşteptau sub copac, străduindu-se să audă conversaţia dintre soţia tatei şi mine. Când m-am apropiat de ei, am ridicat mâna şi am spus:

— Mâine.

Ei au încuviinţat din cap.

În ziua următoare, norocul a fost de partea noastră, pentru că tata a anunţat că va pleca pentru două zile. Când a sosit timpul siestei, mi-am adus animalele acasă şi mi-am căutat sora şi doi fraţi.

— Noua soţioară a tatei vrea să pună şaua pe noi, am început eu anunţând ceea ce ştiam toţi. E nevoie să-i dăm o lecţie, fiindcă situaţia asta trebuie să-nceteze.

— De acord, dar ce să facem? a întrebat Ali.

— O să vedeţi. Voi veniţi şi ajutaţi-mă.

Am luat o frânghie groasă şi rezistentă, dintre cele cu care ne legam bunurile pe cămile când călătoream. Am luat-o pe soţia speriată a tatei afară din tabără, am intrat în hăţişuri şi am obligat-o să se dezbrace în pielea goală. După aceea am trecut un capăt al frânghiei în jurul ramurii unui copac uriaş şi l-am legat de picioarele Soţioarei. Ea a alternat între injurii, ţipete şi suspine, în timp ce am tras de frânghie şi am ridicat-o de pe sol. Fraţii mei şi cu mine am mişcat frânghia înainte şi înapoi pentru a-i poziţiona capul la trei metri deasupra pământului, astfel ca niciun animal sălbatic să nu poată ajunge la ea pentru a-i face vreun rău. Am legat apoi bine celălalt capăt al frânghiei şi ne-am întors acasă, lăsând-o acolo, să se zbată şi să ţipe în deşert.

Tata s-a întors în după-amiaza următoare, cu o zi mai devreme. Ne-a întrebat unde era femeiuşca lui, dar toţi am ridicat din umeri şi am răspuns că n-o văzuserăm. Din fericire, o duseserăm suficient de departe pentru ca nimeni să nu-i poată auzi ţipetele.

— Hmmm, ne-a privit el suspicios.

Până la înserat, tot nu-i dăduse de urmă. Tata a priceput că ceva era în neregulă şi a început să ne descoase:

— Când aţi văzut-o ultima dată? Azi aţi văzut-o? Ieri aţi văzut-o?

I-am răspuns că în noaptea trecută nu venise acasă, ceea ce era bineînţeles adevărat.

Tata a intrat în panică şi a început s-o caute cu disperare peste tot. N-a găsit-o însă decât a doua zi dimineaţă. Când a retezat frânghia şi a coborât-o din copac, soţioara lui atârnase cu capul în jos aproape două zile şi era într-o stare foarte proastă. Când a ajuns acasă, tata era extrem de nervos.

— Cine-i responsabil pentru asta? a întrebat el.

Toţi am tăcut şi am schimbat priviri. Bineînţeles că ea i-a spus:

— Waris a fost şefa. Ea m-a atacat prima!

Tata a început să mă bată, dar toţi copiii au sărit pe el. Ştiam că nu era bine s-o facem, însă pur şi simplu nu mai puteam suporta.

După ziua aceea, noua soţioară a tatei a fost cu totul altă persoană. Noi doriserăm să-i dăm o lecţie şi ea o învăţase. Cred că după două zile în care tot sângele i-a venit la cap, creierul i-a fost limpezit şi a devenit politicoasă şi amabilă. Din momentul acela, i-a sărutat picioarele mamei şi a servit-o ca o sclavă.

— Ce pot să-ţi aduc? Ce să fac pentru tine? Nu, nu, lasă că fac eu asta. Tu stai jos şi relaxează-te.

Iar eu am gândit: „Aşa da! Aşa ar fi trebuit să te porţi de la bun început, căţea afurisită, şi ne-ai fi scutit pe toţi de necazurile astea." Însă viaţa de nomad este aspră, şi cu toate că era cu douăzeci de ani mai tânără ca mama, noua soţie a tatei nu era la fel de puternică. Până la urmă, mama a înţeles că nu avea de ce să se teamă de fetiţa aceea.

* * *

Viaţa de nomad este aspră, dar în acelaşi timp plină de frumuseţe – mereu în comuniune cu natura, încât cele două sunt inseparabile. Mama mi-a pus numele după un miracol al naturii: Waris înseamnă „floarea deşertului". Floarea deşertului înfloreşte într-un mediu sterp, în care puţine plante pot supravieţui. Uneori, în Somalia nu plouă mai bine de un an. Dar, în cele din urmă, apa se revarsă din cer, purificând peisajul prăfuit, pentru ca apoi să apară mugurii ca un miracol. Florile sunt portocalii-gălbui strălucitoare, şi de aceea galbenul a fost mereu culoarea mea preferată.

Când o fată se mărită, femeile din tribul ei merg în deşert şi culeg florile acestea. După aceea le usucă, apoi le pisează şi le amestecă cu apă, obţinând o pastă pe care mireasa o aplică pe faţă pentru a-i conferi o strălucire aurie. Ea îşi decorează mâinile şi picioarele cu *henna*, trasând desene complexe, şi-şi conturează ochii cu *kohl*, ca să arate adânci şi sexy. Toate cosmeticalele acestea sunt produse din plante şi ierburi, aşa că sunt complet naturale. După aceea femeile o îmbracă în ţesături viu colorate – roşii, roz, portocalii şi galbene –, cu cât mai multe, cu atât mai bine. Poate că mireasa nu are prea multe; o mulţime de familii sunt îngrozitor de sărace, dar asta nu constituie o ruşine. Mireasa va îmbrăca pur şi

simplu lucrurile cele mai bune pe care le pot găsi ea, mama, surorile sau prietenele ei, şi le va purta cu o mândrie nestăpânită – o trăsătură specifică somalezilor. În ziua nunţii, atunci când va ieşi în calea mirelui, va fi de o frumuseţe uluitoare. Bărbatul pur şi simplu n-o merită!

Membrii tribului aduc daruri la nuntă; nimeni nu se simte forţat să cumpere anumite obiecte, ori să-şi facă griji că nu-şi poate permite ceva mai bun. Oferi ce ai: împleteşti o rogojină pe care să doarmă mirii, sau le dăruieşti un castron, ori, dacă nu ai nimic din toate astea, aduci ceva de mâncare la serbarea de după ceremonie. În cultura mea nu există echivalentul lunii de miere, aşa că, a doua zi după nuntă, tinerii însurăţei muncesc ca de obicei şi vor avea nevoie de toate darurile primite pentru a-şi începe viaţa împreună.

* * *

Cu excepţia nunţilor, avem puţine serbări. Nu există zile festive marcate arbitrar de un calendar. Celălalt motiv major de sărbătoare este ploaia mult aşteptată. În Somalia, apa este o raritate, deşi constituie însăşi esenţa vieţii. Nomazii care trăiesc în deşert o respectă profund şi privesc fiecare picătură de apă ca pe un bun preţios, iar eu o iubesc şi azi. Simpla vedere a apei mă umple de bucurie.

Uneori, deveneam disperaţi după luni şi luni de secetă. Când se întâmpla asta, oamenii se strângeau laolaltă şi se rugau lui Dumnezeu pentru ploaie. Uneori rugile le erau ascultate, alteori nu. Într-un an, deşi anotimpul ploios începuse de ceva timp, nu căzuse nici măcar o picătură. Jumătate din animalele noastre muriseră, iar restul erau vlăguite de sete. Mama mi-a spus că ne vom strânge toţi ca să ne rugăm pentru ploaie. Oamenii s-au adunat, sosind parcă din senin. Toţi ne-am rugat, am cântat şi am dansat, străduindu-ne să fim veseli şi să ne ridicăm moralul.

În dimineaţa următoare, s-au îndesit norii şi a început să toarne cu găleata. Iar atunci, ca întotdeauna când plouă, a început adevărata sărbătoare. Ne-am scos hainele şi am alergat prin apă, stropindu-ne şi spălându-ne pentru prima dată după luni de zile.

Oamenii celebrau prin dansul nostru tradiţional; femeile băteau din palme şi cântau, glasurile lor melodioase auzindu-se ca un zumzet în noaptea deşertului, iar bărbaţii săreau cât mai sus în aer. Toţi contribuiau cu alimente şi mâncam ca nişte regi, pentru a cinsti darul vieţii.

După ploaie, savana se smălţuieşte cu flori aurii şi păşunile devin verzi. Animalele pot să mănânce şi să bea după pofta inimii, oferindu-ne ocazia de a ne relaxa şi bucura de viaţă. Putem să mergem la lacurile create de ploaie, să ne spălăm şi să înotăm. În văzduhul împrospătat, păsările încep să cânte şi deşertul nomazilor devine paradis.

4

DEVENIND FEMEIE

Sosise timpul ca sora mea cea mai mare, Aman, să fie circumcisă. Ca toate surorile mici, eram invidioasă, geloasă că ea intra în lumea adulților care îmi era încă închisă. Aman era adolescentă și depășise de mult vârsta normală pentru circumcizie, dar nu se găsise niciodată momentul potrivit. Călătorind prin Africa în peregrinarea noastră nesfârșită, am ratat-o cumva pe țiganca bătrână care se ocupa de acest ritual străvechi. Tata a găsit-o până la urmă și a adus-o să le circumcidă pe cele două surori mai mari ale mele, Aman și Halemo, însă când au ajuns în tabără, Aman era plecată să caute apă, așa că țiganca a circumcis-o doar pe Halemo. Tata începuse să se îngrijoreze, deoarece Aman se apropia de vârsta măritișului și acesta nu putea avea loc decât dacă ea fusese „pregătită" corespunzător. Potrivit înțelepciunii populare răspândite în Somalia, între picioarele unei fete se găsesc lucruri rele, părți ale corpurilor noastre cu care ne-am născut, dar care sunt impure și trebuie îndepărtate. Clitorisul, labia minora și majoritatea labiei majora sunt tăiate, apoi rănile sunt cusute, iar în locul lor rămâne doar o cicatrice. Detaliile exciziei ritualice rămân însă un mister – nu sunt niciodată explicate fetelor. Știm doar că, atunci când ne va sosi momentul, ni se va întâmpla ceva special.

Drept urmare, toate fetele din Somalia așteaptă cu nerăbdare ceremonia care va marca transformarea lor din fetițe în femei. Inițial, procesul avea loc când ajungeau la pubertate, iar ritualul avea o semnificație, deoarece fata devenea fertilă și capabilă să aibă propriii ei copii. Însă de-a lungul timpului, circumcizia feminină fusese efectuată la fete tot mai tinere, pe de o parte din cauza presiunii exercitate de înseși fetele, care așteptau cu nerăbdare „momentul special", tot așa cum copiii occidentali așteaptă poate petrecerile aniversare sau sosirea lui Moș Crăciun în Ajun.

Când am auzit că bătrâna țigancă venea s-o circumcidă pe Aman, am vrut să fiu și eu circumcisă. Aman era frumoasa mea soră mai mare, idolul meu, și tot ce dorea sau avea ea îmi doream și eu. În ziua dinaintea marelui eveniment, am implorat-o pe mama, trăgând-o de braț:

— Să ne facă pe-amândouă în același timp! Haide, mamă, să ne facă pe-amândouă mâine!

Mama m-a împins într-o parte.

— Ia mai taci, fetițo!

Pe de altă parte, Aman nu era la fel de entuziasmată. Mi-o amintesc murmurând:

— Sper să n-ajung ca Halemo.

Pe atunci însă eram prea mică pentru a înțelege ce însemnau cuvintele acelea, iar când i-am cerut lui Aman să-mi explice, a schimbat subiectul.

În dimineața următoare, foarte devreme, mama și prietena ei cea mai bună au dus-o pe Aman la femeia care avea s-o circumcidă. Ca de fiecare dată, am implorat să merg și eu, însă mama mi-a spus să rămân acasă cu copiii mici. Utilizând însă aceleași metode de furișare pe care le folosisem când o urmărisem pe mama la întâlnirea cu prietenele ei, am mers după ele, ascunzându-mă în spatele tufelor și copacilor, dar păstrând o distanță sigură.

Țiganca era considerată o persoană importantă în comunitatea noastră, nu numai pentru că deținea cunoștințe specializate, dar și întrucât câștiga foarte mult de pe urma circumciziilor. Plata pentru această procedură este una dintre cele mai importante cheltuieli pe care le face o gospodărie, cu toate acestea, este apreciată ca o investiție bună, deoarece, fără operația respectivă, fetele nu vor putea intra pe piața căsătoriilor. Dacă aparatul genital este intact, ele nu sunt considerate potrivite pentru măritiș, ci târfe impure, cu care niciun bărbat nu se va gândi să se însoare. De aceea țiganca, așa cum o numesc unii, este o membră importantă a societății noastre, însă eu îi spun „Ucigașa", pentru că atâtea fetițe au murit sub mâinile ei.

Trăgând cu ochiul din spatele unui copac, am văzut că sora mea s-a așezat pe pământ, după care mama și prietena ei au prins-o

de umeri și au ținut-o strâns. Țiganca a început să moșmondească între picioarele surorii mele și am văzut o expresie de durere fulgerând pe fața lui Aman. Era o fată voinică și foarte puternică, și brusc – *trosc*! A ridicat un picior și a izbit-o pe țigancă cu talpa în piept, răsturnând-o pe spate. După aceea s-a zbătut și s-a eliberat din mâinile celor două femei care o țineau și a sărit în picioare. Spre oroarea mea, am văzut sânge șiroindu-i pe picioare și pe nisip, lăsând o dâră când a luat-o la goană. Femeile au alergat după ea, însă Aman se afla cu mult înaintea lor, dar s-a prăbușit și a căzut pe nisip. Femeile au întors-o cu fața în sus și și-au reluat activitatea chiar în locul unde căzuse. Mi-a venit să vomit și n-am mai putut să privesc, așa că m-am întors acasă.

Acum știam ceva ce realmente mi-aș fi dorit să nu știu. Nu înțelesesem ce se întâmplase, dar mă îngrozea gândul că voi fi nevoită să trec prin așa ceva. N-o puteam întreba nici pe mama, deoarece ar fi însemnat să mărturisesc că văzusem circumcizia. Aman a rămas separată de restul copiilor până s-a vindecat, iar după două zile i-am dus apă. Am îngenuncheat lângă ea și am întrebat-o în șoaptă:

— Cum a fost?

— A fost oribil... a început ea.

Cred însă că s-a răzgândit și n-a mai vrut să-mi spună adevărul, știind că și eu trebuia să fiu circumcisă și că voi fi speriată, în loc să aștept cu nerăbdare evenimentul.

— Oricum, a reluat Aman, nu ești nici tu departe. În curând ți-o vor face și ție.

Și n-a mai vrut să spună nimic altceva.

Din clipa aceea am detestat ritualul prin care aveam să trec pe drumul spre condiția de femeie. Am încercat să-mi alung din minte oroarea episodului și, odată cu trecerea timpului, am uitat și agonia pe care o zărisem pe chipul surorii mele. Până la urmă m-am convins în mod prostesc că doream să devin femeie și să mă alătur surorilor mai mari.

Un prieten al tatei și familia lui călătoreau mereu împreună cu noi. El era un bătrân morocănos și, de fiecare dată când eu sau sora mea mai mică îl sâcâiam, ne îndepărta cu dispreț ca pe niște musculițe și ne sâcâia spunând:

— Plecați de lângă mine, fetițe murdare! Nici măcar n-ați fost circumcise încă!

Întotdeauna scuipa cuvintele acelea de parcă faptul că nu fuseserăm circumcise ne făcea atât de dezgustătoare, încât abia ne mai putea privi. Aceste insulte m-au necăjit în asemenea măsură, încât mi-am jurat să găsesc o cale prin care să-i închid gura.

Bătrânul avea un fiu adolescent pe nume Jamah, de care mă îndrăgostisem, deși el mă ignora permanent. Jamah nu era interesat de mine, ci de Aman. Cu timpul, am ajuns la concluzia că o prefera pe sora mea mai mare fiindcă fusese circumcisă. Ca și tatăl lui, probabil că Jamah nu dorea să aibă de-a face cu fetițe necircumcise, murdare. La cinci ani, m-am dus la mama și am rugat-o:

— Mamă, găsește-o pe femeia aia. Haide, când o s-o faci?

În sinea mea, mi-am spus „Trebuie să trec prin asta – să-mi facă și mie lucrul acela misterios". Spre norocul meu, după numai câteva zile, țiganca a sosit iarăși.

Într-o seară, mama mi-a spus:

— Tatăl tău s-a întâlnit azi cu țiganca. O așteptăm; de acum poate sosi în orice zi.

În seara dinaintea circumciziei, mama mi-a spus să nu beau prea multă apă sau lapte, ca să nu fiu nevoită să urinez mult. Nu știam ce însemna asta, dar n-am pus întrebări, ci m-am mulțumit să încuviințez din cap. Eram agitată, însă decisă să termin odată cu asta. Seara, familia m-a înconjurat cu o atenție specială și am căpătat o porție dublă la cină. Aceea era tradiția la care asistasem de-a lungul anilor și care mă determinase să-mi invidiez surorile mai mari. Înainte de culcare, mama mi-a spus:

— O să te trezesc dimineață când va sosi clipa.

Nu aveam habar de unde știa când va apărea țiganca, însă mama știa întotdeauna astfel de lucruri. Simțea pur și simplu intuitiv când venea cineva sau când era momentul cuvenit pentru ceva.

În noaptea aceea am stat trează de surescitare până ce, brusc, mama s-a ivit lângă mine. Cerul era încă negru; era momentul acela dinaintea zorilor când întunericul se luminează imperceptibil spre

cenuşiu. Ea mi-a făcut semn să rămân tăcută şi m-a prins de mână. Mi-am luat păturica şi am urmat-o, pe jumătate adormită. Acum ştiu motivul pentru care duceau fetele atât de devreme dimineaţa. Voiau să le taie înainte ca alţii să se trezească, pentru ca nimeni să nu le audă ţipetele. Însă în clipa aceea, deşi buimăcită, am făcut pur şi simplu cum mi se spusese. Ne-am îndepărtat de coliba noastră, pătrunzând în desişuri.

— O s-aşteptăm aici, a zis mama, şi ne-am aşezat pe pământul rece.

Ziua începea să se lumineze slab, abia dacă puteam distinge forme, şi, în curând, am auzit clicăitul sandalelor ţigăncii. Mama i-a strigat numele, adăugând:

— Tu eşti?

— Da, sunt aici, s-a auzit răspunsul, deşi eu tot nu puteam zări pe nimeni.

Pentru ca apoi, fără s-o fi văzut apropiindu-se, s-a ivit lângă mine.

— Stai acolo.

A indicat o piatră netedă, ca o lespede. N-a existat nicio conversaţie, niciun salut. Niciun „Ce mai faci?", niciun „Ce se va întâmpla azi va fi foarte dureros, aşa că trebuie să fii o fată curajoasă". Nu. Ucigaşa se limita strict la discuţiile profesionale.

Mama a luat o bucată de rădăcină de la un copac bătrân, apoi m-a aşezat pe piatră. A stat îndărătul meu şi mi-a tras capul pe spate, lipindu-l de pieptul ei, cu picioarele călărindu-mi umerii. Eu i-am cuprins coapsele cu braţele. Mama mi-a strecurat rădăcina între dinţi.

— Muşcă din ea.

Am încremenit de groază, fiindcă în clipa aceea mi-am reamintit brusc faţa torturată de spaimă a lui Aman.

— O să mă doară! am mormăit eu înfundat.

Mama s-a aplecat şi mi-a şoptit:

— Ştii bine că nu te pot ţine locului, pentru că sunt singură. Aşa că-ncearcă să fii o fată bună, iubito. Să fii curajoasă pentru mama şi va trece repede.

Am privit printre picioarele ei şi am văzut-o pe ţigancă pregătindu-se. Semăna cu oricare altă bătrână somaleză – cu o eşarfă viu colorată înfăşurată în jurul capului şi o rochie din bumbac deschisă la culoare –, atât doar că pe chip nu i se citea niciun zâmbet. M-a privit sever, cu ochi goi, apoi a scotocit printr-o geantă veche de voiaj. Privirea îmi era fixată asupra ei, pentru că doream să ştiu cu ce mă va tăia. Mă aşteptam la un cuţit mare, dar a scos din geantă o punguţă din bumbac. A căutat înăuntru cu degete lungi şi a extras o lamă de ras, ruptă. A cercetat-o, întorcând-o pe o parte şi pe alta. Soarele abia se ivise; era suficientă lumină pentru a vedea culori, însă nu şi detalii, totuşi am zărit sânge uscat pe muchia neregulată a lamei. Ţiganca a scuipat pe ea şi a şters-o pe rochie. Pe când o freca, lumea s-a întunecat, fiindcă mama mi-a legat o eşarfă în jurul ochilor.

Următorul lucru pe care l-am simţit a fost tăierea cărnii mele, a organelor mele genitale externe. Am auzit sunetul lamei tocite care-mi spintecа pielea înainte şi înapoi ca un fierăstrău. Când îmi reamintesc, nu pot să cred realmente ce mi s-a întâmplat. Simt ca şi cum aş vorbi despre altcineva. Nu există nicio modalitate prin care să pot povesti ce am simţit. Este ca şi cum cineva v-ar sfârteca pulpa sau v-ar tăia braţul, atât doar că este vorba despre partea cea mai sensibilă a corpului. Nu m-am clintit însă absolut deloc, deoarece mi-am amintit de Aman şi ştiam că nu exista scăpare. Şi doream ca mama să fie mândră de mine. Am stat locului ca şi cum aş fi fost din piatră, spunându-mi că cu cât mă voi mişca mai mult, cu atât tortura va dura mai mult. Din păcate, picioarele au început să-mi tremure de la sine, incontrolabil, iar eu m-am rugat: „Te rog, Doamne, fă să se termine cât mai repede." În scurt timp, s-a terminat, pentru că am leşinat.

Când m-am trezit, am crezut că terminaserăm, dar abia acum începea partea cea mai dureroasă. Legătura de pe ochi îmi fusese scoasă şi am văzut că Ucigaşa adunase lângă ea o grămăjoară de spini dintr-un arbore acacia. Îi folosea pentru a-mi perfora pielea, apoi trecea prin găuri o aţă albă şi tare, ca să mă coasă. Picioarele îmi erau complet amorţite, însă durerea dintre ele era atât de intensă, încât îmi doream să pot muri. M-am simţit plutind, departe de sol, lăsându-mi suferinţa în urmă, şi mă aflam la un metru-doi deasupra scenei, de unde priveam în jos la femeia care-mi cosea corpul la

loc, în timp ce biata mea mamă mă ținea în brațe. În clipa aceea am simțit o pace completă; nu mai aveam nici griji, nici temeri.

Amintirile mele se sfârșesc în acel moment; când am redeschis ochii, țiganca dispăruse. Mă mutaseră de pe lespede și acum zăceam pe pământ, lângă piatră. Picioarele îmi fuseseră legate cu fâșii de țesătură, care mă cuprindeau de la glezne până la șolduri, așa încât nu mă puteam clinti. Am privit în jur după mama, însă dispăruse și ea, și m-am întrebat ce se va întâmpla în continuare. Am întors capul spre lespede; era scăldată în sânge, de parcă acolo fusese înjunghiat un animal. Bucăți din carnea mea, din sexul meu, zăceau deasupra, uscându-se la soare.

Am zăcut și am privit soarele care urca pe cer. În jurul meu nu exista pic de umbră și căldura m-a izbit direct în cap, până când mama s-a întors cu sora mea. Împreună m-au târât la umbra unui tufiș, până au terminat să-mi aranjeze „copacul". Potrivit tradiției, o colibă micuță, specială, era pregătită sub un copac, unde urma să stau singură și să mă refac în următoarele săptămâni, până mă înzdrăveneam. După ce au terminat treaba, mama și Aman m-au purtat înăuntru.

Crezusem că agonia luase sfârșit... până când a trebuit să urinez și atunci am înțeles sfatul mamei să nu beau prea mult lapte sau apă. După ore de așteptare, nevoia de a urina mă chinuia, însă nu mă puteam clinti, întrucât aveam picioarele legate. Mama mă avertizase să nu merg, ca să nu-mi desfac cusăturile, fiindcă dacă rana se deschidea, trebuia cusută din nou. Credeți-mă, era ultimul lucru pe care-l doream.

— Trebuie să fac pipi, i-am spus surorii mele.

Expresia de pe fața ei m-a anunțat că nu era o veste bună. A venit la mine, m-a întors pe o parte și a scobit o gropiță în nisip.

— Dă-i drumul.

Prima picătură care a ieșit m-a usturat de parcă toată pielea mi-ar fi fost arsă de acid. După ce mă cususe țiganca, singura deschidere lăsată pentru urină și menstruație era o găurică minusculă de diametrul unui băț de chibrit. Această strategie sclipitoare mă ferea de relații sexuale înainte de măritiș, iar soțului meu i se garanta că va căpăta o virgină. Pe măsură ce urina mi s-a

colectat în rana sângerândă și s-a prelins încetișor pe picior, apoi pe nisip – câte o picătură pe rând –, am început să plâng cu sughițuri. Nu plânsesem când mă tăiase Ucigașa, dar acum mă durea atât de rău, încât nu mai puteam suporta.

Când a început să se întunece de seară, mama și Aman s-au întors acasă, la familie, iar eu am rămas singură în colibă. De data aceasta însă nu mai eram speriată de întuneric, de lei sau de șerpi, deși zăceam neajutorată și incapabilă să fug. Din clipa în care plutisem afară din corp și mă uitasem cum bătrâna îmi cosea sexul, nimic nu mă mai putea speria. Am stat pur și simplu ca un buștean pe pământul tare, detașată de frică, amorțită de durere, nepăsătoare dacă voi trăi sau voi muri. Nu-mi păsa câtuși de puțin dacă toți cei de acasă râdeau în jurul focului, în timp ce eu zăceam singură în beznă.

Pe măsură ce zilele treceau, iar eu zăceam în colibă, operația s-a infectat și am făcut febră. Mi-am pierdut cunoștința în repetate rânduri. Temându-mă de durerea cauzată de urinare, mi-am stăpânit impulsul respectiv, până când mama mi-a spus:

— Iubito, dacă nu faci pipi, o să mori.

Atunci am încercat să mă forțez. Dacă trebuia să urinez și nu era nimeni în jur, mă târam patru-cinci centimetri, mă întorceam pe o parte și mă pregăteam pentru durerea usturătoare care știam că va urma. Însă rana mi s-a infectat atât de rău, încât pentru o vreme n-am mai putut urina deloc. Mama mi-a adus hrană și apă în următoarele două săptămâni; în restul timpului, am zăcut, singură, cu picioarele legate laolaltă. Și am așteptat să mă vindec. Febrilă, plictisită și neliniștită, n-am putut face altceva decât să mă întreb: „De ce? Pentru ce toate astea?" La vârsta aceea nu știam nimic despre sex. Știam doar că fusesem ciopârțită cu acordul mamei și nu puteam înțelege motivul.

În cele din urmă, mama a venit să mă ia și am șchiopătat spre casă, cu picioarele tot legate. În prima seară după ce am revenit în coliba familiei, tata m-a întrebat:

— Cum te simți?

Am presupus că se referea la noul meu statut de femeie, dar nu mă puteam gândi decât la durerea dintre picioare. Întrucât nu aveam decât cinci ani, i-am zâmbit pur și simplu și n-am spus nimic. Ce știam eu ce înseamnă a fi femeie? Deși nu-mi dădeam seama la momentul respectiv, știam multe despre ce înseamnă să fii femeie africană: știam cum să sufăr în tăcere, în felul pasiv, neajutorat, al unui copil.

Timp de mai bine de o lună, picioarele mi-au rămas legate laolaltă, pentru ca rana să se vindece. Mama mă certa întruna să nu alerg ori să sar, așa că înaintam încetișor, cu pași micuți. Ținând seama că fusesem mereu energică și activă, alergând ca un ghepard, cățărându-mă în copaci și sărind peste bolovani, acesta era alt tip de agonie pentru o fată tânără: să stau locului, în timp ce toți frații și surorile mele se jucau. Eram însă atât de îngrozită să nu fiu supusă din nou procedurii, încât abia dacă mă clinteam doi centimetri. În fiecare săptămână, mama îmi controla progresul vindecării. Când legăturile mi-au fost îndepărtate din jurul picioarelor, am putut să mă cercetez pentru prima dată. Am descoperit un petic de piele perfect netedă, cu excepția unei cicatrice care o traversa prin mijloc ca un fermoar. Iar fermoarul acela era în mod clar închis. Aparatul genital îmi fusese pecetluit, ca un perete din cărămidă pe care niciun bărbat nu l-ar fi putut străpunge până în seara nunții, când soțul meu fie că avea să mă taie cu un cuțit, fie că avea să-și forțeze calea înăuntru.

De îndată ce am putut merge din nou, am plecat într-o misiune. Mă gândisem la ea în toate zilele cât zăcusem din clipa în care mă ciopârțise bătrâna. Misiunea mea era să mă întorc la piatra pe care fusesem sacrificată și să-mi caut bucățile din trup ce rămăseseră acolo. Însă ele dispăruseră – mâncate neîndoios de un vultur sau de o hienă, necrofagi care fac parte din ciclul vieții în Africa. Rolul lor este de a îndepărta stârvurile, dovezile sinistre ale existenței noastre dure în deșert.

Deși suferisem după circumcizie, avusesem noroc. Lucrurile ar fi putut să fie mult mai rele, așa cum se întâmpla frecvent cu alte fete. Traversând Somalia, am întâlnit familii și m-am jucat cu fiicele

lor. Când le revizitam după un timp, fetele lipseau. Nimeni nu spunea adevărul despre absența lor, nici măcar nu pomenea despre ele. Muriseră în urma mutilării: sângeraseră până la moarte, ori intraseră în stare de șoc, se infectaseră sau făcuseră tetanos. Nimic surprinzător, ținând seama de condițiile în care se efectuează operația. Mai surprinzător este că a supraviețuit careva.

Abia mi-o amintesc pe sora mea Halemo. Aveam vreo trei ani și țin minte că era cu noi, dar apoi a dispărut, însă n-am înțeles ce i se întâmplase. Ulterior am aflat că atunci când îi sosise „momentul special", bătrâna țigancă o circumcisese și ea murise din cauza hemoragiei.

La zece ani, am auzit ce se întâmplase cu verișoara mea cea mai mică. Fusese circumcisă la șase ani, iar după aceea, unul dintre frații ei a venit să locuiască cu familia noastră și ne-a povestit totul. O femeie venise și o operase, după care fusese lăsată în colibă pentru a se vindeca. Însă „chestia" ei, cum o numea fratele, începuse să se umfle, iar duhoarea din colibă era insuportabilă. Când ne-a povestit toate astea, nu l-am crezut. De ce să fi emanat mirosul acela, pentru că eu și Aman nu pățiserăm așa ceva? Acum însă știu că el spusese adevărul; ca urmare a condițiilor mizerabile în care se practică ciopârțirea fetelor în tufișuri, rana ei se infectase. Mirosul fetid este un simptom al cangrenei. Într-o dimineață, mama venise ca de obicei la fetița ei, care petrecuse noaptea singură în colibă. O găsise moartă, cu corpul rece și vânăt. Însă familia o îngropase înainte ca necrofagii să poată îndepărta dovezile morbide.

5

CONTRACTUL DE CĂSĂTORIE

Într-o dimineață am fost trezită de glasurile unor oameni ce discutau. M-am ridicat de pe rogojină, dar n-am văzut pe nimeni, așa că am decis să investighez. Am urmat sunetele vocilor prin liniștea matinală, alergând aproape un kilometru până în locul unde mama și tata fluturau din brațe în semn de rămas-bun spre un grup de oameni care se îndepărta.

— Cine-i ea, mamă? am întrebat, arătând spinarea unei femei micuțe cu eșarfă înfășurată în jurul capului.

— Ah, este prietena ta, Shukrin.

— Familia ei s-a mutat de aici?

— Nu, ea se mărită, a răspuns mama.

Uluită, am privit siluetele ce se îndepărtau. Eu aveam treisprezece ani, iar Shukrin era doar cu puțin mai mare ca mine – nu știu dacă împlinise paisprezece ani – și nu-mi venea să cred că se măritase.

— Cu cine?

Nu mi-a răspuns nimeni, deoarece o asemenea chestiune nu era considerată treaba mea.

— Cu cine? am repetat întrebarea.

Din nou, tăcere.

— Pleacă de aici... cu bărbatul cu care se mărită?

Așa se obișnuia, iar eu mă temeam cel mai mult că nu-mi voi mai revedea niciodată prietena.

— Nu-ți mai bate capul, a replicat tata morocănos. Tu ești următoarea.

Părinții mei s-au întors și au plecat spre coliba noastră, dar eu am rămas locului, străduindu-mă să mă obișnuiesc cu vestea primită. Shukrin se mărita! Se mărita! Era un cuvânt pe care-l auzisem în mod repetat, dar până în dimineața aceea nu mă întrebasem niciodată cu adevărat ce însemna.

Ca orice fată somaleză, nu mă gândeam niciodată la măritiș sau sex. În familia mea – în toată cultura noastră – nu se discutau niciodată asemenea subiecte. Nu-ți veneau în minte absolut niciodată. Unicele mele gânduri despre băieți erau legate de întrecerile cu ei, pentru a vedea cine putea fi mai bun la îngrijirea animalelor, alergări și lupte. Singurele cuvinte pe care le spusese vreodată cineva în privința relațiilor sexuale fuseseră: „Ai grijă să nu te-ncurci cu cineva. Când te măriți, trebuie să fii fecioară." Fetele știu că se vor mărita fecioare, că se vor mărita cu un singur bărbat – și asta era tot. Asta însemna viața lor.

Tata obișnuia să ne spună mie și surorilor mele:

— Voi, fetelor, sunteți prințesele mele.

Asta pentru că era considerat foarte norocos să aibă unele dintre cele mai frumoase fiice. Iar el continua:

— Sunteți prințesele mele și niciun bărbat nu va pune mâna pe voi. Dacă-ncearcă, anunțați-mă. Eu mă aflu aici ca să vă protejez – sunt gata să-mi dau viața pentru voi.

Și s-au ivit destule ocazii de a-și păzi „prințesele". Într-o zi, sora mea cea mai mare, Aman, a fost abordată de un bărbat pe când era plecată cu animalele ei. Individul a continuat s-o sâcâie, iar Aman i-a repetat întruna:

— Lasă-mă-n pace! Nu mă interesezi.

În cele din urmă, când farmecele lui n-au dat roade, individul a prins-o pe Aman și a încercat s-o necinstească. A fost o mare greșeală din partea lui, fiindcă sora mea era o adevărată amazoană, înaltă de peste 1,80 m și cu forță de bărbat. După ce l-a bătut, ea a venit acasă și i-a povestit tatei ce se întâmplase. Tata a plecat imediat să-l caute pe sărmanul prost, după care l-a bătut *el însuși*. Niciun bărbat n-avea să le facă necazuri fiicelor lui!

Într-o noapte m-am deșteptat când altă soră, Fauziya, a dat un țipăt pătrunzător. Ca de obicei, dormeam afară sub cerul liber, însă Fauziya era ceva mai departe de noi. M-am sculat în capul oaselor și am întrezărit vag silueta unui bărbat care fugea din tabără. Sora mea a continuat să țipe, iar tata a sărit în picioare și l-a urmărit pe

intrus. Noi ne-am dus la ea, iar Fauziya şi-a atins picioarele, care erau acoperite cu spermă albă, lipicioasă. Perversul i-a scăpat tatei, însă dimineață i-am putut vedea urmele sandalelor lângă culcuşul surorii mele. Tata bănuia cine ar fi fost vinovatul, dar nu putea fi sigur.

După o vreme, în timpul unei perioade de secetă intensă, tata a plecat spre un puț local, ca să aducă apă. Pe când stătea pe solul umed de pe fundul gropii, a mai sosit un bărbat. Acesta şi-a pierdut astâmpărul, aşteptându-şi rândul, şi i-a strigat:

— Haide, odată! Vreau şi eu să iau apă!

În Somalia, puțurile sunt zone deschise unde cineva a săpat destul de adânc pentru a ajunge la pânza freatică, uneori până la treizeci de metri adâncime. Pe măsură ce apa se împuținează, oamenii devin foarte competitivi, încercând să facă rost de suficientă apă pentru turmele lor. Tata i-a răspuns că putea să coboare şi să ia ce avea nevoie.

— Aşa o să şi fac, a replicat necunoscutul, care n-a mai pierdut timpul şi a coborât în groapă.

A început să-şi umple burdufurile şi, pe când mergea înainte şi înapoi, tata i-a remarcat urmele lăsate de sandale în noroi.

— Tu ai fost, aşa-i?! a exclamat el, apoi l-a prins de umeri şi l-a scuturat violent. Perversule, tu te-ai dat la fiica mea!

L-a bătut ca pe o potaie ce era, însă potaia a scos un cuțit, o armă africană mare, letală, împodobită cu desene ornamentale, ca un pumnal de ceremonii. L-a lovit de patru-cinci ori pe tata cu şişul acela în coaste, dar tata a izbutit să i-l smulgă şi să-l înjunghie cu propriul său cuțit. Amândoi erau serios răniți. Tata abia a izbutit să iasă din puț şi să se întoarcă la coliba noastră; a ajuns acasă însângerat şi slăbit. Şi-a revenit după o convalescență lungă şi ulterior mi-am dat seama că spusese adevărul: fusese pregătit să-şi dea viața pentru onoarea surorii mele.

Tata glumea întruna cu noi, fetele.

— Voi sunteți prințesele mele, sunteți comorile mele, iar eu vă țin sub lacăt. Şi numai eu am cheia de la lacăt!

Eu întrebam:

— Tată, dar unde-i cheia?

Iar el izbucnea într-un râs nestăvilit şi replica:

— Am aruncat-o!

— Păi, şi cum o să mai ieşim? izbucneam eu în plâns şi toți din jur râdeau.

— N-o să mai ieşiți, scumpa mea, decât când o să spun eu că sunteți pregătite.

Glumele acestea erau transmise de la sora cea mai mare, Aman, până la cea mai mică. Dar de fapt nu erau glume. Fără permisiunea tatei, nimeni nu putea avea acces la fiicele sale. Miza era însă mult mai mare decât simpla noastră protecție împotriva unor avansuri nedorite. Fecioarele reprezintă un produs foarte căutat pe piața căsătoriilor africane, unul dintre principalele motive nerostite pentru practicarea circumciziei la femei. Tata se putea aştepta la un preț bun pentru frumoasele lui fiice virgine, dar nu-şi putea pune mari speranțe în măritarea uneia care fusese pângărită prin relații sexuale cu alt bărbat. Însă când eram fetiță, nimic din toate astea nu mă preocupau, deoarece eram o copilă şi nu mă gândeam niciodată la subiectele relațiilor sexuale sau căsătoriei.

Asta până am aflat despre căsătoria prietenei mele Shukrin. După câteva zile, tata s-a întors acasă într-o seară şi l-am auzit strigând:

— Unde-i Waris?

— Aici sunt, tată, am răspuns.

— Ia vino până la mine, a rostit el cu glas blând.

De obicei era sever şi agresiv, aşa că am înțeles că se întâmplase ceva. Am presupus că dorea să-l ajut, să fac ceva cu animalele mâine, să caut apă, să plec după hrană sau altă corvoadă similară. Aşa că am rămas locului, privindu-l curioasă şi încercând să-mi imaginez ce plănuise pentru mine.

— Hai, hai, hai, a urmat el nerăbdător.

Am înaintat doi paşi, uitându-mă suspicioasă, dar fără să spun nimic. Tata m-a prins de braț, m-a tras spre el şi m-a aşezat pe genunchi.

— Ştii, a început el, ai fost foarte bună.

În clipa aceea am ştiut *sigur* că era ceva serios.

— Ai fost foarte bună – mai degrabă ca un băiat, ca un fiu pentru mine.

Ştiam că aceasta era lauda lui supremă.

— Hmmm, am răspuns, întrebându-mă de ce primeam asemenea laude.

— Ai fost exact ca un fiu pentru mine: ai trudit din greu ca un bărbat şi ai avut mare grijă de animale. De aceea vreau să ştii c-o să-ţi simt mult lipsa.

Când a spus cuvintele acelea, m-am gândit că se temea să nu fug aşa cum făcuse Aman. Când tata încercase să-i aranjeze măritişul, sora mea plecase de acasă. Tata se temea că voi fugi şi eu, lăsându-i pe el şi pe mama cu toate muncile grele.

M-a inundat un val de tandreţe şi l-am îmbrăţişat, simţindu-mă vinovată pentru suspiciunile de care dădusem dovadă.

— Nu, tată, să ştii că n-o să plec nicăieri!

El s-a desprins din braţele mele, s-a tras puţin înapoi şi m-a privit în ochi. După aceea a rostit cu glas blând:

— Ba da, draga mea, vei pleca.

— Unde să plec? N-o să plec nicăieri – nu vă voi părăsi pe tine şi pe mama.

— Ba da, Waris. Ţi-am găsit un soţ.

— Nu, tată, nu! Am sărit în picioare şi el a încercat să mă tragă înapoi, a încercat să mă prindă de braţe şi să mă ţină locului. Nu vreau să plec! Nu vreau să plec de-acasă! Vreau să stau cu tine şi cu mama!

— Şşş, şşş, va fi bine. Ţi-am găsit un soţ bun.

— Pe cine? am întrebat, curioasă de acum.

— O să-l cunoşti.

Ochii mi s-au umplut de lacrimi, deşi m-am străduit din răsputeri să fiu puternică. Am început să-l lovesc cu pumnii şi să ţip:

— Nu vreau să mă mărit!

— Bine, Waris, fii atentă...

Tata s-a aplecat şi a cules o pietricică, a dus mâinile la spate şi a trecut pietricica dintr-o mână în alta. După aceea a întins ambele braţe înainte, cu pumnii strânşi, ca să nu pot vedea în care o ţinea.

— Alege – stânga sau dreapta. Dacă ghiceşti în ce mână ţin piatra, vei face ce spun eu şi vei fi norocoasă tot restul vieţii. Dacă vei greşi, zilele îţi vor fi amare, fiindcă vei fi izgonită din familie.

M-am uitat la el şi m-am întrebat ce se va întâmpla dacă voi greşi? Aveam să mor? I-am atins mâna stângă. El a deschis palma goală spre cer.

— Cred că n-o să fac ce-mi spui, am murmurat tristă.

— Putem să repetăm.

— Nu, am clătinat încet din cap. Nu, tată, n-o să mă mărit.

— Este un bărbat de treabă! a strigat tata. Trebuie să ai încredere în mine – recunosc un om de treabă când îl văd. Şi vei face ce-ţi spun!

Am rămas locului, cu umerii gârboviţi, speriată şi simţind că-mi vine să vomit, dar am clătinat din cap.

El a aruncat în noapte piatra şi a strigat:

— Atunci vei avea ghinion toată viaţa!

— Ei bine, eu voi fi cea care va trebui să suport, da?

Tata m-a pălmuit violent, fiindcă nimeni nu-i răspundea obraznic. Acum înţeleg că el trebuia să mă mărite cât mai repede, atât din cauza comportamentului meu, cât şi din orice alte motive tradiţionale. Devenisem o rebelă, un băieţoi, şi aveam reputaţia de a fi impertinentă şi netemătoare. Tata trebuia să-mi găsească un soţ cât timp mai reprezentam un bun de valoare, deoarece niciun bărbat african nu dorea să fie contrazis de soţia sa.

În dimineaţa următoare m-am trezit şi mi-am dus animalele, ca de obicei, la păscut. Pe când le priveam, m-am gândit la ideea nouă a căsătoriei. Am încercat să-mi fac un plan prin care să-l conving pe tata să mă lase să rămân acasă, dar în adâncul inimii am ştiut că asta nu se va întâmpla niciodată. M-am întrebat cine va fi soţul meu. Până acum unica mea pasiune romantică de copilă fusese Jamah, fiul prietenului tatei. Îl văzusem de multe ori, deoarece familiile noastre călătoreau des împreună. Jamah era considerabil

mai vârstnic decât mine şi-l consideram foarte atrăgător, dar încă nu se însurase. Tata îl iubea ca pe un fiu şi-l considera un fiu bun al propriului său tată. Însă probabil că atracţia mea faţă de Jamah se datora în principal faptului că el fusese cândva îndrăgostit de sora mea Aman şi nici măcar nu ştia de existenţa mea. Nu eram decât o puştoaică, pe când Aman fusese o femeie atrăgătoare. Când îi şopteam că Jamah o place, Aman flutura din mână şi zicea:

— Pfui!

Nici măcar nu se uita de două ori la el, fiindcă se săturase de viaţa nomadă şi nu dorea să se mărite cu cineva care să fie la fel ca tata. Ea spunea mereu că va pleca la oraş şi se va mărita cu un bărbat foarte bogat. Iar când tata a încercat s-o mărite cu unul dintre camarazii lui nomazi, ea a fugit de acasă pentru a-şi căuta visul într-un mare oraş. N-am mai auzit niciodată nimic despre ea.

Toată ziua aceea, stând şi privindu-mi animalele, am încercat să mă conving că măritişul putea totuşi să nu fie ceva rău şi m-am imaginat trăind cu Jamah, aşa cum trăiau mama cu tata. Când soarele a coborât spre apus, am revenit cu turma spre tabăra noastră. Surioara mea mi-a ieşit înainte în goana mare şi m-a anunţat:

— Tata are pe cineva cu el şi cred că te aşteaptă.

Ea privea cu suspiciune interesul acesta brusc faţă de mine, crezând poate că va fi lăsată pe dinafară de la vreun eveniment interesant. Eu însă m-am înfiorat, ştiind că tata îşi continua planul în ciuda obiecţiilor mele.

— Unde sunt?

Sora mea a indicat într-o direcţie, iar eu m-am răsucit şi am pornit în direcţia opusă.

— Waris, ei te-aşteaptă! a strigat ea.

— Mai taci din gură! Pleacă de-aici!

Mi-am dus caprele în ţarc şi am început să le mulg. Când ajunsesem pe la jumătate, l-am auzit pe tata strigându-mă.

— Da, tată, vin!

M-am ridicat, speriată, dar ştiam că amânarea inevitabilului era inutilă. În suflet mi-a pâlpâit o mică speranţă că poate tata mă aştepta cu Jamah, şi i-am văzut în minte faţa chipeşă. Am pornit cu ochii închişi.

— Dă, Doamne, să fie Jamah..., am murmurat pe când mă împleticeam.

Jamah devenise salvarea mea în faţa posibilităţii neplăcute de a-mi părăsi familia pentru a trăi cu un bărbat necunoscut.

În cele din urmă, am deschis ochii şi am privit cerul roşu ca sângele; soarele s-a topit în linia orizontului şi am văzut înaintea mea două siluete bărbăteşti.

— Ah, iată-te, a rostit tata. Vino aici, draga mea. El este domnul...

Nu am mai auzit ce-a spus. Ochii mi s-au fixat pe bărbatul care stătea jos, sprijinindu-se într-o cârjă. Avea cel puţin şaizeci de ani şi barbă albă şi lungă.

— Waris! În cele din urmă mi-am dat seama că tata mi se adresa. Salută-l pe domnul Galool.

— Bună seara, am rostit cu cel mai glacial glas de care eram capabilă.

Trebuia să fiu respectuoasă, însă nu şi entuziastă. Bătrânul idiot a stat locului şi s-a rânjit la mine, sprijinindu-se cu toată greutatea în toiag, dar nu mi-a răspuns. Probabil că nu ştia ce să spună, uitându-se la viitoarea lui mireasă, care se holba la el îngrozită. Pentru a-mi ascunde căutătura, am plecat capul şi am studiat pământul.

— Haide, Waris, scumpo, nu fi sfioasă, a zis tata.

L-am privit, iar când mi-a zărit faţa, a înţeles că era mai bine să mă îndepărteze rapid, ca să nu-mi sperii viitorul soţ.

— E-n regulă, du-te şi termină-ţi treburile. S-a întors spre domnul Galool şi i-a explicat: Este o fetiţă tăcută şi ruşinoasă.

Eu n-am mai zăbovit nicio clipă, ci m-am întors în fugă la capre.

Toată noaptea n-am făcut altceva decât să mă gândesc cum va fi viaţa mea măritată cu domnul Galool. Deoarece nu fusesem niciodată despărţită de părinţi, am încercat să-mi închipui cum ar fi fost să nu mai trăiesc cu ei, ci cu o persoană pe care nici măcar n-o cunoşteam. Cel puţin am avut noroc că nu mi-am amplificat suferinţa cu gândul că trebuia să întreţin relaţii sexuale cu un bătrân dezgustător, însă la vârsta fragedă de treisprezece ani eram

naivă în privinţa acelei părţi a căsătoriei. Pentru a-mi distrage mintea de la dilema măritişului, i-am tras o bătaie frăţiorului meu.

A doua zi de dimineaţă, tata m-a chemat la el.

— Ştii cine era bărbatul de aseară?

— Pot să bănuiesc.

— Era viitorul tău soţ.

— Tată, dar e foarte bătrân!

Tot nu puteam crede că propriul meu tată ţinea atât de puţin la mine, încât să mă trimită să locuiesc cu un bătrân ca acela.

— Ăştia-s cei mai buni, scumpo! Este prea bătrân ca să-şi facă de cap, să umble după alte femei şi să aducă acasă alte soţii. El nu te va părăsi, ci va avea grijă de tine. În plus – tata a surâs larg şi mândru – ştii cât va plăti pentru tine?

— Cât?

— CINCI cămile! O să-mi dea CINCI cămile. Tata m-a bătut uşor cu mâna pe braţ. Sunt foarte mândru de tine.

Mi-am luat ochii de la el şi m-am uitat la razele aurii ale soarelui dimineţii, care aduceau deşertul la viaţă. Am închis ochii şi le-am simţit căldura pe faţă. Gândurile mi-au revenit la noaptea anterioară când nu putusem să dorm. Am stat întinsă, simţindu-mă protejată în mijlocul familiei, am privit stelele rotindu-se deasupra şi am luat o decizie. Ştiam că dacă mă voi opune măritişului cu bătrânul, situaţia nu va lua sfârşit. Tata avea pur şi simplu să-mi găsească alt bărbat, apoi altul, apoi altul, deoarece era decis să scape de mine... şi să-şi obţină cămilele. Am încuviinţat din cap.

— Bine, tată, acum trebuie să-mi duc animalele la păscut.

El m-a privit mulţumit şi i-am putut citi gândurile: „Hei, a fost mult mai uşor decât aş fi crezut."

În ziua aceea, stând şi uitându-mă la caprele care se jucau, am ştiut că era ultima dată când aveam grijă de turma tatei. Mi-am închipuit viaţa mea cu bătrânul – doar noi doi într-un loc izolat din deşert. Eu făcând toată munca, în vreme ce el şchiopăta de colo-colo cu toiagul. Eu trăind singură după ce el suferise un infarct sau, şi mai sinistru, eu crescând patru-cinci copii după moartea lui, fiindcă în Somalia văduvele nu se recăsătoresc. Am decis că o asemenea viaţă nu era pentru mine. În seara aceea, când m-am întors acasă, mama m-a întrebat de ce eram necăjită.

— Tu l-ai întâlnit pe bărbatul ăla? m-am răstit.

N-a fost nevoie să mă întrebe care bărbat.

— Da, l-am văzut ieri.

Şoptind disperată, ca să nu fiu auzită de tata, m-am plâns:

— Mamă, nu vreau să mă căsătoresc cu el!

Ea a strâns din umeri.

— Draga mea, asta nu ţine de mine. Ce pot face? Este decizia tatălui tău.

Ştiam că mâine sau poate după încă o zi, viitorul meu soţ avea să vină cu cele cinci cămile la schimb. Am plănuit să fug înainte de a fi prea târziu.

În noaptea aceea, după ce toţi s-au culcat, am ascultat atentă sforăitul familiar al tatei. Apoi m-am sculat şi m-am dus la mama, care continua să stea lângă foc.

— Mamă, am şoptit, nu mă pot mărita cu bărbatul ăla – o să fug de-acasă.

— Şşş, taci! Unde, copilă? Unde-o să te duci?

— O s-o caut pe mătuşa din Mogadishu.

— Ştii tu unde este? Eu nu ştiu.

— Nu-ţi face griji, o s-o găsesc eu.

— Acum este întuneric, a zis ea de parcă astfel ar fi putut opri destinul.

— Nu acum, ci dimineaţă, am şoptit eu. Trezeşte-mă înainte să răsară soarele.

Ştiam că aveam nevoie de ajutorul ei în lipsa unui ceas deşteptător. Trebuia să mă odihnesc înainte de a porni în lunga mea călătorie şi, în acelaşi timp, trebuia să-mi asigur un avans consistent înainte de trezirea tatei.

— Nu, a clătinat ea din cap, este prea periculos.

— *Te rog*, mamă! Nu mă pot mărita cu bărbatul ăla – să plec şi să-i fiu soţie! Te rog, te rog! O să mă-ntorc după tine. Ştii bine c-o să mă-ntorc.

— Du-te la culcare.

Avea expresia aceea severă care mă anunţa că subiectul era închis. Mi-am lăsat mama obosită uitându-se la foc şi m-am strecurat în hăţişul de braţe şi picioare, între fraţii şi surorile mele, ca să mă încălzesc.

Dormeam, când am simţit-o pe mama atingându-mă uşor pe braţ. A îngenuncheat pe pământ lângă mine.

— Pleacă acum.

M-am trezit complet, după care m-a copleşit o senzaţie de greaţă faţă de ce urma să fac. Am ieşit cu grijă dintre corpurile calde şi am verificat dacă tata era în poziţia lui obişnuită, de unde păzea familia. Continua să sforăie.

M-am înfiorat şi m-am îndepărtat de coliba noastră, alături de mama.

— Mulţumesc că m-ai trezit, i-am şoptit.

În lumina neclară, m-am străduit să-i disting chipul pentru a-i memora trăsăturile, deoarece nu aveam să le mai revăd mult timp. Intenţionasem să fiu puternică, dar acum mi-am înghiţit lacrimile şi am îmbrăţişat-o cu putere.

— Pleacă... pleacă până nu se trezeşte el, mi-a murmurat ea la ureche. I-am simţit braţele înteţindu-şi strânsoarea. O să fii bine, să nu-ţi faci griji în privinţa asta. Atât doar – să fii foarte atentă. Atentă! M-a eliberat din îmbrăţişare. Şi Waris... te rog ceva. Să nu mă uiţi.

— N-o să te uit, mamă...

M-am răsucit pe călcâie şi am pornit în fugă prin beznă.

6

PE DRUM

Mersesem doar câţiva kilometri, când bărbatul elegant a tras Mercedesul pe dreapta.

— Mă tem că eu merg doar până aici. Trebuie să cobori, ca să poţi lua altă maşină.

— Ah...

Era o veste cu adevărat dezamăgitoare, deoarece, după ce fugisem de tata, traversasem deşertul pe jos, flămânzisem zile la rând, fusesem vânată de un leu, biciuită de un păstor şi atacată de un camionagiu, gentlemanul acesta în Mercedes fusese lucrul cel mai bun de care avusesem parte de când plecasem de acasă.

— Noroc în călătorie! a strigat el prin geamul deschis, apoi a fluturat din braţ, arătându-şi iarăşi dinţii albi şi sclipitori.

Am rămas sub soare pe marginea drumului prăfuit şi am fluturat şi eu din braţ, dar fără mult entuziasm. I-am privit automobilul accelerând şi dispărând în valurile tremurătoare de căldură, am pornit mai departe şi m-am întrebat dacă voi reuşi s-ajung vreodată la Mogadishu.

În ziua aceea am mai făcut câteva autostopuri, dar numai pe distanţe scurte; între ele, am continuat să merg pe jos. Soarele cobora spre apus, când un alt camion mare a tras pe dreapta. Încremenită de frică, m-am holbat la lumina roşie a stopurilor şi mi-am amintit ultima mea întâlnire cu un camionagiu. În timp ce înlemnisem pe gânduri, şoferul s-a răsucit pe scaunul lui şi m-a privit. Ştiam că dacă nu mă mişcam repede va pleca fără mine, aşa că m-am grăbit într-acolo. Camionul era uriaş; când şoferul a deschis portiera, a trebuit să mă străduiesc serios să mă caţăr.

— Încotro mergi? m-a întrebat. Eu merg doar până la Galcaio.

Când a rostit numele acela, prin minte mi-a fulgerat o idee excelentă. Nu-mi dădusem seama că eram aproape de Galcaio,

însă acolo locuia unchiul meu cel bogat. În loc să cutreier toată Somalia căutând Mogadishu, puteam sta cu unchiul Ahmed. În mintea mea, el îmi era oricum dator, fiindcă nu primisem niciodată pantofii doriți în schimbul îngrijirii animalelor lui. M-am imaginat înfulecând o cină copioasă în locuința lui frumoasă în seara aceea și dormind tot acolo, nu sub un copac.

— Și eu tot până acolo, am surâs încântată de idee. Și eu tot până în Galcaio.

Camionul era ticsit cu alimente: mormane de porumb galben, saci de orez și zahăr. Privindu-le, mi-am dat seama cât de flămândă eram.

Camionagiul avea vreo patruzeci de ani și era un mare seducător. Încerca întruna să lege o conversație, însă eu eram dezgustător de speriată, deși voiam să fiu prietenoasă. Ultimul lucru pe care-l doream era ca șoferul să creadă că mi-ar fi plăcut să-mi fac de cap cu el. Privind pe geam, am încercat să-mi închipui modul cel mai bun de a găsi casa unchiului Ahmed, deoarece nu aveam habar unde locuia. Apoi însă unul dintre comentariile camionagiului mi-a atras atenția.

— Ai fugit de-acasă, așa-i?

— De ce spui asta? am replicat surprinsă.

— Îmi dau pur și simplu seama... știu c-ai fugit de-acasă. O să te duc la poliție.

— Ce... NU! Te rog, te rog... eu merg... trebuie să merg... Vreau să mă duci doar... să mă duci la Galcaio. Trebuie să-mi vizitez unchiul de-acolo. El m-așteaptă.

Privirea de pe chipul lui mi-a dat de înțeles că nu mă credea, totuși a continuat să șofeze. Gândurile îmi goneau prin minte – unde ar fi trebuit să-l anunț să mă lase să cobor? După ce spusesem că mă aștepta unchiul meu, nu puteam recunoaște că nu știam adresa. Când am intrat în oraș, am privit în jur la străzile ticsite de clădiri, mașini și oameni; era mult mai mare decât satul prin care trecusem mai devreme și, pentru prima dată, mi-am dat seama că-mi va fi greu să-l găsesc pe Unchiul.

De la înălțimea cabinei camionului, am privit neliniștită agitația din Galcaio. Pentru ochii mei, orașul era o masă haotică

și eram sfâșiată între dorința de a nu coborî și senzația că ar fi fost bine s-o șterg cât mai repede, înainte ca bărbatul acesta să mă predea poliției fiindcă fugisem de acasă. Când a oprit lângă o piață în aer liber și am văzut tarabele pline cu mâncare, am decis.

— Auzi, ăăă, prietene, eu o să cobor aici. Unchiul meu locuiește acolo, am rostit, arătând o stradă laterală, după care am sărit afară înainte ca șoferul să mă poată opri. Mulțumesc pentru drum! am strigat, când am trântit portiera.

Am mers prin piață cu gura căscată. Niciodată, dar niciodată în viața mea, nu văzusem atâta mâncare. Și cât de frumoasă era! Mormane de cartofi, munți de porumb, șiruri de paste uscate. Și, Dumnezeule, câte culori! Containere încărcate până la refuz cu banane galbene, pepeni verzi și aurii, și mii și mii de tomate roșii. Nu cunoșteam legumele acela și m-am oprit în fața unui perete întreg format din lădițe cu tomate. Momentul acela a fost începutul iubirii mele pentru roșiile coapte, dulci și zemoase, de care nu m-am săturat nici acum. Mă holbam la ele, iar toți oamenii care mergeau prin piață se holbau la mine. Vânzătoarea de la taraba aceea a venit spre mine, încruntându-se. Era o Mama adevărată. (În Africa, „Mama" este un termen de respect pentru femei. Înseamnă că ești o adultă matură și, pentru a merita etichetarea respectivă, trebuie să fii și o mamă în sensul propriul al cuvântului.) Toate culorile și eșarfele ei străluceau.

— Ce vrei? a întrebat Mama.

— Te rog, pot să mănânc și eu una? am întrebat, arătând roșiile.

— Ai bani?

— Nu, dar mi-e tare foame...

— Pleacă de-aici... PLEACĂ! a zbierat ea, făcându-mi vânt cu mâna din fața tarabei.

Am mers la altă tarabă și am încercat din nou. Vânzătoarea de acolo m-a apostrofat:

— N-am nevoie de cerșetori în fața tarabei mele. Vreau să-mi vând marfa. Pleacă, șterge-o de-aici!

I-am spus povestea mea, că trebuia să-l găsesc pe unchiul Ahmed, și am întrebat dacă știa unde locuia el. Deoarece unchiul

meu era un om de afaceri bogat, bănuiam că era cunoscut de toți oamenii din Galcaio.

— Taci din gură! m-a repezit ea. Nu poți să vii din deșert și să-ncepi să strigi așa. Șșș! Fii respectuoasă, fetițo! Trebuie să vorbești încet. *Încet*! Aici, numele de familie nu se strigă în public.

Privind-o, m-am gândit: „Doamne Dumnezeule, despre ce vorbește femeia asta și cum o să reușesc vreodată să mă fac înțeleasă de oamenii ăștia?"

Puțin mai departe de noi, un bărbat care stătea rezemat de un perete, a strigat:

— Fetițo, ia vino-ncoace!

M-am dus surescitată la el și am încercat să-i explic situația mea. Bărbatul avea în jur de treizeci de ani și era un african cu aspect absolut banal – nu avea nimic special –, dar chipul îi era prietenos. A rostit răbdător:

— În primul rând, vorbește mai încet. Eu te pot ajuta, dar trebuie să fii grijulie. Nu poți să zbieri în gura mare numele tribului tău, așa cum faci tu. Spune acum, din ce trib ești?

I-am povestit tot ce știam despre familia mea și despre unchiul Ahmed.

— Bun, cred că știu unde locuiește. O să te-ajut să-l găsești.

— Ah, te rog... te rog! Poți să mă duci la el?

— Da, haide. Nu-ți face griji, o să-l găsim noi.

Ne-am îndepărtat de zona animată a pieței, pornind pe una dintre străzile laterale dubioase. Bărbatul s-a oprit în fața unei case.

— Ți-e foame?

Realitatea era, desigur, dureros de evidentă pentru oricine avea ochi.

— Da.

— Asta-i casa mea. Haide să intrăm și să-ți dau ceva de mâncare, iar după aceea îl căutăm pe unchiul tău.

I-am acceptat recunoscătoare oferta.

Când am intrat, m-a izbit un miros foarte ciudat pe care nu-l mai simțisem în viața mea. Bărbatul m-a așezat și mi-a adus mâncare. După ce am terminat ultima îmbucătură, mi-a zis:

— Haide să te-ntinzi cu mine, să tragem un pui de somn.

— Un pui de somn?

— Da, să te-odihnești nițel.

— Nu, te rog, vreau doar să-l găsesc pe unchiul.

— Am înțeles, dar mai întâi să tragem un pui de somn. Este ora siestei. După aceea, nu-ți face griji, o să-l găsim noi.

— Nu, te rog. Culcă-te dacă vrei și eu aștept aici. Nu mă deranjează.

Deși era ora siestei, nu aveam nicio intenție să mă culc lângă bărbatul acela necunoscut. Simțisem deja că ceva nu era în regulă, dar, fiind o fetiță ignorantă, nu știam cum să procedez.

— Uite, fetițo, a zis el pe un ton furios, dacă vrei să mergem împreună și să-l caut pe unchiul tău, ar fi bine să te-ntinzi și să tragi un pui de somn.

Știam că aveam nevoie de ajutorul lui pentru a-l găsi pe unchiul Ahmed, dar pe măsură ce bărbatul devenea mai insistent și mai amenințător, am început să mă sperii, așa că până la urmă am făcut prostia cea mai mare și am cedat propunerii lui. Bineînțeles, în clipa în care ne-am întins pe pat, siesta a fost ultimul lucru la care se gândea. În două secunde, nemernicul ăla afurisit a încercat să se suie pe mine. Când m-am zbătut și m-am răsucit cu spatele la el, mi-a tras o palmă peste ceafă. „Nu spune nimic", mi-am zis eu, și, profitând de ocazie, m-am smuls din brațele lui și am fugit afară din cameră. În timp ce alergam, l-am auzit strigând din pat:

— Hei, fetițo, întoarce-te...

După aceea am auzit un râset înăbușit.

Am năvălit pe strada întunecată, plângând isteric, și am revenit la piață, căutând siguranța altor oameni. O Mama bătrână de vreo șaizeci de ani a venit spre mine.

— Ce s-a-ntâmplat, copilo? M-a prins ferm de braț și m-a silit să mă așez. Haide, haide. Ia spune, ce s-a-ntâmplat?

Mi-a fost imposibil să recunosc ceea ce se petrecuse. Eram prea stânjenită și rușinată să mărturisesc vreodată cuiva. Mă simțeam ca o idioată, o idioată mică și fără minte, fiindcă eu fusesem principala vinovată, deoarece acceptasem să intru în casa bărbatului acela

necunoscut. Între suspine, am explicat că-l căutam pe unchiul meu şi nu-l puteam găsi.

— Cine-i unchiul tău? Cum îl cheamă?

— Ahmed Dirie.

Mama bătrână a ridicat un deget uscăţiv şi a indicat o casă de un albastru-strălucitor aflată în diagonala noastră.

— E chiar acolo, a spus ea. O vezi? Aia-i casa pe care o cauţi.

Era chiar acolo. Tot timpul fusese vizavi de locul unde stătusem şi-l implorasem pe nemernicul acela să m-ajute să-mi găsesc unchiul. Mai târziu aveam să înţeleg că, atunci când îi povesteam istoria mea, el a ştiut exact cine eram eu şi cine era unchiul meu. Bătrâna m-a întrebat dacă doream să mă însoţească până acolo. M-am uitat la ea cu atenţie, fiindcă de acum nu mai aveam încredere în nimeni. Pe faţa ei am putut vedea însă că era o mamă adevărată.

— Da, te rog, am răspuns stins.

Am traversat strada şi eu am ciocănit la uşa casei albastre. Mătuşa mea a deschis uşa şi s-a holbat şocată la mine.

— Ce cauţi aici?

Bătrâna s-a întors şi s-a îndepărtat.

— Mătuşico, am venit! am replicat eu prosteşte.

— În numele lui Allah, ce cauţi aici? Ai fugit de-acasă, aşa-i?!

— Păi...

— Te duc înapoi, a anunţat ea ferm.

Unchiul Ahmed, fratele tatei, a fost la fel de uimit să mă vadă, dar şi mai uimit că reuşisem să-i găsesc locuinţa. Explicaţiile mele au omis detaliile lovirii unui camionagiu cu o piatră şi tentativa de viol a vecinului său. Deşi a fost impresionat de capacitatea mea de a traversa deşertul şi de a-i da de urmă, nu intenţiona să-mi îngăduie să rămân aici. Unchiul era îngrijorat că animalele lui vor rămâne neîngrijite – o sarcină de care mă ocupasem atâţia ani şi ale cărei eforturi le răsplătise cu o pereche de şlapi. De acum, toţi copiii mari ai tatei îşi părăsiseră familia, iar eu eram cea mai vârstnică dintre cei rămaşi – fata cea puternică – pe care se putea pune mai multă bază decât pe copiii mici.

— Nu, trebuie să te-ntorci acasă. Cine-i va ajuta pe părinţii tăi la toate muncile? Şi ce vei face, dacă vii aici? O să stai cu degetul în nas?

Din păcate, nu aveam răspunsuri bune la niciuna dintre întrebările acelea. Ştiam că era inutil să-i mărturisesc că fugisem pentru că tata mă silea să mă mărit cu un bătrân cu barbă albă. Unchiul s-ar fi uitat la mine de parcă aş fi fost nebună şi ar fi concluzionat: „Şi? Şi ce dacă? Waris, tu trebuie să te măriţi. Tatăl tău are nevoie de cămile..."

Era inutil să-ncerc să-i explic că eu mă deosebeam de restul familiei; îmi iubeam părinţii, dar ceea ce doreau ei pentru mine nu era îndeajuns. Ştiam că viaţa poate oferi mai multe, deşi nu eram sigură ce anume. După câteva zile, am aflat că unchiul trimisese pe cineva să-l caute pe tata, care pornise spre noi.

Îi cunoşteam bine pe cei doi fii ai unchiului Ahmed, pentru că obişnuiau să stea cu noi în timpul vacanţelor de şcoală. Ne ajutau la îngrijirea animalelor şi ne învăţaseră câteva cuvinte somaleze. Pe atunci aşa era obiceiul: copiii care urmau şcoala în oraş îşi petreceau vacanţele în deşert ca să-i înveţe pe copiii nomazilor. Cât am stat cu ei în Galcaio, vărul meu a menţionat că ştiau unde era sora mea Aman; după ce fugise de acasă, s-a dus în Mogadishu şi s-a măritat. Am fost în culmea fericirii când am auzit vestea aceea, deoarece nu mai auzisem nimic despre ea după ce plecase; la fel de bine putea să fi murit. Stând de vorbă cu ei, mi-am dat seama că părinţii mei ştiuseră unde era Aman, dar că, fiind izgonită din familie, nu vorbeau niciodată despre ea.

După ce am aflat că tata venea să mă ia acasă, am pus la cale un plan împreună cu verii mei. Ei mi-au dat indicaţii cum să-mi găsesc sora după ce ajungeam în capitală, iar într-o dimineaţă m-au condus pe şoseaua ce ieşea din oraş şi mi-au dat puţinele lor economii.

— Mergi într-acolo, Waris, mi-au arătat ei. Aceea este direcţia spre Mogadishu.

— Promiteţi-mi că nu veţi spune nimănui unde am plecat. Nu uitaţi – când tata va ajunge aici, nu ştiţi ce mi s-a-ntâmplat. Ultima dată m-aţi văzut azi dimineaţă acasă, da?

Ei au încuviinţat şi au fluturat din braţe în semn de rămas-bun, iar eu am pornit la drum.

Călătoria spre Mogadishu a fost groaznic de înceată. A durat zile, dar cel puţin acum aveam bani şi am putut să-mi cumpăr de mâncare pe drum. Autostopurile au fost sporadice şi între ele am mers mulţi kilometri pe jos. Frustrată de înaintarea lentă, am plătit până la urmă pentru o călătorie la bordul unui taxi colectiv, un camion în care se aflau vreo patruzeci de oameni. Genul acesta de vehicule, numite „bush taxi", este uzual în Africa. După ce-şi descarcă încărcătura de grâne sau trestie-de-zahăr, ele îmbarcă pasageri în remorca goală. De jur împrejurul platformei acesteia se afla un cadru din lemn ca un gard; în mijlocul lui, aşezaţi sau în picioare, călătorii par nişte copii într-un ţarc de joacă uriaş. „Bush taxiurile" sunt de asemenea ticsite de sacoşe, bagaje, bunuri casnice, mobilier, capre vii şi lăzi cu găini, iar şoferul acceptă oricâţi pasageri plătitori poate găsi. După experienţele mele recente, eram însă perfect dispusă să mă-nghesui cu un grup mare de oameni, în loc să merg singură cu bărbaţi necunoscuţi. Când am ajuns la periferia oraşului Mogadishu, camionul s-a oprit şi am coborât toţi la o fântână unde oamenii se adunaseră pentru a-şi adăpa animalele. Eu am luat apă în căuşul palmelor, am băut şi m-am stropit pe faţă. Observasem deja că existau multe drumuri, fiindcă Mogadishu este oraşul cel mai mare din Somalia şi are şapte sute de mii de locuitori. M-am apropiat de doi nomazi cu cămile şi i-am întrebat:

— Ştiţi care dintre drumurile acestea duce în capitală?

— Acela, mi-a arătat unul dintre ei.

Am pornit în direcţia respectivă şi am pătruns treptat în oraş. Mogadishu este port la Oceanul Indian şi pe atunci era minunat. În timp ce umblam, răsuceam capul în toate părţile ca să privesc clădirile albe, uluitoare, înconjurate de palmieri şi flori viu colorate.

Mare parte din arhitectură era de inspiraţie italiană, fiindcă Somalia a fost o colonie italiană, ceea ce conferea capitalei un aer mediteraneean. Femeile care treceau pe lângă mine purtau veşminte superbe cu imprimeuri galbene, roşii şi albastre. Eşarfe lungi le înconjurau chipurile, iar ele le ţineau apăsate sub bărbii, în timp ce briza mării le flutura extremităţile. Ţesăturile vaporoase pluteau graţios în urma femeilor ce se unduiau pe străzi. Am văzut multe musulmane cu eşarfe drapate peste capete şi cu văluri întunecate ce le acopereau complet feţele. M-am holbat la ele şi m-am întrebat cum îşi puteau găsi drumul. Oraşul scânteia sub soarele puternic şi toate culorile păreau electrizate.

Mă opream din când în când şi ceream îndrumări spre cartierul în care locuia sora mea. Nu aveam o adresă exactă, nu ştiam nici măcar strada, dar intenţionam să repet metoda cu care-l găsisem pe unchiul Ahmed în Galcaio; după ce ajungeam în cartierul lui Aman, aveam să mă duc la piaţă şi să mă interesez dacă o ştia cineva. Acum însă nu aveam să mai fiu la fel de naivă şi să las bărbaţi necunoscuţi să „mă ajute".

Când am ajuns în cartierul căutat, am găsit repede o piaţă şi m-am plimbat prin ea, examinând mărfurile ca să decid ce să cumpăr cu ultimii mei şilingi somalezi. Am luat până la urmă lapte de la o tarabă unde vindeau două femei, deoarece aveau preţul cel mai bun. Însă când am sorbit, am ştiut că ceva era în neregulă – nu avea un gust bun.

— Ce are laptele-ăsta? am întrebat.

— Nimic! Laptele nostru e foarte bun!

— Haide, haide, dacă mă pricep la ceva, atunci mă pricep la *lapte*. N-are gustul care trebuie. Aţi pus apă în el sau altceva?

În cele din urmă, au recunoscut că amestecaseră laptele cu apă, ca să-l poată vinde mai ieftin. Nu toţi cumpărătorii aveau gustul aşa dezvoltat ca al meu. Am stat apoi de vorbă şi le-am spus că venisem în capitală ca să-mi caut sora, după care le-am întrebat dacă o ştiau pe Aman.

— Da, a strigat una dintre femei, mi s-a părut mie că semeni cu cineva!

Am izbucnit în râs, deoarece în copilărie noi două semănam aproape leit. Ele o cunoşteau, fiindcă Aman venea zilnic în piaţa aceea. Lăptăreasa l-a strigat pe fiul ei mai mic şi i-a cerut să-mi arate unde locuia sora mea.

— Du-o la casa lui Aman, apoi întoarce-te imediat! i-a poruncit băiatului.

Am mers împreună pe străzile tăcute; de acum era ora siestei şi oamenii se odihneau la adăpost de arşiţa amiezii. Băiatul mi-a arătat o bojdeucă. Am intrat şi am găsit-o pe Aman dormind. Am scuturat-o de braţ şi am trezit-o.

— Ce cauţi aici... a rostit ea ameţită de somn şi m-a privit de parcă eram un vis.

M-am aşezat pe pat şi i-am povestit păţaniile mele, şi că fugisem de acasă la fel cum făcuse ea cu mulţi ani în urmă. În sfârşit, puteam vorbi cu cineva care mă va înţelege. Va înţelege că, la treisprezece ani, nu puteam să mă mărit cu bătrânul acela nesărat pur şi simplu de dragul tatei.

Aman mi-a istorisit cum venise în Mogadishu şi cum îşi cunoscuse soţul, un bărbat bun şi tăcut, care muncea mult. Ea era însărcinată cu primul lor copil şi aştepta să nască peste o lună. Când s-a ridicat în picioare, nu arăta însă deloc ca o femeie însărcinată. La 1,88 m, arăta doar înaltă şi elegantă, iar în veşmintele africane largi nici măcar nu părea gravidă. Ţin minte că mi s-a părut foarte frumoasă şi am sperat ca şi eu să arăt la fel de bine când voi fi însărcinată.

După ce am vorbit o vreme, mi-am adunat în cele din urmă curajul pentru a-i pune întrebarea importantă:

— Aman, te rog... Nu vreau să mă-ntorc – pot să stau aici cu tine?

— Deci, ai fugit şi ai lăsat-o pe mama cu toată treaba, a rostit ea tristă.

A fost totuşi de acord să rămân oricât aş fi avut nevoie. Avea două camere: una minusculă în care dormeam eu şi alta pe care o împărţea cu soţul ei. Pe el îl vedeam însă rareori; pleca dis-de-dimineaţă la muncă, sosea acasă pentru prânz, apoi dormea, după care se întorcea la muncă, şi venea seara târziu. Când era acasă, vorbea

atât de puţin, încât abia dacă-mi reamintesc ceva despre el – nici măcar numele sau cum îşi câştiga existenţa.

Aman a născut o fetiţă frumoasă şi eu am ajutat-o să aibă grijă de prunc. De asemenea, dereticam în casă şi spălam hainele noastre, apoi le atârnam pe frânghie afară să se usuce.

Mergeam la piaţă şi făceam cumpărăturile, învăţând arta subtilă a târguirii cu vânzătorii. Imitându-i pe localnici, mă apropiam de o tarabă şi întrebam direct:

— Cât costă?

Ritualul putea la fel de bine să fi fost scris după un scenariu, deoarece era zilnic acelaşi: o Mama îmi punea trei roşii în faţă – una mare şi două mai mici –, după care rostea un preţ cu care aş fi putut cumpăra trei cămile.

— Ah, prea mult, răspundeam cu o privire plictisită, şi făceam un gest de respingere din mână.

— Bine, haide, haide, haide, cât vrei să dai?

— Doi cincizeci.

— Ah, nu, nu, nu! Haide, fii *serioasă*...

După aceea mă îndepărtam ostentativ şi discutam plină de interes cu ceilalţi vânzători, păstrându-mă mereu în raza vizuală a ţintei mele. Reveneam apoi la ea şi reluam discuţia de unde o lăsasem, târguindu-ne până când una dintre noi se plictisea şi ceda.

Aman pomenea întruna de îngrijorarea ei faţă de soarta mamei; se temea că, deoarece eu fugisem de acasă, toată munca rămăsese în grija mamei. De câte ori deschidea subiectul acela, părea că eu eram singura vinovată pentru situaţie. Îi împărtăşeam neliniştile legate de mama, dar Aman nu amintea niciodată că şi *ea* fugise de acasă. Îmi veneau acum în minte întâmplări uitate din copilăria pe care o petrecuserăm laolaltă. Multe se schimbaseră în cei cinci ani scurşi de când o văzusem ultima dată, însă pentru Aman continuam să fiu aceeaşi surioară prostuţă pe care o lăsase în urmă, pe când ea avea să fie *mereu* sora mai mare şi mai înţeleaptă. Am înţeles că, deşi semănam atât de bine din punct de vedere fizic, personalităţile noastre erau complet diferite. Autoritatea ei constantă mă irita tot mai mult. Când tata încercase să mă mărite cu bătrânul, fugisem, deoarece considerasem că viaţa trebuia să însemne mai mult.

Iar gătitul mâncării, spălatul rufelor şi îngrijirea pruncilor – ceva de care avusesem parte din plin cu frăţiorii şi surioarele mele – nu erau tocmai visurile mele de viitor.

Într-o zi am plecat de la Aman, pentru ca să aflu ce altceva îmi oferea soarta. N-am discutat asta cu ea; nu i-am spus că voi pleca – am plecat pur şi simplu într-o dimineaţă şi nu m-am mai întors. La momentul acela mi s-a părut o idee bună, dar pe atunci nu ştiam că n-o voi mai revedea niciodată.

7

MOGADISHU

Cât timp am stat cu Aman, m-a dus în vizită la alte rude ale noastre care locuiau în capitală. Pentru prima dată am cunoscut pe cineva din familia mamei, care crescuse în Mogadishu cu mama ei, patru surori şi patru fraţi.

Sunt fericită că am ajuns să-mi cunosc bunica pe când eram în Mogadishu. Acum are vreo nouăzeci de ani, dar, când am întâlnit-o prima dată, avea şaptezeci de ani. Bunica este o Mama adevărată. Faţa ei are tenul mai deschis la culoare şi arată că-i o femeie aspră, cu caracter şi voinţă puternică. Mâinile ei par că au săpat în pământ atâta timp, încât au făcut solzi ca pielea crocodililor.

Bunica a crescut în una dintre ţările arabe, dar nu ştiu care anume. Este musulmană devotată, se roagă de cinci ori pe zi spre Mecca şi când pleacă de acasă poartă mereu un văl întunecat peste faţă; este acoperită din cap până în picioare. Obişnuiam s-o tachinez:

— Bunico, eşti bine? Eşti sigură că ştii unde mergi? Poţi să vezi prin chestia asta?

— Hai, hai, hai! se răstea ea. Chestia asta-i complet transparentă.

— Bravo, deci poţi respira şi aşa mai departe? râdeam eu.

În casa bunicii, am înţeles de unde îşi căpătase mama puterea. Bunicul murise de mult şi bunica trăise singură şi se ocupase de toate. Iar când mă duceam în vizită la ea, mă extenua. Imediat ce ne trezeam dimineaţa, era gata de plecare. Mă cicălea imediat:

— Haidem, Waris! Dă-i drumul. Nu mai sta!

Locuia într-un cartier din Mogadishu aflat destul de departe de piaţă. În fiecare zi cumpăram mâncare, iar eu spuneam:

— Haide, bunico, să nu ne mai obosim, ci să luăm autobuzul. E cald şi piaţa-i prea departe de aici ca să mergem pe jos.

— Ce?! Autobuz! Hai, hai, hai. Să-i dăm drumul. O fată tânără ca tine vrea să ia autobuzul! De ce te plângi? Să știi că te-ai cam lenevit, Waris. Voi, copiii din ziua de azi – nu știu ce-i cu voi. La vârsta voastră mergeam kilometri întregi... haide, fato, vii sau nu cu mine?

Așa încât plecam împreună, fiindcă dacă mai zăboveam, ea pleca singură fără ezitare. Pe drumul spre casă, mă târam în urma ei, cărând sacoșele.

După ce am plecat din Mogadishu, una dintre surorile mamei a murit, lăsând în urmă nouă copii. Bunica s-a ocupat de copiii aceia, crescându-i ca pe ai ei. Este o Mama și a făcut ceea ce trebuia făcut.

L-am cunoscut pe unul dintre fiii ei, fratele mamei mele, Wolde'ab. Într-o zi, plecasem la piață și când m-am întors, el era în casa bunicii, ținând în brațe unul dintre verișorii mei. Deși nu-l mai văzusem niciodată până atunci, am alergat spre el, deoarece arăta exact ca mama – iar eu căutam cu disperare orice mi-ar fi reamintit de mama. Am alergat spre el și, întrucât semăna atât de bine cu mama, a fost un moment minunat, deși straniu, ca și cum aș fi privit într-o oglindă strâmbă. El auzise că fugisem de acasă și că locuiam în Mogadishu. Când m-am apropiat de el, m-a întrebat:

— Ești cine cred eu că ești?

În după-amiaza aceea am râs mai mult decât o făcusem de când plecasem de acasă, pentru că unchiul Wolde'ab nu numai că semăna cu mama, ci avea și simțul ei absurd al umorului. Fratele și sora au format cred o echipă grozavă când crescuseră, făcându-i pe toți din familie să râdă cu lacrimi, și-mi pare rău că nu i-am putut vedea pe amândoi împreună.

Dar în dimineața când am părăsit-o pe Aman, nu m-am dus la bunica, ci la mătușa L'uul. La scurt timp după ce ajunsesem în Mogadishu, o vizitasem împreună cu Aman. Când am plecat de la sora mea, am decis că voi merge la mătușa L'uul și o voi întreba dacă puteam locui cu ea. Îmi era mătușă prin alianță, fiindcă se măritase cu fratele mamei, unchiul Sayyid, însă își creștea singură cei trei copii, deoarece soțul ei se afla în Arabia Saudită. Economia somaleză se afla într-o stare atât de precară, încât unchiul Sayyid

lucra în Arabia Saudită și trimitea banii acasă pentru a-și întreține familia. Din păcate, el a lipsit tot timpul cât am stat eu în Mogadishu și n-am apucat să mă întâlnesc cu el.

Mătușa L'uul a fost surprinsă de apariția mea, totuși a părut realmente încântată să mă vadă.

— Mătușico, lucrurile nu merg foarte grozav între Aman și mine și vreau să te-ntreb dacă aș putea sta aici pentru o vreme.

— Sigur că da, știi doar că sunt numai eu și copiii. Sayyid lipsește aproape tot timpul și mi-ar prinde chiar bine o mână de ajutor.

Imediat m-am simțit ușurată; Aman acceptase cu reticență să locuiesc cu ea, dar știam că situația nu o încânta. Casa ei era prea micuță, și era totuși relativ recent măritată. În plus, dorea de fapt ca eu să mă întorc acasă, ca să-i liniștesc ei conștiința pentru că o părăsise pe mama cu atâția ani în urmă.

Locuind mai întâi la Aman și apoi la mătușa L'uul, m-am obișnuit cu viața între patru pereți. La început mi s-a părut straniu să stau într-o casă: să nu văd cerul din cauza tavanului, să am mișcările limitate de pereți, iar atingerea și mirosurile animalelor să fie înlocuite de duhorile canalizării și bioxidului de carbon dintr-un oraș supraaglomerat. Casa mătușii era mai mare ca a lui Aman, dar nici pe departe spațioasă. Și cu toate că dotările mi-au oferit desfătări noi – să-mi fie cald noaptea și să nu mă ud până la piele când ploua –, erau primitive potrivit standardelor occidentale contemporane. Respectul meu față de apă a continuat, întrucât rămăsese un produs valoros. Noi o cumpăram de la un vânzător care o transporta cu măgarul prin cartier, după care o depozitam afară, într-un butoi. Familia o utiliza cu economie pentru spălat, curățat, ceai și gătitul mâncării. În bucătăria micuță, mătușica pregătea mâncarea pe un aragaz de campanie cu butelie. Serile stăteam în casă și pălăvrăgeam la lumina felinarelor cu petrol lampant, deoarece nu exista curent electric. Toaleta era tipică pentru partea aceasta a lumii: o simplă gaură în podea, unde excrementele rămâneau duhnind în căldură. Baia însemna să aduci

o găleată cu apă din butoiul de afară şi să te speli cu buretele, lăsând zoaiele să curgă prin gaura toaletei.

La scurt timp după ce am sosit la mătuşa L'uul, mi-am dat seama că m-am ales cu ceva ce nu mă aşteptasem când am rugat să-mi ofere un acoperiş deasupra capului. Căpătasem totodată şi o slujbă de babysitter cu program întreg pentru cei trei copii afurisiţi ai ei. Nu cred de fapt că l-aş putea clasifica drept „afurisit" pe cel mai mic, care era abia un prunc, însă şi comportamentul lui mă stresa la fel de mult.

În fiecare dimineaţă, mătuşica se scula în jurul orei nouă şi imediat după micul dejun pleca veselă de acasă pentru a se întâlni cu prietenele ei. Îşi petrecea toată ziua cu femeile acelea, bârfind la nesfârşit despre prietenii lor, despre duşmani, cunoştinţe şi vecini, iar seara se întorcea încetişor spre casă. Cât timp era plecată, pruncul de trei luni plângea întruna, dorind să fie hrănit. Când îl luam în braţe, încerca să sugă de la mine.

— Mătuşico, spuneam eu zilnic, pentru Dumnezeu, trebuie să faci ceva! Pruncul încearcă să sugă de la mine de fiecare dată când îl iau în braţe, dar eu n-am pic de lapte. N-am nici măcar sâni!

— Nu-ţi mai face atâtea griji, rostea ea cu glas plăcut. Dă-i niţel lapte.

Pe lângă faptul că dereticam în casă şi îngrijeam pruncul, trebuia să-i supraveghez şi pe ceilalţi doi copii, de nouă, respectiv şase ani, care erau ca nişte animale sălbatice. Nu ştiau să se comporte, deoarece, în mod evident, mama lor nu-i învăţase niciodată nimic. Am încercat să rectific imediat situaţia, trăgându-le o mamă de bătaie de câte ori aveam ocazia, însă după atâţia ani în care nu făcuseră decât să alerge ca nişte hiene peste tot, nu aveau să devină îngeraşi peste noapte.

Odată cu trecerea timpului, frustrarea mea a sporit. Mă întrebam prin câte situaţii disperate similare voi fi nevoită să trec până mi se va întâmpla ceva pozitiv? Căutam mereu o cale prin care să îmbunătăţesc lucrurile, să avansez şi să descopăr oportunitatea misterioasă despre care ştiam că mă aştepta. În fiecare zi mă întrebam: „Când se va întâmpla? Azi? Mâine? Unde mă voi duce? Ce voi face?" N-am ştiut niciodată de ce gândeam aşa. Cred că pe atunci consideram că toţi oamenii aveau asemenea voci interioare, totuşi, din câte îmi amintesc, am ştiut mereu că viaţa mea va fi diferită de a celor din jur; atât doar că nu ştiam cât de diferită.

Convieţuirea cu mătuşa L'uul a atins un punct de criză după ce stătusem acolo o lună. Spre sfârşitul unei după-amiezi, când mătuşica era plecată la întâlnirile ei obişnuite de bârfă, fetiţa mai mare, cea de nouă ani, a dispărut. Am ieşit din casă şi am strigat-o, iar când nu a răspuns, am pornit prin cartier în căutarea ei. Am găsit-o până la urmă într-un tunel cu un băieţel. Era o copilă curioasă şi hotărâtă, iar până am dat de ea, începuse să examineze în detaliu anatomia băieţelului. Am intrat în tunel, am prins-o de braţ şi am smucit-o; băieţelul a luat-o la fugă ca un animal speriat. Pe tot drumul de întoarcere spre casă, mi-am bătut verişoara cu o nuia, deoarece în viaţa mea nu fusesem mai dezgustată de un copil.

În seara aceea, când mama ei a revenit acasă, fiica i s-a plâns de bătaia pe care o încasase de la mine. Mătuşa L'uul a fost furioasă.

— De ce ai bătut-o? s-a răstit ea. Să nu te mai atingi de copiii mei, fiindcă o s-o-ncasezi de la mine şi-o să vezi dacă-ţi place! a strigat ea şi s-a apropiat ameninţător.

— Crede-mă, n-ai vrea să ştii motivul pentru care am bătut-o, fiindcă n-ai vrea să ştii ce ştiu eu! Dacă ai fi văzut ce a făcut azi, ai fi zis că nu-i fiica ta. Copilul ăsta-i scăpat de sub orice control – e ca un animal.

Explicaţia mea n-a îmbunătăţit deloc situaţia. După ce mă lăsase pe mine – o fată de treisprezece ani – să mă ocup de trei copii sub vârsta de zece ani, binele fiicei ei căpătase o importanţă majoră pentru ea. Mătuşa a pornit spre mine, scuturând pumnul şi ameninţând să mă bată pentru ce-i făcusem îngeraşului ei, însă eu mă săturasem – nu numai de ea, ci şi de toată lumea.

— Să nu pui mâna pe mine! am zbierat. Dac-o s-o faci, jur că te las fără un fir de păr în cap!

Aşa au luat sfârşit discuţiile despre posibilitatea de a fi bătută, dar, din clipa aceea, am ştiut că trebuia să plec. Încotro să mă îndrept însă acum?

Ridicând mâna ca să ciocănesc la ușa mătușii Sahru, m-am gândit: „O luăm iar de la început, Waris." I-am dat sfios bineţe, când mi-a deschis ușa. Mătușa Sahru era sora mamei și avea cinci copii. Am simţit că asta nu-mi prevestea fericire în gospodăria ei, dar ce alternativă aveam? Să devin o hoață, ori să cerșesc mâncare pe stradă? Fără să intru în detalii despre plecarea de la mătușa L'uul, am întrebat-o dacă aș fi putut sta o vreme cu familia ei.

Spre surprinderea mea, a răspuns:

— În mine ai o prietenă. Dacă vrei, poţi să stai cu noi. Dacă vrei să vorbești despre orice, sunt aici.

Lucrurile începeau mai bine decât îmi imaginasem. Așa cum era de așteptat din partea mea, am început să dau o mână de ajutor în casă. Însă majoritatea responsabilităţilor casnice cădeau în seama Fatimei, fata cea mai mare a mătușii Sahru, care avea nouăsprezece ani.

Sărmana mea verișoară Fatima muncea ca o sclavă. Se scula zilnic cu noaptea în cap și pleca la colegiu, apoi venea acasă la 12:30 ca să gătească prânzul, se întorcea la școală și revenea la ora 18:00, ca să pregătească cina. După cină, făcea curăţenie, apoi studia până noaptea târziu. Dintr-un motiv necunoscut, mama cerea din partea ei mai mult ca din partea oricărui alt copil.

Fatima însă a fost bună cu mine; m-a considerat o prietenă, și, în etapa aceea a vieţii, aveam nevoie cu certitudine de o prietenă. Mi se părea totuși incorect cum o trata propria ei mamă, așa că am încercat s-o ajut în bucătărie, seara. Nu știam să gătesc, dar am învăţat privind-o pe ea. Am mâncat pentru prima dată în viaţă paste, preparate de Fatima, și am crezut că am ajuns în paradis.

Responsabilităţile mele erau legate în principal de curăţenie, iar mătușa Sahru spune și acum că n-a mai cunoscut pe nimeni care să facă o curăţenie mai grozavă. Frecam și lustruiam totul din casă, ceea ce nu era deloc ușor. În tot cazul, preferam să deretic decât să am grijă de copii, mai ales după aventurile din ultimele luni.

Ca și Aman, mătușa Sahru continua să-și facă griji în legătură cu mama și cu faptul că rămăsese fără nicio fată mai mare care s-o ajute la treburi. Poate că tata s-ar fi ocupat de animale, dar n-ar fi clintit un deget la gătit, ţesutul hainelor, împletitul coșurilor sau îngrijirea copiilor. Acestea erau munci de femeie și cădeau în sarcina mamei. La urma urmelor, el își îndeplinise obligaţiile, aducând altă soţie, care să fie de ajutor! Și pe mine mă neliniștise problema aceea încă din dimineaţa întunecată când o văzusem ultima dată pe mama. De câte ori mă gândeam la ea, mi-o reamin-team în lumina flăcărilor în noaptea dinaintea plecării și cât de obosită păruse. Când alergam prin deșert în căutarea orașului Mogadishu, nu-mi puteam alunga gândurile acelea din minte. Călătoria păruse la fel de nesfârșită ca și dilema mea. Ce ar fi trebuit să aleg: dorinţa de a o ajuta și îngriji pe mama, sau dorinţa de a scăpa de bătrân? Îmi amintesc cum mă prăbușisem sub un copac pe înserate și-mi spusesem: „Cine va avea grijă acum de mama? Ea se îngrijește de toţi, dar cine va avea grijă de ea?"

Nu mai puteam da însă înapoi, fiindcă ar fi însemnat că tre-cusem degeaba prin toate greutăţile din ultimele luni. Dacă mă întorceam acasă, în mai puţin de o lună tata ar fi început să aducă toţi idioţii jalnici și decrepiţi din deșert care aveau o cămilă, pentru a mă mărita. Iar atunci nu numai că m-aș fi procopsit cu un soţ, dar tot n-aș fi fost prezentă acasă s-o ajut pe mama. Într-o bună zi, am decis însă că un remediu parţial pentru problema aceea ar fi fost să câștig bani și să-i trimit ei. Atunci ar fi putut cumpăra o parte din lucrurile de care avea nevoie familia și n-ar mai fi fost silită să muncească așa de mult.

Am decis să-mi caut o slujbă și am început să mă interesez prin oraș. Într-o zi, mătușa m-a trimis la piaţă să-i fac târguielile, iar la întoarcere am trecut pe lângă un șantier de construcţii. M-am oprit și i-am privit pe bărbaţii care cărau cărămizi și preparau mortarul, aruncând lopeţi de nisip și amestecând cu hârleţul.

— Hei, am strigat, n-aveţi nevoie de muncitori?

Cel care punea cărămizile s-a oprit și a început să râdă.

— Pentru cine vrei să ştii?

— Pentru mine. Am nevoie de o slujbă.

— N-avem nevoie de o slăbănoagă ca tine. Ceva mă face să cred că nu eşti zidăriţă.

A râs după aceea din nou.

— Te-nşeli, i-am replicat. O pot face – sunt foarte puternică. Vorbesc serios. Am arătat bărbaţii care amestecau mortarul şi stăteau locului, cu pantalonii atârnându-le în jos pe fese. Pot să-i ajut. Pot s-aduc tot nisipul şi s-amestec la fel ca ei.

— Bine, bine. Când poţi să-ncepi?

— Mâine dimineaţă.

— Să fii aici la ora şase şi-o să vedem ce poţi să faci.

M-am întors la mătuşa Sahru, parcă plutind, fără să ating pământul. Aveam o slujbă! Aveam să câştig bani – bani adevăraţi! Şi aveam să economisesc fiecare bănuţ pe care o să i-l trimit mamei. Va fi atât de surprinsă!

Când am ajuns acasă, i-am dat mătuşii vestea. Nu i-a venit să creadă.

— *Unde* ţi-ai găsit o slujbă? a întrebat ea. (În primul rând nu putea crede că o fată şi-ar fi dorit o asemenea muncă.) Şi ce anume, exact, o să faci?

În al doilea rând, nu i-a venit să creadă că şeful ar fi angajat o femeie, mai ales pe mine, deoarece arătam pe jumătate lihnită de foame. Dar când am insistat că era adevărat, n-a avut încotro şi m-a crezut.

După aceea a fost furioasă că acceptase să locuiesc cu ea şi că, în loc să ajut la treburile gospodăriei, voi munci pentru altcineva.

— Uite ce-i, am rostit obosită, trebuie să-i trimit mamei bani, iar pentru asta am nevoie de o slujbă. Fie asta, fie alta, dar, oricare ar fi, trebuie s-o fac. Clar?

— Bine.

În dimineaţa următoare a început cariera mea de muncitoare în construcţii. Şi a fost oribilă. M-am străduit, cărând toată ziua nisip care-mi rupea spinarea; n-aveam nici măcar mănuşi, astfel că mânerele găleţilor îmi tăiau palmele şi m-am ales cu nişte băşici enorme. Până la sfârşitul zilei, băşicile acelea s-au spart, astfel că

mâinile îmi sângerau. Toţi au crezut că până aici mi-a fost, însă eram hotărâtă să revin în dimineaţa următoare.

Am continuat aşa timp de o lună, până ce mâinile mă dureau în asemenea hal, că abia le puteam îndoi. Dar până ce am abandonat munca aceea, economisisem echivalentul a şaizeci de dolari. Plină de mândrie, i-am spus mătuşii că aveam acum bani pe care să-i trimit mamei. Recent ne vizitase un bărbat pe care mătuşa îl cunoştea; urma să plece în curând cu familia în deşert şi se oferise să ducă el banii. Mătuşa Sahru a zis:

— Da, cunosc familia lui, sunt oameni de treabă. Poţi avea încredere în ei că vor duce banii.

Inutil să mai spun că acela a însemnat sfârşitul celor şaizeci de dolari ai mei. Mult mai târziu aveam să aflu că mama nu văzuse nici măcar un bănuţ din ei.

După ce m-am retras de pe şantier, am reînceput să fac curăţenie în casa mătuşii. La scurt timp după aceea, dereticam într-o zi ca de obicei, când a sosit un oaspete de seamă: ambasadorul Somaliei la Londra, Mohammed Chama Farah, care era însurat cu altă soră a mamei, mătuşa Maruim. În timp ce ştergeam praful în odaia vecină, l-am auzit pe ambasador vorbind cu mătuşa Sahru. El venise în Mogadishu ca să caute o servitoare, întrucât urma să-şi înceapă mandatul diplomatic de patru ani la Londra. Am ştiut imediat că aceasta era ocazia pe care o aşteptasem.

Am intrat brusc în cameră şi am strigat-o pe mătuşa Sahru:

— Mătuşă, trebuie să vorbesc cu tine!

Ea m-a privit exasperată.

— Ce s-a-ntâmplat, Waris?

— Te rog, vino!

După ce a ieşit pe uşă şi a dispărut din raza vizuală a ambasadorului, am prins-o cu disperare de braţ.

— Te rog mult! Te rog, spune-i să mă ia pe mine. Pot să-i fiu servitoare.

Ea m-a privit şi i-am citit pe faţă că se simţea jignită. Eram însă o puştoaică încăpăţânată şi mă gândeam doar la ce doream eu, nu şi la ce făcuse ea pentru mine.

— Tu? Tu n-ai habar de nimic! Ce vei face în Londra?

— Pot să fac curățenie! Spune-i să mă ia la Londra, mătușă! Vreau să PLEC!

— Nu cred c-o să te ia. Nu mă mai bate la cap și treci la treabă!

S-a întors în cealaltă încăpere și s-a așezat lângă cumnatul ei. Am auzit-o spunând încetișor:

— De ce n-o iei pe ea? Să știi că-i chiar pricepută. Nimeni nu face curățenie mai bine ca ea.

Mătușa m-a strigat să vin în cameră și am intrat în goană pe ușă. Am rămas locului, cu pămătuful de pene în mână și mestecând de zor gumă.

— Eu sunt Waris. Tu ești însurat cu mătușa, așa-i?

Ambasadorul s-a încruntat la mine.

— Vrei, te rog, să scoți guma din gură?

Am scuipat guma într-un colț și el s-a uitat la mătușa Sahru.

— Asta-i fata? Nici vorbă!

— Sunt excelentă. Pot să fac curat, pot să gătesc și... sunt pricepută și cu copiii!

— Oho, sunt sigur de asta.

M-am răsucit spre mătușă.

— Spune-i...

— Waris, ajunge! Întoarce-te la treabă.

— Spune-i că sunt cea mai bună!

— Waris! Șșș! După aceea s-a adresat unchiului meu: E încă tânără, dar e într-adevăr foarte harnică. Crede-mă, n-o să-ți facă probleme.

Unchiul Mohammed a rămas nemișcat o clipă, privindu-mă cu dezgust.

— Bine, fii atentă. O să te iau mâine. Ai înțeles? Mâine după-amiază o să vin aici cu pașaportul tău, apoi vom pleca la Londra.

8

PLECAREA LA LONDRA

Londra! Nu știam absolut nimic despre ea, dar îmi plăcea cum suna numele acela. Nu știam unde se afla, ci doar că era foarte departe. Iar eu doream să ajung foarte departe. Acesta părea răspunsul la rugăciunile mele, dar în același timp prea frumos ca să fie adevărat.

— Mătușă, am țipat, chiar o să plec?

Ea a clătinat sever din deget spre mine.

— Gura! Să nu-ncepi... Când mi-a văzut însă expresia de panică de pe chip, a zâmbit. Bine. Da, chiar o să pleci.

Tremurând de emoție, am dat fuga să-i povestesc Fatimei, care începuse să pregătească cina.

— Plec la Londra! Plec la Londra!

Țipam întruna și am început să dansez, rotindu-mă prin bucătărie.

— Cum? La Londra? M-a prins de braț în toiul unei piruete și m-a pus să-i explic. O să fii albă, m-a anunțat ea după aceea sec.

— Poftim?

— O să fii albă, adică... *albă*.

N-am înțeles. Nu înțelegeam despre ce vorbea, deoarece nu văzusem în viața mea un om alb și de fapt nici nu știam că exista așa ceva. Comentariul ei nu m-a neliniștit însă deloc.

— Gura, te rog, i-am spus pe un ton de superioritate. Ești invidioasă că eu plec la Londra și tu rămâi aici.

Mi-am reluat dansul, unduind din corp și lovindu-mi palmele laolaltă, de parcă aș fi sărbătorit ploaia, apoi am început să cânt:

— O să plec la Londra! Ooo-ieee – o să plec la Londra!

— WARIS! a strigat mătușa Sahru cu glas amenințător.

În seara aceea mătușa m-a echipat pentru călătorie; am căpătat prima mea pereche de pantofi – mai exact sandale fine din piele.

În avion am purtat o rochie lungă şi viu colorată pe care mi-o dăruise, peste care aveam o robă africană largă. Nu aveam niciun bagaj, dar asta era lipsit de importanţă, fiindcă nici nu deţineam nimic cu excepţia hainelor de pe mine când unchiul Mohammed a venit să mă ia în ziua următoare.

Înainte de a pleca spre aeroport, i-am îmbrăţişat şi i-am sărutat pe mătuşa Sahru, pe scumpa Fatima şi pe toţi verişorii mei micuţi. Fatima fusese atât de bună, încât aş fi vrut s-o iau cu mine. Ştiam însă că era o slujbă pentru o singură persoană şi eram cu atât mai fericită că-mi revenise mie. Unchiul Mohammed mi-a întins paşaportul şi l-am privit uimită – primul meu document oficial –, deoarece nu deţinusem niciodată certificat de naştere sau orice alt act care să-mi poarte numele. Când m-am urcat în maşină, m-am simţit foarte importantă şi am fluturat din braţ în semn de rămas-bun către familie.

Până atunci văzusem avioanele de pe pământ; zburau din când în când deasupra deşertului, când eram cu caprele la păscut, aşa că ştiam de existenţa lor. Nu văzusem însă niciunul de aproape până în după-amiaza în care am părăsit Mogadishu. Unchiul Mohammed m-a condus prin aeroport şi ne-am oprit înaintea uşii care ducea afară, la avion. Pe pista din beton am văzut un avion cu reacţie britanic gigantic, sclipind sub soarele african. Abia atunci mi-am auzit unchiul spunând ceva de genul:

— ... şi mătuşa Maruim te va aştepta la Londra. Eu o să vin peste câteva zile. Mai am nişte treburi de terminat aici înainte de plecare.

Am rămas cu gura căscată, apoi m-am întors şi m-am holbat la el. Unchiul Mohammed mi-a vârât biletul de avion în mână.

— Ai grijă să nu pierzi biletul – şi nici paşaportul – Waris. Sunt documente foarte importante, aşa că ţine-le bine.

— Nu vii cu mine?

A fost tot ce am putut articula, cu glas înăbuşit.

— Nu, a rostit el pe un ton iritat, trebuie să mai rămân aici câteva zile.

Am început imediat să plâng, temându-mă să fiu singură; acum, când plecarea din Somalia era iminentă, nu mai eram convinsă că era o idee aşa de bună. În ciuda tuturor necazurilor, era singurul cămin pe care-l cunoscusem şi rămânea un mister total ce anume mă aştepta.

— Haide, n-o să păţeşti nimic. Cineva te va aştepta la Londra şi-ţi va spune ce să faci după ce ajungi acolo.

Am smiorcăit, apoi am scâncit. Unchiul m-a împins cu blândeţe spre uşă.

— Haide, du-te acum, pleacă avionul. Suie odată... SUIE ÎN AVION, WARIS!

De-a dreptul îngrozită, am traversat betonul arzător sub soare. Am studiat echipajul de la sol, care se agita în jurul avionului, pregătindu-l pentru decolare. Ochii mei au urmărit hamalii care încărcau bagaje, echipajul care verifica ultimele detalii, apoi m-am uitat la scară şi m-am întrebat cum voi intra în avion. Am ales scara şi am început să urc, însă, neobişnuită să merg încălţată, m-am chinuit pe treptele alunecoase din aluminiu fără să mă-mpiedic în rochia mea lungă. După ce am ajuns la bord, nu ştiam ce să fac în continuare şi probabil că arătam ca o idioată. Toţi ceilalţi pasageri erau deja aşezaţi şi mă priveau întrebător, aşa că le puteam citi perfect gândurile pe chipuri: „Cine naiba mai e şi ţăranca asta proastă care nu ştie nici cum să călătorească cu avionul?" Imediat după uşă m-am răsucit pe călcâie şi m-am aşezat pe un scaun gol.

Atunci am văzut pentru prima dată un om alb. Un bărbat alb de pe scaunul de alături a rostit:

— Ăsta nu-i locul tău.

Cel puţin asta presupun că a rostit, deoarece nu ştiam nici măcar un cuvânt în limba engleză. Holbându-mă la el panicată, m-am gândit: „Doamne Dumnezeule, ce-mi spune omul ăsta? Şi de ce arată aşa?" El şi-a repetat cuvintele, iar eu am intrat din nou în panică. Apoi însă, slavă cerului, însoţitoarea de zbor s-a apropiat şi mi-a luat biletul din mână. În mod clar înţelesese că eram complet pierdută. M-a luat de braţ şi m-a condus pe culoar până la locul meu – care nu era bineînţeles la clasa întâi, unde

mă instalasem inițial. Toate fețele pasagerilor se întorceau și mă priveau. Stewardesa a zâmbit și mi-a indicat scaunul. M-am așezat imediat, recunoscătoare că nu mă mai vede nimeni; am zâmbit larg, ca o prostuță, și am încuviințat repede din cap spre ea în semn de mulțumire.

La scurt timp după decolare, aceeași însoțitoare de zbor a revenit cu un coș de dulciuri, pe care mi l-a întins, surâzând. Cu o mână am ridicat un fald al veșmântului, așa cum făceam când culegeam fructe, iar mâna cealaltă am umplut-o cu bomboane. Eram înfometată și am plănuit să-mi fac rezerve. Cine știa când voi căpăta altă mâncare? Când am întins mâna ca să mă servesc din nou, însoțitoarea de zbor a încercat să se îndepărteze. M-am întins, ca să-i prind coșul și ea s-a grăbit să plece cu o expresie care spunea clar: „Dumnezeule, ce-o să mă fac cu fata asta?"

Am scos bomboanele din ambalaj și le-am devorat, examinându-i pe oamenii albi din jurul meu. Mi se păreau bolnavi și reci. „Aveți nevoie de soare", le-aș fi recomandat dacă aș fi știut engleza; am presupus că treceau printr-o stare temporară. Nu era posibil ca ei să arate mereu așa, nu? Probabil că se albiseră deoarece nu-i văzuse de prea mult timp soarele. Apoi am decis să ating pe unul dintre ei cu prima ocazie care mi se dădea, fiindcă poate culoarea albă avea să se șteargă. Poate că dedesubt erau de fapt negri.

După nouă-zece ore petrecute în avion, eram disperată să urinez. Simțeam că explodez pur și simplu, dar nu aveam habar unde să mă duc. Mi-am spus: „Haide, Waris, poți să rezolvi asta." Privind cu atenție, am observat că toți oamenii din jurul meu se ridicau și intrau pe o ușă. „Asta trebuie să fie", am concluzionat. M-am sculat și m-am dus la ușă tocmai când ieșea cineva. După ce am intrat, am închis ușa și am privit în jur. Aceasta trebuia să fie camera cuvenită, dar unde era locul cu pricina? M-am uitat la chiuvetă, apoi am ignorat-o. Am examinat scaunul cu colac, l-am mirosit și am decis că acela era locul corect pentru ce aveam de făcut. Fericită, m-am așezat și – pfiu!

Am fost extrem de ușurată, până când m-am ridicat și mi-am dat seama că urina mea rămăsese acolo. Ce trebuia să fac?

Nu voiam să o las acolo, unde să fie văzută de următorul om care va intra. Dar cum s-o scot? Nu știam să vorbesc engleza – și nici s-o citesc –, așa încât cuvântul *Flush* scris deasupra butonului nu însemna nimic pentru mine. Și chiar dacă l-aș fi înțeles, nu văzusem în viața mea un closet la care să tragi apa pentru evacuare. Studiind toate manetele, pârghiile și șuruburile din încăpere, m-am întrebat pe rând dacă nu cumva *acesta* va duce la dispariția urinei mele? Am revenit de mai multe ori la butonul *Flush*, deoarece părea opțiunea evidentă. Mă temeam însă că dacă-l voi apăsa, avionul va exploda. În Mogadishu, auzisem că se întâmplă asemenea lucruri. Din cauza permanentelor conflicte politice interne de acolo, oamenii vorbeau despre bombe și explozii, care aruncau în aer una sau alta. Poate că dacă apăsam butonul acesta, avionul urma să explodeze și noi aveam să murim. Poate că asta era chiar eticheta butonului; un avertisment de felul: NU APĂSAȚI! AVIONUL VA SĂRI ÎN AER. Am decis să nu risc așa ceva pentru un pic de pipi. Dar nici nu doream să las urme de acest fel, pentru a fi găsite de alții. Iar ei aveau să știe cu exactitate cine le lăsase, fiindcă deja se auzeau bătăi în ușă.

Fulgerată de inspirație, am luat un pahar de unică folosință și l-am umplut de la robinetul care picura. L-am turnat apoi în toaletă, gândindu-mă că dacă voi dilua suficient urina, următoarea persoană care va intra va crede că closetul era plin pur și simplu cu apă. M-am apucat concentrată de treabă, umplând paharul și turnând, umplând paharul și turnând. De acum, oamenii nu numai că băteau în ușă, ci și strigau. Iar eu nu puteam nici măcar să le răspund cu „Doar o clipă...". În tăcere, am continuat să-mi văd de plan, umplând paharul de la robinet și turnându-l în closet. M-am oprit când vasul de porțelan se umpluse până sub colac. Știam că dacă voi mai turna o singură picătură, se va revărsa pe podea. Cel puțin însă conținutul părea apă obișnuită, așa că m-am ridicat, mi-am netezit rochia și am deschis ușa. Cu ochii plecați, m-am împins prin mulțimea adunată afară, recunoscătoare cel puțin că nu-mi venise decât să urinez.

Când am aterizat la Heathrow, teama de a face faţă unei ţări necunoscute a fost contrabalansată de uşurarea de a părăsi avionul. Cel puţin, mătuşa va fi acolo să mă întâmpine şi eram recunoscătoare pentru asta. Pe măsură ce avionul cobora, cerul de lângă fereastra mea nu mai era brăzdat de nori ca o spumă albă, ci devenise o ceaţă cenuşie. Când s-au ridicat ceilalţi pasageri, m-am ridicat şi eu, şi m-am lăsat purtată de talazul de trupuri ce părăseau avionul, fără să am habar unde să mă duc şi ce să fac. Mulţimea a înaintat până am ajuns la o scară. Era o singură problemă: treptele se mişcau. Am încremenit imediat privindu-le. Marea de oameni s-a despărţit de o parte şi de cealaltă, iar eu m-am uitat cum toţi păşeau fără ezitare pe treptele mişcătoare şi erau purtaţi în sus. Imitându-i, am înaintat şi m-am îmbarcat pe escalator. Însă una dintre noile mele sandale mi-a lunecat din picior şi a rămas pe podea.

— Sandaua mea! Sandaua mea! am strigat în somaleză şi am vrut să mă-ntorc şi s-o recuperez.

Dar mulţimea strâns adunată în spatele meu nu mi-a permis să trec.

Am coborât de pe scara rulantă şi am şchiopătat mai departe împreună cu pasagerii, purtând o singură sanda. Am ajuns la ghişeul vamal şi m-am uitat la oamenii albi în uniforme britanice perfect scrobite şi protocolare – atâta doar că nu aveam habar cine erau. Un vameş mi s-a adresat în engleză şi, profitând de ocazie pentru a cere ajutor, am arătat înapoi, către scara rulantă, şi am strigat în somaleză:

— Sandaua mea! Sandaua mea!

El m-a privit fix, cu o expresie de plictiseală şi suferinţă, apoi şi-a repetat întrebarea. Am chicotit nervos, uitând pentru moment de sandală. Vameşul a indicat spre paşaportul meu şi i l-am întins. După ce l-a examinat cu atenţie, l-a ştampilat şi mi-a făcut semn să trec mai departe.

După ghişeele vamale, un bărbat în uniformă de şofer s-a apropiat de mine şi m-a întrebat în somaleză:

— Ai venit să lucrezi pentru doamna Farah?

Am fost atât de uşurată să găsesc pe cineva care putea vorbi limba mea, încât am ţipat fericită:

— Da! Da! Eu sunt, eu sunt Waris.

Şoferul a dat să mă conducă, însă l-am oprit.

— Sandaua mea, trebuie să coborâm şi să-mi iau sandaua.

— Sandaua ta?

— Da, da, a rămas acolo.

— Unde?

— La baza scării mişcătoare. Am arătat în direcţia opusă. Mi-a scăpat din picior când am suit.

El a coborât ochii spre picioarele mele, unul încălţat şi unul desculţ.

Din fericire, şoferul ştia limba engleză, aşa încât a obţinut permisiunea să intrăm din nou prin poartă şi să-mi recuperez sandaua. Dar când am ajuns la locul unde o pierdusem, n-am zărit-o nicăieri. Nu-mi venea să cred cât ghinion puteam avea. Mi-am scos cealaltă sanda şi am ţinut-o în mână, cercetând grijuliu podeaua până am revenit la etaj. Acum însă a trebuit să trec din nou prin punctul vamal. De data aceasta acelaşi vameş a reuşit să-mi pună întrebările pe care dorise să mi le adreseze prima dată, folosindu-l pe şofer ca translator.

— Durata şederii? a întrebat el.

Am ridicat din umeri.

— Unde te duci?

— Ca să locuiesc cu unchiul meu, care este ambasador, am spus mândră.

— Potrivit paşaportului tău, ai optsprezece ani. Este corect?

— Poftim? N-am optsprezece ani! am protestat spre şofer.

El i-a tradus ceva vameşului.

— Ai ceva de declarat?

N-am înţeles întrebarea aceea, iar şoferul mi-a explicat:

— Ce aduci în ţară?

Mi-am ridicat singura sanda. Vameşul a privit-o fix aproape un minut, apoi a clătinat încet din cap, mi-a restituit paşaportul şi ne-a făcut semn să trecem.

În timp ce mă conducea afară din aeroport, șoferul mi-a explicat:
— Fii atentă, în pașaportul tău scrie că ai optsprezece ani și eu i-am zis același lucru vameșului. Dacă te-ntreabă cineva, trebuie să zici că ai optsprezece ani.
— NU AM optsprezece ani, am răspuns furioasă. Nu-s așa de bătrână!
— Dar câți ani ai de fapt?
— Nu știu, poate paisprezece, dar nu-s *atât* de bătrână!
— Fii atentă, așa scrie în pașaportul tău, deci asta e vârsta ta acum.
— Ce tot spui? Nu-mi pasă ce scrie-n pașaport – și de ce scrie așa – eu îți zic că nu-i adevărat.
— Pentru că așa le-a spus domnul Farah.
— Păi atunci, e nebun! Habar n-are de nimic!
Până am ajuns la ieșire, strigam unul la altul, și, din clipa aceea, șoferul unchiului Mohammed și cu mine ne-am displăcut profund.
Când am suit desculță în mașină, în Londra ningea. Mi-am încălțat singura sanda și m-am zgribulit, strângându-mi în jur veșmântul din bumbac subțire. Nu mai cunoscusem niciodată o asemenea vreme și, bineînțeles, nu văzusem niciodată zăpadă.
— Doamne Dumnezeule, ce frig este aici!
— O să te-obișnuiești.
După ce șoferul a ieșit din aeroport și a pătruns în traficul matinal al Londrei, am fost copleșită brusc de un sentiment de tristețe și singurătate în locul acesta complet străin, unde nu mă înconjurau decât fețe albe cu aspect bolnav. „Allah! Cerurilor! Mamă! Unde sunt?" În clipa aceea o doream cu disperare pe mama. Deși era singurul chip negru din jur, șoferul unchiului Mohammed nu reprezenta o mângâiere pentru mine; în mod vădit, mă considera sub nivelul lui.
În timp ce conducea, m-a pus la curent în privința gospodăriei căreia mă alăturam: urma să locuiesc acolo cu unchiul și mătușa mea, cu mama unchiului Mohammed, cu alt unchi pe care nu-l știam – unul dintre frații mamei și ai mătușii Maruim – și cu cei șapte copii, verii mei. După ce mi-a spus cine locuia în casă, șoferul m-a informat: când mă voi scula, ce voi face, ce voi găti, unde voi dormi, când voi merge la culcare și cum mă voi prăbuși în pat, epuizată, la sfârșitul fiecărei zile.

— Mătușa ta, stăpâna casei, conduce gospodăria cu mână de fier, mi-a mărturisit el direct. Te previn: le face zile fripte tuturor.
— Poate că-ți face *ție*, am replicat, dar este mătușa *mea*.
Mă gândeam că, la urma urmelor, era totuși femeie și sora mamei. M-am gândit apoi cât de mult îmi lipsea mama și cât de bune fuseseră cu mine mătușica Sahru și Fatima. Și Aman îmi dorise binele, dar pur și simplu nu ne-am putut înțelege. Femeile din familie țineau una la alta și se ajutau. M-am lăsat pe spate, rezemându-mă de spătarul banchetei, și m-am simțit foarte obosită după lunga mea călătorie.
Am mijit ochii pe geamul automobilului, încercând să văd de unde soseau fulgii albi. Zăpada albea treptat trotuarele în timp ce înaintam pe eleganta stradă rezidențială Harley. Când ne-am oprit în fața casei unchiului, m-am holbat uimită, înțelegând că voi locui în clădirea aceea măreață. În experiența mea limitată din Africa nu mai văzusem niciodată așa ceva. Reședința ambasadorului era o vilă cu patru niveluri vopsită în galben, culoarea mea favorită. Am pornit spre intrarea din față, o ușă impunătoare, care avea deasupra o fereastră în evantai. Imediat după ușă, o oglindă mare cu ramă aurită reflecta un perete compact de cărți din biblioteca aflată vizavi de ea.
Mătușa Maruim a apărut în foaier să mă întâmpine.
— Mătușico! am strigat.
Era puțin mai tânără decât mama și purta haine occidentale moderne.
— Intră, a spus ea rece. Închide ușa.
Intenționasem să alerg la ea și s-o îmbrățișez, dar ceva din felul cum stătea cu palmele lipite laolaltă m-a făcut să încremenesc în prag.
— Mai întâi aș vrea să-ți arăt totul pe aici și să-ți explic care-ți sunt îndatoririle.
— Ah, am murmurat, simțind cum ultima scânteie de energie îmi părăsește trupul. Mătușico, sunt foarte obosită. Nu vreau decât să mă-ntind. Te rog, nu pot să dorm acum?

— Bine, da. Vino.

A trecut în living şi, când am urcat scara, am zărit mobilierul elegant, candelabrul, sofaua albă acoperită cu zeci de perne, tablourile abstracte în ulei atârnate deasupra poliţei căminului, buştenii care trosneau în şemineu. Mătuşa Maruim m-a dus în camera ei şi a spus că puteam dormi în patul ei. Patul cu baldachin era cât toată coliba familiei mele şi acoperit cu o cuvertură minunată. Mi-am trecut palma peste ţesătura mătăsoasă, bucurându-mă de senzaţia respectivă.

— Când te vei trezi, o să-ţi arăt casa.

— Mă trezeşti tu?

— Nu. O să te trezeşti când o să te trezeşti. Poţi să dormi cât vrei.

M-am strecurat sub pături şi m-am gândit că în viaţa mea nu simţisem ceva la fel de moale şi divin. Mătuşa a închis uşa încetişor, iar eu am adormit ca şi cum aş fi căzut printr-un tunel lung şi negru.

9

CAMERISTA

Când am deschis ochii, am crezut că visam în continuare – şi era un vis nespus de frumos. Trezindu-mă în patul uriaş din camera superbă, la început n-am putut crede că era real. Probabil că în noaptea aceea mătuşa Maruim dormise cu unul dintre copii, pentru că am zăcut în dormitorul ei până a doua zi dimineaţă. Dar imediat ce am coborât din pat, viaţa mea de vis s-a destrămat şi am revenit la realitate.

Mătuşa m-a găsit după ce ieşisem din camera ei şi rătăceam prin casă.

— Bun, te-ai trezit. Haide în bucătărie, ca să-ţi arăt ce ai de făcut.

Ameţită, am urmat-o în camera pe care o numise „bucătărie"; nu arăta deloc ca bucătăria din casa mătuşii din Mogadishu. Pe toţi pereţii erau dulăpioare alb-crem, gresia albastră strălucea şi totul era dominat de o plită uriaşă cu şase ochiuri aflată în centrul încăperii. Mătuşa deschidea şi închidea sertare, vorbind întruna:

— ... şi aici sunt ustensilele, tacâmurile, feţele de masă...

Habar nu aveam despre ce vorbea – nu ştiam ce erau lucrurile astea pe care mi le arăta, cu atât mai puţin ce ar fi trebuit să fac cu ele.

— În fiecare dimineaţă la şase şi jumătate, o să-i serveşti micul dejun unchiului tău, fiindcă pleacă devreme la ambasadă. El este diabetic, aşa că trebuie să-i urmărim regimul cu atenţie. Mănâncă întotdeauna acelaşi lucru: ceai de plante şi două ouă ochiuri moi. Mie îmi place să-mi beau cafeaua la mine în cameră la ora şapte; după aceea o să faci clătite pentru copii; ei mănâncă la opt fix, pentru că la nouă intră la şcoală. După micul dejun...

— Mătuşico, cum o să ştiu să fac toate astea? Cine o să mă-nveţe? Nu ştiu cum să fac – cum le-ai spus? – clătite. Ce sunt clătitele?

Mătuşa Maruim tocmai trăsese aer adânc în piept înainte s-o întrerup şi întinsese braţul, arătând o uşă. A rămas fără să respire, cu braţul întins, şi m-a privit cu o expresie de panică pe chip. După aceea a răsuflat încet şi a coborât braţul pe lângă corp, lipindu-şi palmele laolaltă, aşa cum le ţinuse când o văzusem prima dată.

— Prima dată, voi face eu toate lucrurile astea, Waris. Însă tu trebuie să mă urmăreşti atentă. Să mă urmăreşti foarte atentă, să asculţi şi să înveţi.

Am încuviinţat din cap, iar ea a tras din nou aer în piept şi a continuat de unde rămăsese.

După prima săptămână şi câteva dezastre minore, am transformat rutina aceea într-o ştiinţă exactă şi am urmat-o zilnic, timp de 365 de zile pe an, în următorii patru ani. Pentru o fată care nu avusese niciodată conştiinţa timpului, am învăţat să urmăresc ceasul îndeaproape – şi să trăiesc după el. Scularea la ora 6:00, micul dejun al unchiului la 6:30, cafeaua mătuşii la 7:00, micul dejun al copiilor la 8:00. După aceea făceam curăţenie în bucătărie. Şoferul revenea de la ambasadă unde-l dusese pe unchiul şi-i lua pe copii la şcoală. Făceam apoi curat în dormitorul mătuşii şi în baia ei, după care treceam prin toate camerele din casă, ştergând praful, frecând şi lustruind toate cele patru niveluri. Şi credeţi-mă, dacă nu curăţam casa potrivit standardului cuiva, mi se atrăgea imediat atenţia.

— Nu mi-a plăcut cum ai făcut curat în baie. Data viitoare, să te asiguri că este impecabil. Faianţa albă trebuie să fie fără pete – strălucitoare.

Cu excepţia şoferului şi a bucătarului, eram singura servitoare pentru toată casa; mătuşa mi-a explicat că pentru un loc mic ca al nostru nu era nevoie să angajeze mai mulţi oameni. Bucătarul gătea doar de şase ori pe săptămână; duminica avea zi liberă, şi găteam eu în locul lui. În patru ani n-am avut niciodată o zi liberă. În puţinele ocazii când am cerut aşa ceva, mătuşa a izbucnit într-o asemenea criză de isterie, încât am renunţat să mai încerc.

Eu nu mâncam cu familia. Ciuguleam câte ceva când se ivea ocazia şi continuam să deretic până cădeam în pat pe la miezul

nopţii. Nu simţeam totuşi că pierdeam mare lucru fiindcă nu cinam cu familia, pentru că, după părerea mea, mâncarea bucătarului era o porcărie. Era tot somalez, dar nu din acelaşi trib cu mine. Şi era un bărbat arogant, leneş şi afurisit, căruia îi plăcea să mă chinuiască. De câte ori intra mătuşa în bucătărie, el începea din senin:

— Waris, când m-am întors luni dimineaţa, am văzut că ai lăsat bucătăria într-un hal fără de hal. Am avut nevoie de ore-ntregi s-o curăţ.

Bineînţeles că era o minciună sfruntată. El nu căuta decât să dea bine în ochii mătuşii şi ai unchiului, şi ştia că nu reuşea asta prin ceea ce gătea. I-am spus mătuşii că nu voiam să mănânc ce pregătea el, iar ea mi-a răspuns:

— În regulă, fă-ţi singură ce vrei.

Atunci am fost cu adevărat recunoscătoare că o privisem pe verişoara Fatima gătind în Mogadishu. Aveam un talent intuitiv la gătit şi am început să pregătesc mâncăruri din paste şi să creez şi altele strict din imaginaţia mea. Când au văzut ce mâncam, ceilalţi membri ai familiei au vrut aceleaşi preparate. În scurt timp mă întrebau ce aş dori să gătesc, ce ingrediente aveam nevoie de la piaţă şi aşa mai departe. Asta nu mi-a sporit, bineînţeles, afecţiunea bucătarului.

Până la sfârşitul primei săptămâni petrecute în Londra, am înţeles că între mine şi mătuşa şi unchiul meu existau deosebiri esenţiale cu privire la rolul pe care urma să-l joc în vieţile lor. În majoritatea Africii, se întâmplă des ca membrii mai înstăriţi ai familiei să-i ia pe copiii rudelor mai sărace, care muncesc în schimbul întreţinerii. Uneori, rudele îi educă pe copii şi-i tratează ca pe unii de-ai lor. Alteori, nu. În mod evident, eu speram ca situaţia mea să se încadreze în prima categorie, dar în scurt timp am descoperit că mătuşa şi unchiul aveau probleme mai importante decât educarea unei copile ignorante pe care o primiseră din deşert şi care urma să fie cameristă. Unchiul era atât de ocupat cu treburile lui, încât era prea puţin atent la ce se întâmpla acasă. Dar mătuşa, despre care visasem că va fi ca o a doua mamă pentru mine, nu avea astfel de intenţii, şi anume de a mă adopta ca a treia fiică. Eram o

simplă servitoare. Pe măsură ce realitatea aceasta a devenit brutal de clară, alături de zilele de muncă permanentă, bucuria mea de a veni la Londra a început să se stingă. Am descoperit că mătușa era obsedată de reguli și regulamente; totul trebuia să fie exact așa cum spusese ea, exact la ora pe care o spusese, zilnic. Fără excepție! Poate că simțea că trebuia să fie rigidă pentru a avea succes în cultura aceasta atât de diferită față de cea din țara noastră natală. Din fericire însă am găsit în casă o prietenă în persoana verișoarei Basma.

Basma era fata cea mai mare a unchiului și mătușii și era de vârsta mea. Ea era extraordinar de frumoasă și toți băieții îi dădeau târcoale, însă nu-i băga în seamă. Mergea la școală, iar seara n-o interesa decât lectura. Se ducea în camera ei, se întindea de-a curmezișul patului și citea ore la rând. Adesea era atât de absorbită de o carte, încât nu venea la masă, uneori toată ziua, până nu era târâtă cu forța afară din dormitor.

Plictisită și singură, intram în camera Basmei s-o vizitez și mă așezam pe un colț al patului ei.

— Ce citești? o întrebam.

— Lasă-mă-n pace, mormăia fără să ridice ochii. Citesc...

— Și nu pot să vorbesc cu tine?

Îmi răspundea fără să-și desprindă ochii de la carte, pe un ton sec, vorbind nedeslușit, ca prin somn:

— Despre ce vrei să vorbim?

— Ce citești?

— Hmmmm?

— Ce citești? Despre ce-i vorba?

În cele din urmă, după ce izbuteam să-i atrag atenția, se oprea din lectură și-mi povestea cartea. În majoritatea cazurilor erau romane de dragoste și apogeul sosea când, după câteva despărțiri și neînțelegeri, bărbatul și femeia se sărutau în cele din urmă. Deoarece îmi plăcuseră toată viața poveștile, momentele acestea mă încântau și stăteam fermecată, în timp ce Basma relata intriga în cele mai mărunte detalii, cu ochii scânteind și agitând din brațe. Ascultând-o, am început să doresc să pot citi și eu, deoarece atunci, așa mă gândeam eu, m-aș fi putut bucura de povești oricând doream.

Fratele mamei care locuia cu noi, unchiul Abdullah, venise în Londra cu sora lui, ca să poată urma universitatea. El m-a întrebat dacă nu voiam să merg la școală.

— Waris, să știi că trebuie neapărat să înveți să citești. Dacă te interesează, te pot ajuta.

Mi-a spus unde era școala, ce program avea și – cel mai important – că era gratuită. Nu mă gândisem niciodată până atunci că aș fi putut merge la școală. Ambasadorul îmi dădea lunar o sumă minusculă, ca bani de buzunar, dar n-ar fi fost în niciun caz suficient ca să plătesc școala. Incitată că puteam învăța să citesc, m-am dus la mătușa Maruim și i-am spus că voiam să merg la școală. Doream să învăț să citesc, să scriu și să vorbesc engleza. Deși locuiam în Londra, noi vorbeam somaleza acasă, și, întrucât nu aveam niciun contact cu lumea exterioară, știam doar câteva cuvinte în engleză.

— Bine, a zis mătușa, o să mă gândesc.

Dar când a discutat subiectul cu unchiul meu, acesta s-a împotrivit. Am insistat pe lângă mătușă să mă lase la școală, însă nu voia să încalce decizia soțului ei. Până la urmă, m-am hotărât să merg fără aprobarea lor. Cursurile se țineau de trei ori pe săptămână, seara între orele 21:00 și 23:00. Unchiul Abdullah a fost de acord să mă ducă el prima dată și să-mi arate unde să merg. De acum aveam cincisprezece ani, și era prima dată când intram într-o sală de clasă. Încăperea era plină cu oameni de toate vârstele din toată lumea. După prima seară, un italian bătrân mă lua după ce mă furișam afară din casa unchiului, apoi mă aducea acasă la terminarea orelor. Eram atât de dornică să învăț, încât profesoara îmi spunea:

— Ești bună, Waris, dar ia-o mai încet.

Învățasem alfabetul și începusem noțiunile de bază ale englezei, când unchiul a descoperit că mă furișam serile din casă. S-a înfuriat că nu-i dădusem ascultare și a pus capăt educației mele școlare după numai două săptămâni.

Deşi nu mai aveam voie să merg la şcoală, am împrumutat cărţile verişoarei şi am încercat să învăţ singură să citesc. Nu aveam voie să mă uit la televizor împreună cu familia, dar uneori zăboveam în preajma uşii şi ascultam engleza, încercând să-mi deprind urechea cu limba. Totul a continuat ca de obicei până când, într-o zi, mătuşa Maruim m-a strigat pe când dereticam:

— Waris, să vii aici după ce termini la etaj. Am ceva să-ţi spun.

Eu făceam paturile, iar când am terminat m-am dus în living, unde mătuşa stătea lângă şemineu.

— Da?

— Am primit azi un telefon de acasă. Ăăă... cum îl cheamă pe frăţiorul tău?

— Ali?

— Nu, cel mai mic, cel cu părul grizonant...

— Moşul? Te referi la Moşul?

— Da. Moşul şi sora ta mai mare, Aman. Îmi pare rău. Au murit amândoi.

Nu mi-a venit să cred. Am privit-o fix, gândindu-mă că era probabil o glumă – sau poate că se înfuriase pe mine din cine ştie ce motiv şi încerca să mă pedepsească, spunându-mi o poveste teribilă. Însă faţa îi era complet inexpresivă şi nu-mi oferea nici cel mai mărunt indiciu. „Înseamnă că vorbeşte serios, altfel de ce ar spune asemenea lucruri? Dar cum poate fi adevărat?" Am încremenit şi nu m-am putut clinti, după care am simţit că-mi cedează picioarele şi m-am aşezat pentru un minut pe sofaua albă. Nici măcar nu m-am gândit să întreb ce se întâmplase. Poate că mătuşa îmi vorbea, poate că-mi explica evenimentele oribile, însă eu nu puteam auzi decât un vuiet în urechi. Fără să simt nimic, mergând ţeapăn ca un zombi, m-am dus în camera mea de la nivelul al patrulea.

Am stat acolo toată ziua în stare de şoc, întinsă pe patul meu din odăiţa de sub streaşină pe care o împărţeam cu verişoara mea mai mică. Moşul şi Aman muriseră amândoi? Cum se putea? Eu plecasem de acasă, ratând ocazia de a petrece mai mult timp cu fratele şi sora mea, iar acum n-aveam să-l mai revăd pe niciunul, niciodată. Aman, cea mereu puternică; Moşul, cel mereu înţelept. Nu părea posibil ca ei să fi murit... şi dacă totuşi *era posibil*, ce însemna asta pentru restul familiei, pentru aceia dintre noi cu capacităţi mai reduse?

Când s-a făcut seară, am decis că nu mai voiam să sufăr. Din dimineaţa când fugisem de tata, nimic din viaţa mea nu se petrecuse aşa cum sperasem. Acum, după doi ani, îmi lipsea teribil apropierea din cadrul familiei mele şi mă copleşea faptul că doi fraţi plecaseră pentru totdeauna. Am coborât la bucătărie, am deschis un sertar şi am scos un cuţit ascuţit. Cu el în mână, am revenit în cameră. Întinsă în pat şi încercând să-mi adun curajul să-mi tai venele, m-am gândit însă la mama. Sărmana de ea! În săptămâna aceasta, eu pierdusem doi fraţi, dar ea avea să piardă trei copii. Nu părea deloc cinstit, aşa că am pus cuţitul pe noptieră şi am rămas privind tavanul. Uitasem de cuţit când, mai târziu, Basma a intrat să vadă ce făceam. L-a privit şocată.

— Ce naiba-i asta? Ce faci cu un cuţit?

N-am încercat să răspund, ci am studiat mai departe tavanul. Verişoara a luat cuţitul şi a ieşit.

După câteva zile, mătuşa m-a strigat din nou:

— Waris! Coboară!

M-am prefăcut că n-o auzisem.

— WARIS! COBOARĂ!

Am coborât şi am găsit-o aşteptându-mă la piciorul scării.

— Hai, repede! La telefon!

Vestea aceea m-a uluit, deoarece nimeni nu mă căutase vreodată la telefon. Ba chiar nu vorbisem niciodată la telefon.

— Pentru mine? am întrebat încetişor.

— Da, da, a arătat ea receptorul de pe masă. Uite-l – ia-l, ia telefonul!

Am ţinut receptorul în mână, privindu-l ca şi cum m-ar fi putut muşca. De la treizeci de centimetri depărtare, am şoptit:

— Da?

Mătuşa Maruim a dat ochii peste cap.

— Vorbeşte! Vorbeşte în receptor!

L-a întors în poziţia corectă şi mi l-a apropiat de ureche.

— Alo?

Apoi am auzit ceva uimitor: glasul mamei.

— Mamă! Mamă! Doamne Dumnezeule, eşti chiar tu? Apoi un surâs mi-a acoperit faţa, pentru prima dată după multe zile. Mamă, eşti bine?

— Nu, am locuit sub copaci.

Mama mi-a povestit că înnebunise după moartea lui Aman şi a Moşului. În clipa aceea am fost recunoscătoare că renunţasem să-i sporesc suferinţele luându-mi viaţa. Ea fugise în deşert; nu a mai vrut să fie cu nimeni, să vadă pe nimeni, să vorbească cu nimeni. După aceea a plecat la Mogadishu să-şi viziteze familia. Era şi acum acolo, cu neamurile, şi telefonase din casa mătuşii Sahru.

A încercat să-mi explice ce se întâmplase, dar nimic din spusele ei nu mi s-a părut logic. Moşul se îmbolnăvise. Aşa cum era de aşteptat la o viaţă de nomad în Africa, nu existau ajutoare medicale; nimeni nu ştia ce se întâmplase sau ce tratament să aplice. În societatea aceea existau numai două opţiuni: să trăieşti ori să mori. Nu exista nimic intermediar. Atâta timp cât cineva trăia, totul era în regulă. Nu ne făceam prea multe griji gândindu-ne la boli, deoarece, fără doctori sau medicamente, nu puteam face absolut nimic ca să-i vindecăm pe bolnavi. Când cineva murea, şi asta era în regulă, fiindcă supravieţuitorii continuau să trăiască. Viaţa îşi urma cursul. Existenţa noastră era condusă permanent de filozofia *inshallah*: „cu voia Domnului". Viaţa era acceptată ca un dar, iar moartea ca o decizie incontestabilă a lui Dumnezeu.

Dar când s-a îmbolnăvit Moşul, părinţii mei s-au speriat, deoarece el era un copil special. Neştiind ce să facă, mama a trimis un mesager la Aman în Mogadishu, cerându-i ajutorul. Aman fusese mereu cea puternică; ea ştia ce era de făcut. Aşa a fost: Aman a plecat pe jos din Mogadishu ca să-l ia pe Moşul şi să-l ducă la un medic. Nu ştiu unde anume exact poposise familia noastră pe atunci sau cât de departe de capitală. Însă când o chemase pe Aman, mama nu ştiuse că era gravidă în opt luni. În timp ce sora mea îl ducea la

spital, Moşul a murit în braţele ei. Aman a intrat în stare de şoc şi a murit şi ea după câteva zile, odată cu pruncul pe care-l purta. N-am fost nici măcar sigură unde erau ei când muriseră, dar, după aflarea veştilor, mama, care fusese mereu atât de fermă, a suferit un colaps nervos. Şi pentru că ea era centrul care ţinea laolaltă familia noastră, mă îngrozea să mă gândesc cum era viaţa pentru ceilalţi. Mai mult ca oricând, m-am simţit îngrozitor fiindcă eram în Londra şi incapabilă s-o ajut pe mama când avea cel mai mult nevoie de mine.

* * *

Viaţa a continuat însă pentru toţi, iar eu am încercat să mă bucur de ea cât puteam. Mi-am îndeplinit sarcinile în casă şi am glumit cu verişorii mei şi cu prietenii lor când îi vizitau.

Într-o seară, am recrutat-o pe Basma să mă ajute cu prima mea prezentare de modă. După sosirea mea la Londra, ajunsesem să-mi placă hainele, însă nu doream neapărat să le deţin, ci mă amuza să le probez. Era cumva ca un rol dintr-o piesă de teatru; puteam pretinde că eram altcineva. În timp ce familia se uita la televizor în living, eu am mers în camera unchiului Mohammed şi am închis uşa. I-am deschis dulapul şi i-am scos unul dintre cele mai bune costume, din lână bleumarin cu dunguliţe fine. L-am întins pe pat, cu o cămaşă albă, cravată din mătase, ciorapi negri, pantofi englezeşti eleganţi, negri, şi pălărie de fetru. Le-am îmbrăcat pe toate, străduindu-mă să înnod cravata aşa cum îl văzusem pe unchiul. După aceea am tras pălăria mult pe ochi. Când am apreciat ansamblul ca fiind corespunzător, m-am dus s-o caut pe Basma. Ea s-a cocoşat de râs la vederea mea.

— Du-te şi spune-i tatălui tău că-l caută un bărbat.

— Astea sunt hainele lui? Dumnezeule, o să te omoare...

— Fă cum ţi-am zis...

Am stat în hol şi am ascultat-o pe verişoara mea, aşteptând momentul potrivit ca să-mi fac intrarea măreaţă.

— Tată, am auzit-o pe Basma rostind, te caută un bărbat.

— Un bărbat la ora asta? Unchiul Mohammed nu părea foarte încântat. Cine este? Ce vrea? L-ai mai văzut vreodată?

Basma s-a bâlbâit:

— Eu... ăăă, nu știu. Cred că, da, cred că-l știi.

— Bun, atunci spune-i...

— Mai bine, primește-l, a zis ea repede. E chiar la ușă.

— Bine, a aprobat obosit unchiul meu.

Acela a fost indiciul pe care-l așteptam. Mi-am tras mult pălăria peste ochi, astfel încât abia mai vedeam, mi-am vârât mâinile în buzunarele hainei și am intrat țanțoș în cameră.

— Salut, nu mă mai ții minte? am rostit cu glas baritonal.

Unchiul a făcut ochii mari și s-a aplecat, încercând să privească pe sub borul pălăriei. Când și-a dat seama cine era, a început să hohotească. Mătușa și restul familiei s-au prăpădit de râs.

Unchiul Mohammed și-a clătinat degetul spre mine:

— Ia zi, ți-am dat eu cumva voie să...

— N-am putut să nu-ncerc, unchiule. Nu crezi c-a fost amuzant?

— Allah!

Am mai repetat figura de câteva ori, așteptând de fiecare dată suficient cât să-l iau pe unchiul prin surprindere. După aceea, îmi spunea:

— Ajunge de acum, Waris. Să nu te mai îmbraci cu hainele mele, ai înțeles? Să nu te mai atingi de ele.

Iar eu știam că vorbea serios, deși tot aprecia că fusese amuzant. Mai târziu, îl auzeam râzând și spunându-le prietenilor săi:

— Fata asta intră la mine și-mi îmbracă hainele, după care Basma vine și-mi spune: „Tată, te caută un bărbat." Și după aceea fata intră, îmbrăcată complet în hainele mele. Ar trebui s-o vedeți...

Mătușa a spus că prietenele ei sugeraseră să încerc modellingul. Răspunsul mătușii fusese însă:

— Dar noi nu facem așa ceva – suntem din Somalia și musulmane, nu știți?

N-a părut totuși să obiecteze niciodată față de cariera de manechin a lui Iman, fiica unei prietene vechi. Mătușa o știa de

mulți ani pe mama lui Iman, așa că, de câte ori una dintre ele se afla la Londra, insista să stea la noi. Am aflat despre modelling ascultând discuțiile despre Iman. Decupasem multe fotografii ale ei din revistele verișoarei și le lipisem pe pereți în odăița mea. „Dacă ea este o femeie somaleză și poate să facă așa ceva", îmi spuneam, „de ce n-aș putea s-o fac și eu?"

Când Iman venea la noi, doream mereu să găsesc ocazia potrivită pentru a-i vorbi. Aș fi vrut s-o întreb: „Cum să devin model?" Abia dacă știam că exista așa ceva și în tot cazul nu aveam habar cum să devin model. Însă de fiecare dată când venea, ea își petrecea seara discutând cu vârstnicii; știam că mătușa și unchiul n-ar fi acceptat niciodată să le întrerup conversația pentru asemenea prostii ca dorința mea de a deveni model. În cele din urmă, într-o seară, am prins momentul oportun. Iman citea în camera ei, iar eu am ciocănit la ușă.

— Pot să-ți aduc ceva înainte de culcare?

— Da, aș vrea o ceașcă de ceai de plante.

Am coborât la bucătărie și m-am întors cu o tavă.

Când am așezat-o pe noptieră, am rostit:

— Știi, am foarte multe fotografii cu tine în camera mea.

Am auzit ceasul ticăind pe noptieră și m-am simțit ca o idioată. Mi-ar plăcea mult să fac și eu modelling. Crezi că-i greu... tu cum ai făcut... cum ai început, de fapt?

Nu știu ce mă așteptasem să spună; poate că sperasem că va flutura o baghetă magică peste mine și mă va transforma în Cenușăreasa. Dar visul meu de a deveni model era complet abstract; ideea în sine părea atât de năstrușnică, încât nu mă gândeam prea mult timp la ea. Însă după seara aceea, mi-am continuat corvezile zilnice, concentrându-mă asupra sarcinilor de zi cu zi, micul dejun, prânzul, spălatul veselei și ștersul prafului.

La momentul acela aveam șaisprezece ani și locuiam de doi ani la Londra. Ba chiar mă acomodasem destul de mult încât să știu data potrivit numărătorii lumii occidentale: 1983.

În vara acelui an, sora unchiului Mohammed a murit în Germania, lăsând în urmă o fiică tânără. Micuța Sophie a venit să locuiască cu noi, și unchiul a înscris-o la școala All Souls Church.

Programul meu matinal includea acum și ducerea Sophiei câteva cvartale până la școală.

Într-una dintre diminețile acelea, în timp ce eu și Sophie mergeam către clădirea veche din cărămidă, am zărit un bărbat ciudat care mă privea. Era un alb de vreo patruzeci de ani, cu părul strâns la spate în coadă de cal. N-a încercat să ascundă faptul că se uita direct la mine, ba a fost chiar destul de îndrăzneț. După ce am lăsat-o pe Sophie la ușa școlii, bărbatul s-a îndreptat către mine și a început să-mi vorbească. Eu nu știam însă, desigur, engleza, așa că n-am înțeles ce spunea. L-am privit speriată, după care am fugit spre casă. Rutina aceea a continuat: eu o lăsam pe Sophie la școală, bărbatul alb mă aștepta, încerca să vorbească cu mine, iar eu fugeam.

După-amiaza, pe drumul de întoarcere de la școală, Sophie menționa frecvent o prietenă nouă – o fetiță pe care o cunoscuse în clasa ei.

— Da, aha, spuneam eu, complet neinteresată.

Într-o zi, am întârziat puțin când am plecat s-o iau acasă pe Sophie. Când am ajuns, ea aștepta în fața școlii și se juca împreună cu altă fetiță.

— Waris, a rostit mândră, ea este prietena mea.

Lângă cele două fete se afla perversul cu coadă de cal, care mă sâcâia de aproape un an.

— Da, haide să plecăm, am zis eu nervoasă, privindu-l pe bărbat.

El s-a aplecat însă către Sophie, care vorbea engleza, germana și somaleza, și i-a spus ceva.

— Haide, Sophie. Pleacă de lângă bărbatul ăla! am avertizat-o, și am tras-o de mână.

Ea s-a întors către mine și a spus veselă:

— Vrea să știe dacă vorbești engleza.

A clătinat apoi din cap spre bărbat. El a mai zis ceva și Sophie a tradus:

— Vrea să te-ntrebe ceva.

— Spune-i că nu vorbesc cu el, am replicat arogantă și am privit în altă direcție. N-are decât să plece. N-are decât să-și...

Am decis totuși să nu-mi termin fraza, deoarece asculta fiica bărbatului și Sophie ar fi tradus imediat.

— Nu contează. Haide să plecăm, am încheiat, am prins-o de mână și am tras-o de acolo.

La scurt timp după întâlnirea aceea, într-o dimineață am lăsat-o pe Sophie ca de obicei la școală, apoi m-am întors acasă și făceam curățenie la etaj, când s-a auzit soneria de la intrare. Am coborât, dar înainte să fi putut ajunge la ușă, mătușa Maruim a deschis-o. M-am uitat prin balustrada scării, de pe palierul dintre etaje, și nu mi-a venit să-mi cred ochilor; în prag se afla domnul Coadă-de-cal. Probabil că mă urmărise. Primul meu gând a fost că va născoci ceva și-i va spune mătușii că făcusem vreo prostie. Vreo minciună, că flirtam cu el, că mă culcam cu el, ori că mă prinsese furând ceva.

— Cine sunteți? a întrebat mătușa în engleza ei perfect fluentă.

— Mă numesc Malcolm Fairchild și-mi cer scuze că vă deranjez... dar putem sta de vorbă?

— Despre ce doriți să vorbiți cu mine?

Mi-am dat seama că mătușa era șocată.

Urcând scara înapoi, am simțit un ghem în stomac, întrebându-mă ce va spune bărbatul, dar în mai puțin de două secunde am auzit ușa de la intrare trântindu-se. M-am grăbit către living, tocmai când mătușa Maruim pleca spre bucătărie.

— Cine a fost, mătușă?

— Nu știu – un bărbat care a spus că te-a urmărit, că vrea să vorbească cu tine... niște prostii... că vrea să te fotografieze.

M-a fulgerat cu privirea.

— Mătușă, eu nu i-am spus s-o facă. Eu nu i-am spus nimic.

— ȘTIU ASTA! De aceea a venit aici! A trecut pe lângă mine. Du-te și vezi-ți de treabă – nu-ți face griji în privința asta. M-am ocupat eu de *el*.

Mătușa a refuzat totuși să ofere detalii despre conversația lor, iar furia și dezgustul ei m-au făcut să cred că bărbatul dorea să facă fotografii pornografice. Am fost îngrozită și n-am mai pomenit niciodată despre incidentul respectiv.

De atunci, de fiecare dată când l-am văzut la școala All Souls Church, nu mi s-a mai adresat niciodată. Mi-a zâmbit pur și simplu politicos și și-a văzut de treburile lui. Până într-o zi, când am venit s-o iau pe Sophie, iar el m-a surprins, apropiindu-se de mine și întinzându-mi o carte de vizită. Ochii mei nu i-au părăsit nicio clipă fața, când am luat cartonașul și l-am băgat în buzunar. L-am privit fix când s-a întors să plece, după care am început să-l blestem în somaleză:

— Piei de lângă mine, mizerabilule, porc nenorocit!

Când am ajuns acasă, am dat fuga la etaj; toți copiii dormeau la etaje, care erau sanctuarul nostru față de adulți. Am intrat în camera verișoarei și, ca de fiecare dată, am întrerupt-o din lectură.

— Basma, ia uită-te aici! am spus și am scos cartea de vizită din buzunar. Am primit-o de la bărbatul acela, mai ții minte că ți-am povestit de el, cel care mă sâcâia mereu și care m-a urmărit pân-aici. Mi-a dat azi cartea asta de vizită. Ce scrie pe ea?

— Că este fotograf.

— Ce fel de fotograf?

— Face poze.

— Am înțeles, însă ce fel de poze?

— Aici scrie „fotograf de modă".

— Fotograf de modă, am repetat eu cu grijă fiecare cuvânt. Adică face poze la haine? Adică mi-ar face și mie fotografii, purtând diverse haine?

— Nu știu, Waris, a oftat ea. Zău că nu știu.

Știam că o plictiseam și că voia să se întoarcă la lectura ei. M-am sculat de pe pat, am luat cartea de vizită a fotografului și am plecat. Am ascuns-o apoi în camera mea. Un glas interior mi-a spus s-o păstrez.

Verișoara Basma era unica mea sfătuitoare; ea îmi stătea mereu la dispoziție cu povețe. Și nu i-am fost niciodată mai recunoscătoare decât atunci când i-am căutat sfatul cu privire la fratele ei Haji.

Haji avea douăzeci și patru de ani și era cel de-al doilea fiu al unchiului Mohammed. Era considerat foarte inteligent și, la fel ca

unchiul Abdullah, urma universitatea în Londra. Fusese mereu foarte prietenos cu mine din clipa când sosisem la Londra. Când făceam curățenie la etaj, mă întreba:

— Ia zi, Waris, ai terminat cu baia?

— Nu, răspundeam, dar poți să mergi dacă vrei și o curăț după aceea.

— Ah nu... mă-ntrebam doar dacă n-ai nevoie de o mână de ajutor.

Sau zicea:

— Mă duc să cumpăr de băut. Vrei și tu ceva?

Eram încântată că vărul meu avea grijă de mine. Noi doi discutam și glumeam frecvent.

Uneori, când deschideam ușa ca să ies din baie, el stătea imediat dincolo de ușă și nu mă lăsa să trec. Când încercam să-l ocolesc, se mișca astfel ca să-mi blocheze calea. Izbucnea în râs când încercam să-l îmbrâncesc strigându-i:

— Dă-te la o parte, împuțitule!

Jocurile acestea mărunte continuau și, deși încercam să le ignor ca fiind glume banale, eram derutată. În spatele purtării lui exista ceva care mă neliniștea. Mă privea într-un fel ciudat, visător, ori stătea puțin cam prea aproape de mine. De câte ori aveam senzația aceea bizară, încercam să mă opresc și să-mi reamintesc: „Nu, Waris, potolește-te, Haji este ca un frate pentru tine. Te gândești numai la prostii."

Iar apoi, într-o bună zi, am ieșit din baie ducându-mi găleata cu detergenți și cârpele de șters, iar când am deschis ușa, el stătea imediat în spatele ei. M-a prins de braț și m-a tras spre el, apropiindu-mă la numai un fir de păr de fața lui.

— Ce se-ntâmplă? am început eu să râd nervos.

— Ah... nimic, nimic.

Mi-a dat drumul imediat. Mi-am luat găleata și am trecut în camera de alături, cu un aer nepăsător, de parcă nu se petrecuse nimic. Dar mintea se înfierbântase și după episodul acela nu m-am mai întrebat dacă se întâmpla ceva. O știam. Știam că ceva nu era deloc sănătos.

În noaptea următoare dormeam în camera mea; în aceeaşi cameră, dar în alt pat, dormea Shukree, sora mai mică a Basmei. Eu însă am un somn foarte superficial şi pe la ora trei noaptea am auzit pe cineva urcând scara; m-am gândit că trebuia să fie Haji, deoarece camera lui era vizavi de camera mea şi a lui Shukree. El abia ajunsese acasă şi, după felul cum se poticnea, mi-a fost clar că băuse alcool. Un asemenea comportament nu era tolerat în gospodăria unchiului: să vii la ora aceasta târzie şi să bei alcool. Ei erau musulmani stricţi şi consumul alcoolului era interzis cu desăvârşire. Bănuiesc însă că Haji se considera suficient de vârstnic ca să-şi controleze propria sa viaţă, aşa încât făcuse o încercare.

Uşa camerei mele s-a deschis încetişor şi tot corpul mi-a încremenit. Ambele paturi din încăpere se aflau pe o platformă puţin ridicată de la podea, pe care suiai două trepte de la uşă. L-am zărit pe Haji urcând treptele în vârful picioarelor, ca să n-o trezească pe micuţa mea verişoară, aflată în patul cel mai apropiat de uşă. A călcat însă greşit şi s-a împiedicat, a căzut, apoi s-a târât restul distanţei până la patul meu. În lumina pătrunsă pe ferestrele din spatele lui, l-am privit cum îşi întindea gâtul ca să-mi distingă chipul în umbră.

— Hei, Waris, a şoptit el. Waris....

Răsuflarea îi duhnea a alcool, ceea ce mi-a confirmat bănuiala că era ameţit. Am rămas însă complet nemişcată în beznă, prefăcându-mă adormită. El a întins o mână şi a început să pipăie în jurul pernei, pentru a-mi găsi faţa. „Doamne Dumnezeule", m-am rugat eu, „te rog, nu lăsa să se-ntâmple una ca asta." Am pufnit sonor „HAPCIU!" şi m-am întors pe o parte ca şi cum aş fi visat ceva, străduindu-mă să fac destul zgomot ca s-o trezesc pe Shukree. În clipa aceea, el şi-a pierdut curajul şi s-a întors tăcut în camera lui.

În ziua următoare m-am dus în dormitorul Basmei.

— Uite care-i treaba, vreau să stăm de vorbă.

Cred că expresia mea de panică i-a dat de înţeles că nu era una dintre vizitele mele obişnuite doar ca să-mi umplu timpul.

— Intră şi închide uşa.

— Este vorba despre fratele tău, am răspuns şi am inspirat adânc.

Nu ştiam cum să-i explic totul şi m-am rugat cerului să mă creadă.

— Ce-i cu el?

Acum ea părea alarmată.

— Azi-noapte a intrat la mine în cameră. Era ora trei şi era întuneric beznă.

— Ce-a făcut?

— A-ncercat să mă atingă pe faţă şi mi-a şoptit numele.

— Nu se poate! Eşti sigură? Nu cumva visai?

— Haide, Basma! Văd după cum se uită la mine când sunt singură cu el. Nu ştiu ce să fac...

— La naiba! Ia un baston de crichet, fir-ar al naibii, şi ţine-l sub pernă. Sau o mătură. Ba nu, ia făcăleţul din bucătărie. Pune-l sub pat şi dacă mai intră în camera ta noaptea, trage-i una în cap! Şi mai fă ceva. Ţipă! Ţipă din toţi rărunchii, ca să poată auzi toată casa.

Slavă Domnului, fata asta era în mod clar de partea mea!

Toată ziua m-am rugat, în gând: „Te rog, Doamne, să nu fiu nevoită să fac lucrul ăsta îngrozitor, te rog, opreşte-l Tu." Nu voiam să provoc necazuri. Mă îngrijorau minciunile pe care le-ar fi putut oferi părinţilor săi ca explicaţie sau că ei ar fi putut să mă arunce în stradă. Nu voiam decât ca el să înceteze – să înceteze cu jocurile, să nu mă mai viziteze noaptea, să nu mă mai atingă –, deoarece aveam un sentiment foarte neplăcut în legătură cu ce ar fi putut urma. Instinctele îmi spuneau totuşi să fiu pregătită de bătălie, pentru eventualitatea în care rugăciunile nu aveau efect.

În seara aceea m-am dus în bucătărie, am luat făcăleţul fără să mă vadă nimeni, l-am dus în camera mea şi l-am ascuns sub pat. Mai târziu, după ce verişoara mea a adormit, l-am scos de sub pat şi l-am pus lângă mine, fără să-mi descleştez mâna de pe el. Şi, repetând acţiunea din noaptea anterioară, Haji a sosit pe la ora trei. S-a oprit în pragul camerei şi am văzut lumina de pe hol reflectându-se din ochelarii lui. Am rămas nemişcată, cu un singur ochi deschis, şi l-am privit. El s-a furişat până la perna mea şi a început să mă bată uşor pe braţ. Răsuflarea îi duhnea în asemenea hal a scotch, încât îmi venea să vomit, dar nu m-am clintit deloc. Apoi, îngenunchind lângă pat, Haji a bâjbâit până a găsit capătul de

jos al păturii mele şi şi-a strecurat mâna pe sub ea şi peste saltea până la piciorul meu. A lunecat cu palma în sus pe coapsa mea, îndreptându-se către chiloţeii mei. „Trebuie să-i sparg ochelarii", mi-am spus, „ca să existe măcar o dovadă c-a fost în cameră." Am strâns şi mai puternic mânerul făcăleţului şi l-am izbit cu toată forţa peste faţă. S-a auzit mai întâi un trosnet, după care am început să urlu:

— IEŞI DIN CAMERA MEA, MAMA TA DE....

Shukree s-a sculat în capul oaselor în pat şi a început să ţipe:

— Ce se-ntâmplă?

În câteva secunde, am auzit paşi alergând din toate colţurile casei. Dar pentru că-i spărsesem ochelarii, Haji nu mai putea să vadă, aşa că a fost nevoit să se întoarcă în patru labe în camera lui. S-a urcat în pat complet îmbrăcat şi s-a prefăcut că doarme.

Basma a intrat şi a aprins lumina. Bineînţeles că ea ştia totul, însă a mimat o surpriză totală.

— Ce se-ntâmplă?

Shukree a explicat:

— A fost Haji pe-aici şi mergea-n patru labe pe podea!

Când mătuşa Maruim a intrat, strângându-şi capotul în jurul ei, eu am ţipat:

— Mătuşă, a fost în camera mea! A fost în camera mea şi să ştii c-a fost şi ieri! Şi l-am pocnit!

Am arătat spre ochelarii lui Haji, care zăceau sparţi lângă patul meu.

— Şşş, a rostit ea sever. Nu mai vreau s-aud niciun cuvânt – nu acum. Toată lumea în camerele voastre, şi la culcare!

10

LIBERĂ ÎN SFÂRŞIT

După noaptea în care l-am pocnit pe Haji cu făcăleţul peste faţă, nimeni din casă n-a mai pomenit vreodată de incidentul acela. Aş fi putut crede că vizitele din toiul nopţii nu fuseseră decât un coşmar, doar că exista o deosebire importantă. De câte ori mă întâlneam cu Haji pe hol, el nu mă mai privea cu ochi plini de dor. Expresia aceea fusese înlocuită cu ură făţişă. Am fost recunoscătoare că, aşa cum mă rugasem, acest capitol neplăcut din viaţa mea se încheiase. În scurt timp însă, avea să fie înlocuit de altă grijă.

Unchiul Mohammed a anunţat că în câteva săptămâni familia se va întoarce în Somalia. Mandatul lui de patru ani ca ambasador somalez se terminase şi ne întorceam acasă. Patru ani păruseră ca o viaţă întreagă pentru mine de când sosisem aici, dar acum nu puteam crede că şi trecuseră. Din păcate, nu eram încântată să mă întorc în Somalia. Doream să revin acasă bogată şi faimoasă, aşa cum visează toţi africanii să revină acasă dintr-o ţară bogată ca Anglia. Într-o ţară săracă, precum a mea, oamenii caută întruna o cale de ieşire, străduindu-se să ajungă în Arabia Saudită, în Europa sau în Statele Unite, ca să câştige bani cu care să-şi ajute familiile nevoiaşe.

Iar acum eu ar fi trebuit să revin acasă după patru ani petrecuţi în străinătate... cu nimic. Când m-aş fi întors, ce-aş fi putut spune că realizasem? I-aş fi spus mamei că învăţasem să gătesc paste? Călătorind cu cămilele mele prin deşert, probabil că n-aş mai fi revăzut niciodată pastele. I-aş fi spus tatei că învăţasem să frec toaletele?

— Poftim? ar fi zis el. Ce-i aia „toaletă"?

Pe de altă parte, înţelegea perfect ce erau banii, *cash* – limbajul universal. Familia mea nu se bucurase niciodată de mulţi bani.

Până la anunţul unchiului despre întoarcerea în Somalia, eu economisisem o părticică din salariul de cameristă, ceea ce fusese destul de greu, ţinând seama de suma ridicolă pe care o primeam. Visul meu însă era să câştig destul pentru a-i cumpăra mamei o casă – un loc unde să poată trăi fără să fie silită să călătorească întruna şi să trudească atât de mult doar pentru a supravieţui. Nu era chiar atât de exagerat pe cât ar putea părea, deoarece, graţie ratei de schimb, aş fi putut cumpăra o casă în Somalia cu numai două mii de dolari. Ca să-mi ating ţelul acela însă, simţeam că trebuia să mai rămân în Anglia şi să câştig bani, deoarece, dacă plecam, era cert că nu mai puteam reveni. Nu ştiam cum voi reuşi toate astea, dar aveam credinţa că, într-un fel, lucrurile se vor rezolva după ce voi scăpa şi nu voi mai munci ca o sclavă pentru mătuşa şi unchiul. Ei însă n-au fost de acord.

— Ce Dumnezeu vei face aici? a exclamat mătuşa. O fată de optsprezece ani, fără acoperiş deasupra capului, fără bani, fără slujbă, fără permis de muncă şi care nici nu ştie engleza? E ridicol. Te-ntorci acasă cu noi.

Cu mult înainte de plecarea programată, unchiul Mohammed ne-a anunţat pe toţi două lucruri vitale: data plecării şi asigurarea că paşapoartele noastre erau în ordine. M-am conformat prompt. Mi-am dus paşaportul în bucătărie, l-am sigilat într-o pungă de plastic şi l-am îngropat în grădină.

Am aşteptat ajunul plecării spre Mogadishu, după care am anunţat că nu-mi puteam găsi paşaportul. Planul meu era destul de simplu: dacă nu aveam paşaport, ei nu mă puteau lua în Somalia. Unchiul a mirosit că ceva era în neregulă şi m-a întrebat întruna:

— Totuşi, Waris, unde ţi-ar putea fi paşaportul? Unde ai fost cu el şi unde l-ai fi putut lăsa?

În mod evident, ştia răspunsul la întrebarea aceea, deoarece în patru ani abia dacă părăsisem casa.

— Nu ştiu... poate că l-am aruncat din greşeală pe când făceam curăţenie, am răspuns fără să clipesc.

El continua să fie ambasador şi m-ar fi putut ajuta, dacă dorea. Eu nădăjduiam că dacă va înţelege cu câtă disperare îmi doream să rămân, nu mă va sili să mă întorc în Somalia, ci, dimpotrivă, mă va ajuta să obţin o viză de şedere în Anglia.

— Bun, şi ce facem noi *acum*, Waris? Nu te putem lăsa pur şi simplu aici!

Era furios pe mine că-l adusesem în situaţia asta. În următoarele douăzeci şi patru de ore, am jucat un meci al răbdării, pentru a vedea cine va ceda primul. Eu am continuat să susţin că-mi pierdusem paşaportul, iar unchiul Mohammed a continuat să susţină că nu putea face nimic ca să mă ajute.

Mătuşa Maruim avea propriile ei idei.

— O să te legăm fedeleş, te băgăm într-un sac şi te îmbarcăm clandestin în avion! Oamenii procedează aşa mereu.

Ameninţarea aceea mi-a atras atenţia.

— Dacă o să faceţi asta, am rostit încet şi apăsat, n-o să vă iert câte zile voi avea. Mătuşă, uite care-i treaba, lăsaţi-mă pur şi simplu aici. O să fiu în regulă.

— Da, o să fii în regulă, a repetat ea sarcastic. Ba NU, N-O să fii în regulă!

Puteam citi pe faţa ei că era foarte îngrijorată, dar era oare atât de îngrijorată, încât să mă ajute? Ea avea o mulţime de prietene în Londra; unchiul avea nenumărate contacte prin intermediul ambasadei. Un simplu telefon ar fi fost suficient ca să-mi asigure o legătură spre supravieţuire, însă ştiam că ei nu s-ar fi obosit cu aşa ceva dacă credeau, fie şi numai pentru o singură clipă, că m-ar fi putut convinge să mă întorc în Somalia.

În dimineaţa următoare, întreaga casă cu patru niveluri era în haos; toţi împachetau, telefonul ţârâia întruna şi roiuri de oameni intrau şi ieşeau în goană din clădire. Eu mă pregăteam să-mi părăsesc odăiţa de sub streaşină, punându-mi în geanta ieftină de voiaj puţinele lucruşoare acumulate în decursul şederii mele în Anglia. Până la urmă, am aruncat la gunoi majoritatea hainelor second-hand, gândindu-mă că erau prea urâte şi bătrânicioase pentru mine. De ce să mai car o boccea de gunoaie? Continuam să am mentalitatea de nomadă, aşa că aveam să călătoresc cu minimum de bagaje.

La ora 11, toți s-au strâns în living și șoferul a început să încarce bagajele în mașină. M-am oprit pentru o secundă și mi-am amintit cum sosisem aici cu atâția ani în urmă: șoferul, automobilul, intrarea în încăperea aceasta, sofaua albă, șemineul, întâlnirea cu mătușa. Dimineața aceea cenușie fusese de asemenea prima mea întâlnire cu zăpada. Totul din țara aceasta mi se păruse foarte bizar atunci. Acum am mers până la automobil alături de mătușa Maruim, care a zis:

— Ce-o să-i spun mamei tale?

— Spune-i că sunt sănătoasă și că va auzi în curând vești de la mine.

Ea a clătinat din cap și s-a urcat în mașină. Am rămas pe trotuar și am fluturat din braț, luându-mi rămas-bun de la toți, apoi am coborât pe stradă și am privit după mașină, până a dispărut în trafic.

N-o să mint – eram speriată. Până în momentul acela, nu crezusem cu adevărat că mă vor lăsa acolo, complet singură. Dar, iată-mă în mijlocul străzii Harley, complet singură. Nu am însă niciun fel de resentimente față de mătușa și unchiul; ei continuă să fie familia mea. Mi-au oferit o oportunitate aducându-mă la Londra, și pentru asta le voi fi veșnic recunoscătoare. Cred că atunci când au plecat, s-au gândit: „Bun, ai vrut să rămâi – poftim, asta-i șansa ta. Dă-i drumul, fă ce vrei, dar nu-ți vom ușura situația, deoarece considerăm că ar fi trebuit să vii acasă cu noi." Sunt convinsă că, în opinia lor, era rușinos pentru o tânără să rămână singură în Anglia, fără nicio supraveghere. Dar, în cele din urmă, decizia îmi aparținuse, deci, întrucât alesesem să rămân, aveam să-mi iau în mâini propriul destin.

M-am întors în casă, luptându-mă cu senzația unei panici copleșitoare. Am închis ușa și m-am dus în bucătărie să vorbesc cu singurul om care rămăsese – vechiul meu amic, bucătarul. El m-a întâmpinat direct:

— Să știi că azi trebuie să pleci. Eu sunt singurul care va rămâne, nu și tu. Trebuie să pleci.

Mi-a arătat ușa. Bineînțeles, abia aștepta să-mi facă rău imediat cum plecase unchiul. Expresia încrezută de pe fața lui idioată dovedea cât de încântat era să-mi ordone în felul acela. Am rămas

locului, rezemată de cadrul ușii, și m-am gândit cât de tăcută părea casa după ce plecaseră toți.

— Waris, acum trebuie să pleci. Vreau să ieși...

— Mai *taci* odată! Era insuportabil, ca un câine care latră întruna. O să plec, am înțeles. Am venit să-mi iau geanta.

— Haide, ia-o – repede. Repede. Grăbește-te fiindcă eu trebuie să...

Eu însă urcam deja scara, ignorându-i sunetele. Stăpânul plecase, și, în răstimpul scurt până la sosirea noului ambasador, bucătarul avea să fie stăpân. Am traversat încăperile pustii, mi-am amintit toate clipele rele și bune petrecute aici și m-am întrebat care va fi următoarea mea casă.

Mi-am luat geanta de voiaj de pe pat, i-am trecut cureaua peste umăr, am coborât cele patru paliere de scări și am ieșit pe ușa din față. Spre deosebire de ziua în care sosisem, azi era minunat, soare, cer albastru și aer proaspăt de primăvară. În grădina micuță, m-am folosit de o piatră ca să-mi dezgrop pașaportul, l-am scos din punga de plastic și l-am pus în geanta de voiaj. Mi-am scuturat urmele de pământ de pe palme și am pornit pe stradă. Mergând pe trotuar, mi-a fost imposibil să nu zâmbesc larg – eram în sfârșit liberă! Întreaga viață mi se întindea înainte fără nicio destinație stabilită și fără niciun stăpân. Și, cumva, știam că lucrurile se vor rezolva.

Prima mea oprire a fost în apropiere de fosta reședință a unchiului, ambasada somaleză. Am ciocănit la ușă. Portarul care a răspuns îmi cunoștea bine familia, fiindcă uneori condusese automobilul unchiului.

— Bună ziua, domnișoară. Ce faci aici? Domnul Farah mai este în oraș?

— Nu, el a plecat. Voiam să vorbesc cu Anna, s-o întreb dacă nu pot găsi o slujbă la ambasadă.

Portarul a râs, s-a întors la scaunul lui și s-a așezat. Și-a încrucișat mâinile la ceafă și s-a rezemat de perete. Eu stăteam în mijlocul holului de la intrare, dar el n-a schițat nicio mișcare. Purtarea lui m-a nedumerit, fiindcă fusese mereu politicos față de mine, dar apoi am înțeles că – la fel ca în cazul bucătarului – comportamentul i se schimbase după plecările din dimineața

aceasta. Unchiul plecase, şi fără el eram un nimeni. Ba mai rău, eram mai puțin decât un nimeni, iar bădăranii aceştia erau încântați să se impună în fața mea.

— Ah, dar Anna este prea ocupată ca să te poată primi, a rânjit el larg.

— Uite ce-i, am rostit eu ferm, *trebuie să stau de vorbă cu ea.*

Anna fusese secretara unchiului Mohammed şi se purtase mereu frumos cu mine. Din fericire, ea mi-a auzit vocea pe hol şi a ieşit din birou ca să vadă ce se întâmpla.

— Waris, ce cauți aici?

— Uite ce-i, i-am explicat, n-am mai vrut să mă-ntorc în Somalia cu unchiul meu. Pur şi simplu, n-am vrut să mai merg acolo. Aşa că... ştii, nu mai stau nici în reşedința ambasadorului. Şi mă-ntrebam dacă nu cumva cunoşti pe cineva care, poate... pe oricine pentru care să pot munci... orice... nu-mi pasă ce este. Voi face orice.

— Draga mea, şi-a arcuit ea sprâncenele, m-ai luat complet pe nepregătite. Unde locuieşti acum?

— Ah, nu ştiu. Nu-ți face griji.

— Bine, atunci poți să-mi dai un număr de telefon la care să te caut?

— Nu, fiindcă nu ştiu unde o să stau. Pentru diseară o să găsesc vreun hotel ieftin. Ştiam că m-ar fi invitat să stau la ea, dacă n-ar fi avut un apartament atât de mic. Pot să revin însă, am continuat, şi să-ți dau un număr de telefon ulterior, ca să mă poți anunța dacă auzi de vreo slujbă.

— Bine, Waris. Ai grijă de tine... eşti sigură că vei fi bine?

— Da, o să fiu bine. Cu coada ochiului l-am văzut pe portar care rânjea întruna ca un idiot. Bine, mulțumesc, atunci o să te caut mai târziu.

Am revenit uşurată sub razele soarelui şi am decis să fac cumpărături. Până îmi găseam o slujbă, trebuia să mă descurc doar cu puținii bani pe care-i economisisem din salariul de cameristă. Însă acum, deoarece eram o femeie pe propriile ei picioare, trebuia să-mi cumpăr nişte haine decente, o rochie nouă care să-mi ridice

moralul. Am plecat de la ambasadă spre marile magazine universale de la Oxford Circus. Mai fusesem acolo împreună cu verişoara Basma, când ajunsesem la Londra. Mătuşa Maruim ne trimisese ca să-mi cumpăr câte ceva pentru mine, fiindcă nu aveam îmbrăcăminte pentru iarnă. Mai exact, nu aveam niciun fel de îmbrăcăminte, exceptând hainele pe care le purtasem în avion, plus o sanda frumoasă din piele.

Mergând printre rafturile din Selfridges, am fost hipnotizată de uriaşa varietate de opțiuni. Mă ameţea pur şi simplu ideea că puteam sta acolo oricât de mult aş fi vrut pentru a proba toate hainele acelea în nenumărate culori, stiluri şi mărimi. Mă amețea de asemenea gândul că, pentru prima dată în viață, eram propria mea stăpână, că nu exista nimeni care să strige la mine să mulg caprele, să hrănesc pruncii, să fac ceaiul, să frec podelele, să dezinfectez closetele.

În următoarele ore, m-am apucat temeinic să probez haine în cabină, cu ajutorul a două vânzătoare. Folosind puţina engleză pe care o ştiam şi limbajul semnelor, am transmis că doream ceva mai lung, mai scurt, mai mulat, mai colorat. La sfârşitul sesiunii maraton, când zeci de haine abandonate zăceau maldăre în fața cabinei de probă, una dintre vânzătoare mi-a zâmbit şi a întrebat:

— Ia zi, scumpo, la ce te-ai hotărât?

Volumul de alegeri în sine mă copleşea, însă de acum începusem să fiu neliniştită că puțin mai departe pe stradă, poate chiar în următorul magazin, putea să existe ceva şi mai bun. Înainte de a mă despărți de vreuna dintre prețioasele mele lire sterline, trebuia să investighez mai bine.

— Azi n-o să cumpăr nimic, am rostit politicos, dar vă mulțumesc foarte mult.

Stând cu brațele pline de rochii, sărmanele vânzătoare s-au uitat neîncrezătoare la mine, după care au schimbat priviri de dezgust. Am trecut pe lângă ele şi mi-am continuat misiunea: examinarea fiecărui centimetru de pe strada Oxford.

După câteva magazine, tot nu cumpărasem nimic, dar, ca întotdeauna, adevărata fericire pentru mine era pur şi simplu să probez haine. Pe măsură ce ieşeam dintr-o clădire şi intram în alta, mi-am dat seama că ziua de primăvară se înnegura, că se apropia

seara de iarnă, iar eu tot nu aveam un loc unde să-mi petrec noaptea. Cu gândul acesta în minte, am intrat în următorul magazin şi am văzut o africană înaltă şi atrăgătoare, care examina puloverele de pe masa cu reduceri. Semăna cu o somaleză şi am studiat-o, încercând să decid cum s-o abordez. Am luat un pulover, i-am zâmbit şi am rostit în somaleză:

— Încerc să cumpăr ceva, însă nu mă pot hotărî ce anume vreau. Şi, crede-mă, am văzut o mulţime de haine azi.

Am început să conversăm şi femeia mi-a spus că se numea Halwu. Era destul de prietenoasă şi râdea mult.

— Tu unde locuieşti, Waris? Cu ce te ocupi?

— Ah, să vezi ce-o să mai râzi acum! Sunt convinsă c-o să mă crezi nebună, dar n-am nicio locuinţă. N-am unde locui, fiindcă familia mea a plecat chiar azi – s-au întors în Somalia.

Am văzut o expresie de empatie în ochii ei; ulterior aveam să aflu că Halwu trecuse ea însăşi prin multe greutăţi.

— Şi n-ai mai vrut să te-ntorci în Somalia, aşa-i?

Ştiam amândouă adevărul fără să fie nevoie să-l mai spunem cu glas tare: duceam dorul căminelor şi familiilor noastre, dar ce oportunităţi aveam acolo? Să fim folosite ca obiecte de troc în schimbul cămilelor? Să devenim proprietatea vreunui bărbat? Să ne străduim zi de zi, doar pentru a supravieţui?

— Nu, am încuviinţat, dar nici aici n-am nimic. Unchiul meu a fost ambasador, însă acum a plecat şi a venit alt ambasador. Aşa că, azi-dimineaţă, m-au dat afară din casă şi în clipa asta n-am idee încotro să mă duc.

Am izbucnit în râs.

Ea a fluturat din mână, făcându-mi semn să tac, de parcă mişcarea aceea a mâinii mi-ar fi putut alunga toate problemele.

— Uite ce-i, a spus după aceea, eu locuiesc foarte aproape de aici, la YMCA[1]. N-am un spaţiu foarte mare, dar poţi să vii şi să stai

[1] YMCA (Young Men's Christian Association), fundaţie înfiinţată la Londra în 1844 pentru ajutorarea tinerilor britanici care veneau din mediul rural pentru a găsi locuri de muncă (n. trad.).

peste noapte. N-am decât o cameră, aşa că dacă vrei să găteşti, va trebui să te duci la alt etaj.

— Ooo, ar fi grozav… dar eşti sigură?

— Da, sunt sigură. Haide, mergem chiar acum. Altfel, unde să te duci?

Am mers împreună spre YMCA, care se afla într-un bloc modern şi elegant din cărămidă, ocupat în mod normal de studenţi. Camera ei era mică, cu pat dublu, rafturi pentru cărţi şi un televizor mare şi frumos.

— Ah! am ridicat eu încântată braţele. Pot să mă uit la televizor?

Halwu m-a privit de parcă eram extraterestră.

— Păi, da… sigur că da. Deschide-l.

M-am lăsat să cad pe podea în faţa televizorului şi m-am uitat cu lăcomie. După patru ani, mă puteam uita, în sfârşit, fără să fiu alungată din cameră ca o pisică vagaboandă.

— La unchiul tău nu te uitai la televizor? m-a întrebat Halwu curioasă.

— Glumeşti? Uneori mă furişam să mă uit, dar eram prinsă de fiecare dată. „Iar te uiţi la televizor, Waris?", am imitat tonul cel mai scârbit al mătuşii, apoi am pocnit din degete. „Haide, imediat înapoi la treabă! Nu te-am adus aici ca să te uiţi la televizor!"

Adevărata mea educaţie despre viaţa din Londra a început cu Halwu ca profesoară; noi două am devenit prietene apropiate. Am petrecut prima noapte în camera ei, ca şi următoarea noapte, şi următoarea. După aceea, ea a sugerat:

— De ce nu-ţi iei o cameră aici?

— Păi, în primul rând, pentru că nu-mi pot permite şi trebuie să merg la şcoală, ceea ce-nseamnă că nu voi avea timp să lucrez. Tu ştii să citeşti şi să scrii? am întrebat-o timidă.

— Da.

— Şi să vorbeşti engleza?

— Da.

— Vezi? Eu nu ştiu nici una, nici alta, şi trebuie să-nvăţ. Asta-i principala mea prioritate. Iar dacă voi începe să lucrez, nu voi avea timp.

— Păi, du-te atunci la școala cu program redus și lucrează tot cu program redus. Nu trebuie să te preocupe ce fel de slujbă este – accepți pur și simplu orice, până înveți engleza.

— O să m-ajuți?

— Sigur că da.

Am încercat să fac rost de o cameră la YMCA, dar erau toate ocupate și exista deja o listă de așteptare. Toți tinerii doreau să stea acolo, fiindcă era ieftin și oferea foarte multe posibilități de interacțiune, cu o piscină de dimensiuni olimpice și centru de fitness. Mi-am adăugat și eu numele pe listă, totuși știam că între timp trebuia să fac ceva, fiindcă nu puteam continua să ocup spațiul sărmanei Halwu. Chiar vizavi de YMCA se afla YWCA[2]; era plin de oameni ceva mai vârstnici și poate de aceea mai deprimant, însă am închiriat temporar o cameră acolo și am început să-mi caut o slujbă. Prietena mea a sugerat, logic:

— De ce nu-ncepi să cauți chiar aici?

— Cum adică? Unde „aici"?

— Chiar aici, aici, a repetat ea și a arătat cu mâna. Un McDonald's e chiar alături.

— Nu pot lucra acolo, fiindcă nu pot servi clienții. Nu uita că eu nu știu să vorbesc sau să citesc în engleză. În plus, n-am permis de muncă.

Însă Halwu știa rosturile și, urmându-i sugestia, m-am dus în spate și am făcut cerere să lucrez ca ajutor pentru curățenie în bucătărie.

Când am început să muncesc la McDonald's, am descoperit câtă dreptate avusese ea – toți care lucrau „în spate" se aflau exact în aceeași situație ca mine. Asta permitea managementului să profite de statutul nostru ilegal, fiindcă nu trebuia să ne plătească salariile și beneficiile normale. Fiind străini clandestini, noi supraviețuiam deoarece rămâneam invizibili pentru guvern; în mod cert, nu aveam să depunem nicio plângere pentru salariul mic.

[2] YWCA (Young Women's Christian Association), cea mai mare organizație a femeilor din lume cu sediul la Geneva, Elveția (n. trad.).

Și atâta timp cât munceai sârguincios, managementului nu-i păsa de povestea ta; totul era de o discreție absolută.

Cariera mea ca ajutor în bucătărie la McDonald's a beneficiat din plin de abilitățile deprinse cât fusesem cameristă: spălam vesela, ștergeam mesele, frecam plitele și spălam podelele, într-un efort constant de a elimina urmele grăsimii de la hamburgeri. Când ajungeam seara acasă, eram acoperită de unsoare și duhneam a grăsime. În bucătărie erau întotdeauna prea puține brațe de muncă, dar nu îndrăzneam să mă plâng. Nimic nu conta, pentru că acum puteam măcar să mă întrețin singură. Eram recunoscătoare că aveam această slujbă și, în plus, știam că nu voi sta mult acolo. Până atunci însă eram dispusă să fac orice era necesar pentru a supraviețui.

Am început să frecventez cu program redus școala gratuită de engleză pentru străini, îmbunătățindu-mi exprimarea și învățând să scriu și să citesc. Dar pentru prima dată după mulți ani, viața mea n-a mai însemnat exclusiv muncă. Uneori, Halwu mă ducea în cluburi de noapte, în care părea să fie cunoscută de toți cei prezenți. Ea vorbea, râdea și era incredibil de amuzantă; era pur și simplu atât de plină de viață, încât toți doreau să-i fie în preajmă. Într-o seară, am ieșit într-un club și dansam de mai multe ore când, ridicând ochii, mi-am dat seama brusc că eram înconjurate de bărbați.

— La naiba! i-am șoptit prietenei mele. Bărbații ăștia ne plac?

Ea a surâs larg.

— Ah, *da*. Ne plac foarte mult.

Ideea respectivă m-a uimit. Le-am examinat chipurile și am decis că Halwu avea dreptate. Eu nu avusesem niciodată vreun prieten, ba nici măcar nu fusesem băgată în seamă de vreun bărbat, cu excepția unor ciudați ca vărul Haji – ceea ce nu era tocmai măgulitor. În ultimii patru ani mă considerasem pur și simplu domnișoara Nimeni – camerista. Iar acum toți tipii ăștia se înghesuiau să danseze cu noi. „Waris, fato", mi-am spus, „ai reușit în cele din urmă!"

În mod bizar, deși mi-au plăcut dintotdeauna bărbații negri, albii păreau cei mai interesați de mine. Depășindu-mi educația africană rigidă, am flecărit, silindu-mă să stau de vorbă cu toți – negru sau alb, bărbat sau femeie. M-am gândit că, dacă urma să mă descurc pe cont propriu, trebuia să învăț abilitățile de supraviețuire

pentru lumea aceasta nouă, care difereau de cele cu care fusesem crescută în deşert. Aici trebuia să învăţ engleza şi cum să comunic cu tot felul de oameni. Cunoştinţele despre cămile şi capre nu aveau să-mi asigure existenţa în Londra.

Halwu completa lecţiile acelea nocturne cu explicaţii suplimentare pe care mi le oferea în ziua următoare. Parcurgea lista tuturor celor pe care-i cunoscusem în seara trecută şi-mi explica motivele lor, personalităţile lor – practic îmi oferea un curs intens despre natura umană. Vorbea despre sex şi despre intenţiile bărbaţilor respectivi, îmi spunea la ce să fiu atentă şi care erau problemele speciale care le aşteptau pe africanele ca noi. În toată viaţa mea, nimeni nu discutase asemenea subiecte cu mine.

— Waris, distrează-te, conversează, râzi şi dansează cu tipii ăştia, apoi du-te acasă. Nu-i lăsa să te convingă să faceţi sex. Ei nu ştiu că tu eşti diferită de o englezoaică, nu ştiu că ai fost circumcisă.

După câteva luni de aşteptare pentru a căpăta o cameră în YMCA, am aflat despre o femeie care-şi dorea o colegă de cameră acolo. Era studentă şi nu-şi permitea să plătească chiria de una singură. Pentru mine era perfect, pentru că nici eu nu mi-aş fi putut permite, iar camera era destul de mare pentru amândouă. Halwu era o prietenă minunată şi mi-am făcut şi alţi prieteni în Y, fiindcă locul forfotea de tineri. Eu continuam să urmez şcoala, învăţând treptat engleza şi lucrând la McDonald's. Viaţa mea continua lin şi neîntrerupt, dar nu aveam habar cât de dramatic avea să se schimbe.

Într-o după-amiază, am terminat munca la McDonald's şi, încă acoperită de grăsime, am decis să plec pe uşa din faţă, trecând pe lângă tejgheaua unde comandau clienţii. Iar acolo, aşteptând un Big Mac, se aflau bărbatul de la şcoala All Souls Church şi fetiţa lui.

— Salut, am rostit şi am trecut mai departe.

— Hei, tu eşti! a exclamat bărbatul. În mod clar, eram ultima persoană pe care se aşteptase s-o vadă în McDonald's. Ce mai faci? a continuat apoi nerăbdător.

— Bine, mulţumesc, am răspuns, după care m-am adresat prietenei lui Sophie. Şi tu ce mai faci?

Eram încântată să-mi dovedesc cunoştinţele de engleză.

— Este bine, a răspuns tatăl ei.

— Creşte repede, nu-i aşa? Îmi pare rău, dar mă grăbesc. La revedere!

— Stai – unde locuieşti?

— La revedere, am rostit cu un zâmbet.

Nu mai voiam să vorbesc cu el, pentru că tot nu aveam încredere în bărbatul acesta. Era foarte posibil să apară la uşa mea.

După ce m-am întors la YMCA, am decis s-o consult pe atotştiutoarea Halwu despre acest bărbat misterios. Mi-am luat paşaportul din sertar, l-am răsfoit şi am scos cartea de vizită a lui Malcolm Fairchild din locul unde o pusesem în ziua când îngropasem pungulița de plastic în grădina unchiului.

Am coborât la camera lui Halwu şi i-am spus:

— Zi-mi ceva. Am cartea asta de vizită… şi o am de ceva vreme. Ce-i bărbatul ăsta? Ştiu că scrie că-i fotograf de modă, dar ce-nseamnă asta?

Prietena mea a luat cartea de vizită.

— Înseamnă că cineva vrea să te fotografieze îmbrăcată în fel de fel de haine.

— Asta chiar mi-ar plăcea să fac.

— Dar cine-i individul? De unde ai cartea lui de vizită?

— Este un tip pe care l-am întâlnit, dar în care n-am încredere. Mi-a dat cartea lui de vizită şi apoi m-a urmărit într-o zi până acasă şi a-nceput să-i spună ceva mătuşii mele. Ea s-a enervat şi a ţipat la el. Însă niciodată n-am înţeles realmente ce dorea.

— Păi, de ce nu-i dai un telefon să-l întrebi?

— Eşti *sigură*? m-am strâmbat eu. Ar trebui s-o fac? Mai bine vino cu mine şi vorbeşte tu cu el – să afli care-i treaba. Eu încă nu vorbesc prea grozav engleza.

— Bine, anunţă-mă când vrei să vorbim.

Abia a doua zi mi-am făcut curajul să trec la fapte. Când Halwu şi cu mine am coborât spre telefonul public, inima îmi bubuia în urechi. Ea a pus o monedă în aparat şi am auzit clicul. A ţinut într-o

mână cartea de vizită, mijind ochii la ea în lumina slabă din holul întunecat, şi a format numărul. A urmat o pauză.

— Bună ziua, pot să vorbesc cu Malcolm Fairchild?

După ce a schimbat câteva replici introductive, ea a trecut direct la subiect.

— Sper că nu eşti vreun pervers sau aşa ceva, da? Nu-ncerci s-o omori pe prietena mea?... Da, însă vreau să spun că nu ştim nimic despre tine – nici unde locuieşti, nici altceva... aha, aha... bine.

Halwu mâzgălea ceva pe o bucăţică de hârtie, iar eu m-am căznit să privesc peste umărul ei.

— Ce zice? am şuierat.

Ea mi-a făcut semn să tac din gură.

— Bine, atunci. Da, mi se pare corect... aşa o să facem.

A închis apoi telefonul şi a tras aer adânc în piept.

— A zis aşa: „Dacă n-aveţi încredere în mine, de ce nu veniţi amândouă la studioul meu, ca să vedeţi unde lucrez? Dar dacă nu vreţi... nu-i nicio supărare, vă-nţeleg."

Mi-am acoperit gura cu amândoi pumnii.

— Da. Şi? Mergem?

— Ce naiba, cum să nu mergem, fată? Ia să vedem, cine-i individul ăsta care te-a urmărit?

11

MODELUL

În ziua următoare, Halwu şi cu mine am plecat să inspectăm studioul lui Malcolm Fairchild. Habar n-aveam la ce să m-aştept, dar, când am deschis uşa, am nimerit în altă lume. Peste tot atârnau postere şi panouri publicitare enorme, pe care erau fotografii de femei superbe.

— Ah..., am murmurat şi m-am răsucit de jur împrejur, privindu-le feţele elegante.

În clipa aceea am ştiut, tot aşa cum ştiusem când îl auzisem pe unchiul Mohammed spunându-i mătuşii Sahru în Mogadishu că avea nevoie de o fată pe care s-o ia la Londra – *asta este*! Asta-i ocazia mea, asta-i lumea căreia îi aparţin, asta-i ceea ce doresc să fac.

Malcolm a apărut şi ne-a salutat; ne-a spus să luăm loc şi ne-a servit cu ceai. După ce s-a aşezat, i-a spus lui Halwu:

— Vreau să ştii că nu doresc nimic altceva decât s-o fotografiez. A arătat spre mine. Am urmărit fetiţa asta de peste doi ani şi n-am întâmpinat niciodată asemenea greutăţi pentru o simplă fotografie.

M-am holbat la el, cu gura deschisă.

— Asta-i tot? Atât – vrei doar să mă fotografiezi, ca pe ele?

Am fluturat din braţ spre postere.

— Da, a încuviinţat el apăsat din cap. Te rog să mă crezi că asta-i tot. A trasat cu tăişul palmei o linie de sus în jos în dreptul nasului său. Vreau doar jumătatea asta din faţa ta – s-a răsucit spre Halwu –, fiindcă are un profil minunat.

Am rămas locului, spunându-mi: „Cât timp irosit!" El mă urmărise doi ani şi avusese nevoie de numai două secunde pentru a-mi spune că dorea să mă fotografieze.

— Bine, am zis, nu mă deranjează să fac *asta*. Brusc însă am devenit bănuitoare, amintindu-mi de unele experienţe din trecutul

meu când rămăsesem singură cu bărbaţi. Dar trebuie să fie prezentă şi ea! Am pus mâna pe braţul lui Halwu, care a aprobat din cap. Ea trebuie să fie prezentă când fotografiezi.

Malcolm m-a privit mirat.

— Da, în regulă. Poate să vină şi ea... Eram deja atât de surescitată, încât abia dacă mai puteam sta pe scaun. Veniţi aici poimâine la ora zece şi te va farda cineva.

Ne-am întors la studioul lui după două zile. Machieuza m-a aşezat pe un scaun şi s-a apucat de treabă, cu tampoane, pensule, bureţi, creme, farduri şi pudre, apăsându-mă cu degetele şi trăgându-mi pielea. Habar n-aveam ce făcea, dar am rămas tăcută şi am privit-o efectuând manevrele acelea stranii cu materialele acelea stranii. Halwu s-a lăsat pe spate în scaunul ei şi a surâs larg. Din când în când o priveam şi ridicam din umeri sau mă strâmbam.

— Stai cuminte, poruncea machieuza.

După un timp, s-a retras un pas, a pus o mână în şold, m-a privit satisfăcută şi a zis:

— Ia uită-te acum în oglindă!

M-am ridicat şi m-am uitat; jumătate din faţa mea era transformată – aurie, ca o mătase delicată, creată din machiaj. Cealaltă jumătate era aceeaşi Waris dinainte.

— Ooo! Ia uită-te la mine! Dar de ce m-ai făcut numai pe o parte? am întrebat-o alarmată.

— Pentru că el vrea să-ţi fotografieze doar profilul.

— Aha...

Machieuza m-a dus apoi în studio, unde Malcolm m-a aşezat pe un taburet rotativ. M-am învârtit cu el, studiind încăperea întunecată şi plină cu obiecte pe care nu le cunoşteam, fiindcă nu le mai văzusem niciodată: camera de luat vederi, reflectoarele, rackurile de acumulatoare, cablurile ce atârnau peste tot ca nişte şerpi. M-a rotit apoi în faţa camerei, până am avut un unghi de nouăzeci de grade faţă de obiectiv.

— Aşa, Waris. Lipeşte buzele şi priveşte drept înainte. Bărbia sus. Aşa... superb...

Am auzit apoi un clic, urmat de un pocnet puternic, care m-a făcut să tresar. Bliţurile s-au declanşat şi luminile m-au orbit pentru o fracţiune de secundă. Cumva pocnetul lor m-a făcut să mă simt altă persoană; în momentul acela m-am imaginat ca una dintre stelele de cinema pe care le văzusem la televizor, zâmbind spre fotografi când ieşeau din limuzine la premiere. După aceea, Malcolm a luat o bucată de hârtie din camera de luat vederi şi s-a aşezat, privindu-şi ceasul.

— Ce faci? l-am întrebat.

— Cronometrez.

Mi-a făcut apoi semn să vin la lumină şi a îndepărtat încetişor hârtia de deasupra. Sub ochii mei, o femeie a apărut treptat, ca prin farmec, pe clişeul fotografic. Când mi-a întins Polaroidul, abia dacă m-am recunoscut; fotografia prezenta partea dreaptă a feţei mele, dar nu arătam ca Waris camerista, ci ca Waris modelul. Mă transformaseră într-o creatură fermecătoare precum cele care pozau în holul de la intrare al lui Malcolm Fairchild.

După câteva zile, Malcolm a developat filmul şi mi-a arătat produsul final. A pus diapozitivele într-un proiector şi mi-au plăcut enorm. L-am întrebat dacă putea să-mi facă şi mie câteva, dar mi-a răspuns că era prea costisitor şi, din păcate, nu-şi putea permite. Putea să-mi ofere însă cópii pe hârtie fotografică.

La două luni după ce îmi făcuse fotografia, Malcolm mi-a telefonat la YMCA.

— Nu ştiu dacă te interesează modellingul, a zis el, dar nişte oameni vor să te cunoască. O agenţie de modelling ţi-a văzut fotografia în portofoliul meu şi a spus că ar trebui să le telefonezi. Dacă vrei, poţi să semnezi cu ei şi îţi vor face rost de joburi.

— Bine... dar trebuie să mă duci tu acolo... fiindcă, ştii... nu mă simt în largul meu să mă duc singură. Ai vrea să mă-nsoţeşti acolo şi să mă prezinţi lor?

— Nu, îmi pare rău, nu pot, dar îţi voi da adresa.

Am ales cu multă grijă ţinuta pe care aveam s-o port la importanta mea întâlnire de la agenţia de modelling Crawford.

Întrucât era vară şi foarte cald, am îmbrăcat o rochie roşie cu decolteu în V şi mânecă scurtă. Rochia nu era nici scurtă, nici lungă, ci exact până la mijlocul gambei şi urâtă ca naiba.

Am intrat în agenţie, purtând rochia mea roşie ieftină şi tenişi albi, gândindu-mă: „Asta e. Se-ntâmplă, în sfârşit!" În realitate, arătam jalnic. Dar, deşi mă trec fiorii de câte ori îmi amintesc de ziua aceea, poate că a fost mai bine că nu mi-am dat seama cât de rău arătam, fiindcă purtam totuşi hainele mele cele mai bune. În tot cazul, nu aveam bani să-mi cumpăr ceva nou.

Când am ajuns, recepţionista m-a întrebat dacă aveam fotografii şi i-am spus că aveam una. M-a prezentat apoi unei femei de o frumuseţe clasică, elegant îmbrăcată, pe nume Veronica. Ea m-a invitat în biroul ei şi mi-a făcut semn să mă aşez vizavi de ea.

— Câţi ani ai, Waris?

— Sunt tânără! Acelea au fost primele cuvinte care mi-au venit în minte şi le-am spus dintr-o suflare. Vorbesc serios, sunt tânără. Ridurile astea – am arătat spre ochi – cu ele m-am născut.

Ea mi-a zâmbit.

— E-n regulă. Veronica a început să-mi scrie răspunsurile, completând formulare. Unde locuieşti?

— Ah, locuiesc în Y.

— Poftim? s-a încruntat ea. Unde locuieşti?

— În YMCA.

— Lucrezi?

— Da.

— Cu ce te ocupi?

— Lucrez la McDonald's.

— Bine... Ştii ce înseamnă modellingul?

— Da.

— Ce ştii despre el – ştii multe?

— Nu. Ştiu că vreau să fac modelling.

Am repetat această ultimă frază de câteva ori, ca să fie clar.

— Bine. Ai un portofoliu... fotografii?

— Nu.

— Familia ta este aici?

— Nu.

— Dar unde este?

— În Africa.

— De acolo eşti originară?

— Da, din Somalia.

— Bine, deci n-ai pe nimeni aici.

— Nu, nimeni din familia mea nu-i aici.

— Bine. Chiar în clipa asta are loc un casting şi trebuie să te duci.

Mă străduiam realmente s-o înţeleg şi am tăcut, încercând să descifrez ce a vrut să spună prin ultimele cuvinte.

— Scuză-mă, n-am înţeles.

— Un c-a-s-t-i-n-g, a rostit ea foarte lent.

— Ce înseamnă „casting"?

— Este ca un interviu – ştii, când te duci să te angajezi undeva şi te prezinţi la un interviu? Da? Interviu? Înţelegi?

— Da, da.

Minţeam deja. Habar n-aveam despre ce vorbea. Mi-a scris adresa pe o hârtie şi mi-a întins-o; mi-a spus să plec imediat acolo.

— O să le telefonez şi-o să le zic că ai pornit. Ai bani de taxi?

— Nu, pot să merg pe jos.

— Nu, nu, este prea departe. *Mult* prea departe. Trebuie să iei un taxi. *Taxi.* Ai înţeles? Uite, ia zece lire. Telefonează-mi când ai terminat. Ai înţeles?

Traversând oraşul în taxi, mă simţeam cu adevărat în al nouălea cer. „Ah, ah, ah, de acum sunt pe cont propriu! Voi fi un model." După aceea mi-am dat seama că uitasem un lucru: n-o întrebasem pe Veronica în ce consta jobul. „De fapt nu contează. O să mă descurc, fiindcă arăt trăsnet!"

Când am ajuns la adresa pentru casting, am intrat în studioul altui fotograf. Am deschis uşa unui loc care mişuna de modele profesioniste – toate încăperile erau ticsite de femei cu picioarele până la gât. Se plimbau arogante ca nişte leoaice care dădeau târcoale înainte să atace, aranjându-se în faţa oglinzilor, îndoindu-se din mijloc pentru a-şi scutura părul, întinzându-şi farduri pe

picioare ca să pară bronzate. M-am aşezat pe un scaun şi am intrat în vorbă cu una dintre fetele de lângă mine.

— Ăăă, care-i jobul?

— Calendarul Pirelli.

— Aha, am încuviinţat cu înţelepciune din cap. Calendarul Prulli. Mulţumesc.

„Ce naiba mai e şi asta – calendarul Prulli?" Eram practic cu nervii la pământ; nu puteam sta locului, îmi schimbam întruna poziţia picioarelor şi mă foiam în scaun, până când o asistentă a venit şi m-a anunţat că era rândul meu. Atunci am înlemnit pentru un minut.

M-am întors spre fata de lângă mine şi i-am făcut semn către asistentă.

— Du-te tu. Eu o aştept pe prietena mea.

Am repetat stratagema asta de fiecare dată când a ieşit asistenta, până ce locul s-a golit. Toate modelele plecaseră acasă.

În cele din urmă, asistenta a ieşit, s-a rezemat obosită de perete şi a spus:

— Haide. Acum poţi intra.

Am privit-o pentru un minut şi mi-am spus: „Ajunge, Waris. O să faci sau nu chestia asta? Haide, sus, şi intră!"

Am urmat-o pe asistentă în studio, unde un bărbat cu capul lipit de partea din spate a unei camere de luat vederi a răcnit:

— Acolo! Unde-i semnul.

Mi-a indicat cu o mână.

— Semnul?

— Da, stai pe semn.

— Aha, da. Stau aici.

— Perfect. Scoate-ţi topul.

Mi-am zis „Probabil că nu l-am auzit bine", dar deja simţeam că-mi venea să vomit.

— Topul, vrei să zici bluza?

El şi-a arătat capul de sub acoperitoarea camerei de luat vederi şi s-a holbat la mine ca la o idioată. De-a dreptul iritat, a rostit:

— Da. Scoate-ţi bluza, nu? *De ce eşti aici?*

— Dar n-am sutien.

— Păi asta-i şi ideea, să-ţi putem vedea sânii.

— NU!

„Ce mai e şi prostia asta – sânii mei!" În plus, nu purtam sutien. Nu aveam pe mine decât rochia roşie. „Ce crede nesimţitul ăsta c-o să fac, c-o s-o smulg de pe mine şi-o să rămân aici în chiloţi şi tenişi?"

— Nu. Nu? Toate modelele se omoară între ele să vină la castingul ăsta şi tu-mi zici „nu"?

— Nu, nu, îmi cer scuze. Greşeală, greşeală. Am făcut o greşeală.

Cuprinsă de panică, am pornit spre uşă. Când am trecut pe lângă mai multe Polaroide risipite pe podea, m-am aplecat să le privesc.

Fotograful s-a uitat câteva secunde la mine cu gura deschisă, după care s-a întors şi a strigat peste umăr:

— Oh, Doamne, cu ce ne-am ales? Terence, avem o mică problemă!

În studio a intrat un bărbat robust şi solid, cu păr des, sur şi guşă rozalie, care m-a privit curios. A surâs uşor.

— Ah, da. Deci, ce avem noi aici?

M-am îndreptat şi ochii mi s-au podidit de lacrimi.

— Nu. Aşa ceva nu pot face. Nu fac de-astea.

Am arătat spre fotografia unei femei dezbrăcate de la brâu în sus. La început am fost pur şi simplu dezamăgită. Se spulberase marele meu entuziasm, marele meu vis de a deveni model. „Primul job la care mă prezint şi ei vor să mă dezbrac!" După aceea m-am înfuriat – rău de tot – şi am început să-i blestem pe toţi în somaleză:

— Bărbaţi nenorociţi şi-mpuţiţi! Porcilor! Băgaţi-vă undeva jobul vostru de rahat!

— Ce tot spui? Uite care-i treaba, sunt prea ocupat acum pentru aşa ceva...

Eu însă ieşisem deja pe uşă şi am trântit-o aproape să sară din ţâţâni. Am plâns pe tot drumul de întoarcere spre Y, spunându-mi: „Am ştiut eu că există ceva trist şi profund dezgustător în toată chestia asta cu modellingul."

În seara aceea, în timp ce zăceam inertă şi nefericită pe patul meu, colega de cameră m-a anunţat:

— Waris, te caută cineva la telefon.

Era Veronica de la agenţia de modelling.

— Tu eşti?! am început să zbier. Nu mai vreau să vorbesc cu de-alde voi! M-aţi... m-aţi rid... rido... Încercam să pronunţ *ridiculizat*, dar mi-era imposibil să rostesc cuvântul. A fost groaznic. A fost foarte rău; nu mai vreau să fac asta. Nu mai vreau să fac asta. Nu mai vreau să am de-a face cu voi!

— Bine, Waris, am înţeles, dar acum te rog să te calmezi. Ştii cine era fotograful de azi?

— Nu.

— Ştii cine este Terence Donovan?

— Nu.

— Nu-i nimic. Ai o prietenă care vorbeşte engleza?

— Da.

— Ei bine, orice om care vorbeşte engleza ştie cine este Terence Donovan. După ce terminăm convorbirea asta, întreabă-ţi prietenii. El fotografiază familia regală, pe prinţesa Di şi toate modelele faimoase. Iar acum doreşte să te revadă, fiindcă este interesat să te fotografieze.

— Mi-a cerut să mă dezbrac! Nu mi-ai spus asta când am plecat!

— Ştiu... realitatea este că mă grăbeam şi consideram că erai perfectă pentru jobul acela. I-am explicat că tu nu poţi vorbi engleza şi că aşa ceva era împotriva tradiţiilor voastre culturale. Dar acesta este calendarul Pirelli, iar după ce va fi publicat, vei fi foarte căutată. Tu cumperi vreodată reviste de modă, ca *Vogue* şi *Elle*?

— Nu, sunt prea scumpe pentru mine. Le răsfoiesc la standul de ziare, dar le pun întotdeauna la loc.

— Perfect, dar le-ai văzut, da? Acesta este genul de muncă pe care-l vei face. Terence Donovan este cel mai bun; dacă vrei să ajungi model, ai nevoie de jobul ăsta. După aceea vei câştiga bani serioşi şi vei alege tu ce să faci.

— Eu nu-mi scot bluza.

Am auzit-o suspinând.

— Waris, unde spuneai că lucrezi?

— La McDonald's.

— Şi cât te plătesc acolo?

I-am spus.

— Ei bine, el te plăteşte cu o mie cinci sute de lire pentru o singură zi.

— Toţi banii pentru mine? Toţi ai mei?

— Da, şi în plus vei şi călători. Jobul este în Bath. Nu ştiu dacă ai fost acolo, dar este un loc foarte frumos. Vei sta la Royalton, a adăugat Veronica de parcă eu aş fi ştiut ce însemna asta. Pe scurt, vrei s-o faci sau nu?

La momentul acela mă convinsese. Dacă puteam câştiga o asemenea sumă, puteam destul de repede să strâng suficienţi bani ca s-o ajut pe mama.

— Bine, am zis, bine! Când mă pot duce la el?

— Poţi mâine dimineaţă?

— Şi ajunge să-mi scot bluza – da? Vreau să spun, eşti sigură că pentru o mie cinci sute de lire nu trebuie să mă şi culc cu el?

— Nu, nu. Nu-i niciun şiretlic. Nimic de felul acesta.

— Sau... ştii tu, poate c-o să vrea să-mi desfac picioarele sau altă chestie de-asta? Dacă aşa-i, ar fi bine să-mi zici de acum.

— Doar să-ţi scoţi bluza. Dar, nu uita, el nu va face mâine decât un Polaroid şi abia după aceea îţi va spune dacă ai primit sau nu jobul. Aşa că, fii amabilă...

Când am ajuns acolo a doua zi, Terence Donovan s-a uitat la mine şi a început să râdă.

— Ah, te-ai întors! Vino aici. Cum te cheamă?

Din clipa aceea, a fost foarte răbdător cu mine. Terence era tată şi a înţeles că nu eram decât o puştoaică speriată care avea nevoie de ajutor. Mi-a adus ceai şi mi-a arătat lucrările lui, fotografii pe care le făcuse celor mai frumoase femei din lume.

— Bun, o să-ţi arăt acum alte poze. Vino cu mine.

M-a dus în altă încăpere plină cu rafturi şi sertare, iar pe masă se afla un calendar. L-a răsfoit şi pe fiecare pagină era câte o fotografie a unei femei incredibil de frumoase.

— Îl vezi? Ăsta-i calendarul Pirelli de anul trecut. Eu îl fac în fiecare an. Atâta doar că anul acesta va fi diferit – numai cu africane. În unele fotografii vei purta haine, dar altele s-ar putea să fie fără haine.

Mi-a prezentat apoi totul, explicând cum funcţiona întregul proces. Deja începusem să mă simt liniştită că nu era pur şi simplu un bătrân dubios şi pervers.

— Perfect, a spus el, acum vom face Polaroidul. Eşti pregătită?

Fusesem pregătită din clipa când Veronica îmi spusese cât voi câştiga, dar acum eram şi relaxată.

— Da, sunt pregătită.

Iar din clipa aceea, am fost o profesionistă desăvârşită. Am stat pe semn, topul mi-a zburat – *vâjjj!* –, iar eu am privit încrezătoare în obiectivul camerei. Perfect! Când Terence mi-a arătat Polaroidul, mi-a reamintit de Africa. Fotografia era alb-negru, foarte simplă şi onestă – nimic vulgar sau sentimental; nu avea absolut nimic pornografic în ea. Era Waris aşa cum crescuse în deşert, semănând cu o fetiţă, cu sânii mici expuşi arşiţei.

În seara aceea, după ce am ajuns acasă, am fost anunţată de agenţie că primisem jobul şi că voi pleca la Bath săptămâna viitoare. Veronica îşi lăsase numărul de telefon de acasă. Am sunat-o ca să-i explic că eram programată să lucrez la McDonald's şi nu-mi puteam permite să lipsesc, deoarece nu ştiam cât va dura până voi încasa banii de la jobul de modelling. Ea însă mi-a spus că dacă aveam nevoie de bani, putea să-mi dea un avans.

Din ziua aceea n-am mai călcat niciodată într-un local McDonald's. După ce am vorbit cu Veronica, am închis telefonul şi am alergat prin tot Y. Le-am povestit despre noua mea meserie nu numai prietenilor, ci tuturor străinilor care erau dispuşi să asculte. Halwu a zis:

— Hai, mai termină! Nu te mai făli atâta, pentru numele lui Dumnezeu! Îţi arăţi ţâţele, aşa-i?

— Da, pentru o mie cinci sute de lire.

— Pentru mititelele alea? Ar trebui să-ţi fie ruşine, a chicotit ea.

— Nu-i deloc la ce te gândeşti. Este ceva chiar frumos! Nu porcăriile alea... şi-o să ne ducem la Bath şi-o să stăm într-un hotel mare.

— Ei bine, eu nu vreau s-aud – şi încetează să le mai povesteşti tuturor din clădire despre asta, ai înţeles?

În noaptea dinaintea plecării, n-am putut închide ochii, dorindu-mi să se facă mai repede dimineaţă; geanta mea de voiaj aştepta pregătită lângă uşă. Tot nu-mi venea să cred – eu nu fusesem niciodată nicăieri, iar oamenii ăştia mă plăteau ca să mă duc! Terence Donovan trimitea o limuzină să mă ia şi să mă aducă la Gara Victoria. Acolo avea să se strângă grupul – fotografii, asistenţii, art directorul, alte patru modele, make-up artistul, hairstylistul şi cu mine –, pentru a lua trenul spre Bath. Eu am ajuns prima, fiindcă eram tare neliniştită să nu pierd cumva trenul. Următoarea care a sosit a fost Naomi Campbell.

După ce am ajuns în Bath, ne-am cazat în Royalton, care era ca un palat; am fost uluită să aflu că aveam o cameră uriaşă numai pentru mine. Dar în acea primă seară, Naomi a venit în camera mea şi m-a întrebat dacă putea să doarmă cu mine. Era foarte tânără şi dulce, avea şaisprezece-şaptesprezece ani, şi-i era frică să stea singură. Am fost de acord, pentru că-mi plăcea să am tovărăşie.

— Să nu le spui, da? O să-nnebunească de furie dacă află că irosesc atâţia bani pe camera mea, dar nu doarme nimeni acolo.

— Nu-ţi face griji în privinţa asta, poţi sta liniştită la mine.

După atâţia ani de experienţă, era perfect natural pentru mine să joc rolul de mamă. Ba chiar prietenele îmi spuneau Mama, deoarece întotdeauna voiam să-i dădăcesc pe toţi, cu un aer matern.

— N-o să suflu un cuvânt, Naomi.

A doua zi dimineaţă, când am început să lucrăm, două fete intrau primele la coafor şi machiaj. Ieşeau după aceea ca să fie fotografiate şi, între timp, erau pregătite următoarele două, şi tot aşa. În prima dimineaţă când hairstylistul a început să se ocupe de

mine, i-am spus să-mi taie tot părul. Pe atunci eram destul de plinuţă pentru un model; se depuseseră pe mine toţi hamburgerii zemoşi de la McDonald's, şi de aceea voiam să am părul scurt, ca să am un aer mai modern. Stilistul a tăiat şi a tot tăiat, până n-a mai rămas aproape nimic – pe tot capul, părul meu era de doi-trei centimetri lungime. Toţi au exclamat:

— Ooo, arăţi cu totul altfel!

Am decis că doream să-i şochez cu adevărat şi i-am zis stilistului:

— Ştii ce-o să fac? O să-mi oxigenez părul, să fie blond.

— Doamne Dumnezeule! Ei bine, eu n-o să fac asta. O s-arăţi cumva afurisită... nebună!

Naomi Campbell a râs şi a zis:

— Waris, ştii ceva? Într-o bună zi vei fi faimoasă. Să nu mă uiţi atunci, da?

Bineînţeles, lucrurile s-au întâmplat de fapt exact pe dos, şi ea a ajuns faimoasă.

Am lucrat şase zile şi nu mi-a venit să cred că eram plătită pentru asta. Imediat ce scăpam de la şedinţele foto, seara, iar grupul mă întreba ce doream să fac, răspunsul meu era întotdeauna acelaşi: să merg la cumpărături. Mă lăsau să iau limuzina, iar şoferul mă ducea unde doream şi revenea mai târziu să mă ia de acolo. După ce am terminat complet jobul, fotografia mea a sfârşit prin a fi aleasă pentru copertă, ceea ce a fost o onoare surprinzătoare şi mi-a adus şi mai multă publicitate.

Ne-am întors cu trenul la Londra; imediat ce am ajuns, m-am urcat în limuzină şi şoferul m-a întrebat unde să mă lase. I-am cerut să mă ducă la agenţie. Când am intrat pe uşă, mi s-a spus:

— Ia ghici! Te aşteaptă alt casting şi este la doi paşi de aici. Dar grăbeşte-te, trebuie să te duci imediat.

Am protestat, fiindcă eram obosită.

— O să mă duc mâine, le-am spus.

— Nu, nu, mâine va fi prea târziu; până atunci se va termina. Se caută „fete Bond" pentru noul film James Bond, *Cortina de fier*, cu Timothy Dalton. Lasă-ţi geanta aici şi dă-i drumul. Te conducem noi până acolo şi-ţi arătăm unde este.

Un tip de la agenţie m-a dus după colţul străzii şi mi-a arătat clădirea:

— Vezi uşa aia la care se înghesuie toţi? Ăla-i locul.

Am intrat, şi parcă s-a repetat ziua când fusesem la Terence Donovan, însă mult mai rău. Înăuntru era o armată de fete, care stăteau în picioare, aşezate, aplecate, bârfeau, umblau ţanţoş şi adoptau poziţii provocatoare.

Asistenta a anunţat:

— Le vom cere tuturor să spună şi câteva cuvinte.

Vestea aceea mi s-a părut de rău augur, însă mi-am repetat că acum eram un model profesionist, nu? Lucrasem pentru Terence Donovan la calendarul Pirelli. Mă puteam descurca şi în situaţia asta. Când mi-a venit rândul, am fost introdusă în studio şi mi s-a spus să stau pe semn.

— Vreau să v-anunţ, am început eu, că nu vorbesc foarte bine engleza.

— E-n regulă, au zis ei, trebuie doar să citeşti ce scrie aici şi au ridicat un cartonaş.

„Dumnezeule, asta ce mai este? Va trebui să le spun că nu pot citi? Nu, e prea mult, e prea umilitor. N-o pot face."

Aşa că le-am spus:

— Scuzaţi-mă, dar trebuie să plec – mă-ntorc repede.

Am ieşit din clădire şi m-am dus la agenţie să-mi iau geanta de voiaj. Dumnezeu ştie cât m-au aşteptat cei de la casting, până când cineva şi-a dat seama că nu mă mai întorceam. La agenţie le-am zis că încă nu-mi sosise rândul şi voiam să-mi iau geanta pentru că se părea că va urma o aşteptare lungă. Asta se întâmpla pe la ora 13 sau 14, dar eu m-am dus acasă, mi-am lăsat geanta şi am plecat în căutarea unui coafor. Am intrat într-unul din apropierea lui Y, iar un bărbat m-a întrebat cu ce mă putea servi.

— Să-mi oxigenezi părul, am spus.

Hairstylistul a arcuit sprâncenele.

— Se poate, sigur că da, însă va dura, iar noi închidem la ora opt seara.

— Perfect, atunci avem timp până la opt.

— Da, însă avem alte programări înaintea ta.

M-am rugat de el, până a cedat în cele din urmă. Mi-a aplicat peroxidul şi am regretat imediat rugăminţile. Părul îmi era atât de scurt, încât substanţele chimice îmi ardeau pielea capului şi aveam impresia că mi se jupuiau bucăţi mari din scalp. Am aşteptat însă, scrâşnind din dinţi. Când coaforul mi-a spălat părul, s-a făcut portocaliu şi de aceea a trebuit să refacă operaţiunea, fiindcă peroxidul trebuia să stea mai mult timp ca să îndepărteze culoarea. A doua oară, a ieşit galben. A treia oară am devenit în sfârşit blondă.

Mie mi-a plăcut, dar, în timp ce mă îndreptam spre metrou, ţâncii se lipeau de fustele mamelor şi ţipau:

— Mami, mami, mami, ce-i asta? E bărbat sau femeie?

„Fir-ar a naibii", mi-am spus. „Poate c-am făcut o greşeală? Îi sperii pe copii." Dar până am ajuns la Y, am decis că puţin îmi păsa, deoarece părul meu nu era menit să-i impresioneze pe copii. Dorisem să încerc pentru *mine* să fiu blondă şi m-am gândit că arătam fabulos.

Când am ajuns acasă, mă aşteptau o mulţime de mesaje de la agenţie. *Unde eşti? Cei de la casting încă te aşteaptă. Te întorci? Ei vor neapărat să dai o probă. Încă te aşteaptă....* La agenţie era însă închis la ora aceea, aşa că am sunat-o pe Veronica acasă.

— Waris, unde Dumnezeu ai dispărut? Ei au crezut că te-ai dus numai la toaletă! Îmi promiţi că te duci mâine acolo?

În cele din urmă, m-a convins să mă prezint în dimineaţa următoare.

Bineînţeles, cei de la casting au remarcat imediat ceea ce neglijasem să-i spun Veronicăi: ieri fusesem o negresă obişnuită, pe când acum eram o somaleză cu păr blond. Toţi de la producţie s-au oprit şi s-au holbat la mine.

— Uau! E extraordinar – asta ai făcut aseară?

— Da.

— Ah, Doamne! Îmi place. Îmi place – să nu te mai schimbi înapoi, da?

— Credeţi-mă, am zis, nu intenţionez să mai trec prea curând prin torturile alea. Însă acum am scalpul blond.

Am reluat proba din locul unde o lăsasem în ziua anterioară.

— Eşti îngrijorată de felul cum vorbeşti engleza – asta-i problema?

— Da.

Tot nu mă puteam convinge să recunosc că nu ştiam să citesc.

— Bine. Uite ce-i, stai pur şi simplu acolo, uită-te la dreapta, apoi la stânga. Spune-ţi numele, spune de unde eşti, care-i agenţia ta şi asta-i tot.

Aşa ceva puteam face fără dificultate.

După aceea, deoarece tot eram la doi paşi de Crawford, am decis că ar fi amuzant să trec pe la agenţie şi să le arăt părul meu. Au înnebunit când m-au văzut.

— Ce naiba ţi-ai făcut la păr?

— Este frumos, nu?

— Dumnezeule, nu, nu-i frumos! Acum nu te mai putem programa la castinguri! Waris, trebuie să ne consulţi înainte de a-ţi modifica în felul ăsta aspectul. Clientul trebuie să ştie ce primeşte – ăsta nu mai este doar părul *tău* de acum, ca să poţi face cu el orice doreşti.

Celor de la casting le-a plăcut însă culoarea părului meu şi am primit rolul pentru „fata Bond". Însă din ziua aceea cei de la agenţie m-au poreclit „Guinness", deoarece, precum berea, eram neagră şi cu vârful blond.

* * *

Am fost foarte incitată de noua mea carieră cinematografică, până când, într-o bună zi, am trecut pe la agenţie şi Veronica mi-a spus:

— Am o veste excelentă, Waris. *Cortina de fier* se va filma în Maroc.

Am înlemnit.

— Ştii, din păcate, trebuie să-ţi spun ceva ce aş fi preferat să nu-ţi spun. Mai ţii minte ziua când m-ai angajat şi m-ai întrebat dacă am paşaport? Ei bine, da, am paşaport, dar n-am viză curentă, aşa că dacă părăsesc Anglia, n-o să mă mai pot întoarce.

— Waris, m-ai mințit?! Ca să fii model, trebuie să ai pașaport valabil, altfel nu te putem folosi; în meseria asta trebuie să călătorești tot timpul. Dumnezeule, n-o să poți face jobul! Va trebui să-l anulăm.

— Nu, nu. Nu face asta, o să mă gândesc eu la ceva. O să găsesc o soluție.

Veronica m-a privit neîncrezător, dar a spus că rămânea la latitudinea mea. În următoarele zile, am stat în cameră și mi-am stors creierii, dar nu mi-a venit nicio idee. Mi-am consultat toți prietenii, însă singura soluție la care se putea gândi cineva era să mă mărit cu un englez, dar, bineînțeles, nu aveam cu cine. M-am simțit groaznic, nu numai pentru că întreaga mea carieră se ducea pe apa sâmbetei, ci și pentru că o mințisem pe Veronica și dezamăgisem agenția.

Într-o seară, încă frământată de dilemă, am coborât la piscina din Y, unde lucra ca salvamar prietena mea Marilyn, o negresă care se născuse în Londra. Când mă mutasem în clădire, veneam la piscină, mă așezam și priveam apa, care îmi plăcea. În cele din urmă, într-o seară, Marilyn m-a întrebat de ce nu intram niciodată în apă și i-am mărturisit că nu știam să înot.

— Păi, te pot învăța EU, mi-a zis ea.

— Bine.

M-am dus în capătul adânc al piscinei, am tras aer adânc în piept și am plonjat. Mi-am spus că, întrucât ea era salvamar, mă putea ajuta dacă s-ar fi întâmplat ceva. Dar, în mod surprinzător, după ce am ajuns sub apă, am înotat ca un pește până la peretele opus al bazinului.

Am ieșit la suprafață cu un zâmbet uriaș pe față.

— Am reușit! Nu-mi vine să cred c-am reușit!

Marilyn a fost însă furioasă.

— De ce mi-ai spus că nu știi să-noți?

— N-am mai înotat în viața mea!

După episodul acela, am devenit prietene bune. Marilyn locuia împreună cu mama ei în celălalt capăt al orașului, și uneori, când termina programul de lucru noaptea târziu, se simțea prea obosită să mai facă drumul lung până acasă. Așa că înnopta la mine.

Marilyn era o persoană generoasă și minunată, iar în seara aceea, pe când înotam în piscină încercând să uit de problemele pe care le aveam cu pașaportul, soluția mi-a venit brusc în minte. Am ieșit la suprafață și mi-am ridicat ochelarii de pe ochi.

— Marilyn, am rostit gâfâind, am nevoie de pașaportul tău.

— Poftim? Ce tot spui acolo?

I-am explicat problema și ea a izbucnit:

— Waris, nu ești în toate mințile! Știi ce se va-ntâmpla? Te vor prinde, te vor deporta pe viață, iar pe mine mă vor băga la închisoare. Și de ce aș risca eu toate astea? Pentru ca tu să poți apărea într-un film James Bond idiot? Nici vorbă!

— Haide, Marilyn. Este amuzant, e ca o aventură – riscă! O să mergem la poștă și eu o să fac cerere pentru un pașaport în numele tău. O să-ți imit semnătura și o să pun fotografia mea. Nu dispun de mult timp, dar în numai două zile pot obține un pașaport temporar. *Te rog, Marilyn!* Este șansa vieții mele să joc în filme!

În cele din urmă, după ore de rugăminți și implorări, cu o zi înainte de plecarea spre Maroc, ea a cedat. Mi-am făcut fotografia oficială și ne-am dus la poștă; după o oră, aveam pașaportul britanic. Ea, însă, a fost teribil de îngrijorată pe tot drumul de întoarcere acasă. Eu i-am repetat:

— Fruntea sus, Marilyn! Haide, totul va fi în regulă! Trebuie doar să ai încredere.

— Încredere pe naiba! Am încredere că tâmpenia asta îmi va distruge toată viața.

În seara aceea am mers la locuința ei ca să ne petrecem noaptea. Eu am propus să închiriem niște videocasete, să comandăm mâncare chinezească și să ne relaxăm, dar când am ajuns în casă, Marilyn a zis:

— Waris, n-o pot face. Este prea periculos. Dă-mi pașaportul.

I l-am înmânat, tristă, și am văzut cum cariera mea cinematografică dispărea în tărâmul visurilor pierdute.

— Stai aici, mi-a spus Marilyn. Mă duc să-l ascund.

A plecat apoi la etaj, în dormitorul ei.

— Bine, fato, i-am zis. Dacă simți tu asta, n-are rost să suferi. Dacă crezi că se va-ntâmpla ceva rău, atunci nu trebuie s-o facem.

Însă peste noapte, după ce ea a adormit, am început să-i scotocesc prin cameră. Avea sute de cărți acolo și am știut că ascunsese pașaportul în una dintre ele. Le-am deschis pe rând și le-am scuturat cu atenție. Limuzina avea să vină la locuința ei dimineață ca să mă ducă la aeroport, așa că trebuia să acționez rapid. Brusc, pașaportul a căzut la picioarele mele. L-am înhățat iute, l-am băgat în geanta de voiaj și apoi m-am urcat în pat. Dimineața m-am trezit și m-am furișat la parter înainte ca șoferul să poată suna la sonerie, pentru ca nu cumva să-i trezească pe cei dinăuntru. Afară era frig, dar am rămas pe trotuar, tremurând, până când mașina a sosit la ora 7:00 și am pornit spre Heathrow.

Ieșirea din Anglia n-a fost o problemă. În Maroc, cariera mea cinematografică a constat din două scene în care trebuia să fiu, potrivit scenariului, „o fată frumoasă la piscină". După care, în altă scenă, stăteam în interiorul unei vile fabuloase din Casablanca și beam ceai, însă, dintr-un motiv necunoscut, toate femeile erau dezbrăcate. James Bond cobora prin tavan, iar noi ne acopeream fața cu palmele și țipam:

— Vai, vai, Doamne!

Eu însă mi-am spus: „Ei bine, nu mă plâng. Deoarece n-am căpătat un rol cu replici, asta înseamnă cel puțin că nu trebuie să-mi fac griji fiindcă nu știu să citesc."

În restul timpului, ne învârteam prin vilă, stăteam la piscină, mâncam și iar mâncam, și nu făceam absolut nimic. Eu am făcut tot timpul plajă, fiind în culmea fericirii să revăd soarele după ce trăisem în ceața Londrei. Neștiind cum să socializez cu cei din lumea filmului, am stat în general singură; toți arătau foarte bine și te intimidau, vorbeau perfect engleza și păreau să se cunoască între ei – bârfeau mereu despre un job sau altul. Am fost realmente încântată să fiu iarăși în Africa; serile, mă duceam și stăteam afară cu Mame ce găteau mâncăruri pline de culoare pentru familiile lor. Nu le știam limba, dar zâmbeam toate, eu spuneam un cuvânt în arabă, ele spuneau un cuvânt în engleză și după aceea râdeam împreună.

Într-o zi, echipa de filmare ne-a întrebat:

— Vrea cineva să meargă la curse de cămile? Haideți, ne formăm un grup.

După ce m-am uitat o vreme la curse, l-am întrebat pe unul dintre jocheii arabi dacă puteam să călăresc și eu. Am comunicat într-o combinație stâlcită de arabă și engleză, iar el m-a informat că era imposibil, deoarece femeile nu aveau voie să călărească pe cămile.

— Pun prinsoare că te pot învinge, am zis eu. Pot să-ți arăt, dar ți-e frică să mă lași să călăresc, pentru c-o să-nving!

Faptul că o fetiță îl provoca l-a înfuriat și a decis să mă lase să concurez. Echipa de filmare a aflat că Waris va concura în cursa următoare și toți s-au strâns în jurul meu, iar câțiva au încercat să mă convingă să n-o fac. I-am anunțat să joace la pariuri și să pună banii pe mine, pentru că le voi da o lecție marocanilor. La start s-au aliniat vreo zece bărbați arabi, plus eu. Când a început întrecerea, am pornit toți în goana cea mai nebună. A fost o cursă înspăimântătoare, fiindcă nu cunoșteam deloc cămila pe care călăream și nu știam cum s-o îmboldesc. Cămilele nu numai că aleargă foarte rapid, dar se și leagănă în sus și-n jos și dintr-o parte în alta, așa că m-am agățat cu disperare, dorindu-mi numai să rămân în viață. Știam că dacă voi cădea, aveam să fiu zdrobită sub copite.

La sfârșitul cursei, am ieșit pe locul al doilea. Cei din echipa de filmare au rămas cu gurile căscate și mi-am dat seama că-mi câștigasem un respect nou în ochii lor, chiar dacă straniu, mai ales că obținuseră și ceva bani de pe urma mea.

— De unde ai știut cum să faci? m-a întrebat o fată.

— Foarte ușor, am chicotit eu. Când te naști pe o cămilă, știi și cum s-o călărești.

Cursa de cămile n-a necesitat totuși niciun fel de curaj prin comparație cu ce mă aștepta când am revenit pe Heathrow. După ce am coborât din avion, ne-am așezat la coadă pentru vamă; pe măsură ce înaintam încetișor, toți ne-am scos pașapoartele. Vameșii strigau „URMĂTORUL!" și de fiecare dată era o tortură

îngrozitoare să aud cuvântul acela, fiindcă însemna că mă apropiam tot mai mult de momentul arestării.

Oficialităţile britanice sunt şi aşa riguroase când intri în Anglia, dar dacă eşti african şi negru, sunt de două ori mai dure şi-ţi cercetează paşaportul cu ochi de lasere. Eram atât de speriată, încât îmi doream să leşin şi am început să visez cum ar fi fost să zac pe podea şi să mor, pentru a nu mai fi nevoită să trec prin agonia aceea. „Doamne", m-am rugat, „te rog, ajută-mă! Dacă trec cu bine de încercarea asta, promit că nu voi mai face niciodată ceva atât de prostesc."

Aproape că ajunsesem la ghişeul vamal, când, pe neaşteptate, un manechin masculin enervant, pe nume Geoffrey, mi-a smuls paşaportul din mână. Era oricum un nemernic care făcea pe şmecherul şi era încântat să-şi bată joc de alţii, iar de data aceasta nu şi-ar fi putut găsi o ţintă mai vulnerabilă.

— Ah, te rog, te rog...

Am încercat să-l iau înapoi, însă Geoffrey era mult mai înalt ca mine şi l-a ridicat, astfel că nu-l puteam ajunge.

Pe toată durata călătoriei şi filmărilor, toţi îmi spuseseră Waris, ştiind că mă numeam Waris Dirie. Geoffrey a deschis paşaportul şi a strigat:

— Oh, Doamne! Ia ascultaţi – ascultaţi aici, toată lumea! Ştiţi cum o cheamă pe ea? MARILYN MONROE!

— Te rog să mi-l dai imediat...

De acum tremuram din tot corpul.

Geoffrey a început să fugă în cerc, îndoindu-se de râs, după care a arătat tuturor paşaportul meu.

— O cheamă Marilyn Monroe! Ia uitaţi-vă! Ce mai e şi asta?! Care-i treaba, fată? Nu-i de mirare că ţi-ai vopsit părul!

Eu habar nu aveam că exista o altă Marilyn Monroe. Pentru mine, era pur şi simplu prietena mea, salvamar la Y. Din fericire, nici nu aveam habar că umblam cu un paşaport care purta fotografia mea şi numele unei faimoase vedete de cinema. În clipa aceea, principala mea grijă era că pe paşaport scria Marilyn Monroe, născută la Londra, dar că eu abia dacă puteam schimba două vorbe în engleză. „Sunt moartă... S-a terminat... Sunt moartă... S-a terminat..." erau cuvintele care-mi răsunau prin minte, în timp ce tot corpul îmi era scăldat în transpiraţie.

Toţi cei din echipa James Bond s-au alăturat jocului aceluia imbecil:

— Hai, da' care-i numele tău adevărat? Zău, vorbesc serios – de unde eşti de fapt? Ştiai că cei născuţi în centrul Londrei nu vorbesc engleza?

Nu făceau decât să mă tachineze, însă era usturător pentru mine. Ticălosul de Geoffrey mi-a restituit până la urmă paşaportul. M-am aşezat la capătul cozii, lăsându-i pe toţi s-o ia înaintea mea şi sperând că vor dispărea până îmi va sosi rândul.

— URMĂTORUL!

După ce membrii echipei de filmare au trecut de vamă, nimeni nu şi-a văzut de treabă, recuperându-şi bagajul şi ducându-se la maşină, aşa cum ar fi făcut în mod normal după o călătorie lungă. Nu! Au aşteptat toţi, strânşi laolaltă după ghişeele vamale, ca să vadă cum voi scăpa din situaţia aceea.

„Adună-te, Waris", mi-am spus. „Poţi să reuşeşti." M-am apropiat şi i-am întins vameşului paşaportul, însoţindu-l cu un surâs orbitor.

— Bună ziua! am zis, apoi mi-am ţinut respiraţia.

Ştiam bine că nu mai trebuia să rostesc niciun cuvinţel, deoarece şi-ar fi dat seama că engleza mea era doar o glumă.

— Frumoasă zi, nu-i aşa?

— Îhâm.

Am încuviinţat din cap şi am zâmbit. El mi-a înmânat paşaportul şi am trecut repede ca prin vis. Echipa de filmare a rămas locului, privindu-mă înmărmurită. Eu nu-mi doream decât să mă prăbuşesc, să expir şi să cad pe podea, dar am gonit şi pe lângă ei, ştiind că nu eram în siguranţă până nu ieşeam din aeroport. „Nu te opri, Waris. Ieşi vie din Heathrow."

12

MEDICII

Pe când mai locuiam în YMCA, am petrecut o după-amiază la piscina de la parter, înotând fără oprire. După ce am terminat, m-am îmbrăcat în vestiar și mă pregăteam să urc în camera mea, când mi-am auzit numele strigat în cafeneaua micuță din Y. Era un tip despre care știam că locuia tot în clădire. Se numea William, și mi-a făcut semn să mă apropii.

— Ia loc, Waris. Vrei să mănânci ceva?

El mânca un sandvici cu brânză.

— Da, mulțumesc, am răspuns, o să iau tot un sandvici din acesta.

Engleza mea lăsa încă mult de dorit, dar i-am putut înțelege esența cuvintelor. În timp ce mâncam, m-a întrebat dacă mi-ar plăcea să mergem la un film. Nu era prima dată când mă invita la o întâlnire. William era tânăr, chipeș, alb și întotdeauna foarte drăguț. Dar, în timp ce vorbea, am încetat să-i mai aud spusele. Îi priveam buzele care se mișcau întruna, iar mintea începuse să lucreze ca un computer:

Să mă duc la film cu el
Dacă ar ști adevărul despre mine
Imaginează-ți cum ar fi să ai un prieten
Ar putea fi frumos
Cineva cu care să vorbesc
Cineva care să mă iubească
Dar dacă mă duc la film
El va dori să mă sărute
Apoi va dori să facem sex
Iar dacă voi fi de acord
Va afla că nu sunt ca alte fete

Eu sunt mutilată
Iar dacă nu voi fi de acord
Va fi furios și ne vom certa
Nu te duce
Nu merită suferința sufletească
Spune „nu"
Dacă ar ști adevărul despre mine, ar înțelege că n-are nicio legătură cu el.

Am zâmbit și am clătinat din cap.

— Nu, mulțumesc, dar am prea mult de lucru.

Pe chipul lui a apărut acea expresie rănită pe care știam că o voi vedea, iar eu am ridicat din umeri, spunând pentru amândoi: „Nu pot face nimic."

Problema aceasta a început după ce m-am mutat în Y. Când trăisem cu familia mea, în mod normal nu eram niciodată singură în preajma unor bărbați necunoscuți. Un bărbat care venea la părinții mei, sau la mătușa Sahru, ori la unchiul Mohammed, fie că ne cunoștea cultura și n-ar fi încercat să mă invite la o întâlnire, fie că ar fi fost lămurit de familie. Însă după ce părăsisem casa unchiului meu, eu rămăsesem singură, și, pentru prima dată, eram silită să mă descurc pe cont propriu în asemenea situații. Y era o clădire ticsită de bărbați tineri, celibatari; mergând în cluburi cu Halwu, am cunoscut și mai mulți bărbați, iar prin intermediul modellingului, am continuat să întâlnesc alții.

Pe mine nu mă interesa însă niciunul dintre ei. Gândul de a face sex cu un bărbat nu-mi trecuse niciodată prin minte, dar din păcate, după câteva dintre experiențele cele mai neplăcute, am învățat că le trecea lor prin minte. Nu-mi pot imagina cum ar fi fost viața mea dacă n-aș fi fost circumcisă, deși m-am întrebat mereu. Îmi plac bărbații și sunt o persoană emotivă și iubitoare. Trecuseră deja șase ani de când fugisem de tata, și singurătatea fusese grea pentru mine; duceam dorul familiei. Iar într-o bună zi, speram să am eu însămi un soț și o familie. Însă atâta timp cât eram cusută, eram foarte refractară față de ideea unei relații.

Cusăturile acelea împiedicau parcă orice bărbat să pătrundă în mine – fizic sau emoţional.

Cealaltă problemă care mă împiedica să am o relaţie cu bărbaţii a apărut atunci când am înţeles că eram diferită faţă de alte femei, mai cu seamă faţă de englezoaice. După ce am ajuns la Londra, mi-am dat treptat seama că nu toate fetele trecuseră prin experienţa mea. Când am locuit în casa unchiului Mohammed, am fost uneori în acelaşi timp la baie cu verişoarele mele. Am fost surprinsă că ele urinau repede şi cu jet puternic, în timp ce eu aveam nevoie de aproape zece minute ca să urinez. Gaura micuţă lăsată de bătrâna care-mi făcuse circumcizia nu permitea urinei să iasă decât picătură cu picătură.

— Waris, de ce faci pipi aşa – ce-i cu tine?

N-am vrut să le spun, deoarece am presupus că după ce se vor întoarce în Somalia vor fi şi ele circumcise, aşa că m-am mulţumit să râd şi am schimbat vorba.

În schimb, nu-mi mai venea să râd în timpul menstruaţiei, care a fost un coşmar de la bun început, pe când aveam unsprezece-doisprezece ani. A început într-o zi când eram singură cu oile şi caprele mele. Era insuportabil de cald şi zăceam fără putere sub un copac, simţindu-mă şi mai rău, deoarece mă durea burta. M-am întrebat: „Ce-i cu durerea asta? Poate că sunt gravidă? Poate c-o să am copil? Dar n-am fost cu un bărbat, atunci cum pot să fiu gravidă?" Presiunea a tot sporit, întruna, la fel ca temerile mele. După vreo oră m-am dus să fac pipi şi am văzut sânge. Am crezut că eram pe moarte.

Am abandonat animalele păscând în tufişuri şi am fugit acasă. M-am dus direct la mama, plângând şi ţipând:

— Mor! Mamă, mor!

— Ce tot spui?

— Sângerez, mamă – o să mor!

Ea m-a privit lung.

— Nu, n-o să mori. N-ai păţit nimic. Ţi-a venit ciclul.

Nu auzisem niciodată de cicluri; nu ştiam nimic despre aşa ceva.

— Poţi, te rog, să-mi explici, să-mi spui despre ce-i vorba?

Mama mi-a explicat ce se întâmpla, iar în tot acel timp eu m-am zvârcolit de durere, ţinându-mă de burtă.

— Dar cum opresc durerea asta? Mamă, *simt* ca şi cum aş muri!

— N-o poţi opri. Trebuie s-o suporţi până va trece. Aşteaptă şi va trece.

Soluţia ei nu mă mulţumea. Căutând ceva să-mi aducă alinare, m-am întors în deşert şi am început să sap o groapă sub un copac. Activitatea aceea era utilă fiindcă îmi distrăgea atenţia de la durere. Am săpat şi am săpat cu un băţ, până am obţinut o groapă destul de adâncă pentru a-mi îngropa jumătatea inferioară a corpului. După aceea m-am băgat înăuntru şi am tras pământul excavat în jurul meu; în groapă era ceva mai rece, cumva similar unei comprese cu gheaţă, şi am stat acolo pe toată durata zilei arzătoare.

Săparea unei gropi în pământ a devenit metoda pe care am folosit-o lunar pentru a face faţă durerilor menstruale; interesant este că ulterior am aflat că şi sora mea Aman procedase la fel. Dar tratamentul acela avea neajunsurile sale. Într-o zi, tata a trecut pe acolo şi şi-a văzut fiica pe jumătate îngropată sub un copac. Văzută din depărtare, păream retezată de la brâu şi aşezată pe nisip.

— Ce naiba faci?

Auzindu-i glasul, am încercat în mod reflex să sar afară din groapă, dar, pentru că pământul era compactat în jurul meu, n-am reuşit mare lucru. Străduindu-mă să ies, am scurmat cu degetele, ca să-mi eliberez picioarele. Tata a început să hohotească isteric. Eu eram prea timidă să explic motivele pentru care mă îngropasem, iar după aceea el a glumit mereu pe seama asta.

— Dacă vrei să te-ngropi de vie, fă o treabă ca lumea. Ce naiba, vreau să zic că aia a fost o treabă doar pe jumătate terminată!

Mai târziu a întrebat-o pe mama despre purtarea mea stranie. Se temea ca fiica lui să nu se transforme într-un soi de animal săpător – o cârtiţă obsedată de tuneluri subterane –, însă mama i-a explicat situaţia.

Cu toate acestea, aşa cum prevăzuse mama, nu puteam face nimic pentru a opri durerile. Deşi pe atunci nu ştiam asta, sângele menstrual se acumula în corpul meu la fel ca urina. Însă deoarece curgea întruna – sau încerca să curgă – timp de câteva zile, presiunea blocajului era extrem de dureroasă. Sângele ieşea picătură cu picătură şi de aceea menstruaţiile mele durau minimum zece zile.

Problema aceasta s-a transformat într-o criză când locuiam cu unchiul Mohammed. Într-o dimineaţă devreme, i-am pregătit micul dejun ca de obicei. Apoi, pe când îi duceam tava din bucătărie la masa din sufragerie, unde aştepta el, mi-am pierdut pe neaşteptate cunoştinţa şi farfuriile mi s-au împrăştiat peste tot pe podea. Unchiul a venit în fuga mare la mine şi a început să mă pălmuiască, încercând să mă trezească. Mi-am recăpătat treptat cunoştinţa şi, ca din depărtare, l-am auzit strigând:

— Maruim! Maruim! A leşinat Waris!

Când m-am trezit, mătuşa m-a întrebat ce se întâmplase şi i-am răspuns că-mi venise ciclul în dimineaţa aceea.

— Asta nu-i bine atunci, va trebui să te ducem la medic. O să fac o programare la doctorul meu chiar pentru după-amiaza asta.

I-am povestit medicului mătuşii Maruim că ciclurile mele erau foarte dureroase şi că-mi pierdeam cunoştinţa de fiecare dată. Durerile mă paralizau şi nu ştiam ce să fac în privinţa respectivă.

— Mă puteţi ajuta? Vă rog, puteţi face ceva? Pur şi simplu, simt că nu mai pot rezista.

Nu i-am menţionat însă că fusesem circumcisă. Nu ştiam nici măcar cum să încep o discuţie despre subiectul respectiv. Pe atunci eram doar o fetiţă şi toate problemele asociate cu starea mea fizică erau amestecate cu ignoranţă, confuzie şi ruşine. Şi nu aveam convingerea că circumcizia era sursa necazului, deoarece continuam să cred că toate fetele erau supuse operaţiei prin care trecusem eu. Mama nu considerase că durerile mele ar fi fost neobişnuite, pentru că toate femeile pe care le cunoscuse vreodată fuseseră circumcise şi toate avuseseră parte de aceleaşi suferinţe. Erau considerate ca parte din povara de a fi femeie.

Întrucât nu m-a examinat, medicul nu mi-a aflat secretul.

— Pentru dureri nu pot să-ţi dau decât pastile anticoncepţionale. Ele vor opri durerile, pentru că-ţi vor opri şi ciclul.

Aleluia! Am început să iau pastilele, deşi nu-mi plăcea ideea respectivă; de la verişoara Basma auzisem că nu erau bune pentru femei. Însă durerea a încetat, la fel ca şi mare parte din sângerarea mea. S-au întâmplat de asemenea şi alte lucruri neaşteptate, întrucât medicamentul îmi păcălea corpul să creadă că sunt însărcinată. Mi-au crescut sânii şi fundul, m-am împlinit la faţă şi am început să iau proporţii. Transformările acestea drastice ale corpului meu păreau foarte bizare şi nefireşti. Hotărându-mă că aş prefera să suport durerile, am încetat să mai iau pastilele. Şi într-adevăr a trebuit să suport, deoarece durerile au revenit prompt, mai cumplite ca oricând.

Ulterior, am vizitat un al doilea medic pentru a vedea dacă nu mă putea ajuta, însă nu a fost decât o repetare a primei vizite; şi acela a vrut să-mi dea pastile anticoncepţionale. Am explicat că încercasem opţiunea respectivă, dar că nu-mi plăceau efectele secundare. Cu toate acestea, fără pastile nu puteam funcţiona practic deloc câteva zile în fiecare lună; pur şi simplu zăceam în pat şi-mi doream să mor, pentru ca suferinţele să înceteze. Nu cunoştea şi altă soluţie? Doctorul mi-a explicat:

— La ce te aştepţi? Când femeile iau pastile anticoncepţionale, în mare parte, menstruaţia li se opreşte. Când au menstruaţie, au dureri. Poţi să alegi.

Când şi al treilea medic a repetat acelaşi sfat, am înţeles că trebuia să fac altceva decât să vizitez alţi doctori.

I-am spus mătuşii:

— Poate c-ar trebui să văd un specialist?

Ea m-a privit cu multă atenţie, apoi a rostit apăsat:

— Nu. Şi, apropo, ce le-ai spus medicilor acestora?

— Nimic. Doar că vreau să scap de dureri, atât!

Am înţeles mesajul nerostit al comentariului ei: circumcizia este obiceiul nostru african şi nu trebuie discutat cu oamenii albi.

În acelaşi timp, am început să pricep că exact asta eram nevoită să fac. Altfel, aveam să sufăr şi să trăiesc ca o invalidă zece zile pe lună. Ştiam de asemenea că această acţiune nu va fi niciodată

acceptată de familia mea. Următorul pas a devenit perfect clar: trebuia să mă întorc în secret la doctori şi să le spun că fusesem circumcisă. Poate că unul dintre ei m-ar fi putut ajuta.

L-am ales pe cel dintâi, doctorul Macrae, deoarece lucra într-un spital mare şi, am socotit eu, deţinea mijloacele necesare pentru o eventuală operaţie chirurgicală. Am solicitat o programare, dar a trebuit să aştept o lună întreagă, plină de dureri atroce. Când a sosit ziua respectivă, am născocit o scuză pentru mătuşă care să-mi justifice absenţa şi m-am dus la cabinetul doctorului Macrae. I-am spus:

— Data trecută nu v-am relatat un amănunt. Eu sunt din Somalia şi am... am... A fost groaznic să încerc să-i explic secretul acela teribil în engleza mea aproximativă. Am fost circumcisă.

Nici măcar nu m-a lăsat să-mi termin cuvintele.

— Te rog să te schimbi, fiindcă vreau să te examinez. Mi-a zărit expresia de teroare de pe faţă şi a adăugat imediat: Nu va fi nimic rău.

Şi-a chemat asistenta şi ea mi-a arătat unde să mă dezbrac.

Când am revenit în cabinet, m-am întrebat realmente în ce mă mai băgasem de data asta. Gândul că o fată din ţara mea va sta în locul acesta ciudat, îşi va desface picioarele şi va lăsa un bărbat alb să se uite acolo... ei bine, nu-mi puteam închipui ceva mai ruşinos. Doctorul a încercat să mă convingă să-mi depărtez genunchii.

— Relaxează-te. Totul este în regulă... eu sunt un medic. Doamna asistentă este şi ea aici – uite-o, stă chiar acolo.

Mi-am lungit gâtul şi l-am întors ca să privesc în direcţia în care indica degetul lui. Asistenta mi-a zâmbit liniştitor şi atunci am cedat finalmente. M-am silit să mă gândesc la altceva, să pretind că nici nu eram aici, ci undeva prin deşert, umblând cu caprele mele într-o zi frumoasă.

După ce a terminat, doctorul a întrebat-o pe asistentă dacă în spital exista cineva care ştia somaleza; ea i-a răspuns că la parter lucra o femeie somaleză. Însă când s-a întors, a adus un bărbat somalez, deoarece n-o găsise pe femeie. „Grozav!" m-am gândit eu. „Numai eu puteam avea un asemenea noroc, să discutăm

chestia asta oribilă folosind un somalez ca translator!" Mai rău de atât ce putea fi?

Doctorul Macrae a spus:

— Explică-i, te rog, că a fost cusută prea mult – nu ştiu nici măcar cum a putut rezista până acum. Trebuie s-o operăm cât mai curând posibil.

Am înţeles imediat că somalezul nu era deloc încântat. A ţuguiat buzele şi l-a fulgerat din priviri pe doctor. Asociind atitudinea lui cu puţina engleză pe care o pricepeam, am simţit că ceva nu era în regulă.

Somalezul mi-a tradus:

— Dacă vrei cu adevărat, ei te pot deschide.

Am tăcut şi l-am privit, aşteptând să continue.

— Ştii însă că asta-i împotriva culturii tale? Familia ta ştie că faci asta?

— Nu. Ca să-ţi spun adevărul, nu ştie.

— Cu cine locuieşti?

— Cu mătuşa şi unchiul meu.

— Ei ştiu că faci asta?

— Nu.

— În locul tău aş discuta mai întâi cu ei.

Am încuviinţat din cap, gândindu-mă: „Ăsta-i răspunsul unui bărbat african tipic. Mulţumesc pentru sfatul cel bun, frate. Aşa ceva ar pune capăt oricărei intervenţii."

Doctorul Macrae a adăugat că nu putea să facă operaţia pe loc, ci trebuia să mă programez. În clipa aceea mi-am dat seama că oricum n-o puteam face, fiindcă mătuşa ar fi aflat.

— Aha, bine. Aşa o să fac, o să telefonez pentru o programare.

Bineînţeles că a trecut mai bine de un an şi eu n-am telefonat.

Imediat după ce unchiul şi mătuşa s-au întors în Somalia, am telefonat să-mi stabilesc o programare, însă data cea mai apropiată era peste două luni. Pe măsură ce lunile acelea s-au scurs, mi-am reamintit de ororile circumciziei. Mi-am spus că operaţia va fi o repetare a acelei experienţe şi, gândindu-mă mereu la asta, am decis că nu mai puteam trece prin aşa ceva. A sosit ziua programată, însă nu m-am dus la spital şi nici n-am mai telefonat vreodată.

La momentul acela locuiam deja în Y. Problemele cu menstruațiile mele nu se diminuaseră, dar acum trebuia să-mi câștig existența în afara casei. Nu puteam să pierd câte o săptămână de lucru în fiecare lună și să mai sper că-mi puteam găsi slujbe. M-am chinuit cum am putut, dar prietenii mei din Y au văzut că aveam probleme clare. Marilyn m-a întrebat întruna care era necazul meu și i-am explicat că fusesem circumcisă pe când eram fetiță în Somalia.

Marilyn crescuse însă în Londra și nu putea pricepe despre ce vorbeam.

— De ce nu-mi arăți, Waris? Realmente nu-nțeleg despre ce vorbești. Te-au tăiat aici? Asta? Aia? Ce ți-au făcut?

În cele din urmă, într-o bună zi, mi-am dat jos slipul și i-am arătat. Nu voi uita niciodată expresia de pe fața ei. Lacrimile au început să-i șiroiască pe obraji și s-a întors cu spatele. M-am simțit de-a dreptul disperată, deoarece m-am gândit: „Doamne Dumnezeule, poate fi cu adevărat atât de rău?" Primele cuvinte care au ieșit din gura ei au fost:

— Waris, tu poți simți *ceva*?

— Ce vrei să zici?

Ea s-a mulțumit să clatine din cap.

— Fii atentă, mai ții minte cum arătai acolo când erai fetiță? Înainte să-ți facă asta?

— Da.

— Bun, eu sunt la fel și acum. Tu nu mai ești la fel.

În clipa aceea am înțeles clar. Nu mai trebuia să mă întreb – ba poate chiar să sper – dacă toate femeile fuseseră mutilate la fel ca mine. Acum știam cu certitudine că eram diferită. Nu doream ca altele să sufere ca mine, dar nici ca eu să mai sufăr.

— Deci așa ceva nu ți s-a întâmplat ție sau mamei tale?

Ea a clătinat din cap și a început din nou să plângă.

— Este oribil, Waris. Nu pot să cred că cineva a fost în stare să-ți facă asta.

— Haide, te rog, nu mai spune așa, fiindcă mă întristezi.

— *Eu însămi* m-am întristat. Sunt tristă și furioasă. Pe de o parte, plâng pentru că nu pot să cred că există oameni în lumea asta care ar face așa ceva unei fetițe.

Am tăcut amândouă o vreme; Marilyn a continuat să suspine, iar eu n-o puteam privi. Am decis apoi că-mi ajunsese.

— Ei bine, la naiba! O să mă operez. O să-l sun chiar mâine pe doctor. Cel puțin o să mă duc încântată la toaletă. Asta-i tot ce-mi poate produce plăcere, dar nu-i chiar nimic.

— O să vin cu tine, Waris. Voi fi acolo, îți promit.

Marilyn a sunat la cabinetul doctorului și a făcut programarea în numele meu; de data asta a trebuit să aștept o lună. În tot acel timp am întrebat-o:

— Fato, sigur vii cu mine?

— Nu-ți face griji, o să vin. O să fiu acolo.

În dimineața operației, Marilyn m-a trezit devreme și am mers împreună la spital. Asistenta m-a condus în sala de operații. Ah, iată și masa! Când am văzut masa de operații, am fost gata să mă-ntorc pe călcâie și să ies în fugă din spital. Era mai bine decât o lespede din tufișuri, dar aveam puține speranțe că procedura va fi mai puțin dureroasă. Doctorul Macrae m-a anesteziat însă – și am regretat că nu avusesem așa ceva când mă ciopârțise Ucigașa –, iar Marilyn m-a ținut de mână până am adormit.

Când m-am trezit, fusesem deja mutată într-o rezervă dublă, alături de o femeie care tocmai născuse. Ea și toți cei cu care m-am întâlnit la prânz în sala de mese m-au întrebat întruna:

— Așadar, tu pentru ce ai fost operată?

Ce puteam spune? Să mărturisesc: „Ah, păi, am venit pentru o operație la vagin. Păsărica mea era mult prea strâmtă!" N-am spus niciodată nimănui adevărul. Am spus că aveam un microb la stomac. Și deși convalescența mi-a fost mult mai ușoară decât cea post-circumcizie, am retrăit unele dintre cele mai groaznice momente de atunci. De fiecare dată când trebuia să urinez, era la fel: apă fierbinte și usturător de sărată. Cel puțin acum infirmierele mă lăsau să fac baie și mă afundam în apa caldă. Ah! Îmi dădeau sedative, așa că nu a fost chiar atât de groaznic, dar am fost realmente fericită când s-a terminat.

Doctorul Macrae a făcut o treabă minunată şi i-am fost mereu recunoscătoare. El m-a liniştit:

— Să ştii că nu eşti singura în situaţia asta. Vreau să-ţi spun că aici vin tot timpul femei cu aceeaşi problemă. Multe dintre ele sunt din Sudan, Egipt, Somalia. Unele sunt însărcinate şi sunt îngrozite, fiindcă este periculos să încerce să nască dacă sunt cusute. Pot apărea multe complicaţii – pruncul se poate sufoca, încercând să iasă prin deschiderea prea strâmtă, sau mama poate muri în urma unei hemoragii. Aşa că ele vin la mine fără permisiunea soţilor sau a familiei şi le ajut. Fac tot ce pot mai bine.

În două-trei săptămâni, am revenit la normal. Nu tocmai normal, dar acum aduceam mai mult cu o femeie care nu fusese circumcisă. Waris era o nouă femeie. Puteam să mă aşez pe toaletă şi să urinez ca toţi oamenii. Îmi este imposibil să explic ce libertate extraordinară am simţit.

13

DILEMA PAŞAPORTULUI

Când am revenit de la debutul meu cinematografic ca „fată Bond", i-am cerut şoferului să mă ducă direct la casa lui Marilyn Monroe. Ca o laşă, nu-i mai telefonasem prietenei mele după ce plecasem spre Maroc, ci decisesem s-o las să se calmeze până la întoarcerea mea. Stând în pragul casei ei cu un sac plin de cadouri, am apăsat neliniştită butonul soneriei. Ea a deschis uşa, a surâs larg, după care s-a repezit să mă îmbrăţişeze.

— Ai făcut-o! Nebună ce eşti, ai făcut-o!

Marilyn mă iertase pentru că-i furasem paşaportul; fusese atât de impresionată că avusesem curajul să fac trăsnaia aceea, încât nu s-a putut supăra pe mine. Am fost însă şi eu de acord să nu-i mai folosesc paşaportul, pentru a nu ne expune pericolului – mai ales după experienţa neplăcută din vama de la Heathrow.

Am fost fericită că Marilyn mă iertase, pentru că era cu adevărat o prietenă minunată. Şi, încă o dată, a trebuit să apelez la prietenia aceea. Când m-am întors la Londra, am crezut că abia îmi începeam cariera în modelling, mai ales după două succese consecutive: pozând pentru Terence Donovan şi debutând într-un film James Bond. Dar, în mod neaşteptat, cariera mea de model a dispărut la fel de brusc şi misterios pe cum începuse. Nu mai lucram la McDonald's, dar în acelaşi timp nici nu mai locuiam la YMCA. Neavând niciun job, nu-mi puteam permite să mai păstrez camera de acolo şi am fost nevoită să mă mut cu Marilyn şi mama ei. Din multe puncte de vedere, asta m-a încântat – trăiam într-o casă adevărată şi făceam parte din familia lor. Am stat cu ele şapte luni şi, deşi nu s-au plâns, ştiam că abuzasem de ospitalitatea lor. Am mai obţinut câteva joburi de modelling, totuşi nu câştigam suficient ca să mă întreţin. M-am mutat după aceea cu un alt prieten, un chinez pe nume Frankie, care era prieten cu coaforul meu şi avea

o casă mare; mai exact, pentru mine era mare, fiindcă avea două dormitoare. El mi-a oferit cu generozitate posibilitatea de a sta acolo în timp ce încercam să-mi pun cariera pe picioare.

În 1987, la scurt timp după ce m-am mutat cu Frankie, a fost lansat filmul *Cortina de fier*. După două săptămâni, alt prieten m-a invitat în oraş de Ajunul Crăciunului; toţi londonezii sărbătoreau şi, prinsă în atmosfera generală, am ajuns acasă foarte târziu. Am adormit imediat ce am pus capul pe pernă. M-a trezit însă un ciocănit constant în fereastra dormitorului. Privind afară, l-am văzut pe prietenul care tocmai mă condusese până acasă, ţinând un ziar. Încerca să spună ceva, dar nu-l puteam înţelege, aşa că am deschis fereastra.

— Waris, eşti pe pagina întâi din *Sunday Times*!

— Ah... M-am frecat la ochi. Vorbeşti serios? Aşa-i?

— Da! Priveşte!

A ridicat revista; coperta era acoperită de o fotografie trei sferturi a feţei mele, mai mare decât în mărime naturală, cu părul blond sclipind şi o expresie hotărâtă.

— Grozav... acum mă duc să mă culc... să dorm, am bolborosit eu, şi m-am împleticit în pat.

Până la amiază însă mi-am dat seama de posibilităţile pe care mi le oferea o asemenea publicitate. În mod cert, apariţia pe prima pagină din *Sunday Times* avea să-mi aducă nişte oferte. Între timp, n-am stat cu braţele încrucişate. Am alergat prin toată Londra, ducându-mă la castinguri, sâcâindu-mi agenta, ba chiar, în cele din urmă, schimbându-mi agenţia, dar nimic nu s-a îmbunătăţit.

Cei din noua agenţie mi-au spus:

— Waris, în Londra pur şi simplu nu există o piaţă suficient de mare pentru modelele de culoare. Ca să capeţi joburi va trebui să călătoreşti... la Paris, Milano, New York.

Nu aveam nimic împotriva călătoriilor în sine, dacă n-ar fi existat vechea problemă: paşaportul. Cei din agenţie mi-au spus că auziseră de un avocat pe nume Harold Wheeler, care izbutise să ajute câţiva imigranţi aflaţi în aceeaşi situaţie. De ce nu vorbeam cu el?

M-am dus la biroul lui Harold Wheeler şi am descoperit că, pentru a mă ajuta, cerea o sumă enormă: două mii de lire sterline. Întrucât aş fi putut călători şi lucra, am judecat eu, puteam câştiga rapid banii aceia, dar dacă nu făceam nimic, ca acum, aş fi terminat în scurt timp şi bruma agonisită. Am apelat la toate sursele posibile, şi, până la urmă, am strâns onorariul de două mii de lire. Mă îngrijora totuşi posibilitatea de a-i da toţi banii aceia, pe care-i împrumutasem, pentru ca ulterior să aflu că era un escroc.

Am lăsat banii acasă şi am stabilit o a doua întâlnire, la care am luat-o şi pe Marilyn, ca să-i cer părerea. Am sunat la interfon şi a răspuns secretara lui Wheeler, care ne-a deschis uşa să intrăm în clădire. Prietena mea a aşteptat în secretariat, iar eu m-am întâlnit cu Wheeler în biroul lui.

I-am vorbit fără ocolişuri:

— Spune-mi adevărul. Vreau să ştiu dacă paşaportul ăsta pe care-l capăt va merita două mii de lire. Voi putea călători legal prin toată lumea? Nu vreau să sfârşesc blocată într-un loc uitat de lume şi să fiu apoi deportată. Şi de unde-mi vei face rost de paşaport?

— Mă tem că nu pot să vorbesc despre sursele mele şi trebuie să laşi asta exclusiv în seama mea. Scumpo, dacă vrei un paşaport, atunci cu siguranţă eu îţi pot face rost de el. Şi-ţi dau cuvântul că va fi perfect legal. După ce începem procesul, va dura două săptămâni. Secretara mea te va suna când este gata.

„Grozav! Asta înseamnă că peste două săptămâni voi putea pleca absolut oriunde vreau, oricând."

— În regulă, am spus, nu sună rău. Cum vom proceda?

Wheeler mi-a explicat că urma să mă mărit cu un cetăţean irlandez, iar el chiar ştia un individ potrivit pentru asta. Cele două mii de lire aveau să ajungă la irlandez în schimbul serviciilor sale, iar Wheeler avea să păstreze doar un onorariu modest. Mi-a scris apoi pe o foaie de hârtie ziua şi ora când urma să mă întâlnesc cu viitorul meu soţ la registrul de stare civilă şi mi-a spus să aduc o sută cincizeci de lire cash pentru cheltuieli suplimentare.

— Vei întâlni un domn O'Sullivan, m-a informat Wheeler cu accentul lui perfect britanic, continuând să scrie în timp ce vorbea. El este gentlemanul cu care te vei mărita. Ah, şi – apropo – felicitări!

A ridicat ochii și mi-a surâs ușor.

Am întrebat-o după aceea pe Marilyn dacă era de părere că ar trebui să am încredere în el.

— Ei bine, a zis ea, are un birou frumos într-o clădire frumoasă dintr-un cartier frumos. Are numele scris pe o plăcuță pe ușă. Are o secretară profesionistă. Mie mi se pare destul de legal.

Buna mea prietenă Marilyn m-a însoțit și ca martor în ziua căsătoriei. Așteptând în fața registrului de stare civilă, ne-am uitat la un bătrân cu chip zbârcit și roșu ca para focului, cu un păr alb vâlvoi și haine zdrențuite, care mergea în zigzag pe trotuar. Am râs amuzate, până când a început să urce treptele registrului de stare civilă. Atunci am schimbat priviri șocate, după care ne-am uitat din nou la el.

— Ești domnul O'Sullivan? am riscat eu o întrebare.

— În carne și oase. Ăsta mi-s. A coborât apoi glasul. Tu ești, fato?

Am încuviințat tăcută.

— Ai banii? I-ai adus?

— Da.

— Un sutar jumate?

— Da.

— Bravo, fato. Haide atunci, repede-repede. Să-i dăm drumul. Pierdem timpul.

Viitorul meu soț duhnea a whisky și era în mod vădit complet pilit.

Pe când l-am urmat înăuntru, am murmurat spre Marilyn:

— Oare va trăi îndeajuns ca să-mi pot obține pașaportul?

Ofițerul stării civile a început să țină ceremonia, dar îmi venea foarte greu să mă concentrez. Mă neliniștea legănatul domnului O'Sullivan, care abia se putea ține pe picioare. Bineînțeles, exact când ofițerul stării civile a început să spună:

— Waris Dirie, îl iei pe bărbatul acesta....

... bătrânul s-a prăbușit cu o bufnitură pe podea. La început chiar am crezut că murise, până când mi-am dat seama că respira

greoi pe gură. Am îngenuncheat lângă el și am început să-l scutur, țipând:

— Domnule O'Sullivan, trezește-te!

În zadar însă.

M-am întors spre Marilyn și am țipat:

— Grozav, asta-i ziua nunții mele!

Marilyn s-a rezemat de perete și a-nceput să râdă, ținându-se de stomac.

— Asta-i bafta mea! Scumpul meu soț adoarme în drum spre altar.

În fața unei situații atât de ridicole, m-am gândit că am putea măcar să ne distrăm, și am exploatat-o cât am putut.

Ofițerul stării civile și-a pus palmele pe genunchi și s-a aplecat să-mi examineze alesul, privind peste lentilele în formă de semilună ale ochelarilor.

— Oare se simte bine?

Aș fi zbierat „De unde naiba să știu?", dar mi-am dat seama că asta m-ar fi deconspirat.

— Trezește-te, haide, TREZEȘTE-TE! De acum ajunsesem să-l pălmuiesc destul de zdravăn. Te rog – să-mi aducă cineva niște apă. Faceți *ceva*! am implorat, dar în același timp mi-a fost imposibil să nu pufnesc în râs.

Ofițerul stării civile mi-a adus un pahar cu apă și l-am aruncat în fața bătrânului.

— Ăăă...

El a început să pufăie și a deschis în cele din urmă ochii. Trăgându-l și împingându-l destul de serios, am izbutit să-l aducem în picioare.

— Dumnezeule, să terminăm odată, am murmurat, îngrijorată că se va prăbuși din nou.

Până la terminarea ceremoniei, am ținut brațul alesului meu cu o strânsoare de fier. După ce am revenit pe trotuar, domnul O'Sullivan a cerut cele o sută cincizeci de lire, iar eu i-am luat adresa, în eventualitatea unor probleme. El a pornit pe stradă, fredonând un cântecel, având în buzunar ultimii mei bănuți.

După o săptămână, Harold Wheeler m-a sunat personal și m-a anunțat că pașaportul era gata. În culmea fericirii, m-am grăbit spre cabinetul lui să-l iau. Era un pașaport irlandez cu fotografia mea și numele Waris O'Sullivan. Nu eram expertă în pașapoarte, totuși acesta părea cam ciudat. Ba arăta ciudat *de-a dreptul*! Cumva de calitate inferioară, de parcă fusese făcut de un falsificator mediocru.

— Ăsta-i? Vreau să zic, ăsta-i un pașaport legal? Pot călători cu el?

— Bineînțeles, a încuviințat apăsat din cap Wheeler. Irlandez, nu vezi? Este un pașaport irlandez.

— Hmm. L-am întors și i-am examinat cealaltă copertă, apoi l-am răsfoit. Bine. Atâta timp cât își face treaba, cui îi pasă cum arată?

N-am așteptat mult pentru a-l testa. Agenția mi-a găsit joburi în Paris și Milano, și am completat cererea pentru vize turistice. Însă după două zile am primit o scrisoare, iar când am citit expeditorul, mi s-a făcut rău. Fusese expediată de biroul imigrări și mi se cerea să mă prezint imediat la ei. M-am gândit la tot felul de soluții nebune, dar până la urmă am știut că nu puteam decât să dau curs cererii. Știam de asemenea că biroul respectiv deținea puterea de a mă deporta imediat – sau de a mă trimite la închisoare. Adio, Londra. Adio, Paris. Adio, Milano. Adio, modelling. Bun găsit, cămile.

A doua zi după ce am primit scrisoarea, am luat metroul de la locuința lui Frankie spre biroul imigrări și, rătăcind prin uriașa clădire guvernamentală, m-am simțit ca într-o criptă. Când am găsit biroul respectiv, am fost întâmpinată de chipurile cele mai severe pe care le văzusem vreodată.

— Ia loc aici, a ordonat un bărbat cu chip împietrit.

Mă aduseseră într-o cameră complet izolată, unde au început să curgă întrebările.

— Cum te numești? Cum te numeai înainte de căsătorie? De unde ești? Cum ai obținut pașaportul ăsta? Cum se numea persoana respectivă? Câți bani i-ai dat?

Știam că un singur răspuns greșit ar fi însemnat cătușele, iar funcționarii de la imigrări îmi înregistrau toate cuvintele. De aceea m-am bazat pe instinct și nu le-am spus mare lucru. Când trebuia să trag de timp ca să mă gândesc la un răspuns, mă bazam pe talentul meu perfect natural de a mă preface derutată de bariera limbii.

Biroul imigrări mi-a reținut pașaportul și m-a anunțat că pentru a reintra în posesia lui trebuia să-mi aduc soțul la un interviu – nu era ceea ce sperasem să aud. Am putut părăsi totuși biroul lor, fără să le zic nimic despre Harold Wheeler. M-am gândit să-mi recuperez banii de la hoțul acela înainte ca guvernul să-l aresteze, altfel ar fi însemnat să-mi iau adio de la cele două mii de lire.

Am plecat din biroul imigrări, am mers direct la cabinetul lui elegant și am sunat la interfon. Când a răspuns secretara, am spus că Waris Dirie dorea să stea de vorbă urgent cu domnul Wheeler. În mod surprinzător, domnul Wheeler nu era în cabinet, așa că ea a refuzat să-mi deschidă ușa. M-am dus zi după zi la cabinetul lui și am telefonat, țipând, însă secretara sa loială l-a protejat pe șobolan. Jucând rolul unui detectiv particular, m-am ascuns o zi întreagă în preajma clădirii, așteptând să sar pe el când va apărea. Însă dispăruse pur și simplu.

Între timp, trebuia să-l aduc pe domnul O'Sullivan la biroul imigrări. Adresa lui era în Croydon, un cartier de imigranți din sudul Londrei, unde locuiau mulți somalezi. Am mers cu trenul cât de departe am putut, apoi am fost nevoită să iau un taxi pentru restul drumului, fiindcă trenurile nu ajungeau acolo. Mergând singură pe stradă, priveam întruna peste umăr, nu tocmai fericită că mă aflam acolo. Am găsit adresa, o casă dărăpănată, și am bătut la ușă. N-a răspuns nimeni. Am dat ocol casei și m-am străduit să privesc pe ferestre, dar n-am putut vedea nimic. M-am întrebat unde putea fi – unde se putea duce în timpul zilei? Aha, la pub! Am intrat în pubul cel mai apropiat și l-am găsit pe domnul O'Sullivan la bar.

— Mă ții minte? l-am întrebat.

Bătrânul a privit peste umăr, apoi și-a reluat poziția, privind drept înainte la sticlele de băuturi de pe peretele din spatele barului. „Gândește iute, Waris." Trebuia să-i dau vestea proastă

şi să-l implor să vină cu mine la biroul imigrări; ştiam că nu va fi de acord.

— Uite care-i treaba, domnule O'Sullivan. Biroul imigrări mi-a luat paşaportul şi nu vor să mi-l dea înapoi decât după ce-ţi vor pune câteva întrebări. Vor să se asigure că sunt realmente măritată, înţelegi? Nu-l pot găsi pe nemernicul ăsta de avocat, a intrat în pământ, aşa că n-am pe nimeni să m-ajute.

Continuând să privească drept înainte, el a luat o gură de whisky, apoi a clătinat din cap.

— Uite ce-i, am continuat eu, ţi-am dat *două mii de lire* ca să m-ajuţi să fac rost de un paşaport!

Asta i-a atras atenţia. S-a întors şi s-a holbat la mine, cu gura larg deschisă.

— Mi-ai dat un sutar jumate, iubire. N-am avut două mii de lire-n viaţa mea, fiindcă altfel n-aş sta într-un loc ca Croydon.

— I-am dat lui Harold Wheeler două mii de lire, ca să ţi-i dea să te căsătoreşti cu mine!

— Ei bine, nu mi i-a dat. Dac-ai fost atât de proastă să-i dai două miare, asta-i problema ta, nu a mea.

Am continuat să mă rog de el, implorându-l să mă ajute, dar nu era interesat. I-am promis că-l duc cu taxiul, că nici măcar nu va fi nevoie să ia trenul până la biroul imigrări. N-a vrut nici să se clintească de pe scaunul de la bar.

Căutând metoda cea mai potrivită de a-l motiva, am spus:

— Fii atent, o să te plătesc! O să-ţi mai dau bani. După ce ieşim de la imigrări, mergem la pub şi plătesc cât poţi să bei.

Oferta aceea i-a trezit un interes, deşi sceptic, fiindcă s-a răsucit spre mine şi şi-a arcuit sprâncenele. „Insistă, Waris."

— Whisky, foarte mult whisky, cu shoturile înşiruite pe tot barul. De-acord? Mâine vin la tine acasă şi luăm taxiul până-n Londra. Va dura numai câteva minute, două întrebări rapide – după care mergem direct la pub. De-acord?

El a încuviinţat din cap şi şi-a întors privirea la sticlele din spatele tejghelei.

În dimineaţa următoare, m-am întors în Croydon şi am bătut la uşa bătrânului. Nu mi-a răspuns nimeni. Am mers pe strada

pustie până la pub şi am intrat, dar înăuntru se afla doar barmanul, care purta un şorţ alb şi bea dintr-o ceaşcă de cafea în timp ce citea ziarul.

— L-ai văzut pe domnul O'Sullivan azi?

Barmanul a clătinat din cap.

— E prea devreme pentru el, scumpo.

M-am întors repede la casa ticălosului mincinos şi am bătut cu pumnul în uşă. Tot niciun răspuns, aşa că m-am aşezat pe treptele din faţă, care duhneau a urină, şi mi-am acoperit nasul cu mâna. Pe când stăteam acolo, încercând să decid ce să fac în continuare, pe stradă au apărut doi tineri de vreo douăzeci de ani cu feţe dure, care s-au oprit în faţa mea.

— Cine eşti? a mârâit unul dintre ei. Şi de ce stai pe treptele lu' babacu'?

— Bună ziua, am rostit eu plină de amabilitate. Nu ştiu dacă ştii, dar sunt măritată cu tatăl tău.

Amândoi m-au fulgerat din priviri, iar cel mai voinic dintre ei a răcnit:

— Ce?! Ce naiba spui tu acolo?

— Uite care-i treaba, sunt într-un mare necaz şi am nevoie de ajutorul tatălui tău. Nu vreau decât să vină cu mine la un birou din oraş şi să răspundă la câteva întrebări. Mi-au luat paşaportul şi am nevoie de el, aşa că, vă rog...

— Şterge-o de-aici, nenorocito!

— Fii atent, eu i-am dat bătrânului ăstuia toţi banii mei, am rostit arătând spre uşa casei, şi nu plec fără el.

Fiul lui avea însă alte idei. A scos pe neaşteptate o bâtă scurtă de sub haină şi a dus braţul îndărăt ameninţător, parcă pregătindu-se să-mi spargă capul.

— Da, chiar aşa? Ei bine, te-aranjăm noi. O să te-nvăţăm noi minte să nu mai vii pe-aici şi să îndrugi minciuni....

Fratele lui a început să rânjească larg, iar eu i-am privit gura ştirbă de câţiva dinţi. Asta mi-a fost îndeajuns. Ştiam că indivizii ăştia nu aveau nimic de pierdut. Mă puteau omorî în bătaie chiar acolo, în pragul casei, şi nimeni n-ar fi ştiut – şi nici nu i-ar fi păsat cuiva.

Am sărit în picioare și am rupt-o la fugă. Ei m-au urmărit vreo două cvartale, după care, mulțumiți că mă speriaseră, s-au oprit.

Dar când am ajuns acasă m-am hotărât să mă întorc în Croydon până-l voi găsi pe bătrân. Nu aveam alternativă. De acum, Frankie nu numai că mă lăsa să locuiesc la el fără să plătesc chirie, dar îmi cumpăra și mâncare. În plus, împrumutam bani de la prieteni pentru cheltuieli, iar situația nu mai putea continua mult așa. Îmi irosisem toți banii cu escrocul care se dăduse drept avocat pentru imigranți și nu puteam să lucrez fără pașaport. Ce aveam de pierdut? Câțiva dinți dacă nu eram atentă, însă am decis să fiu mai inteligentă cu golanii aceia, ceea ce nu părea foarte dificil.

M-am reîntors chiar în după-amiaza următoare și am dat târcoale cu atenție cartierului, având grijă să nu mă opresc în fața casei bătrânului. Am găsit un părculeț și m-am așezat pe o bancă, iar după câteva minute l-am zărit chiar pe domnul O'Sullivan apărând pe stradă. Dintr-un motiv necunoscut, era vesel și a fost încântat să mă vadă. A acceptat imediat să intre cu mine într-un taxi și să mergem în Londra.

— O să mă plătești, da? Am aprobat din cap. Și dup-aia, o să ciocnim un păhărel, fetițo?

— După ce terminăm, o să-ți cumpăr toată băutura de care ai nevoie. Dar mai întâi trebuie să fii cât mai treaz când o să vorbești cu tipii de la imigrări. Sunt niște ticăloși și jumătate, să știi. Iar *după aceea* vom merge la pub....

Când am intrat în biroul imigrări, funcționarul dinăuntru s-a uitat numai o dată la domnul O'Sullivan, după care a întrebat cu o expresie foarte încruntată:

— Dânsul este soțul tău?

— Da.

— Bine, doamnă O'Sullivan, haideți să-ncetăm cu jocul acesta. Care-i povestea reală?

Am suspinat, înțelegând că era inutil să mai continui cu minciuna. Mi-am revărsat sufletul și le-am zis totul: despre modelling, Harold Wheeler și așa-zisa mea căsătorie. Au fost destul

de interesați de domnul Wheeler și eu le-am spus tot ce știam despre el, inclusiv adresa cabinetului.

— În privința pașaportului, te vom contacta la câteva zile după terminarea anchetei.

Și cu asta s-a terminat, apoi ne-au făcut semn să plecăm.

Când am ieșit pe stradă, domnul O'Sullivan ardea de nerăbdare să mergem la pub.

— Vrei bani? Poftim... Am scotocit în poșetă, mi-am scos ultimele douăzeci de lire și i le-am întins. Acum șterge-o. Nu mai suport să te văd.

— Asta-i tot? a fluturat domnul O'Sullivan bancnota spre mine. Asta-i tot ce primesc? TÂRFO!!! a răcnit el. S-a îndoit din mijloc și a zbierat: EȘTI O TÂRFĂ NENOROCITĂ!

Trecătorii de pe trotuar au întors capetele ca să mă privească. Probabil că se întrebau de ce oare îl plăteam pe *el*, dacă *eu* eram târfa.

După câteva zile, am primit un telefon din partea biroului imigrări, care m-a solicitat să mă prezint la ei. Începuseră investigarea lui Harold Wheeler, însă deocamdată nu aflaseră mare lucru. Secretara lui declarase că avocatul plecase în India și nu era clar când se va întoarce. Am primit totuși un pașaport temporar, valabil pentru două luni. A fost primul meu succes din afacerea asta nenorocită și am jurat că voi profita la maximum de lunile respective.

Am decis să plec mai întâi în Italia, deoarece vorbeam puțin limba respectivă, întrucât trăisem într-o fostă colonie italiană. Era adevărat, majoritatea vocabularului meu consta din înjurăturile mamei, dar și acestea puteau fi utile. Am mers la Milano, unde mi-a plăcut foarte mult, și am participat la câteva prezentări de modă. Tot acolo am făcut cunoștință cu un alt model, pe nume Julie, o fată înaltă, cu păr blond și lung până la umeri, și un corp minunat; prezenta îndeosebi lenjerie intimă. Ne-am simțit atât de bine împreună explorând Milano, încât, după ce s-au terminat prezentările de modă, am decis să ne încercăm norocul împreună la Paris.

Aceste două luni au fost fabuloase pentru mine: am călătorit în locuri noi, am cunoscut oameni noi şi am gustat mâncăruri noi. Şi cu toate că n-am câştigat foarte mult, a fost îndeajuns cât să mă descurc pentru a călători prin Europa. Când n-am mai găsit angajamente în Paris, eu şi Julie ne-am întors împreună în Londra.

Imediat după ce am ajuns, m-am întâlnit cu un agent din New York, care venise în Anglia în căutare de talente. El m-a îndemnat să vin în Statele Unite, promiţându-mi că acolo îmi putea găsi o mulţime de joburi în modelling. Am fost bineînţeles nerăbdătoare s-o fac, deoarece toţi erau de acord că New Yorkul reprezenta piaţa cea mai lucrativă, mai ales pentru un model de culoare. Agenţia mea a făcut aranjamentele necesare şi am făcut cerere pentru o viză americană.

Ambasada SUA mi-a examinat actele, după care a contactat imediat oficialităţile britanice. Rezultatul contactului respectiv a fost o scrisoare care m-a anunţat că în treizeci de zile voi fi deportată din Anglia şi trimisă înapoi în Somalia. Cu lacrimi în ochi, i-am telefonat lui Julie, care locuia cu fratele ei în Cheltenham.

— Am necazuri – mari de tot. S-a terminat pentru mine, fato. Trebuie să mă-ntorc în Somalia.

— Of, nu se poate, Waris! Auzi, ce-ar fi să vii aici pentru câteva zile, ca să te relaxezi? Poţi să vii cu trenul. Cheltenham se află la numai două ore de Londra şi este un loc foarte frumos. O să-ţi priască să schimbi aerul pentru o vreme şi poate că reuşim să găsim o soluţie.

Când am sosit, Julie m-a aşteptat la gară cu maşina şi am străbătut peisajul rural ca o catifea verde până la ea acasă. După ce ne-am aşezat în living, a apărut fratele ei, Nigel, un tânăr înalt, cu piele foarte albă, păr lung, fin şi blond, şi degetele şi dinţii din faţă pătaţi de nicotină. Ne-a adus ceai pe o tavă, după care a stat, fumând ţigară de la ţigară, în vreme ce eu mi-am povestit coşmarul aventurii cu paşaportul şi sfârşitul său trist.

Nigel s-a lăsat pe spate în scaun, a încrucişat braţele peste piept, apoi a rostit pe neaşteptate:

— Nu-ţi mai face griji, o să te-ajut eu.

Şocată de afirmaţia aceea din partea unui individ pe care-l cunoscusem de numai treizeci de minute, l-am întrebat:

— Cum o să faci asta? Cum o să m-ajuţi?

— O să mă-nsor cu tine.

Am clătinat din cap.

— Ah, nu! Nu, mulţumesc. Am mai trecut prin aşa ceva şi de-aia am dat de bucluc. N-am de gând s-o iau de la-nceput. Ajunge! Nu mai pot face faţă mizeriei ăsteia. Vreau să mă-ntorc în Africa şi să fiu fericită. Acolo-i familia mea şi tot ce cunosc eu. Nu ştiu nimic despre ţara asta nebună. Aici totul e nebunie şi zăpăceală. Mă duc înapoi acasă.

Nigel a sărit în picioare şi a dispărut la etaj. Când s-a întors, ţinea în mână *The Sunday Times* cu fotografia mea pe copertă, care fusese publicată cu mai bine de un an în urmă, cu mult înainte ca eu s-o fi întâlnit pe Julie.

— Ce faci cu asta? l-am întrebat.

— Am păstrat-o, fiindcă am ştiut că-ntr-o bună zi te voi întâlni. A arătat ochiul meu din fotografie. În ziua când am văzut poza asta, am văzut o lacrimă aici, în ochiul tău, o picătură care ţi se prelingea pe obraz. Când m-am uitat la faţa ta, te-am văzut plângând şi am ştiut că aveai nevoie de ajutor. Iar atunci Allah mi-a spus... Allah mi-a spus că datoria mea era să te salvez.

Prostii! M-am holbat la el cu ochii larg deschişi, întrebându-mă: „Cine naiba mai e şi nebunul ăsta? Mai degrabă are el nevoie de ajutor!" Totuşi, pe durata acelui weekend, atât Nigel, cât şi Julie au insistat ca el să mă ajute dacă o putea face. Ce viitor aveam în Somalia? Ce m-ar fi aşteptat acolo? Caprele şi cămilele? Până la urmă, i-am pus lui Nigel întrebarea care mă obseda:

— Ce ai avea tu de câştigat? De ce ai vrea să te-nsori cu mine şi să te expui la tot ce va urma?

— Ţi-am zis – nu vreau absolut nimic de la tine. Allah m-a trimis la tine.

I-am explicat că însurătoarea aceea n-ar fi fost doar un simplu drum până la oficiul de stare civilă, fiindcă eu eram deja căsătorită.

— Poţi să divorţezi de soţul anterior şi vom anunţa biroul imigrări că intenţionăm să ne căsătorim, a reflectat Nigel, pentru ca

să te lase în pace. O să vin cu tine. La urma urmelor, sunt cetățean britanic și nu mă pot refuza. Uite ce-i, îmi pare rău pentru tine și sunt aici ca să te ajut. Voi face tot ce pot.

— Mulțumesc tare mult, dar...

— Waris, a intervenit Julie, dacă te poate ajuta, atunci haide să-ncerce s-o facă. Eu zic că ar merita să-ncerci, fiindcă ce altă opțiune ai?

După ce i-am ascultat zile la rând, am decis că cel puțin ea îmi era prietenă, iar Nigel era fratele ei. Știam unde locuia și puteam avea încredere în el. Julie avea dreptate: merita să încerc.

Am pus la cale un plan prin care Nigel urma să vină cu mine și să discute cu domnul O'Sullivan despre un divorț, deoarece eu nu mai doream în niciun caz să mai dau peste fiii lui. Cunoscându-l deja pe acest bătrân, m-am gândit că va dori niște bani înainte să fie de acord să facă orice. Am oftat, deoarece mă obosea numai gândul respectiv. Dar prietena mea și fratele ei au continuat să mă îmboldească și am început să privesc cu mai mult optimism planul lor.

— Haidem! a zis Nigel. Luăm chiar acum mașina mea și plecăm spre Croydon.

Am mers amândoi în cartierul bătrânului și l-am îndrumat spre casa lui.

— Să ai grijă, l-am avertizat pe drum. Indivizii ăștia, fiii lui, sunt nebuni. Mi-e frică până și să cobor din automobil. Nigel a izbucnit în râs. Vorbesc serios, am insistat. M-au alergat și au vrut să mă bată – îți spun că-s nebuni. Trebuie să fim foarte atenți.

— Haide, Waris. O să-i spunem moșului că tu divorțezi și asta-i tot. Nu-i mare chestie.

Până am ajuns la casa domnului O'Sullivan se făcuse după-amiază târziu și am oprit pe stradă, în fața casei. În timp ce Nigel bătea la ușă, eu mă uitam întruna în sus și-n jos pe stradă. Nimeni n-a răspuns la ciocăniturile lui, însă asta nu m-a mirat. Am bănuit că va trebui să facem altă excursie la pubul din colț.

— Haide, a zis Nigel, să ocolim casa și să ne uităm pe fereastră – poate este totuși acasă.

Spre deosebire de mine, el era îndeajuns de înalt ca să poată privi înăuntru cu ușurință. Dar după ce s-a uitat fără succes pe câteva ferestre, mi-a spus cu o expresie derutată pe chip:

— Am impresia că ceva nu-i în regulă.

„Așa, băiete", mi-am zis, „acum înțelegi despre ce-i vorba? Eu am senzația asta de câte ori am de-a face cu boschetarul ăsta."

— Ce vrei să spui?

— Nu știu... simt ceva... poate dacă am intra prin fereastra asta...

A început să bată cu podul palmei într-o fereastră, încercând s-o deschidă.

Vecina de alături a ieșit și a strigat:

— Dacă-l căutați pe domnul O'Sullivan, nu l-am mai văzut de câteva săptămâni.

În timp ce femeia se uita la noi cu brațele încrucișate peste șorț, Nigel a reușit să întredeschidă fereastra și dinăuntru a răbufnit o duhoare oribilă. Mi-am acoperit gura și nasul cu ambele palme și m-am întors cu spatele. Nigel și-a apropiat ochii de fanta care se întredeschisese și a aruncat o privire înăuntru.

— E mort, a anunțat el. Îl văd întins pe podea.

I-am spus vecinei să cheme ambulanța, ne-am urcat în mașină și am plecat. Nu-mi place s-o spun, dar am simțit o ușurare imensă.

M-am măritat cu Nigel la scurt timp după ce-l descoperisem pe domnul O'Sullivan mort în bucătăria sa. Autoritățile britanice au oprit procedurile de deportare, dar n-au ascuns faptul că noua mea căsătorie li se părea o escrocherie. Bineînțeles, aveau perfectă dreptate. Nigel și cu mine am căzut totuși de acord că până la primirea pașaportului ar fi fost mai bine să stau în casa lui din Cheltenham, în dealurile Cotswold din vestul Londrei.

După ce timp de șapte ani locuisem mai întâi în Mogadishu, apoi în Londra, uitasem cât de mult iubeam natura. Și cu toate că peisajul rural verde și înfrunzit, presărat de ogoare și lacuri, era complet diferit de deșerturile Somaliei, mi-a plăcut să stau din nou în aer liber, prin comparație cu apartamentele din blocurile cu

multe etaje şi studiourile fără ferestre. În Cheltenham mi-am putut relua unele plăceri din perioada mea nomadă: să alerg, să mă plimb, să culeg flori sălbatice şi să fac pipi în natură. Uneori, mă mai surprindea cineva cu fundul ieşit din tufişuri.

Nigel şi cu mine aveam dormitoare separate şi trăiam ca nişte colegi de apartament, nu ca soţ şi soţie. Convenisem că se va însura cu mine ca să pot obţine paşaportul şi, cu toate că mă oferisem să-l ajut financiar când voi începe să câştig bani, el a insistat că nu se aştepta la nimic în schimb. Nigel dorea numai să simtă mulţumirea că a urmat sfatul lui Allah de a ajuta alt om aflat la nevoie. Într-o dimineaţă, m-am sculat mai devreme ca de obicei, pe la ora şase, pentru că plecam la Londra pentru un casting. Am coborât şi am pus de cafea, în timp ce Nigel dormea în camera lui. Îmi trăsesem mănuşile de cauciuc galben şi începusem să spăl vasele, când s-a auzit soneria de la intrare.

Am deschis uşa fără să-mi scot mănuşile de pe care picura detergent. În prag erau doi bărbaţi în costume cenuşii şi cu feţe serioase, tot cenuşii, cu serviete negre.

— Doamna Richards?

— Da.

— Soţul dumitale este acasă?

— Da, este la etaj.

— Vă rugăm să vă daţi la o parte. Avem o însărcinare oficială din partea guvernului.

De parcă i-ar fi putut confunda cineva!

— Intraţi, vă rog, intraţi – vreţi o cafea sau altceva? Luaţi loc şi-l chem imediat.

Ei s-au aşezat pe scaunele mari şi confortabile din livingul lui Nigel, dar cu spinările perfect verticale.

— Scumpule, am strigat eu cu glas dulce, coboară, te rog! Avem musafiri.

Nigel a coborât pe jumătate adormit, cu părul blond răvăşit.

— Bună dimineaţa, a rostit el. După felul cum arătau, a ştiut imediat cine erau. Cu ce vă pot ajuta?

— Am dori să-ţi punem câteva întrebări. În primul rând, vrem să ne asigurăm că trăieşti împreună cu soţia dumitale. Trăiţi împreună?

Din expresia de dezgust nedisimulat de pe chipul lui Nigel, am înţeles că lucrurile vor deveni interesante, aşa că m-am rezemat de perete şi am urmărit cu atenţie.

— Vouă, aproape că a scuipat el, cum vi se pare?

Cei doi agenţi au privit nervos în jur.

— Ăăă. Da, domnule. Te credem, totuşi este necesar să ne uităm prin casă.

Faţa lui Nigel s-a întunecat ameninţător, ca un nor de furtună.

— Fiţi atenţi ce vă spun. N-o să vă uitaţi nicăieri prin casa mea. Nu-mi pasă cine sunteţi. Ea este soţia mea şi trăim împreună, aşa cum puteţi vedea. Aţi venit neanunţaţi – ne-aţi găsit în pijamale –, aşa că ieşiţi imediat din casa mea!

— Domnule Richards, nu trebuie să vă enervaţi. Conform legii, avem obligaţia să...

— MĂ SCOATEŢI DIN MINŢI!!!

„Fugiţi, băieţi, fugiţi cât mai puteţi." Cei doi rămăseseră însă ca lipiţi de scaune, cu priviri uluite pe feţele lor pământii.

— AFARĂ DIN CASA MEA! Dacă mai apăreţi vreodată pe-aici sau dacă-mi mai telefonaţi, o să-mi scot puşca şi-o să vă-mpuşc şi-o să... o să mor pentru ea, a sfârşit Nigel, arătându-mă.

Eu am clătinat din cap şi mi-am spus: „Individul ăsta-i clar nebun. A-nceput să se-ndrăgostească de mine şi sunt într-o mare încurcătură. Ce naiba fac aici? Ar fi trebuit să mă-ntorc în Africa... ar fi fost mai bine fără el."

După vreo două luni petrecute acolo, obişnuiam să-i spun:

— Nigel, de ce nu te-aranjezi, îţi cumperi nişte pantofi ca lumea şi-ţi găseşti o prietenă? Lasă-mă să te-ajut.

Iar el îmi replica:

— Prietenă? Nu vreau nicio prietenă. Ce Dumnezeu, am o soţie – de ce mi-aş dori o prietenă?

Când zicea asta, îmi ieşeam din minţi.

— Bagă-ţi capul în veceu, psihopatule, şi trage apa! Omule, trezeşte-te şi ieşi din viaţa mea! *Nu te iubesc!* Noi doi am făcut o înţelegere – tu ai vrut să m-ajuţi –, dar nu pot să fiu ceea ce vrei tu să fiu. Nu pot să mă prefac că te iubesc, doar ca să te fac fericit.

Cu toate că Nigel şi mine făcuserăm o înţelegere, el o încălca şi juca după propriile lui reguli. Când a urlat la agenţii care-i vizitaseră locuinţa, învineţindu-se la faţă, el nu minţea. Cuvintele spuse atunci erau adevărate. Iar lucrurile s-au complicat şi mai mult, fiindcă depindeam de el; îmi plăcea ca prieten şi-i eram recunoscătoare pentru ajutor, dar, în acelaşi timp, nu doream nicio relaţie romantică cu el şi-mi venea realmente să-l omor când începea să se comporte de parcă aş fi fost iubita lui soţie şi proprietate personală. Am înţeles destul de repede că trebuia să plec şi era bine s-o fac cât mai curând, până n-ajungeam la fel de nebună ca Nigel.

Problema paşaportului continua totuşi să se prelungească. Când Nigel şi-a dat seama că eram dependentă de el, senzaţia puterii l-a împins să fie tot mai insistent. A devenit obsedat de mine – unde eram, ce făceam, cu cine mă întâlneam. Mă ruga întruna să-l iubesc şi cu cât mă implora mai mult, cu atât îl detestam mai mult. Uneori căpătam joburi în Londra sau mergeam să-mi vizitez prietenii. Profitam de fiecare ocazie să fiu departe de Nigel în încercarea de a rămâne cu mintea întreagă.

Îmi pierdeam însă şi eu minţile cât timp locuiam cu un bărbat care era în mod clar nebun. Obosisem să-mi mai aştept paşaportul – biletul meu spre libertate – şi într-o zi, plecând spre Londra, mi-a venit pur şi simplu să mă arunc înaintea trenului care sosea în gara Cheltenham. Am auzit mugetul locomotivei, curentul rece al forţei sale mi-a fluturat părul şi m-am întrebat ce aş fi simţit când tonele acelea de oţel mi-ar fi strivit oasele. Ispita de a pune capăt tuturor grijilor mele a fost uriaşă, dar, în cele din urmă, m-am întrebat: „De ce să-mi irosesc viaţa din cauza bărbatului ăstuia jalnic?”

Trebuie să recunosc totuşi că, după ce am aşteptat mai bine de un an, Nigel s-a dus la biroul imigrări şi a făcut o scenă spectaculoasă care i-a determinat într-un final să-mi elibereze un paşaport temporar.

— Soţia mea este model internaţional, a urlat el, şi are nevoie de un paşaport cel puţin temporar ca să poată călători în interesul carierei!

BUM! A trântit cu toată puterea pe birou portofoliul meu cu fotografii din modelling.

— Sunt un cetăţean britanic, la naiba, şi ca să-mi trataţi soţia în felul ăsta – sunt uluit, mi-e ruşine să spun că asta-i ţara mea. Vreau ca situaţia asta să fie rezolvată IMEDIAT!

La scurt timp după vizita lui, guvernul mi-a confiscat vechiul paşaport somalez şi mi-a trimis un document temporar de călătorie, care-mi permitea să părăsesc Anglia, dar care trebuia reînnoit constant. Înăuntru purta ştampila: „Poate călători oriunde, cu excepţia Somaliei.” Acelea au fost cuvintele cele mai deprimante pe care mi le-am putut imagina. Somalia se afla în război, şi Marea Britanie nu dorea ca eu să vizitez o ţară aflată în război cât timp eram rezidentă britanică şi era responsabilă pentru mine. Când am citit cuvintele „Poate călători oriunde, cu excepţia Somaliei”, am şoptit:

— Doamne Dumnezeule, ce am făcut? Nu mai pot nici măcar să-mi vizitez propria ţară.

Acum eram cu adevărat o străină.

Dacă mi-ar fi spus cineva înainte ce opţiuni aveam, aş fi zis, lăsaţi-o baltă şi daţi-mi înapoi paşaportul somalez. Acum însă era prea târziu să mai retractez şi, pentru că n-o mai puteam face, exista o singură direcţie în care să merg: drept înainte. Am solicitat o viză de intrare în America şi am rezervat un bilet la avion pentru New York – singură.

14

LUMEA MODEI

Nigel a insistat să mă însoțească la New York. Nu mai fusese niciodată acolo, dar știa totul despre oraș.

— Este un loc complet nebun! Iar tu, Waris, tu nu știi ce faci, unde te duci –, vei fi complet pierdută fără mine. Nu-i deloc prudent să fii acolo singură – eu te voi proteja.

Bun, dar cine avea să mă protejeze pe mine de Nigel? Una dintre trăsăturile lui cele mai atrăgătoare era faptul că într-o discuție își repeta logica strâmbă – din nou, și din nou, și din nou, și din nou, și din nou... ca un papagal dement, până te vlăguia, indiferent ce i-ai fi spus. Pe el nu-l puteai convinge rațional. Însă acum n-am mai cedat. Călătoria aceasta era o oportunitate foarte însemnată pentru viitorul meu – nu numai pentru cariera profesională, ci și pentru viața personală, departe de Anglia, departe de Nigel și de relația noastră bolnăvicioasă.

În 1991, am sosit singură în Statele Unite, agentul de la filiala noastră din New York mi-a pus la dispoziție apartamentul lui, iar el s-a mutat la un prieten. Apartamentul se afla în Greenwich Village, chiar în inima tuturor activităților incitante din Manhattan. Era de fapt o garsonieră fără multe mobile, cu excepția unui pat mare, dar simplitatea aceea îmi convenea de minune.

Când am ajuns acolo, mă așteptau deja multe joburi găsite de agenție și am început imediat să lucrez cum nu mai făcusem până atunci și să câștig bani cum nu mai câștigasem până atunci. În prima săptămână după sosire, n-am avut nici o zi liberă. Nu mă mai plângeam, după ce mă chinuisem patru ani ca să găsesc de muncă.

Totul a mers minunat până într-o după-amiază, când, în timpul unei pauze la o ședință foto, am telefonat la agenție să mă interesez de programul de a doua zi. Agentul mi-a spus:

— A sunat soțul tău. Este pe drum și te așteaptă diseară la apartament.

— Soțul meu – i-ai dat adresa unde locuiesc?

— Păi, da... A spus că erai atât de agitată când ai plecat, încât ai uitat să i-o dai. Este un tip foarte drăguț, a zis: „Vreau doar să mă asigur că-i bine, fiindcă este prima ei vizită la New York."

Am trântit receptorul și am rămas nemișcată un minut, răsuflând apăsat. Nu-mi puteam crede urechilor. Ba da, puteam, însă de data asta Nigel mersese prea departe. Nu-l învinuiam pe sărmanul agent, care nu știa că Nigel nu era un soț *adevărat*. Și cum i-aș fi putut explica situația? „Știi, noi suntem căsătoriți, sigur că da, însă el e nebun de legat – m-am măritat doar pentru pașaport, fiindcă pe atunci eram o imigrantă ilegală și mă deportau în Somalia. Ai înțeles? Acum, revenind la ședințele foto de mâine..." Mai înfricoșător era însă faptul că mă căsătorisem *într-adevăr* cu un nebun.

După ce am terminat lucrul în seara aceea, m-am dus la apartament, decisă cum să acționez. Așa cum fusesem anunțată, Nigel a sosit și a bătut la ușă. L-am lăsat să intre și, înainte să-și poată scoate haina, am rostit pe un ton sec și pragmatic:

— Haide, te invit la cină în oraș.

După ce am ajuns în siguranța unui loc public, i-am zis direct:

— Uite ce-i, Nigel, nu te suport. *Nu te suport!* Îmi faci greață! Când ești în preajma mea, nu pot să lucrez. Nu pot să gândesc. Mă simt frustrată. Sunt tensionată și nu-mi doresc decât să pleci odată.

Știam că tot ce-i spuneam era oribil și nu-mi făcea deloc plăcere să-l rănesc, însă eram disperată. Poate că dacă eram destul de crudă, destul de rea, avea să mă înțeleagă până la urmă.

Expresia feței lui a devenit atât de tristă și de jalnică, încât m-am simțit vinovată.

— Bun, ți-ai spus părerea. N-ar fi trebuit să vin. Mâine mă voi întoarce în Anglia cu primul avion.

— Perfect! Pleacă! Când mă-ntorc de la studio, nu mai vreau să te văd în apartament. Eu muncesc aici – asta nu-i o vacanță. N-am timp pentru nebuniile tale.

Când am ajuns însă acasă în seara următoare, el nu plecase. Stătea privind pe fereastra apartamentului scufundat în beznă – agitat, singur, nefericit –, dar acolo. Am început imediat să țip și a fost de acord să plece în ziua următoare. Apoi în ziua următoare. În cele din urmă, a plecat la Londra, iar eu mi-am spus: „Mulțumesc, Doamne, în sfârșit, pot să am puțină tihnă." Șederea în New York mi s-a prelungit, pe măsură ce joburile au continuat permanent. Nigel însă nu mi-a îngăduit să mă bucur de prea multă tihnă. Folosindu-se de seria cardului meu de credit, pe care izbutise s-o noteze fără știința mea, a cumpărat bilete de avion și a revenit la New York de două ori, sosind de fiecare dată neanunțat.

Dincolo de situația absurdă cu Nigel, viața mea era divină. Mă simțeam minunat, mă întâlneam cu oameni noi în New York, iar cariera mea a decolat ca o rachetă. Am lucrat pentru Benetton și Levi's și am apărut în reclame pentru bijuteriile Pomellato, purtând veșminte africane tradiționale albe. Am făcut reclame pentru farduri Revlon și ulterior am reprezentat și noul lor parfum, Ajee. Reclama suna așa: „Din inima Africii sosește o mireasmă ce va vrăji inimile tuturor femeilor." Aceste companii se foloseau de caracteristicile mele aparte – aspectul african exotic, exact același care mă împiedicase să găsesc joburi de modelling în Londra. Pentru gala premiilor Oscar, Revlon a filmat o reclamă specială în care apăream împreună cu Cindy Crawford, Claudia Schiffer și Lauren Hutton; toate puneam aceeași întrebare – „Ce definește o femeie revoluționară?" –, la care ofeream răspunsuri diferite. Răspunsul meu rezuma adevărul bizar al vieții pe care o avusesem până atunci: „O nomadă somaleză care ajunge model pentru Revlon."

Ulterior, am devenit primul model de culoare care a apărut în reclame pentru Oil of Olay. Am filmat în videoclipuri pentru Robert Palmer și Meat Loaf. Proiectele acestea se succedau cu repeziciune și, în scurt timp, am început să apar în marile reviste de modă: *Elle*, *Allure*, *Glamour*, ediția italiană a revistei *Vogue*, ediția franceză a revistei *Vogue*. Am ajuns să lucrez cu cei mai celebri fotografi din

domeniu, printre care legendarul Richard Avedon. Mi-a plăcut Richard fiindcă, deși este mai faimos decât modelele pe care le fotografiază, este un om simplu și amuzant. Și cu toate că lucra în branșă de decenii, el îmi cerea constant părerea:

— Waris, ce crezi despre fotografia asta?

Faptul că se sinchisea să mă întrebe a însemnat mult pentru mine. Alături de primul meu fotograf, Terence Donovan, Richard s-a înscris printre bărbații pe care-i respect.

De-a lungul timpului, mi-am format o listă de fotografi preferați. Pare ușor să ai o meserie în care să pozezi toată ziua, însă după ce am câștigat experiență, am început să disting diferența uriașă de calitate, cel puțin din punctul meu de vedere, ca subiect al fotografiilor respective. Un fotograf de modă excelent este capabil să pună în valoare individualitatea modelului și s-o amplifice, în loc să impună o imagine preconcepută despre acesta. O parte din aprecierea mea se poate datora faptului că, pe măsură ce înaintez în vârstă, apreciez mai mult ca persoană și lucrurile ce mă deosebesc de femeile cu care lucrez constant în modelling. Să fii o femeie de culoare în acest domeniu, în care toate modelele sunt înalte de peste 1,80 m și au păr mătăsos, lung până la genunchi, și piele albă ca porțelanul, înseamnă să fii o excepție. Iar eu am lucrat cu fotografi care utilizau lumina, machiajul și hairstyliștii pentru a mă face să par ceva ce nu eram. Asta nu-mi plăcea, și nu-mi plăcea nici rezultatul final. Dacă o vrei pe Cindy Crawford, atunci folosește-o pe ea, nu pe o negresă căreia i-ai pus o perucă cu păr lung și ai luminat-o de jos, pentru a o transforma într-o sosie stranie din abanos a lui Cindy Crawford. Fotografii cu care mi-a plăcut să lucrez apreciau frumusețea naturală a femeilor și încercau să scoată la lumină acea frumusețe. În cazul meu, munca lor era, fără îndoială, mai solicitantă, și le-am respectat întotdeauna eforturile.

Pe măsură ce mi-a sporit popularitatea, mi-au sporit și obligațiile, astfel că toate zilele îmi erau ticsite de castinguri, prezentări și ședințe foto. Iar mie îmi venea foarte greu să țin evidența tuturor, pentru că nu-mi plăcea să port ceas. Am descoperit că îmi era greu să apreciez ora în vechiul meu stil; era greu să-mi observ lungimea

umbrei printre zgârie-norii din Manhattan. De aceea am început să am necazuri pentru că soseam cu întârziere la joburi. În plus, am constatat că eram dislexică, după ce m-am prezentat cu regularitate la adrese greşite. Agenţia îmi comunica adresa, dar eu inversam brusc şi neaşteptat cifrele. Fusesem anunţată Broadway, nr. 725, iar soseam la Broadway, nr. 527 şi mă întrebam unde naiba erau ceilalţi. Păţisem asta şi în Londra, dar pentru că în New York lucram mai mult, am început să înţeleg că era o problemă constantă.

Pe măsură ce am devenit mai experimentată şi mai sigură pe mine, a apărut şi partea mea favorită din modelling: călătoriile. De două ori pe an, creatorii de modă organizează evenimente în care îşi prezintă noile linii vestimentare. Circuitul prezentărilor de modă începe la Milano şi ţine două săptămâni. După aceea se mută la Paris, apoi Londra, pentru a se termina la New York. Copilăria de nomadă mă pregătise perfect pentru viaţa asta: să călătoresc cu bagaje puţine, să mă mut dintr-un loc în altul odată cu munca, să accept ce-mi oferea viaţa şi să profit la maximum de oferta respectivă.

Când prezentările pentru sezonul curent încep la Milano, toate femeile şi fetele din modelling pleacă într-acolo, alături de toate femeile şi fetele care au visat vreodată să ajungă modele. Oraşul este ticsit brusc cu femei înalte, care roiesc peste tot ca furnicile. Le vezi la toate colţurile de străzi, în toate staţiile de autobuz, în toate cafenelele: modelele. „Ah, uite una. Uite alta. Da, uite una." Aspectul lor este inconfundabil. Unele sunt prietenoase.

— Bună!

Altele se examinează reciproc din tălpi până în creştet.

— Îm-hâmmm.

Unele se cunosc între ele. Altele sunt complet străine, sosite acolo pentru prima oară, singure şi speriate de moarte. Unele se descurcă. Altele, nu. Sunt de toate felurile şi tipurile. Şi oricine afirmă că între ele nu există gelozie... ei bine, aşa ceva nu-i adevărat. Există multă gelozie şi încă foarte vizibilă.

Agenţia îţi stabileşte joburile, iar apoi alergi prin Milano, mergând la castinguri şi încercând să-ţi asiguri un loc în prezentări. Atunci îţi dai seama că modellingul nu înseamnă numai glamour. Nici vorbă! Într-o singură zi poţi să ai şapte, zece, unsprezece întâlniri. Şi este o muncă foarte grea, deoarece alergi toată ziua; nu ai timp să mănânci, fiindcă ai o întâlnire şi ai întârziat deja la alte două. Când ajungi finalmente la următorul casting, treizeci de fete aşteaptă deja la rând. Şi ştii că toate vor intra înaintea ta şi astfel pot avea şanse mai mari. Când îţi soseşte rândul, îţi arăţi portofoliul – „dosarul" cu fotografii. Dacă te place, clientul îţi va cere să mergi câţiva metri pe podium. Iar dacă te place cu adevărat, îţi va cere să probezi ceva. Iar apoi s-a terminat:

— Mulţumim foarte mult. Următoarea!

Nu ştii dacă ai reuşit sau nu, dar n-ai timp să-ţi faci griji, pentru că ai şi pornit spre următoarea întâlnire. Dacă este interesat, clientul îţi va contacta agenţia şi te va „rezerva". Între timp, ar fi bine să înveţi repede să nu insişti pentru un job, să nu te necăjeşti că ai pierdut joburi pe care le doreai realmente, ori să nu te simţi rănită că ai fost respinsă de designerii tăi favoriţi. Când începi să gândeşti „Ah, am căpătat oare jobul? O să-l capăt? De ce nu l-am căpătat?", o iei pur şi simplu razna, mai ales dacă n-ai de lucru. Dacă te laşi afectată de asta, în scurt timp vei ceda nervos. Până la urmă, ajungi să înţelegi că procesul de casting este compus în majoritate din dezamăgiri. La început şi eu obişnuiam să-mi fac griji: „De ce n-am primit jobul ăla? La naiba, pe ăla chiar îl doream!" Cu timpul, însă, am învăţat să trăiesc potrivit mottoului meu în modelling: „*C'est la vie*. La naiba, *de data asta n-a mers*. Ei nu te-au plăcut, pur şi simplu! Şi nu-i vina ta. Dacă erau în căutarea unui model înalt de doi metri, cu păr lung şi blond şi greutate maximă de patruzeci de kilograme, atunci n-au de ce să fie interesaţi de Waris. Treci mai departe, fato!"

Dacă un client te alege, te întorci şi probezi ţinutele pe care le vei purta la prezentare. Toată această activitate continuă, şi nici măcar nu am ajuns la partea prezentării. Eşti epuizată şi tracasată, nu te odihneşti bine şi nici n-ai timp să te hrăneşti bine. Arăţi obosită şi slabă. Apoi tot mai slabă, şi mai slabă, deşi te lupţi zilnic

să arăţi cât mai bine, deoarece cariera ta depinde de asta. Iar după aceea te întrebi: „De ce fac asta? De ce sunt eu aici?"

Când încep prezentările de modă, uneori continui să mergi în paralel la castinguri, deoarece totul durează numai două săptămâni. În ziua prezentării trebuie să fii acolo cu cinci ore înainte de spectacol. Toate fetele s-au adunat, eşti machiată, apoi aştepţi, apoi eşti coafată, apoi aştepţi iarăşi începerea prezentării, apoi îmbraci prima ţinută, apoi rămâi în picioare, fiindcă nu poţi să te aşezi şi să mototoleşti hainele! Iar când începe prezentarea, se declanşează brusc haosul – nebunia pe pământ.

— Hei! Unde eşti? Ce faci? Unde-i Waris? Unde-i Naomi? Vino-aici! Vino-n faţă – grăbeşte-te! Eşti numărul 9. Tu urmezi!

Îţi smulgi toate hainele în faţa unei mulţimi de indivizi complet necunoscuţi.

— Gata, gata, vin – stai aşa!

Toate se împing unele pe altele.

— Ce faci? Pleacă din calea mea – eu urmez!

Iar apoi, după toată munca aceea încordată, vine momentul cel mai plăcut şi cel mai scurt: urmezi tu. Stai în culise, aşteptându-ţi rândul şi BUM! Ieşi pe podium şi mergi, iar luminile strălucesc orbitor, muzica bubuie şi toţi te studiază cu atenţie, iar tu defilezi semeţ, dând ce ai mai bun în tine, spunându-ţi: *EU SUNT CEA MAI GROZAVĂ, VOI TOŢI, UITAŢI-VĂ LA MINE!* Specialiştii cei mai de seamă din domeniu te-au coafat şi te-au machiat, şi porţi o ţinută care-i atât de scumpă, încât n-ai putea visa niciodată s-o cumperi. Însă pentru câteva secunde este a ta şi ştii că arăţi de milioane. Adrenalina îţi curge prin vene, iar când ieşi de pe podium trebuie imediat să te schimbi, pentru că vei defila din nou. După toate pregătirile acelea, prezentarea durează în sine doar douăzeci sau treizeci de minute, însă poţi avea trei, patru sau cinci prezentări în aceeaşi zi, aşa că trebuie să te smulgi şi să alergi spre următoarea imediat cum ai terminat.

Când cele două săptămâni de nebunie se termină în Milano, colonia de creatori, makeup artişti, hairstylişti şi modele se mută la Paris ca o şatră de ţigani. Procesul se repetă, după care toţi continuă spre Londra şi New York. Până la sfârşitul circuitului, abia te mai ţii pe picioare, iar după ce termini în New York, ar fi bine să-ţi iei nişte zile libere. Eşti pregătită să pleci pe o insuliţă îndepărtată, unde nu există telefoane şi unde să încerci să te relaxezi. Altfel, dacă n-o faci, dacă încerci să continui cu munca, o vei lua razna, în mod sigur, din cauza uzurii.

Deşi modellingul este plăcut – iar eu recunosc că-mi plac foarte mult farmecul, strălucirea şi frumuseţea sa –, există şi o latură crudă care poate fi devastatoare pentru o femeie, mai ales pentru o tânără încă nesigură. Eu am fost la multe joburi la care stilistul sau fotograful exclamau oripilaţi:

— Dumnezeule! Ce-i cu picioarele tale?! De ce sunt acoperite de semnele alea negre şi urâte?

Ce le puteam răspunde? Se refereau la cicatricile cauzate de mersul pe sute de spini şi pietre din deşertul somalez – semne lăsate de copilăria mea, când am umblat până la paisprezece ani fără încălţăminte. Cum pot explica aşa ceva unui creator de modă din Paris?

Când mi se cerea să probez o fustă mini la un casting, simţeam imediat că mi se face rău. Mergeam şi stăteam pe un singur picior, învârtindu-mă de jur împrejur şi sperând că nu mi se va observa problema. Pentru că am crescut într-o familie nomadă fără o alimentaţie corespunzătoare, am picioarele crăcănate. Am pierdut multe joburi din cauza asta, o afecţiune fizică asupra căreia nu deţin niciun control.

Eram atât de ruşinată, de rănită, din cauza picioarelor mele, încât o dată m-am dus la un medic ca să întreb dacă nu mi le putea corecta.

— Rupeţi-mi-le şi rearanjaţi-le, i-am spus, ca să nu mai fiu nevoită să trec prin atâtea umilinţe.

Slavă cerului însă, el a spus că sunt prea bătrână, că oasele erau deja formate şi o asemenea operaţie n-ar fi avut niciun rezultat. Când am înaintat în vârstă, mi-am spus: „Waris, astea sunt picioarele tale; ele sunt rezultatul a ceea ce eşti şi al locului de unde vii." Şi pe măsură ce am ajuns să-mi cunosc corpul mai bine, am ajuns să-mi iubesc picioarele. Dacă le-aş fi rupt pentru a face o prezentare de cinci minute pe podium, azi aş fi fost foarte furioasă pe mine

însămi. Mi le-aş fi rupt... pentru ce – pentru ca să arate bine hainele create de un individ? Acum sunt mândră de picioarele mele, deoarece au o istorie; fac parte din istoria vieţii mele. Picioarele mele crăcănate m-au purtat mii de kilometri prin deşert, iar mersul meu lent şi unduitor este mersul unei femei africane; vorbeşte despre moştenirea mea.

Un alt inconvenient al modellingului este faptul că întâlneşti şi persoane dezagreabile, aşa cum se întâmplă de altfel în toate domeniile de activitate. Poate din cauza mizei atât de mari în unele decizii, oamenii se lasă pradă stresului. Îmi amintesc că am lucrat cu directoarea de creaţie a uneia dintre marile reviste de modă, care – pentru mine – a însemnat exemplul perfect al atitudinii neplăcute şi răutăcioase care face ca o şedinţă foto să semene cu o înmormântare. Ne găseam pe o insuliţă foarte frumoasă din Caraibe. Locul era realmente ca un paradis şi ar fi trebuit să profităm din plin şi să ne simţim minunat, pentru că eram plătiţi să lucrăm într-un decor pentru care alţii ar fi trebuit să plătească bani serioşi ca să-l viziteze. Nu însă şi femeia aceasta. Din clipa când am ajuns acolo, ea m-a cicălit întruna.

— Waris, trebuie realmente să te aduni. Scoală-te şi dă-i drumul – eşti pur şi simplu leneşă! Eu nu pot suporta să lucrez cu oameni ca tine.

A telefonat apoi agenţiei newyorkeze şi s-a plâns că eram pur şi simplu neroadă şi refuzam să muncesc. Cei din agenţie au fost uluiţi, dar eu am fost cea mai uluită.

Această directoare de creaţie era o femeie dureros de tristă. Era în mod evident frustrată, nu avea un bărbat, nici prieteni, pe nimeni care s-o iubească. Toată viaţa ei, toată iubirea şi pasiunea i se revărsau în această activitate, deoarece pentru ea nu exista nimic altceva. Acum îşi revărsa frustrările asupra mea şi sunt sigură că nu eram prima – şi nici ultima. Însă după câteva zile de astfel de tratament, mi-am pierdut orice urmă de compasiune faţă de ea. Mă uitam la ea şi mă gândeam: „Pot reacţiona în două feluri: să-i trag o pereche de palme, ori s-o privesc, să surâd şi să nu spun nimic." Şi am decis: „Mai bine să nu spun nimic."

Cel mai trist lucru este să vezi o femeie ca această directoare de creaţie exploatându-le pe fetele tinere care abia debutează în modelling. Uneori fetele acestea, care nu sunt decât nişte copile, pleacă din Oklahoma, Georgia sau Dakota de Nord şi zboară spre New York, Franţa sau Italia singure, încercând să răzbească în viaţă. De cele mai multe ori, nu cunosc ţara sau limba. Sunt naive şi ajung să fie exploatate. Nu pot face faţă refuzurilor, care le afectează nervos. Nu deţin experienţa, înţelepciunea sau tăria interioară pentru a înţelege că nu-i vina lor. Multe sfârşesc prin a se întoarce în lacrimi acasă, frânte şi înrăite.

În domeniul modei abundă de asemenea escrocii şi şarlatanii. Multe tinere doresc cu disperare să ajungă modele şi cad victime înşelătoriilor în care aşa-zise agenţii le cer sume uriaşe pentru a le întocmi un portofoliu. Acest lucru mă înfurie enorm, întrucât am fost eu însămi victima unui astfel de escroc când am avut de-a face cu Harold Wheeler. Modellingul înseamnă să câştigi bani, nu să plăteşti. Dacă cineva doreşte să fie model, nu-i trebuie bani decât pentru biletele de autobuz, ca să viziteze diverse agenţii. Poate să caute în Pagini Aurii, să telefoneze şi să stabilească o întâlnire. Iar dacă agenţia aduce vorba despre onorarii, ar trebui să plece imediat de acolo! Dacă o agenţie legală crede că cineva are aspectul potrivit, cel corespunzător epocii, o va ajuta să-şi întocmească un portofoliu. Iar apoi o va trimite la întâlniri şi castinguri, astfel că, treptat, va începe să lucreze.

Nu numai unele persoane din lumea modellingului pot fi neplăcute, ci şi condiţiile de lucru. Eu am acceptat un proiect despre care ştiam că implica un taur, dar n-am văzut taurul, decât după ce am zburat de la New York la Los Angeles, de unde un elicopter m-a transportat în deşert.

Eram complet izolaţi în deşertul californian, doar eu, echipa şi un taur negru şi monstruos, cu coarne lungi şi ascuţite. Am intrat în rulota micuţă, unde am fost fardată şi coafată, iar după ce am terminat, fotograful m-a condus afară, la taurul respectiv.

— Salută-l pe Satan, m-a îndemnat el.

— Ăăă… salut Satan. Îmi plăcea taurul. E frumos. Grozav! Dar e blând?

— Ah, da, bineînţeles. Dânsul este proprietarul, l-a arătat fotograful pe bărbatul care ţinea căpăstrul lui Satan. El ştie ce trebuie să facă.

După aceea mi-a explicat proiectul. Imaginea urma să apară pe eticheta unei sticle de băutură. Eu aveam să călăresc taurul. În pielea goală. Vestea a fost complet neaşteptată, deoarece, până ajunsesem aici nu mi se spusese nimic. N-am vrut totuşi să fac gălăgie în faţa atâtor oameni, aşa că mi-am zis că era mai bine să termin cât mai repede şedinţa foto.

Îmi era milă pentru taur, deoarece în deşert era îngrozitor de fierbinte, iar lui îi curgea nasul. Toate picioarele îi fuseseră legate, pentru ca să nu se poată clinti, aşa că era pironit locului, cu un aer abătut. Fotograful şi-a făcut mâinile scăriţă, ca să mă ajute să sui pe spinarea lui Satan.

— Întinde-te de-a curmezişul lui, mi-a indicat el fluturând din braţ. Trunchiul să-ţi coboare pe un flanc… şi arcuieşte picioarele.

Încercam întruna să par frumoasă, relaxată, jucăuşă şi sexy, dar mă gândeam: „Dacă Satan se cabrează o singură dată, s-a zis cu mine." Brusc i-am simţit spinarea cutremurându-se sub abdomenul meu dezgolit şi am văzut peisajul deşertului Mojave de la înălţime, în timp ce am zburat prin aer şi am lovit cu o bufnitură solul ars de soare.

— Ai păţit ceva? Eşti bine?

— Da, sunt bine.

Jucam acum rolul femeii dure, încercând să nu arăt că fusesem profund zguduită. Nu voiam să se spună că Waris Dirie era o laşă, că se temuse de un taur bătrân.

— Da, hai să-i dăm drumul. Ajută-mă să mă sui la loc.

Echipa m-a ridicat, m-a curăţat de praf şi am reluat şedinţa. În mod clar taurului nu-i plăcea arşiţa, fiindcă m-a mai azvârlit de două ori de pe spinare. A treia oară mi-am scrântit glezna, care s-a umflat imediat şi a început să-mi pulseze.

— Ai reuşit să mă fotografiezi? am strigat eu de pe jos.

— Ştii, ar fi superb dacă am mai putea încerca o dată…

Din fericire, fotografiile cu taurul n-au apărut niciodată. Nu ştiu motivul pentru care n-au mai fost folosite, dar eu am fost bucuroasă. Mă întrista imaginea unor moşi care beau în cerc şi se uitau la fundul meu gol. După proiectul acela am decis să nu mai pozez nud, deoarece pur şi simplu nu-mi plăcea. Banii nu compensau senzaţia de vulnerabilitate, de a sta în faţa unor oameni simţindu-te stânjenită şi neajutorată, aşteptând cu disperare o pauză în care să te poţi înfăşura în prosop.

Deşi jobul cu taurul a fost probabil cel mai groaznic, în cea mai mare parte a timpului, mi-a plăcut să fac modelling; este cariera cea mai grozavă pe care mi-aş fi putut-o dori. Din clipa în care Terence Donovan m-a dus la Bath şi m-a aşezat în faţa unei camere de luat vederi, nu m-am putut obişnui niciodată cu ideea că cineva mă poate plăti pur şi simplu pentru felul cum arătam. Nu mă gândisem cu adevărat că mi-aş putea câştiga existenţa de pe urma unei activităţi care aducea atât de puţin cu munca. Totul mi se părea un fel de joacă prostească, dar sunt bucuroasă că am continuat. Am fost mereu recunoscătoare că am reuşit în domeniul acesta, fiindcă nu toate fetele au succes. Din păcate, foarte multe se străduiesc din greu, dar pur şi simplu nu izbutesc să se facă remarcate.

Îmi amintesc cum visam să devin model în adolescenţă, când eram cameristă la unchiul Mohammed. Şi-mi amintesc de seara când mi-am adunat în cele din urmă curajul ca s-o întreb pe Iman cum să încep. După zece ani, când lucram la o reclamă pentru Revlon într-un studio din New York, makeup artistul ne-a spus că Iman era alături, unde fotografia noua ei linie de cosmetice. Am alergat repede să vorbesc cu ea.

— Ah, văd că acum ai propria ta linie de producţie. De ce nu mă foloseşti pe mine, o somaleză, ca să pozez în reclamele pentru fardurile tale? am întrebat-o.

Ea m-a privit cu un aer defensiv şi a murmurat:

— Nu-mi pot permite onorariul tău.

Atunci i-am spus în somaleză:

— *Pentru tine, aş fi făcut-o gratuit.*

În mod curios, nu şi-a dat seama că eram fetiţa, camerista, care obişnuia să-i aducă ceaiul.

Interesant este că n-am mers niciodată în căutarea modellingului, ci el a venit la mine; poate de aceea nu l-am privit niciodată cu foarte multă seriozitate. Surescitarea nu provenea din faptul că eram un „supermodel" sau un „star", pentru că nici acum nu pot înţelege de ce modelele au devenit atât de faimoase. Privesc cum lumea modei devine tot mai frenetică, cu reviste şi emisiuni TV despre supermodele, şi mă întreb: „Despre ce-i vorba aici?"

Doar pentru că suntem modele, unii ne tratează ca pe nişte zeiţe, iar alţii ca pe nişte idioate. Am întâlnit a doua variantă de multe ori. Este ca şi cum eu trebuie să fiu o proastă, pentru că-mi câştig existenţa de pe urma feţei mele. Unii spun cu o expresie îngâmfată:

— Ah, eşti model? Pentru aşa ceva nu-ţi trebuie creier deloc. Nu trebuie decât să arăţi bine în obiectivul camerei.

Eu am întâlnit tot felul de modele şi, da, unele nu erau foarte isteţe. Dar majoritatea sunt inteligente, sofisticate, au călătorit mult şi sunt la curent cu majoritatea subiectelor, la fel ca orice alt om. Ştiu cum să se comporte atât în plan personal, cât şi profesional. Unora, ca afurisita aceea de directoare de creaţie nesigură pe ea, le vine greu să accepte că există femei care sunt atât frumoase, *cât şi* inteligente. De aceea simt nevoia să ne pună la punct şi să ne vorbească superior, ca şi cum am fi un cârd de gâsculiţe proaste, slăbănoage şi cu gropiţe în obraji.

Eu cred că problemele de natură morală din jurul modellingului şi publicităţii sunt incredibil de complicate. Cred că priorităţile cele mai importante din lume sunt natura, integritatea personală, familia şi prietenia. În acelaşi timp însă continui să-mi câştig existenţa, spunând: „Cumpără asta, pentru că arată frumos." Eu vând imagini cu un surâs larg. Aş putea să fiu cinică şi să spun: „De ce procedez aşa? Păi, ajut la distrugerea lumii." Cred însă că aproape oricine, din orice domeniu de activitate, ar putea spune acelaşi lucru despre munca sa la un moment dat. Binele rezultat din ceea ce fac eu este faptul că am întâlnit oameni frumoşi, că am văzut lucruri frumoase şi că am cunoscut culturi diferite, care m-au determinat să doresc să întreprind ceva pentru a ajuta lumea, nu pentru a o distruge. Şi, în loc să fiu o altă somaleză săracă lipită pământului, mă găsesc într-o poziţie din care pot realmente să fac ceva.

În loc să doresc să fiu un star sau o celebritate, mi-a plăcut să mă ocup de modelling în primul rând pentru că m-am simţit ca un cetăţean al lumii şi am putut vedea unele dintre cele mai fenomenale locuri de pe planetă. De multe ori când călătoream pentru un job, ajungeam la o insulă superbă şi de fiecare dată când aveam ocazia mă duceam pe plajă şi alergam. Mă simţeam minunat să fiu liberă în natură, să fiu din nou sub razele soarelui. După aceea mă furişam printre copaci, mă aşezam şi, în tăcere, ascultam păsările cântând. Ah! Închideam ochii, miroseam parfumul dulce al florilor, simţeam căldura soarelui pe faţă, ascultam păsările şi-mi închipuiam că sunt din nou în Africa. Încercam să regăsesc sentimentul de pace şi seninătate pe care mi-l aminteam din Somalia şi să pretind că eram iarăşi acasă.

15

ÎNAPOI ÎN SOMALIA

În 1995, după o serie lungă de şedinţe foto şi prezentări de modă, am plecat în Trinidad să mă relaxez. Era perioada Carnavalului şi toată lumea purta costume de bal mascat, dansa şi se veselea, bucurându-se de satisfacţia vieţii în sine. Eu locuiam în casa unei familii pe care o cunoşteam; eram deja de două zile acolo, când la uşă a sunat un bărbat. Şefa familiei, o femeie în vârstă căreia îi spuneam tuşa Monica, s-a dus să deschidă. Era sfârşitul după-amiezii şi soarele ardea afară, însă odaia în care stăteam noi era răcoroasă şi umbroasă. Conturul bărbatului din prag se profila pe fundalul luminii strălucitoare; nu-i puteam distinge chipul, dar l-am auzit că venise să caute pe cineva pe nume Waris. După aceea tuşa Monica a strigat:

— Waris, te caută cineva la telefon!

— La telefon? Unde există un telefon pe-aici?

— O să te conducă omul ăsta până acolo.

L-am urmat pe bărbat până la locuinţa lui. Era un vecin al tuşei Monica, care locuia la câteva case depărtare şi singurul din zonă cu telefon. Am trecut prin livingul lui, către holul în care mi-a arătat receptorul de lângă aparatul telefonic.

— Alo?

Era agenţia mea din Londra.

— Ah, bună ziua, Waris. Ne pare rău că te deranjăm, dar am fost căutaţi de cei de la BBC, care doresc să-i contactezi cât mai urgent posibil. Vor să discute cu tine despre realizarea unui film documentar.

— Despre ce anume?

— Despre tine ca supermodel, de unde ai apărut şi cum te simţi în noua ta viaţă... chestii de-astea.

— Asta nu-i un subiect. Adică, ce naiba, chiar nu pot găsi ceva mai bun?

— Oricum, ar fi bine să stai de vorbă cu ei. La ce oră să le spun să-ţi telefoneze?

— Uite care-i treaba, nu vreau să stau de vorbă cu nimeni.

— Ei vor realmente să discutaţi cât mai urgent.

— Treaba lor. Spune-le c-o să discutăm când mă-ntorc în Londra. Când plec de aici, mă duc mai întâi la New York şi după aceea vin la Londra. O să-i sun eu când ajung.

— Bine, atunci. Aşa o să le spun.

Însă în ziua următoare, pe când petreceam prin oraş, vecinul tuşei Monica a venit iarăşi la casa ei, anunţând că Waris era din nou căutată la telefon. Am ignorat complet vestea. În ziua următoare a sosit alt apel telefonic. De data aceasta l-am însoţit pe vecin la locuinţa lui, fiindcă era evident că avea să slăbească tot alergând după mine. Bineînţeles, erau tot de la agenţie.

— Ce mai este acum?

— Waris, este vorba tot despre BBC. Spun că este foarte urgent să discute cu tine şi te vor suna mâine la ora asta.

— Auziţi, este vacanţa mea, da? Nu vreau să discut cu nimeni. Abia am scăpat de toată nebunia muncii, aşa că lăsaţi-mă-n pace şi nu-l mai înnebuniţi nici pe omul ăsta, sărmanul.

— Vor să-ţi pună doar câteva întrebări.

Am oftat.

— Pentru Dumnezeu! Bine. Spune-le să-mi telefoneze mâine la numărul ăsta.

În ziua următoare am vorbit cu regizorul Gerry Pomeroy, care realizează filme pentru BBC. El mi-a pus întrebări despre viaţa mea.

I-am răspuns scurt:

— În primul rând, nu vreau să discut despre asta acum. Mă aflu aici în vacanţă. Înţelegi? Putem discuta altă dată?

— Îmi pare rău, dar trebuie să luăm o decizie şi am nevoie de nişte informaţii.

Am stat astfel în holul unui străin din Trinidad şi mi-am povestit istoria vieţii altui străin, dar din Londra.

— Bun, mulţumesc, Waris. Te vom căuta noi.

După două zile, vecinul a apărut din nou la tuşa Monica.

— Telefon pentru Waris.

Am ridicat din umeri spre el, am clătinat din cap şi l-am urmat pe stradă. Era Gerry de la BBC.

— Waris, dorim într-adevăr să turnăm un film documentar despre viaţa ta. Va fi un episod de o jumătate de oră dintr-un serial intitulat *Ziua care mi-a schimbat viaţa.*

Între primul apel telefonic de la agenţia mea şi al doilea apel telefonic de la BBC, eu mă gândisem la documentarul acela.

— Ascultă, Gerry, îţi propun un târg. O să fac filmul cu voi, cu condiţia să mă duceţi în Somalia şi să m-ajutaţi s-o găsesc pe mama.

El a acceptat, gândindu-se că întoarcerea mea în Africa ar fi fost un final excelent al episodului. Mi-a cerut să-i telefonez de cum reveneam în Londra, ca să ne întâlnim şi să punem la punct proiectul.

Întoarcerea alături de BBC era prima mea ocazie de a reveni acasă după ce plecasem din Mogadishu, din cauza nenumăratelor probleme cu paşaportul, a războaielor tribale din Somalia şi a incapacităţii mele de a-mi localiza familia. Deşi aş fi putut zbura cu avionul până la Mogadishu, nu puteam să-i telefonez mamei şi să-i spun să m-aştepte la aeroport. De când BBC-ul a promis că se va ocupa de călătoria respectivă, nu m-am mai putut gândi la nimic altceva. Am avut o mulţime de întâlniri cu Gerry şi asistentul lui, Colin, ca să planificăm proiectul şi să detaliem povestea vieţii mele.

Am început imediat filmările în Londra. M-am întors la toate casele în care locuisem, începând cu cea a unchiului Mohammed – reşedinţa ambasadorului somalez – unde BBC-ul a obţinut permisiunea să intre. Au filmat apoi la şcoala All Souls Church, unde fusesem descoperită de Malcolm Fairchild. Ulterior l-au intervievat şi pe el, întrebându-l de ce fusese atât de interesat să fotografieze o servitoare necunoscută. Echipa m-a filmat în timpul unei şedinţe foto cu Terence Donovan. Au intervievat-o pe buna mea prietenă Sarah Doukas, directoarea agenţiei londoneze de modelling Storm.

Presiunile asupra proiectului au sporit considerabil când BBC-ul a decis să mă urmeze la un job în care aveam rolul de gazdă pentru *Soul Train*, o emisiune TV americană care prezintă hiturile din muzica artiştilor de culoare. Până atunci eu nu mai jucasem niciodată un asemenea rol şi eram teribil de emoţionată. La asta se adăuga faptul că, după ce am ajuns la Los Angeles, am răcit zdravăn şi abia mai puteam vorbi. Şi tot timpul cât am mers de la Londra la Los Angeles, suflându-mi nasul, citindu-mi replicile rolului şi pregătindu-mă pentru emisiune sau călătorind în limuzină, am fost filmată de umbrele mele permanente: echipa BBC-ului. Nebunia s-a multiplicat când am intrat în studio şi echipa documentariştilor BBC a filmat echipa de la *Soul Train*, care mă filma pe mine. Dacă a existat vreodată un job pe care aş fi vrut să-l uit, să-l şterg definitiv, atunci acesta este. Sunt convinsă că am fost cea mai jalnică gazdă din istoria emisiunii, totuşi Don Cornelius şi echipa de producţie au fost extrem de răbdători cu mine. Am început la 10:00 dimineaţa şi am lucrat până la ora 21:00. Cred c-a fost cea mai lungă zi de filmare din viaţa lor. Vechea mea dificultate legată de citit continua să mă afecteze, la fel cum se întâmplase şi cu filmul James Bond în care debutasem. Deşi îmi îmbunătăţisem considerabil cunoştinţele, încă mă căzneam să citesc cu glas tare. Iar încercarea de a citi de pe cartonaşele cu replici în faţa a două echipe de filmare, a zeci de dansatori şi a unor cântăreţi faimoşi în toată lumea în timp ce luminile reflectoarelor mă orbeau era mai presus de puterile mele. Ei zbierau:

— Dubla douăzeci şi şase... Stop!

— Dubla şaptezeci şi şase... Stop!

Muzica începea să cânte, dansatorii începeau să danseze şi toţi porneau să filmeze, apoi eu îmi greşeam replica.

— Dubla nouăzeci şi şase ... Stop!

Dansatorii încremeneau, după care îşi lăsau braţele pe lângă corp şi mă fulgerau din priviri, parcă spunând: „Cine mai *este* şi idioata asta? Doamne, de unde au găsit-o? Ne-am săturat – vrem să plecăm acasă!"

Îndatoririle mele de gazdă a emisiunii includeau primirea Donnei Summer, care a însemnat o mare onoare pentru mine, fiindcă este una dintre cântăreţele mele favorite din toate timpurile.

— Doamnelor şi domnilor, vă rog s-o aplaudaţi acum pe regina muzicii soul, Donna Summer!

— STOP!!

— ACUM CE-A MAI FOST?

— Ai uitat să spui casa de discuri. Citeşte cartonaşul, Waris.

— Aaaah, la naiba! Vrei să ridici mizeria aia... mai sus? Nu-l pot vedea. Şi nu-l mai lăsa. Ţine-l sus – luminile astea mă orbesc. Nu văd absolut nimic.

Don Cornelius mă trăgea într-un colţ şi-mi spunea:

— Inspiră adânc. Spune-mi ce simţi.

I-am explicat că replicile acelea nu funcţionau pur şi simplu pentru mine – nu era stilul meu natural de a vorbi.

— Şi cum vrei să vorbeşti atunci? Dă-i drumul. Schimbă cum vrei tu – schimbă complet.

Au fost incredibil de răbdători şi de calmi. Don şi echipa m-au lăsat să fac după cum m-a tăiat pe mine capul şi să iasă ceva groaznic, după care m-au ajutat să repar totul. Partea cea mai bună a acelei experienţe a fost lucrul cu ei şi cu Donna Summer, care mi-a dăruit un CD cu hiturile şi autograful ei.

După aceea BBC-ul şi cu mine am mers la New York. Ei m-au urmat la un job în care eram fotografiată în ploaie, mergând pe străzile Manhattanului – purtând un slip negru, o pelerină şi cu o umbrelă în mână. În altă seară, cameramanul a stat tăcut într-un colţ şi m-a filmat pregătind cina pentru un grup de prieteni într-un apartament din Harlem. Ne-am distrat atât de bine, încât am şi uitat de prezenţa lui acolo.

În etapa următoare, eu şi toată echipa de filmare ne-am strâns la Londra, pentru a pleca în Africa, unde aveam să mă reunesc cu familia mea pentru prima dată de când fugisem de acasă. În timp ce noi filmaserăm în Londra, Los Angeles şi New York, echipa BBC-ului din Africa începuse cu multă răbdare s-o caute pe mama. Pentru a-mi localiza familia, am cercetat hărţi şi am încercat să le arăt regiunile în care obişnuiam să călătorim. După aceea le-am explicat numele tribale şi de clan ale familiei, ceea ce este foarte complicat, mai ales pentru occidentali. În ultimele trei luni BBC-ul a tot căutat – dar fără succes.

Planul era ca eu să rămân la New York şi să-mi văd de muncă, până când BBC-ul o găsea pe mama. Atunci aş fi plecat imediat la Londra, de unde toţi ne îmbarcam spre Africa pentru a filma finalul poveştii mele. La scurtă vreme după ce BBC-ul începuse căutarea, Gerry m-a sunat şi mi-a spus:

— Am găsit-o pe mama ta.

— Ah, grozav!

— Mai exact, credem că am găsit-o.

— Cum adică „credeţi"? am întrebat.

— Păi, am găsit o femeie şi am întrebat-o dacă are o fiică pe nume Waris. Ea a zis că da, are o fiică Waris. Da, Waris locuieşte la Londra. Pare totuşi foarte vagă în privinţa detaliilor şi oamenii noştri din Somalia nu ştiu dacă nu cumva este mama altei Waris...

După altă sesiune de întrebări, BBC-ul a renunţat la pista respectivă, însă căutarea abia începuse. Brusc, deşertul s-a umplut de femei care afirmau că erau mama mea; toate aveau fiice pe care le chema Waris şi care locuiau în Londra, ceea ce era foarte ciudat, ţinând seama de faptul că nu întâlnisem niciodată vreun om care să aibă numele meu.

I-am explicat lui Gerry ce se întâmpla.

— Oamenii de acolo sunt atât de săraci, încât sunt disperaţi. Ei speră că dacă vor spune: „Da, noi suntem familia ei", veţi merge în sătucul lor şi veţi turna un film, iar ei poate că se vor alege cu ceva bani sau măcar cu mâncare. Femeile astea pretind că sunt mama, sperând că vor câştiga ceva. Nu ştiu cum cred că ne-ar putea păcăli, dar vor încerca.

Din păcate, nu aveam fotografii ale mamei, însă Gerry a avut altă idee.

— Ne-ar trebui un secret de-al tău pe care să-l ştie numai mama ta.

— Mama mă poreclise Avdohol, care înseamnă „guriţă".

— Crezi că-și va reaminti asta?
— Absolut.
Din clipa aceea, Avdohol a devenit parola secretă. La interviurile BBC-ului, femeile acestea treceau de primele două-trei întrebări, după care eșuau cu regularitate la cea despre poreclă. La revedere! Într-o zi, m-au sunat și au spus:
— Credem c-am găsit-o. Femeia nu-și mai amintește porecla, dar a spus că are o fiică Waris, care a lucrat pentru ambasadorul Somaliei la Londra.
În ziua următoare am plecat cu avionul din New York. Când am ajuns la Londra, BBC-ul a mai avut nevoie de câteva zile pentru pregătiri. Trebuia să zburăm cu o cursă regulată până la Addis Abeba, în Etiopia, după care să închiriem un avion mic care să ne ducă la frontiera dintre Etiopia și Somalia. Călătoria avea să fie foarte periculoasă. Din cauza războiului, nu puteam intra în Somalia, așa că familia mea trebuia să treacă granița pentru a ne întâlni. Locul unde aterizam se afla în mijlocul deșertului; nu exista o pistă, ci doar bolovani și tufe.
În timp ce BBC-ul pregătea călătoria, eu am tras la un hotel din Londra. Nigel a venit să mă viziteze. Din cauza situației mele precare, încercasem să păstrez o relație cordială cu el. În prezent îi plăteam creditul ipotecar pentru casa din Cheltenham, deoarece Nigel nu avea serviciu și refuza să-și caute vreunul. Îi făcusem rost până și de o slujbă, să lucreze pentru niște oameni pe care-i știam la Greenpeace, însă era atât de nebun, încât îl concediaseră după trei săptămâni și-i spuseseră să nu-l mai prindă pe acolo. De cum auzise despre documentar, începuse să mă sâcâie cu dorința lui de a ne însoți în Africa.
— Vreau să vin. Vreau să m-asigur că nu pățești nimic.
— NU, i-am zis, nu vii. Cum i-aș putea explica mamei situația ta? Cine să-i zic că ești?
— Păi, sunt soțul tău!
— Nu, nu ești! Să-ți iasă din cap ideea asta. Ai înțeles? Dă-o uitării!
Un lucru era perfect sigur – el nu era genul de persoană pe care să fi dorit să i-o prezint mamei. În niciun caz ca soț al meu.

Nigel insistase să participe și la întâlnirile de planificare cu BBC-ul, iar Gerry se săturase repede de el. De obicei ne întâlneam la cină, iar Gerry telefona în timpul zilei și mă-ntreba:
— Sper că nu vine și el diseară, da? Waris, te rog, haide să nu-l băgăm în chestia asta.
Când m-am întors la Londra, Nigel a venit la hotelul meu și a încercat iarăși să mă convingă să mă însoțească în Africa. Când l-am refuzat, mi-a furat pașaportul. Știa, bineînțeles, că în câteva zile trebuia să părăsim țara și nu l-am putut convinge cu nimic să mi-l restituie. În cele din urmă, disperată, m-am întâlnit cu Gerry într-o seară și i-am spus:
— N-o să-ți vină să crezi, dar Nigel mi-a luat pașaportul și nu vrea să mi-l mai înapoieze.
Gerry și-a lăsat fruntea în palme și a închis ochii.
— Dumnezeule, Waris, m-am săturat până peste cap de povestea asta! Nu mai rezist să am de-a face cu nebunul ăsta... mi-a ajuns!
Toți de la BBC au încercat să-l convingă rațional pe Nigel.
— Comportă-te ca un adult, ce naiba – fii un bărbat adevărat! Aproape c-am ajuns la sfârșitul proiectului; nu ne poți face așa ceva. Trebuie ca documentarul să se termine în Africa, ceea ce înseamnă că trebuie s-o ducem pe Waris acolo. Pentru numele lui Dumnezeu, te rugăm...
Nigel însă nici măcar n-a vrut să-i asculte și s-a întors la Cheltenham cu pașaportul meu.
Am mers de una singură până la Cheltenham și l-am implorat. A refuzat încăpățânat să mi-l restituie, dacă nu venea și el în Africa. Pentru mine era o situație disperată. De cincisprezece ani mă rugasem să găsesc ocazia de a-mi revedea mama, iar întâlnirea avea să fie distrusă din cauza prezenței lui Nigel. Nu aveam nicio îndoială că va face asta. Dacă nu-l acceptam, nu mai aveam nicio șansă de a o revedea, fiindcă nu puteam călători fără pașaport.
— Nigel, nu poți să ne urmărești peste tot și să-i înnebunești pe toți la cap. Nu-nțelegi – este șansa mea de a-mi revedea mama după cincisprezece ani!

Era însă furios că noi mergeam în Africa și că el nu era deloc implicat.

— Ești îngrozitor de nedreaptă! a strigat la mine.

Până la urmă am reușit să-l conving să-mi restituie pașaportul, promițându-i că-l voi duce în Africa într-o bună zi, după ce voi termina proiectul acesta – și că vom fi numai noi doi. Era un vicleșug ieftin, și n-am fost mândră de el, deoarece știam că nu-mi voi respecta niciodată promisiunea. Dar cu Nigel nu te puteai comporta ca un adult decent și rezonabil.

* * *

Avionul bimotor a aterizat în Galadi, Etiopia, un sătuc în care refugiați somalezi sosiseră de peste graniță pentru a scăpa de luptele din țară. Când am atins solul roșu al deșertului presărat de bolovani, aparatul de zbor a ricoșat parcă scăpat de sub control. Dâra de praf era vizibilă probabil de la mulți kilometri depărtare, fiindcă tot satul a venit în fugă spre noi. Nu mai văzuseră niciodată așa ceva. Echipa de la BBC și cu mine am coborât din avion, iar eu am încercat să vorbesc în somaleză cu cei care se grăbiseră să ne vadă. Mă străduiam să comunic cu ei, pentru că unii erau etiopieni și unii erau somalezi, însă vorbeau un dialect diferit. După câteva minute, am renunțat.

Am simțit mirosul de aer fierbinte și nisip și brusc mi-am amintit de copilăria mea pierdută. Toate amănuntele mi s-au revărsat în minte și am luat-o la fugă. Echipa a strigat:

— Waris, unde te duci?

— Dați-i drumul, le-am răspuns, duceți-vă unde trebuie să vă duceți... O să mă-ntorc.

Am alergat, am atins solul și am frecat pământul între degete. Am atins copacii. Erau prăfuiți și uscați, dar știam că în curând vor veni ploile și atunci totul va înverzi. Am tras aerul adânc în plămâni. Avea toate miresmele din amintirile copilăriei mele, din anii când locuisem sub cerul liber, iar plantele acestea din deșert și nisipul roșu formau căminul meu. Dumnezeule, acesta era locul *meu*! Am început să plâng de bucuria revenirii acasă. M-am așezat

sub un copac și am simțit simultan fericirea copleșitoare că mă întorsesem în locul căruia îi aparțineam și tristețea profundă că-mi lipsise atâta vreme. Privind în jur, m-am întrebat cum am putut sta departe atâta timp. Parcă aș fi deschis o ușă pe care până azi nu cutezasem s-o deschid, și parcă aș fi găsit o parte din mine de care uitasem. Când m-am întors în sat, toți s-au adunat în jurul meu și mi-au strâns mâna.

— Bine ai venit, soră.

După aceea am constatat că nimic nu era așa cum ne așteptaserăm. Femeia care afirmase că era mama mea era o impostoare și nimeni nu știa cum să-mi găsească familia. Cei de la BBC erau disperați; bugetul lor nu le permitea să mai revină aici. Gerry repeta întruna:

— Nu, fără porțiunea asta, nu există un final. Iar fără finalul ăsta, documentarul în sine nu are o poveste. Ce ne facem acum?

Am trecut prin sită tot satul, întrebând dacă cineva auzise de familia mea sau dacă avea vreo informație despre ea. Toți doreau să ne ajute și vestea despre misiunea noastră s-a răspândit iute. Mai târziu în aceeași zi, un bărbat vârstnic s-a apropiat de mine și a spus:

— Mă mai ții minte?

— Nu.

— Sunt Ismail. Sunt din același trib cu tatăl tău. Sunt un prieten foarte bun al lui.

Atunci mi-am dat seama cine era și m-am simțit rușinată că nu-l recunoscusem, însă nu-l mai văzusem de când eram fetiță.

— Cred că știu unde-s ai tăi, a urmat el. Cred c-o pot găsi pe maică-ta, dar voi avea nevoie de bani pentru benzină.

Imediat mi-am spus: „Ah, nu! Cum pot avea încredere în individul ăsta? Oare toți oamenii ăștia încearcă să ne escrocheze? Dacă-i dau bani, va pleca și nu-l voi mai vedea probabil niciodată."

El a continuat:

— Am o camionetă, da' nu-i prea grozavă...

A arătat o camionetă de un model pe care nu l-ați vedea decât în Africa sau în cimitirele de mașini din Statele Unite. Parbrizul din dreapta șoferului era spart... dar cel din fața lui lipsea complet.

Asta însemna că tot nisipul și insectele din deșert aveau să-i intre drept în ochi în timp ce conducea. Jantele erau deformate și lovite de la rularea peste bolovani. Caroseria arăta de parcă fusese lovită cu barosul. Am clătinat din cap.

— Stai puțin, să vorbesc și cu ceilalți.

L-am căutat pe Gerry și i-am zis:

— Bărbatul acela crede că știe unde este familia mea, dar zice că are nevoie de bani pentru benzină ca să plece și să-i caute.

— Și putem avea încredere în el?

— Nu prea, dar zic că ar trebui să riscăm. N-avem alternativă.

Au fost de acord și i-au dat lui Ismail niște bani. El a sărit în camionetă și a demarat imediat, ridicând un nor de praf. L-am văzut pe Gerry privind în urma lui cu o expresie deprimată, parcă zicând: „Alți bani aruncați în vânt."

L-am bătut cu palma pe spate și i-am spus:

— Nu-ți face griji. O s-o găsim pe mama – îți promit! În trei zile.

Profeția mea n-a destins deloc echipa de filmare. Urma să petrecem aici opt zile, după care avionul se întorcea și ne recupera. Iar acela avea să fie finalul. Nu le puteam spune piloților:

— Ăăă, știți ceva... nu suntem tocmai gata, mai încercați săptămâna viitoare.

Cumpăraserăm deja biletele de avion pentru întoarcerea din Addis Abeba; trebuia să plecăm și acesta avea să fie sfârșitul, indiferent dacă o găseam sau nu pe mama.

Eu m-am simțit minunat, stând cu sătenii în colibele lor și mâncând la fel ca ei, însă englezii n-au dus-o la fel de bine. Au găsit o clădire cu geamurile sparte în care și-au întins pe jos sacii de dormit. Își aduseseră cărți și lanterne, dar nu puteau închide ochii peste noapte fiindcă țânțarii îi înnebuneau. Mâncau numai conserve de fasole și se plângeau că se săturaseră până peste cap de hrana aceea, însă nu exista nimic altceva.

Într-o după-amiază, un bărbat somalez a decis să le ofere o tratație specială și a adus un ied frumos. Toți membrii echipei s-au jucat cu el și l-au mângâiat, dar, mai târziu, proprietarul a revenit cu iedul jupuit și l-a prezentat mândru:

— Iată cina voastră!

Au fost șocați, totuși n-au zis nimic. Eu am împrumutat o oală și am aprins focul, apoi am gătit iedul cu orez. După plecarea somalezului, m-au întrebat:

— Doar nu crezi c-o să-l mâncăm, nu?

— Ba da, cum să nu? De ce nu?

— Hai, las-o baltă, Waris.

— Păi, de ce n-ați spus nimic?

Mi-au explicat că se gândiseră că ar fi fost grosolan să-l refuze pe bărbat, care încercase să fie politicos, dar după ce se jucaseră cu iedul, nu l-ar fi putut mânca. Într-adevăr, nu s-au atins de tocănița mea.

Termenul de trei zile pentru găsirea mamei a trecut fără să primesc nicio veste. Gerry era tot mai neliniștit de la o zi la alta. Am încercat să-i liniștesc că mama va veni, dar ei mă considerau absurdă. Le-am spus:

— Uite ce-i, vă promit că mama va fi aici mâine după-amiază la ora șase.

Nu știu de ce aveam convingerea aceea, dar așa am crezut pur și simplu și le-am spus.

Gerry și ceilalți au început să mă tachineze pe seama celei mai recente preziceri făcute de mine.

— Poftim? Da? De unde știu asta? Păi, da, Waris știe! Ea prezice totul. Ea știe! La fel cum prezice ploaia!

Râdeau, pentru că eu le spuneam mereu când va ploua, întrucât îi puteam simți mirosul în văzduh.

— Păi, n-a plouat? replicam eu.

— Haide, Waris! Ai avut pur și simplu noroc.

— N-are nicio legătură cu norocul. Acum am revenit printre elementele mele – eu cunosc locul ăsta. Prieteni, noi am supraviețuit aici pe baza instinctelor.

Ei au început să schimbe priviri cu coada ochiului.

— Bine, am spus. Puteți să nu mă credeți. Veți vedea: ora șase!

În ziua următoare stăteam de vorbă cu o femeie în vârstă, când Gerry a apărut în fugă pe la șase fără zece după-amiaza.

— N-o să crezi! a gâfâit el.

— Ce s-a-ntâmplat?

— Mama ta... cred că mama ta e aici. M-am ridicat şi am zâmbit. Dar... nu suntem siguri. Bărbatul acela s-a întors şi e însoţit de o femeie; el zice că-i maică-ta. Vino să vezi.

Vestea s-a răspândit prin sat ca un foc scăpat de sub control; în mod clar, mica noastră dramă fusese evenimentul cel mai important care se petrecuse aici de foarte mult timp. Toţi doreau să afle: este cu adevărat mama lui Waris sau pur şi simplu altă impostoare? Se întunecase deja, şi mulţimea se strânsese în jurul nostru, încât abia mai puteam păşi. Gerry m-a condus pe o ulicioară. În faţă se vedea camioneta lui Ismail cu parbrizul spart, iar o femeie tocmai cobora de lângă şofer. Nu i-am putut zări chipul, dar după cum îşi purta eşarfa mi-am dat seama imediat că era mama. Am alergat spre ea şi am prins-o de mâini.

— Mamă!

Ea a spus:

— Am călătorit nu ştiu câţi kilometri cu camioneta asta oribilă şi – Allah! – ce drum groaznic a fost! Va să zică am mers două zile şi două nopţi întregi... doar pentru asta?

M-am întors spre Gerry şi am izbucnit în râs:

— Ea este!

I-am spus lui Gerry că trebuiau să ne lase singure în următoarele două zile şi el a acceptat plin de bunătate. Dialogul cu mama era cumva stângaci, fiindcă am descoperit că somaleza mea era jalnică. Mai rău însă era faptul că noi două ne înstrăinaserăm. La început am discutat doar fleacuri, totuşi fericirea pe care o simţeam văzând-o depăşea prăpastia dintre noi; îmi făcea plăcere să stau pur şi simplu lângă ea. Mama şi Ismail merseseră încontinuu două zile şi două nopţi şi era clar epuizată. Îmbătrânise mult în cincisprezece ani – rezultatul vieţii aspre din deşert.

Tata n-o însoţise, deoarece, când sosise camioneta, era plecat în căutarea apei. Mama a spus că şi tata îmbătrânise. El pleca în urmărirea norilor, căutând ploaia, însă avea nevoie neapărat de

ochelari, fiindcă vederea îi slăbise teribil. Când a plecat mama, el lipsea deja de opt zile, şi ea spera să nu se fi rătăcit. M-am gândit cum mi-l reaminteam pe tata şi mi-am dat seama cât de mult se schimbase. Când fugisem eu de acasă, ne putea găsi chiar dacă familia ridicase tabăra, ba chiar şi în nopţile cele mai întunecate fără lună.

Mama fusese însoţită de fratele meu mai mic, Ali, şi de unul dintre verii mei, care se afla întâmplător în vizită la ei când sosise Ismail. Ali nu mai era însă frăţiorul meu. La 1,93 m, mă domina cu înălţimea lui, ceea ce-l încânta. Îl luam în braţe şi-l strângeam tare, iar el ţipa:

— Pleacă de lângă mine! Nu mai sunt un copilaş. O să mă-nsor.

— Să te-nsori? Dar câţi ani ai?

— Nu ştiu. Destul ca să mă-nsor.

— Fie, nu-mi pasă. Tu eşti tot frăţiorul meu mai mic. Vino-aici...

După care îl prindeam de braţ, îl trăgeam spre mine şi-l frecam apăsat pe cap. Vărul meu a râs, văzându-ne, şi i-am spus:

— Obişnuiam să te rup în bătaie!

Când era mic şi familia lui venea să stea cu noi, eu îi fusesem babysitter.

— Da? Păi ia-ncearcă şi-acum.

A început să mă împingă şi să-mi dea ocol, dansând de pe un picior pe altul.

— Să nu faci asta! am strigat. Nici măcar să nu-ncerci. Te bat! (Şi el urma să se însoare în curând.) Nu te pune cu mine, băiete, dacă mai vrei să vin la nunta ta.

Noaptea, mama a dormit în coliba unei familii din Galadi, care ne găzduise, iar eu am dormit afară cu Ali – ca în zilele de altădată. Întinsă pe nisip, am simţit o pace şi o fericire minunate. Am privit amândoi stelele şi am vorbit până târziu în noapte.

— Mai ţii minte când am legat-o pe soţioara tatei?

După aceea izbucneam amândoi în hohote de râs.

Ali a fost foarte timid la început, după care a mărturisit:

— Să ştii că îţi duc realmente dorul. Ai lipsit foarte mult timp. Este ciudat să vezi că acum tu eşti o femeie, iar eu sunt bărbat.

Era minunat să fiu din nou cu familia mea, să vorbesc, să râd şi să mă cert în limba mea despre lucruri familiare.

Toţi sătenii au fost incredibil de generoşi cu noi. Am primit zilnic invitaţii la prânz şi cină. Toţi doreau să ne răsfeţe, să ne prezinte şi să asculte toate poveştile despre locurile pe unde fuseserăm.

— Haideţi, trebuie să faceţi cunoştinţă cu copiii mei, trebuie să faceţi cunoştinţă cu bunica mea – şi ne târau să ne prezinte.

Şi nimic din toate astea nu avea legătură cu faptul că eu eram un „supermodel", deoarece nu ştiau nimic despre asta. Eram una de-a lor – o nomadă –, care se întorsese acasă.

Mama, Dumnezeu să-i binecuvânteze inima, n-a putut înţelege ce făceam pentru a-mi câştiga existenţa, oricât de mult m-am străduit să-i explic.

— Mai zi o dată – ce este? Ce-nseamnă modelling? Ce faci? Ce-nseamnă asta, exact?

La un moment dat, un călător prin deşert îi adusese un exemplar din *The Sunday Times* care avusese fotografia mea pe copertă. Somalezii sunt foarte mândri, şi au fost încântaţi să-şi vadă o concetăţeană pe prima pagină a acestui ziar englez. Mama a privit-o şi a zis:

— Este Waris! Ah, fiica mea!

Purta revista cu ea şi o arăta tuturor sătenilor.

După prima seară, şi-a depăşit sfiala îndeajuns ca să înceapă să mă dăscălească:

— Nu se face *aşa*, Waris! Of-of, ce-ai făcut? Lasă-mă pe mine să-ţi arăt. Tu nu găteşti acolo unde locuieşti?

După aceea fratele meu a început să mă întrebe ce credeam despre una şi despre alta. Eu îl tachinam:

— Ali, te rog, taci din gură! Voi nu sunteţi decât nişte nomazi ai deşertului proşti şi ignoranţi. Aţi trăit prea mult timp aici şi habar n-aveţi despre ce vorbiţi.

— Chiar aşa? Ai ajuns celebră şi de-aia te-ai întors acasă, ca să ne arăţi atitudinea ta aiurită de occidentală? Acum, dacă locuieşti în Occident, le ştii pe toate?

Ne contraziceam aşa ore la rând. Nu voiam să le rănesc sentimentele, dar dacă eu nu le spuneam anumite lucruri, cine avea s-o facă?

— Nu, nu le ştiu pe toate, dar am văzut multe şi am învăţat multe pe care nu le cunoşteam când trăiam în deşert. Viaţa nu se rezumă la vaci şi cămile. Vă pot spune şi altele.

— Ce anume, de pildă?

— În primul rând că vă distrugeţi mediul în care trăiţi prin tăierea tuturor copacilor. Tăiaţi copăceii înainte să poată creşte şi folosiţi vlăstarii ca să construiţi ţarcuri pentru animalele astea idioate. Am arătat o capră din apropiere. Nu-i bine!

— Ce vrei să zici?

— Păi, toată ţara s-a transformat în deşert, fiindcă am tăiat toţi copacii.

— Waris, ţara este un deşert pentru că nu plouă! În nord plouă şi ei au copaci acolo.

— Ba nu, tocmai, de-aia plouă acolo! Plouă pentru că *există* păduri. Şi zi de zi voi mai tăiaţi nişte crenguţe, aşa că pădurile n-au nicio şansă de a mai creşte aici.

Nu ştiau dacă să creadă sau nu ideea aceea bizară, însă exista şi un subiect la care erau convinşi că nu aveam replică.

Mama a început prima.

— De ce nu eşti măritată?

După atâţia ani, subiectul acela continua să fie o rană deschisă pentru mine. Din punctul meu de vedere, era de altfel chiar motivul care mă costase despărţirea de cămin şi familie. Ştiam că tata avusese intenţii bune, însă mă pusese în faţa unei alegeri teribile: ori să fac aşa cum spunea el şi să-mi distrug viaţa măritându-mă cu bătrânul acela, ori să fug de acasă şi să renunţ la tot ce cunoşteam şi iubeam. Preţul pe care-l plătisem pentru libertate era enorm, şi speram că nu va trebui niciodată să-mi silesc copiii să ia o asemenea decizie dureroasă.

— Mamă, dar de ce trebuie să mă mărit? *Trebuie* să fiu măritată? Nu vrei să vezi că am succes în viaţă, că sunt puternică şi independentă? Nu m-am măritat până acum pentru că încă n-am găsit bărbatul potrivit. Când îl voi găsi, *atunci* va fi momentul.

— Ei bine, eu vreau nepoți.

Acum deciseseră să se alieze toți împotriva mea. Vărul meu li s-a alăturat:

— Ești prea bătrână deja. Cine ar vrea să se mai căsătorească cu tine? Ești mult prea bătrână.

A clătinat din cap gândindu-se la oroarea ca un bărbat să se însoare cu o femeie de douăzeci și opt de ani.

Am ridicat mâinile exasperată.

— Și cine vrea să se căsătorească, dacă este silit s-o facă? Voi doi de ce vă însurați? am arătat spre Ali și vărul meu. Pun prinsoare că cineva v-a-mpins într-acolo.

— Nu, nu, au clătinat ei din capete la unison.

— Bun, să zicem că-i așa, dar asta numai pentru că voi sunteți băieți. Ca fată însă eu n-am niciun cuvânt de spus. Ar trebui să mă mărit cu cine-mi spuneți voi și când îmi spuneți voi. Ce-i tâmpenia asta? Cine-a venit cu ideea asta?

— Mai taci din gură, Waris, a mormăit fratele meu.

— Ba tu să taci!

Când mai rămăseseră doar două zile până la plecare, Gerry m-a anunțat că trebuia să începem filmările. Prevăzuse câteva scene cu mine și cu mama, dar mama nu mai văzuse niciodată până atunci un aparat de filmat și nu-i plăcea deloc.

— Ia chestia asta din fața mea. Nu vreau așa ceva, zicea ea și dădea din braț către cameraman de parcă ar fi vrut să alunge o muscă. Waris, spune-i să ia asta din fața mea!

I-am spus că nu-i va face niciun rău.

— Se uită la mine? a întrebat mama. Sau se uită la tine?

— Se uită la amândouă.

— Atunci spune-i că eu nu vreau să mă uit la *el*. N-aude ce spun, așa-i?

Am încercat să-i explic procesul, deși știam că era inutil.

— Ba da, mamă, aude tot ce spui, am izbucnit eu în râs.

Cameramanul m-a întrebat de ce râdeam noi două.

— De absurditatea situației, i-am răspuns.

Echipa a mai petrecut o zi filmându-mă cum mergeam singură prin deșert. Am zărit un băiețaș care-și adăpa cămila la un puț și l-am întrebat dacă o puteam face eu. Am ridicat o găleată spre botul animalului, pentru ca echipa să filmeze. În tot acel timp mi-a fost teribil de greu să-mi stăvilesc lacrimile.

Cu o zi înaintea plecării, una dintre sătence mi-a făcut unghiile cu *henna*. Am ridicat mâna spre camera de filmare și părea ca și cum aș fi avut balegă de vacă pe vârfurile degetelor, dar eu mă simțeam ca o regină. Acestea erau străvechile ritualuri de frumusețe ale poporului meu – cele rezervate de obicei doar mireselor. În seara aceea am oferit o petrecere și toți sătenii au dansat, au cântat și au bătut din palme. Era ca în timpurile pe care mi le reaminteam din copilărie, când toți se bucurau de sosirea ploii – un sentiment neinhibat de libertate și fericire.

În dimineața următoare m-am sculat devreme, înainte de sosirea avionului, și am mâncat micul dejun cu mama. Am întrebat-o dacă ar fi vrut să vină și să locuiască cu mine în Anglia sau în Statele Unite.

— Și ce o să fac? a întrebat ea.

— Exact asta-i! Vreau să nu faci nimic. Ai muncit destul în viața ta. Este timpul să te odihnești și vreau să te răsfăț.

— Nu. Nu pot face așa ceva. În primul rând, taică-tău îmbătrânește. Are nevoie de mine. Trebuie să fiu alături de el. Și-n al doilea rând, trebuie să am grijă de copii.

— Care copii? Noi am crescut!

— Păi, de copiii tatălui tău. O mai ții minte pe... cum o chema pe fetița aia cu care s-a însurat?

— Da.

— Ei bine, a născut cinci copii. Dar n-a mai putut rezista. Cred că viața noastră era prea dură pentru ea, sau nu-l mai putea suporta pe taică-tău. Oricum, a fugit, a dispărut.

— Mamă... ești mult prea bătrână pentru așa ceva! N-ar trebui să mai trudești atâta, să fugi după copii la vârsta ta.

— Și taică-tău îmbătrânește, iar el are nevoie de mine. În plus, eu nu pot sta locului. Dacă o să stau, o să-mbătrânesc. Nu pot sta locului după atâția ani – așa ceva m-ar înnebuni. Trebuie să mă

mişc întruna. Nu! Dacă vrei să faci ceva pentru mine, ia-mi o casă în Africa, în Somalia, unde să mă pot duce când o să obosesc. Ăsta-i căminul meu. Asta-i tot ce am cunoscut eu vreodată.

Am strâns-o cu putere în braţe.

— Te iubesc, mamă, şi-o să mă-ntorc după tine, să nu uiţi asta. O să mă-ntorc după tine...

Ea a zâmbit şi a fluturat din braţ în semn de rămas-bun.

După ce am urcat în avion, nu m-am mai putut stăpâni şi am izbucnit în lacrimi. Nu ştiam când sau dacă îmi voi mai revedea vreodată mama. Pe când priveam pe geam, plângând, privind cum satul, apoi deşertul se pierdeau în depărtare, echipa mă filma de zor în prim-plan.

16

NEW YORK

În primăvara anului 1995, am terminat documentarul cu BBC pe care l-au intitulat *O nomadă în New York*. Şi eram într-adevăr o nomadă după atâţia ani, pentru că tot nu aveam o casă adevărată. Mă deplasam întruna, urmându-mi munca: New York, Londra, Paris, Milano. Stăteam la prieteni sau în hoteluri. Puţinele lucruri pe care le deţineam – câteva fotografii, nişte cărţi şi CD-uri – erau depozitate în casa lui Nigel din Cheltenham. Întrucât majoritatea activităţii mele se desfăşura în New York, petreceam acolo mai mult timp decât oriunde altundeva. La un moment dat chiar, am închiriat primul meu apartament: o garsonieră în SoHo. Ulterior am avut unul în Village, apoi o casă pe West Broadway, însă nu mi-a plăcut în niciunul dintre locurile acelea. Locuinţa de pe Broadway era nebunie totală – mă scotea pur şi simplu din minţi. De fiecare dată când trecea o maşină prin faţa ei, aveam impresia că goneşte prin casă. După colţ era o unitate de pompieri şi auzeam sirenele urlând toată noaptea. Nu mă puteam odihni cu adevărat, şi după zece luni am cedat şi am revenit la existenţa nomadă.

În toamna aceea am participat la prezentările de modă din Paris, după care am decis să renunţ la cele din Londra şi să mă întorc în New York. Simţeam că era momentul să-mi găsesc propriul meu locşor şi să mă stabilesc pentru o vreme, iar în timp ce mi-am căutat un apartament, am stat în Village cu unul dintre prietenii mei cei mai buni, George. Pe când locuiam acolo, într-o seară, a fost ziua de naştere a altei prietene a lui George, Lucy. Ea voia să ieşim în oraş şi să sărbătorim, însă George a anunţat că se simţea prea obosit şi, în plus, trebuia să se scoale de dimineaţă pentru muncă. M-am oferit să ies eu cu Lucy.

Am plecat amândouă de acasă fără să avem o destinație precisă în minte. Pe Eighth Avenue, m-am oprit și i-am arătat vechiul meu apartament.

— Cândva, i-am spus, am locuit acolo sus, deasupra sălii aceleia în care se cântă jazz. Se cânta mereu muzică bună, dar n-am intrat niciodată.

În timp ce stăteam și priveam, am auzit muzica răzbătând prin ușă și am întrebat-o:

— Auzi, ce-ar fi să intrăm? Nu vrei?

— Nu prea. Aș prefera să mergem la Nell's.

— Haide nițel. Să intrăm și să vedem care-i treaba. Chiar îmi place muzica asta pe care o cântă – am chef să dansez.

Lucy a acceptat fără entuziasm. Am coborât treptele și am intrat într-un club micuț; drept în fața intrării se afla formația care cânta. M-am apropiat de scenă și acolo m-am oprit. Prima persoană pe care am văzut-o era toboșarul peste care cădea lumina în sala altfel întunecoasă. El bătea de zor, iar eu încremenisem, holbându-mă la el. Avea o coafură afro gen anii 1970 în stil funky. Când Lucy m-a ajuns din urmă, m-am întors spre ea și i-am zis:

— Rămânem aici. Ia loc și bea ceva. Mai rămânem nițel.

Formația improviza frumos și eu am început să dansez ca o nebună. Lucy mi s-a alăturat, și, în scurtă vreme, toți ceilalți din club, care fuseseră până atunci destul de potoliți, stând la mese și privind, s-au ridicat și au început să danseze alături de noi.

Înfierbântată și însetată, mi-am luat ceva de băut și m-am oprit lângă o femeie.

— Excelentă muzica asta, i-am spus. Cine sunt tipii?

— N-au un nume propriu-zis, a răspuns ea, fiindcă sunt liber-profesioniști și cântă prin diverse locuri, însă cel de la saxofon este soțul meu.

— Aha. Și cel de la tobe?

Ea a surâs ușor.

— Îmi pare rău, dar nu știu.

După câteva minute, formația a făcut o pauză, iar când toboșarul a trecut pe lângă noi, femeia l-a prins de braț și i-a spus:

— Scuză-mă, dar prietena mea vrea să facă cunoștință cu tine.

— Ah, da? Cine este?

— Ea...

M-a împins înainte. Am fost atât de stânjenită, încât n-am știut ce să zic.

În cele din urmă, după ce încremenisem câteva clipe, am rostit:

— Bună. „Păstrează-ți sângele rece, Waris." Îmi place muzica voastră.

— Mulțumesc.

— Cum te cheamă?

— Dana, a răspuns el și a privit în jur timid.

— Aha.

Apoi toboșarul s-a întors și s-a îndepărtat. La naiba! Nu intenționam însă să-l las să scape așa ușor. L-am urmat până în locul unde stătea cu colegii din formație, am tras un scaun și m-am așezat lângă el. Când s-a întors și m-a văzut, a tresărit.

— Nu cumva stăteam de vorbă? l-am tachinat eu. Cam nepoliticos din partea ta. M-ai abandonat, știi?

Dana m-a privit uluit, apoi a izbucnit în râs și s-a aplecat peste masă.

— Cum te cheamă? a întrebat el, după ce și-a îndreptat spinarea.

— Acum nu mai contează, am replicat în maniera mea cea mai trufașă, ridicând nasul în aer.

Am vorbit apoi despre fel de fel de lucruri, până când a zis că trebuia să se întoarcă pe scenă și să cânte.

— Pleci? m-a întrebat. Cu cine ai venit?

— Cu prietena mea. Este pe-acolo, prin sală.

La următoarea lor pauză, mi-a spus că mai aveau doar două reprize muzicale și, dacă doream, după ce terminau, puteam merge undeva. Când s-a întors, am vorbit cu el despre câte-n lună și-n stele. În cele din urmă, am sugerat:

— Aici e prea mult fum. Nu pot respira. Nu vrei să ieșim?

— Bine. Putem sta afară, pe trepte.

Când am ajuns în vârful scării, Dana s-a oprit.

— Pot să te rog ceva? l-am întrebat. Pot să te strâng în brațe?

M-am uitat la el ca şi cum ar fi fost rugămintea cea mai firească din lume, ca şi cum l-aş fi cunoscut dintotdeauna. Aşa că l-am strâns cu putere în braţe şi am ştiut că asta era, tot aşa cum ştiusem despre plecarea la Londra şi despre modelling. Am ştiut că toboşarul acesta timid cu coafura afro funky era bărbatul meu. Era prea târziu ca să mai mergem undeva în noaptea aceea, însă l-am rugat să-mi telefoneze a doua zi şi i-am dat numărul lui George.

— În cursul dimineţii am întâlniri, dar sună-mă exact la ora trei, da?

Voiam doar să văd dacă mă va suna atunci când îi spusesem.

Ulterior, mi-a povestit că pe drumul spre casă în noaptea aceea s-a dus să ia metroul până în Harlem, unde locuia. Când a intrat în staţia de metrou, a ridicat privirea şi a văzut un panou publicitar gigantic de pe care îl privea chipul meu. Dana nu-l băgase în seamă până atunci şi n-avea habar că eram model.

În ziua următoare telefonul a sunat la 15:20. Am smuls receptorul din furcă.

— AI ÎNTÂRZIAT.

— Îmi cer scuze. Vrei să cinăm în seara asta?

Ne-am întâlnit la o cafenea micuţă din Village şi am vorbit din nou vrute şi nevrute. Acum, că-l cunosc, îmi dau seama cât de neobişnuită a fost această întâlnire pentru el, deoarece este extrem de tăcut cu orice persoană pe care n-o cunoaşte. În cele din urmă am izbucnit în râs. Dana a părut surprins.

— De ce râzi? m-a întrebat el.

— O să crezi că-s nebună.

— Dă-i drumul. Cred deja că eşti nebună.

— O să-ţi fac un copil.

El n-a părut încântat să afle că va fi viitorul tată al copilului meu. S-a mulţumit să mă privească cu o expresie care spunea: „Femeia asta-i cu adevărat nebună, nu doar nebunatică."

— Ştiu că ţi se pare o afirmaţie cel puţin ciudată, dar am vrut pur şi simplu să ţi-o spun. Oricum însă, gata! Să nu mai vorbim despre asta.

A rămas tăcut, privindu-mă; mi-am dat seama că era şocat. Şi nu era de mirare. Nici măcar nu-i cunoşteam numele de familie. Ulterior mi-a spus că se gândise: „Nu vreau s-o mai revăd. Trebuie să scap de femeia asta. Este ca nebuna aia obsedată din *Atracţie fatală*."

Dana m-a condus până acasă după cină, dar n-a mai scos o vorbă. A doua zi am fost complet dezgustată de mine însămi. Nu-mi venea să cred că fusesem în stare să spun ceva atât de prostesc. Dar la momentul acela mi se păruse lucrul cel mai firesc, la fel ca „Azi o să plouă". Deloc surprinzător, n-am mai primit niciun semn de la el vreme de o săptămână. În cele din urmă, am cedat şi l-am sunat.

— Unde eşti? a întrebat Dana.

— La prietenul meu. Vrei să ieşim împreună?

— Oh, Doamne. Da, vreau. Putem lua prânzul împreună.

— Te iubesc.

— Şi eu te iubesc.

Am închis telefonul, şocată şi îngrozită că tocmai îi spusesem că-l iubeam, după ce-mi jurasem că mă voi purta exemplar. S-a terminat cu subiectul copiilor – nimic de felul acela! – însă acum îi spusesem direct că-l iubeam. „Waris, ce naiba ai păţit?" Ori de câte ori un bărbat se arăta interesat de mine, o ştergeam. Dispăream. Iar acum îl urmăream pur şi simplu pe bărbatul acesta pe care abia dacă îl cunoşteam. În seara când îl cunoscusem pe Dana purtam un pulover verde şi aveam părul coafat într-o frizură afro sălbatică. Mai târziu mi-a povestit că, în noaptea aceea, în orice direcţie s-ar fi întors nu putea să vadă decât PULOVER VERDE CU AFRO. I-am explicat că dacă doream ceva, făceam tot posibilul să-l obţin, iar acum – pentru prima dată în viaţa mea – doream un bărbat. Nu-mi puteam explica totuşi de ce mi se părea că-l cunoşteam pe Dana de-o viaţă întreagă.

Ne-am întâlnit la prânz şi am discutat din nou, despre toate lucrurile din lume. După două săptămâni locuiam cu el în Harlem. După şase luni, am decis că voiam să ne căsătorim.

După aproape un an de convieţuire, Dana mi-a zis într-o zi pe neaşteptate:

— Cred că eşti gravidă.

— Pentru Dumnezeu, am strigat eu, ce tot vorbeşti?!

— Haidem, mergem la farmacie.

Am protestat, dar el n-a cedat. Am mers la farmacie şi a cumpărat un test de sarcină. Testul a ieşit pozitiv.

— Doar nu crezi în prostia asta? l-am întrebat, arătând cutia cu testere.

El a scos altul dinăuntru.

— Repetă-l.

Şi acela a ieşit pozitiv. Nu mă simţisem grozav, însă niciodată nu mi-e bine în perioada ciclului. Totuşi, de data aceasta fusese altfel. Mă simţisem mai rău ca de obicei, ba chiar şi durerile fuseseră mai intense. Nu credeam însă că s-ar putea să fiu însărcinată. Credeam că era ceva mai grav – îmi spuneam că s-ar putea să fiu pe moarte. M-am dus la medic şi i-am explicat situaţia. El mi-a trimis sângele la analiză şi am aşteptat trei zile chinuitoare să primesc rezultatul. „La naiba! Ce se-ntâmplă aici? Am o boală oribilă şi el nu vrea pur şi simplu să-mi spună?"

În cele din urmă, când am ajuns acasă într-o după-amiază, Dana m-a anunţat:

— Să ştii că a telefonat doctorul.

Mi-am dus instinctiv o mână la gât.

— Doamne Dumnezeule, ce-a zis?

— A zis că vrea să vorbească cu tine.

— Şi tu nu l-ai întrebat nimic?

— A zis c-o să te sune mâine pe la unsprezece sau douăsprezece.

Aceea a fost noaptea cea mai lungă din viaţa mea; zăceam în pat şi mă întrebam ce-mi va rezerva viitorul. A doua zi când a sunat telefonul, am smuls receptorul din furcă. Doctorul a spus:

— Am o veste pentru tine. Nu eşti singură.

„Asta-i – asta a fost! Nu sunt singură – sunt plină de tumori prin tot corpul."

— Ah, nu... Ce-nseamnă asta?

— Eşti gravidă! Eşti gravidă în două luni.

Iar când am auzit cuvintele acelea, am fost în al nouălea cer. Dana a fost şi el încântat, deoarece îşi dorise toată viaţa să fie tată. Amândoi am ştiut imediat că pruncul va fi băiat. Dar prima mea grijă era sănătatea fătului. Imediat cum am aflat că sunt gravidă, m-am dus la o obstetriciană. Când mi-a făcut ecografia, am rugat-o să nu-mi spună sexul copilului.

— Spune-mi doar, te rog, dacă este sănătos.

— Absolut, a zis ea, este un copil perfect sănătos.

Acelea erau cuvintele pe care aşteptam să le aud.

În calea căsătoriei mele fericite cu Dana exista bineînţeles un obstacol foarte important: Nigel. Pe când eram gravidă în patru luni, am decis să mergem împreună la Cheltenham şi să rezolvăm cu el o dată pentru totdeauna. Am ajuns la Londra afectată de greţurile matinale şi de un guturai zdravăn. Am stat în casa unui prieten şi, după vreo două zile, când mi-am revenit, mi-am adunat curajul să-i telefonez lui Nigel. Dar m-a anunţat că era şi el bolnav de gripă, aşa că a trebuit să amân vizita.

Dana şi cu mine am aşteptat în Londra mai bine de o săptămână înainte ca Nigel să se simtă destul de bine ca să ne primească. L-am sunat şi l-am anunţat la ce oră aveam tren, ca să vină să ne ia de la gară:

— Să ştii că vine şi Dana cu mine. Şi nu vreau niciun fel de probleme, ai înţeles?

— Nu vreau să-l întâlnesc. Ţi-o spun de acum. Asta-i ceva care ne priveşte doar pe noi doi.

— Nigel...

— Nu-mi pasă. Nu-mi pasă. Asta n-are nicio legătură cu el.

— Ba acum are o legătură foarte mare. Este logodnicul meu. Este bărbatul cu care mă voi mărita. Clar? Şi orice aş avea de făcut aici, el va fi alături de mine.

— Nu vreau să-l văd şi cu asta am terminat.

Aşa încât Nigel a fost convins că voi veni singură cu trenul la Cheltenham. Când am coborât, el aştepta, rezemat de un stâlp în parcare, şi fuma ca de obicei. Arăta mai rău decât îl văzusem ultima dată. Avea părul mai lung şi cearcăne întunecate sub ochi.

M-am întors către Dana şi i-am zis.

— Bun, uite-l. Acum nu-ţi pierde cumpătul.

Am mers spre el şi, înainte să pot rosti vreun cuvânt, Nigel a izbucnit:

— Ţi-am zis că nu vreau să mă-ntâlnesc cu el. Ţi-am zis-o. Era foarte clar. Am fost foarte clar. Vreau să ne vedem între patru ochi.

Dana a lăsat bagajele pe asfalt.

— Ascultă aici – nu vorbeşti cu ea în felul ăsta şi nu vorbeşti nici cu mine în felul ăsta. De ce vrei s-o vezi între patru ochi? Care-i treaba? Vrei s-o vezi între patru ochi? Ei bine, eu nu vreau. Şi dacă mai zici asta o singură dată, o să-ţi trag vreo două să te-nveţi minte!

Nigel a devenit şi mai livid.

— Păi... nu-i loc destul în maşină.

— Mă doare-n cot de maşina ta. Putem lua un taxi. Să terminăm odată cu chestia asta.

Dar Nigel pornise repede spre maşina lui, strigând peste umăr:

— Nu, nu, nu! Eu nu procedez aşa.

A intrat în maşină, a pornit motorul şi a demarat pe lângă noi, care am rămas privindu-l. Am decis după aceea să căutăm un hotel. Din fericire, chiar lângă gară se găsea o pensiune care oferea şi micul dejun. Era deprimant de jalnică, însă, ţinând seama de circumstanţe, era cea mai măruntă dintre grijile noastre. Am intrat şi am comandat mâncare indiană, dar nu ne era deloc foame, aşa că practic am stat la masă şi am privit farfuriile încruntaţi, după care am decis să ne ducem în cameră.

A doua zi dimineaţă i-am telefonat lui Nigel.

— Vreau doar să-mi iau lucrurile. În regulă? Dacă nu vrei să discutăm despre asta, atunci o lăsăm baltă. Dă-mi doar lucrurile.

Nici vorbă. Dana şi cu mine ne-am mutat atunci la un hotel, fiindcă pensiunea în care ne petrecuserăm noaptea era complet rezervată, şi era mai bine să ne bucurăm şi de ceva confort.

Cu Nigel, doar Dumnezeu ştia cât va dura totul. Am găsit alt loc în care să stăm şi, după ce ne-am mutat, i-am telefonat din nou.

— De ce te comporţi ca un dobitoc? l-am întrebat. De ce procedezi în felul ăsta? De câţi ani o ţinem aşa? De şapte? De opt? Haide, zău!

— Bine. Dacă vrei să discutăm, în regulă. Dar numai cu tine. O să te iau cu maşina de la hotel, însă dacă apare şi el s-a terminat. O să trec mai departe. Doar tu!

Am oftat, totuşi nu puteam vedea altă ieşire din mizeria aceea, aşa că am acceptat.

Am închis şi i-am explicat totul lui Dana.

— Te rog, lasă-mă să mă duc singură acolo şi să văd dacă-l pot convinge. Fă asta pentru mine.

— Bine, dacă tu crezi c-o să reuşeşti. Însă dacă pune mâna pe tine, a-ncurcat-o. Îţi spun de acum că nu-mi place chestia asta, dar nu te pot opri, dacă aşa vrei să faci.

I-am zis să rămână în hotel, unde să-i telefonez, dacă aveam nevoie de el.

Nigel m-a luat cu maşina şi m-a dus la căsuţa pe care o închiriase. Am intrat şi mi-a preparat un ceai.

— Uite ce-i, i-am zis. Ăsta-i bărbatul cu care mă voi mărita şi sunt însărcinată cu copilul lui. S-a terminat cu toate nebuniile din lumea ta iluzorie în care sunt scumpa ta soţie şi trăim împreună. S-a terminat. Ai înţeles? Haide acum să terminăm totul. Vreau un divorţ, chiar săptămâna asta. Şi n-o să mă-ntorc la New York până nu rezolvăm mizeria asta.

— În primul rând, a zis el, n-o să divorţez de tine până nu-mi dai toţi banii pe care mi-i datorezi.

— Eu îţi datorez *ţie* bani? Câţi bani? Cine dintre noi a muncit şi cine ţi-a dat bani de atâta timp?

— Cu banii ăia am cumpărat tot ce ai mâncat tu.

— Am înţeles. Deşi eu nici măcar nu locuiam aici. Ei bine, dacă tot eşti atât de obsedat de bani, cât vrei?

— Minimum patruzeci de mii de lire sterline.

— Ha?! De unde să-ţi dau eu suma asta? Nu dispun de asemenea bani.

— Nu-mi pasă. Nu-mi pasă. Nu-mi pasă. Asta-i treaba și gata. Tu-mi datorezi bani, eu nu plec nicăieri și nici n-o să-ți acord divorțul, nici altceva. N-o să fii niciodată liberă, decât dacă-mi plătești banii pe care mi-i datorezi. Din cauza ta mi-am vândut casa.

— Ți-ai vândut casa pentru că n-ai mai putut plăti rata și eu m-am săturat s-o plătesc. Nu trebuia să faci altceva decât să te angajezi, dar n-ai vrut nici asta.

— Poftim? Unde să m-angajez? Ce fel de job aveam să capăt – la McDonald's?

— De ce nu, dacă asta trebuie să faci ca să-ți plătești ratele la casă?

— Nu la asta mă pricep eu cel mai bine.

— Dar la ce naiba te-ai priceput vreodată?

— Sunt un ecolog.

— Da, cum să nu! Ți-am aranjat jobul ăla la Greenpeace, însă te-au dat afară și ți-au zis să nu mai calci pe-acolo. Nu poți să învinuiești pe nimeni, doar pe tine, iar eu nu-nghit prostiile astea. Și n-o să-ți dau absolut niciun bănuț. Știi ceva? Poți să-ți iei pașaportul ăla idiot și să ți-l bagi în fund. În mod clar n-are rost să mai vorbesc cu tine. Căsătoria noastră n-a fost niciodată reală și n-a fost legală, deoarece n-am fost niciodată intimi.

— Nu-i adevărat. Nu acum. Acum legea nu se mai interpretează așa. Ești măritată cu mine, Waris, și eu n-o să fiu de acord niciodată să divorțez. Copilul tău va fi nelegitim pe tot restul vieții lui.

Am rămas privindu-l fix și orice milă simțisem vreodată pentru el s-a transformat acum în ură. Mi-am dat seama de ironia teribilă a sorții. Decisesem să mă mărit cu el când fusese atât de dornic să mă ajute „pentru că era voința lui Allah". Întrucât sora lui îmi era prietenă bună, am crezut că ea va interveni dacă vor apărea probleme. Însă ultima dată când o văzusem pe Julie era internată într-un azil, unde o vizitasem de câteva ori. Era complet nebună, privea în jur speriată și mi-a spus tot felul de povești incredibile despre oameni care o urmăreau și încercau s-o ucidă. Mi s-a rupt

inima s-o văd în asemenea stare, dar se pare că demența era o trăsătură moștenită în familie.

— Nigel, cu sau fără consimțământul tău, eu voi obține divorțul. Noi doi nu mai avem ce discuta.

El m-a privit solemn aproape un minut, după care a rosti încet:

— Ei bine, dacă n-o să te am pe tine, nu-mi mai trebuie nimic. O să te omor și apoi o să mă sinucid.

Am încremenit, încercând să decid cum să acționez în continuare, după care am început să mint:

— Dana o să vină să mă ia de-aici. În locul tău n-aș încerca să fac vreo prostie.

Știam că trebuia să plec imediat de acolo, pentru că de data asta Nigel întrecuse într-adevăr orice măsură. M-am aplecat să-mi iau geanta de pe podea, iar el m-a îmbrâncit din spate. Am căzut înainte, lovindu-mă cu fața de combina stereo, după care m-am rostogolit pe parchetul dur, oprindu-mă pe spate. Am rămas locului, temându-mă să mă clintesc. Dumnezeule, copilul meu! Eram pur și simplu paralizată de spaimă că-mi vătămasem pruncul. Foarte încet, am început să mă ridic.

— La naiba, a strigat el, ești bine?

— Da, sunt bine, am răspuns calmă. Mi-am dat seama ce prostie făcusem să vin aici singură și nu mai doream decât să ies întreagă. E-n regulă, sunt bine.

Nigel m-a ajutat să mă scol. Mi-am îmbrăcat haina, prefăcându-mă foarte stăpână pe mine.

— O să te duc eu acasă. Suie naibii-n mașină!

Acum era din nou furios. În timp ce șofa, m-am gândit: „Îl urăște pe copilul ăsta și nimic nu l-ar mulțumi mai mult decât să avortez. Dacă va încerca să provoace un accident?" Mi-am pus centura de siguranță. Între timp el urla, înjura și mă numea în fel și chip. Eu stăteam nemișcată și tăcută, priveam drept înainte și mă temeam să spun ceva ca să nu fiu lovită. Eram deja atât de șocată, încât nici măcar nu-mi mai păsa de mine, dar îmi păsa foarte mult de pruncul meu. Sunt o luptătoare de felul meu, și dacă n-aș fi fost gravidă, cred că i-aș fi smuls testiculele.

Când am ajuns la hotel, Nigel a urlat:

— Asta-i tot? Stai şi nu scoţi o vorbă – după toate câte-am făcut pentru tine!

În clipa în care a oprit maşina, s-a întins peste mine, a deschis portiera şi m-a împins afară pe jos. Un picior îmi rămăsese înăuntru; m-am străduit să mă desprind din centura de siguranţă şi am alergat în hotel, sus în camera noastră.

Până când Dana a deschis uşa, lacrimile mi se revărsau pe faţă.

— Ce s-a-ntâmplat? Ce ţi-a făcut?

Am văzut totul clar în minte: dacă-i spuneam adevărul, Dana îl va omorî pe Nigel, apoi va intra la închisoare şi eu îmi voi creşte copilul singură.

— Nimic. A fost un dobitoc, ca de obicei. N-a vrut să-mi dea lucrurile.

Mi-am suflat nasul.

— Asta-i tot? Haide, Waris, dă-le naibii. Nu merită să plângi pentru ele.

Dana şi cu mine ne-am urcat în primul avion spre New York la care am găsit bilete.

Când eram însărcinată în luna a opta, un fotograf african a auzit că voi naşte şi m-a anunţat că dorea să mă fotografieze. M-a rugat să vin în Spania, unde lucra el. De acum mă simţeam minunat, aşa că nu mi-era teamă să călătoresc. Ştiam că n-ar fi trebuit să mai zbor după luna a şasea de sarcină, dar am purtat un pulover larg şi m-am strecurat la bordul avionului. El a făcut nişte poze minunate pentru *Marie Claire*.

N-a fost însă ultimul meu zbor fiind însărcinată. Cu douăzeci de zile înainte să nasc, am plecat la Nebraska pentru a fi cu familia lui Dana, care urma să mă ajute cu copilul după naştere. Am rămas în Omaha cu părinţii lui Dana, care avea deja concerte programate în cluburi şi intenţiona să vină în săptămâna următoare. La scurt timp după sosire, m-am trezit într-o dimineaţă şi am constatat că-mi simţeam stomacul ciudat; m-am tot întrebat ce anume mâncasem la cină de-aveam o asemenea indigestie. Senzaţia s-a menţinut pe toată durata zilei, dar n-am pomenit-o nimănui.

A doua zi dimineaţă stomacul mă durea realmente rău şi atunci m-am gândit că poate nu era de fapt o durere de stomac. Poate că eram pe punctul de a naşte.

I-am telefonat mamei lui Dana la serviciu şi i-am spus:

— Simt o durere ciudată, care apare şi dispare. Am simţit-o ieri toată ziua şi azi-noapte. Nu ştiu ce aş fi putut mânca, însă e o senzaţie ciudată.

— Pentru Dumnezeu, Waris! Ai contracţii!

Ah! Atunci am fost cu adevărat fericită, deoarece abia aşteptam să am copilul acela. L-am sunat pe Dana în New York şi l-am anunţat:

— Cred că nasc!

— Nu, nu, nu! Nu poţi să naşti până n-ajung acolo. ŢINE COPILUL! Sosesc, mă urc imediat în avion.

— Vino tu şi ţine-l! Cum să fac asta? Auzi, să ţin copilul!

Doamne, cât de proşti pot fi bărbaţii! Aş fi vrut însă într-adevăr ca Dana să fie prezent la naşterea primului nostru copil şi aş fi fost dezamăgită dacă el nu-l vedea. După ce vorbisem mai devreme cu mama lui, ea a telefonat la spital şi asistenta a venit să vadă în ce stare mă găseam. Mi-a spus că dacă voiam să nasc, ar fi trebuit să umblu niţel. M-am gândit că dacă *nu voiam* să nasc, însemna că trebuia să procedez exact invers, aşa că am stat perfect nemişcată.

Dana n-a sosit decât în seara următoare. Eu aveam deja contracţii de trei zile. Când tatăl lui a plecat să-l ia de la aeroport, eu gâfâiam şi icneam:

— Ah, ah, ah, AH!! OH, DOAMNE!

— Numără, Waris, numără! striga mama lui Dana.

Am decis că era timpul să mergem la spital, dar n-o puteam face, deoarece maşina era la tatăl lui Dana. Când cei doi au apărut, nici măcar n-au apucat să intre în casă, deoarece noi femeile am şi început să ţipăm:

— Înapoi în maşină, mergem la spital!

Am ajuns la spital la ora 22:00; a doua zi la ora 10:00 eram încă în travaliu.

— Vreau să mă balansez cu capul în jos atârnată de-un copac! zbieram eu întruna.

Ştiam că acesta era instinct pur animalic, ca al maimuţei, deoarece aşa procedează animalele. Se mişcă, se aşază pe sol, se ghemuiesc cu picioarele depărtate, apoi aleargă şi se leagănă până nasc. Ele nu zac pur şi simplu. Iar din ziua aceea, Dana îmi spune şi acum Maimuţica şi strigă în falset:

— Vreau să mă balansez cu capul în jos în copac!

În timp ce eram în sala de naşteri, viitorul tată mă sfătuia:

— Respiră, iubito, haide, respiră.

— La naiba! Pleacă de lângă mine. Te-omor, fir-ai tu să fii!

Dumnezeule, îmi venea să-l împuşc. Voiam să mor, dar înainte de a muri, voiam să fiu sigură că-l omoram pe el.

În cele din urmă, la amiază a sosit momentul. Am fost enorm de recunoscătoare medicului din Londra care mă operase, fiindcă nici nu m-aş putea imagina în travaliu fiind cusută. Iar apoi, după ce aşteptasem nouă luni şi suferisem trei zile, ca prin farmec a apărut el. Aaaah! După atâta timp eram fericită să văd fiinţa aceasta atât de micuţă. Era un copil minunat, cu păr negru şi mătăsos, guriţă minusculă şi tălpi şi degete prelungi. Avea lungimea de peste cincizeci de centimetri, dar cântărea doar trei kilograme. Imediat, fiul meu a rostit:

— Ah!

După aceea a început să se uite prin cameră, foarte curios. *Asta-i aşadar treaba? Asta-i? Asta-i lumina?* Probabil că era o senzaţie plăcută după ce stătuse nouă luni în întuneric.

Rugasem personalul medical ca, imediat după naştere, să mi-l pună pe piept, aşa cum îl scoseseră din mine. Mi-au respectat dorinţa, şi, în clipa aceea, când l-am ţinut pentru prima dată, mi-am dat seama cât de adevărat era clişeul acela vechi pe care mi-l spuseseră toate mamele: când îţi ţii pruncul în braţe, uiţi imediat toate durerile. În clipa aceea, nu există durere. Există doar fericire.

L-am numit pe copil Aleeke, ceea ce în somaleză înseamnă „leu puternic". Dar în acele momente, cu buzele lui arcuite, cu obrăjorii dolofani şi aura de cârlionţi, semăna mai degrabă cu un amoraş negru decât cu un leu. Fruntea lui înaltă şi netedă era exact ca a mea. Când îi vorbeam, îşi ţuguia guriţa ca un canar ce se

pregăteşte să cânte. Din secunda în care s-a născut a fost permanent curios, a privit în tăcere totul şi şi-a explorat noua lume.

În copilărie, abia aşteptam să mă întorc seara acasă după ce îngrijisem animalele, ca să mă sui în poala mamei. Ea mă mângâia pe cap şi-mi transmitea un sentiment minunat de pace şi siguranţă. Acum eu îi fac la fel lui Aleeke şi-i place la fel de mult pe cât mi-a plăcut mie. Îi masez pielea capului şi adoarme instantaneu în braţele mele.

Din ziua când s-a născut, viaţa mea s-a schimbat. Acum fericirea pe care mi-o dăruieşte el înseamnă totul. Las la o parte toate fleacurile mărunte pentru care obişnuiam să mă lamentez şi să-mi fac griji. Am înţeles că nimic din toate astea nu-i cu adevărat important. Viaţa – darul vieţii – este ceea ce contează cu adevărat, şi naşterea fiului meu mi-a amintit lucrul acesta.

17

AMBASADOAREA

În cultura mea, o femeie câştigă respect atunci când devine mamă. Ea a adus pe lume altă făptură umană, a contribuit la darul vieţii. Când s-a născut Aleeke, am devenit şi eu o mamă, o femeie care se maturizase. După ce am trecut prin ciclul feminităţii, pe care l-am început prematur cu circumcizia la vârsta de cinci ani şi l-am încheiat cu naşterea fiului meu pe la treizeci de ani, am avut şi mai mult respect faţă de mama mea. Am înţeles ce putere incredibilă au femeile din Somalia pentru a purta povara pe care o duc prin simplul fapt că s-au născut femei. Ca femeie care trăiam în Occident, m-am străduit să fac ceea ce trebuia să fac, şi am reuşit chiar şi în zilele când nu m-aş fi crezut în stare: să frec podelele din McDonald's când menstruaţiile îmi erau atât de dureroase, încât credeam c-o să leşin. Să mă operez pentru a deschide cicatricele primitive ale organelor mele genitale externe ca să pot urina normal. Să merg de colo-colo însărcinată în nouă luni, luând metroul spre Harlem, suind scările şi târguind în piaţă pentru mâncare. Să petrec trei zile în travaliu, gândindu-mă că voi muri chiar acolo, în sala de naşteri, sub ochii doctorilor.

Realitatea este că eu am fost norocoasă. Ce pot spune despre fetele din deşert, care merg kilometri şi kilometri ca să-şi adape caprele, în timp ce au asemenea dureri din pricina menstruaţiei, încât abia pot sta în picioare? Sau despre soţiile care vor fi cusute, cu ac şi aţă ca nişte bucăţi de cârpe, imediat după ce au născut, pentru ca vaginele să le rămână strâmte pentru soţii lor? Sau despre gravidele în nouă luni care caută mâncare în deşert pentru a-şi hrăni ceilalţi unsprezece copii înfometaţi? Sau ce se întâmplă cu femeile recent căsătorite, care sunt încă strâns cusute şi vine clipa să nască primul lor copil? Ce se întâmplă când ele se duc singure în

deşert, aşa cum făcea mama, şi încearcă să nască fără niciun ajutor din partea cuiva? Din păcate, ştiu răspunsul la întrebarea aceasta. Multe mor acolo în urma hemoragiilor, singure, şi sunt norocoase dacă soţii le vor găsi înaintea vulturilor şi hienelor.

Pe măsură ce am înaintat în vârstă şi am devenit mai educată, am aflat că nu eram un caz aparte. Problemele de sănătate cu care m-am confruntat după circumcizie afectează milioane de fete şi femei din toată lumea. Din cauza unui ritual ignorant, majoritatea femeilor din continentul african îşi duc viaţa în durere. Cine le va ajuta pe femeile din deşert – ca mama mea – care nu au nici bani, nici putere? Cineva trebuie să vorbească în numele fetiţelor fără glas. Şi pentru că am început ca nomadă, la fel ca ele, am simţit că destinul meu era să le ajut.

N-aş putea explica niciodată motivul pentru care atâtea lucruri s-au petrecut din pură întâmplare în viaţa mea. Nu cred în conceptul de şansă pură; vieţile noastre trebuie să însemne mai mult decât atât. Dumnezeu m-a salvat de un leu în deşert după ce am fugit de acasă şi din clipa aceea am simţit că avea un plan pentru mine, un motiv pentru care să mă ţină în viaţă. Dar dacă exista un motiv, care era acela?

Cu ceva timp în urmă, o jurnalistă de la revista de modă *Marie Claire* mi-a propus să ne întâlnim pentru un interviu. M-am gândit mult la ce anume doream să-i spun, iar când am întâlnit-o pe jurnalistă, Laura Ziv, la un prânz, am privit-o şi am plăcut-o imediat. I-am zis:

— Nu ştiu ce fel de poveste vrei de la mine – dar toate chestiile astea cu modelele şi lumea modei au fost făcute de un milion de ori. Dacă promiţi c-o s-o publici, o să-ţi ofer o poveste adevărată.

— Da? a zis ea. Ei bine, promit c-o să mă străduiesc.

Apoi şi-a deschis reportofonul. Am început să-i relatez circumcizia mea din copilărie. Pe neaşteptate, pe la jumătatea interviului, ea a început să plângă şi a oprit reportofonul.

— Ah... ce s-a-ntâmplat?

— E oribil... e dezgustător. N-am bănuit niciodată că asemenea lucruri se mai pot întâmpla în ziua de azi.

— Acum ai înțeles. Tocmai asta-i ideea – cei din Occident nu știu. Crezi că poți să publici asta în revista voastră – revista voastră minunată și fabulos de strălucitoare pe care n-o citesc decât femeile?

— Promit că voi face tot ce pot, însă decizia va aparține șefei mele.

A doua zi după interviu, m-am simțit stupefiată și stânjenită de ceea ce făcusem. Acum toți aveau să știe cel mai intim secret al meu. Nici chiar prietenii cei mai apropiați nu știau ce mi se întâmplase în copilărie. Întrucât proveneam dintr-o cultură foarte izolată din Somalia, nu era pur și simplu genul de lucru despre care să pot vorbi vreodată. Iar acum îl povestisem pentru milioane de străini. În cele din urmă, am decis: să fie! Eram de acord să-mi pierd demnitatea, dacă asta era necesar. Așa că n-am ezitat. Mi-am aruncat demnitatea, așa cum aș fi procedat cu o haină. Am lăsat-o deoparte și am umblat fără ea. Mă îngrijora însă posibila reacție a altor somalezi; mi-i puteam imagina spunând: „Cum îndrăznești să critici tradițiile noastre străvechi?" Mi-i puteam imagina repetând cuvintele familiei mele când ne întâlniserăm în Etiopia: „Crezi că dacă te-ai mutat în Occident, le știi acum pe toate?"

După ce-am reflectat, mi-am dat seama că trebuia să vorbesc despre circumcizie din două motive. În primul rând, este ceva care mă afectează profund. Pe lângă problemele de sănătate cu care continui să mă lupt, nu voi cunoaște niciodată plăcerile sexuale ce mi-au fost negate. Mă simt incompletă, schilodită și neajutorată pentru că știu că nu pot face nimic pentru a schimba această situație. Când l-am cunoscut pe Dana, m-am îndrăgostit și am dorit să simt bucuria de a face sex cu un bărbat. Dar dacă m-ați întreba azi „Îți place să faci sex?", aș răspunde că nu-mi place în modul tradițional. Îmi face pur și simplu plăcere să mă simt fizic aproape de Dana, deoarece îl iubesc.

Toată viața am încercat să mă gândesc la un motiv pentru circumcizia mea. Poate că dacă mi-aș fi putut imagina un motiv valid, aș fi putut accepta și ceea ce mi se întâmplase, însă n-am găsit niciunul. Și cu cât m-am străduit mai mult să găsesc un motiv și nu l-am găsit, cu atât m-am înfuriat mai mult. Trebuia să vorbesc despre secretul meu, deoarece îl ținusem zăgăzuit în mine toată viața. Deoarece nu aveam o familie în jur, nici pe mama, nici surorile, nu exista nimeni cu care să-mi pot împărtăși durerile. Detest termenul „victimă", fiindcă sună a neajutorare, dar, când m-a ciopârțit țiganca aceea, exact asta am fost. Cu toate acestea, ca femeie matură, nu mai eram o victimă, și puteam acționa. Acordând interviul pentru *Marie Claire*, am dorit ca cei care promovează tortura aceasta să audă măcar din partea unei femei cum se simte, pentru că toate femeile din țara mea sunt reduse la tăcere.

M-am gândit că după ce îmi vor afla secretul, oamenii mă vor privi straniu când mă vor vedea pe stradă. Am decis că nu-mi păsa. Fiindcă al doilea motiv pentru care acordasem interviul acela fusese speranța de a aduce la cunoștința tuturor faptul că circumcizia se mai practică și în zilele noastre. Trebuia s-o fac nu numai pentru mine, ci și pentru toate fetițele din lume care-i cad victime chiar acum. Nu sute, nu mii, ci milioane de fete trăiesc cu realitatea aceasta și mor din cauza ei. Este prea târziu ca să-mi schimb propriile circumstanțe, răul a fost deja făcut, dar poate că pot salva pe altcineva.

Când a apărut articolul „Tragedia circumciziei feminine", reacția a fost dramatică. Laura a făcut o treabă excelentă și publicarea interviului a însemnat un act curajos din partea revistei *Marie Claire*. Atât revista, cât și Equality Now, o organizație care luptă pentru drepturile femeilor, au fost inundate de scrisori de susținere. La fel ca și Laura în ziua în care i-am povestit, cititoarele au fost în mod evident oripilate:

> Azi se împlinește o lună de când am citit cu oroare articolul din numărul din martie al revistei *Marie Claire* despre „circumcizia" femeilor și nu mi-a mai putut ieși

din minte. Mi se pare greu de crezut că *oricine*, bărbat sau femeie, ar putea uita sau ignora ceva atât de crud şi inuman ca acest tratament al sexului frumos, pe care Dumnezeu l-a creat ca prieten şi tovarăş al bărbatului, ca „ajutor" al său. În Biblie scrie că bărbaţii trebuie „să-şi iubească soaţele". Chiar şi într-o cultură în care nu se ştie de existenţa lui Dumnezeu, oamenii nu pot să nu înţeleagă că, prin durerea, trauma şi moartea pe care procedura aceasta le abate asupra femeilor, este o practică EXTREM DE GREŞITĂ! Cum pot lăsa bărbaţii ca aşa ceva să se întâmple soţiilor, fiicelor şi surorilor lor? Cu siguranţă, trebuie să ştie că-şi distrug femeile în foarte multe feluri!

Să ne ajute Dumnezeu, fiindcă trebuie SĂ FACEM CEVA. Mă trezesc gândindu-mă la asta, mă duc la culcare gândindu-mă la asta şi plâng în timpul zilei când îmi amintesc! Sunt sigură că prin intermediul lui World Vision sau al altei organizaţii similare, oamenii aceştia pot fi educaţi şi învăţaţi că relaţiile lor intime şi căsătoriile lor pot fi mult mai bune, atât pentru bărbaţi, cât şi pentru femei, *aşa cum sunt menite să fie*, şi că femeile s-au născut cu anumite părţi trupeşti din motive perfect întemeiate, la fel ca bărbaţii!

Şi alta:

Tocmai am terminat de citit articolul vostru despre Waris Dirie şi sunt îngreţoşată până în adâncul sufletului că fetiţele continuă să fie supuse unor asemenea torturi şi mutilări. Realmente nu-mi vine să cred că în ziua de azi se practică ceva atât de sadic. Problemele cu care se confruntă femeile acestea toată viaţa lor sunt incredibile. Tradiţii sau nu, aceste abuzuri împotriva femeilor din toată lumea trebuie să ia sfârşit. Daţi-mi voie să spintec aparatul genital al unui bărbat şi după aceea să-l cos înapoi şi vă pot garanta că practica aceasta se va încheia. Cum poţi dori să fii fizic alături de o femeie când durerile ei sunt severe şi permanente?

Articolul acesta mi-a adus lacrimi în ochi şi-i scriu organizaţiei Equality Now, pentru a mă informa cum pot să dau o mână de ajutor.

Altă scrisoare îmi era adresată direct:

S-au spus multe poveşti tragice, şi multe altele vor fi spuse în viitor, dar, Waris, nu mai există altele despre o întreagă cultură care să fie mai îngrozitoare decât ce fac oamenii aceştia propriilor lor copii. Am plâns şi am fost profund zguduită când am citit articolul. Aş dori să fac ceva care să schimbe situaţia, dar nu ştiu ce poate face o singură persoană.

Am fost uşurată de scrisorile de susţinere; am primit doar două care mă criticau şi, deloc surprinzător, ele soseau din Somalia.

Am început să acord mai multe interviuri şi să vorbesc în şcoli, în organizaţii comunitare şi practic oriunde puteam face publicitate subiectului.

Apoi a intervenit din nou mâna destinului. O femeie makeup artist aflată la bordul unui avion plecat din Europa spre New York a luat revista *Marie Claire* şi a citit articolul respectiv. În timpul zborului, ea l-a arătat şefei ei şi i-a spus:

— Trebuie neapărat să citeşti asta.

Şefa ei era tocmai Barbara Walters[3], care mi-a mărturisit ulterior că articolul a tulburat-o într-atât, încât nu l-a putut termina. În acelaşi timp însă a simţit că era o problemă ce trebuia abordată. A decis să facă un segment pentru emisiunea de ştiri *20/20*, utilizând povestea mea pentru a-i informa pe telespectatori de circumcizia femeilor. Ethel Bass Weintraub a produs segmentul acela intitulat „Călătoria vindecătoare", care a fost distins cu mai multe premii TV.

[3] Barbara Walters (n. 1929), legendă a jurnalismului TV din SUA, renumită pentru interviurile cu celebrităţi (n. trad.).

Când am fost intervievată de Barbara, mi-a venit să plâng; mă simțeam pur și simplu în pielea goală. Interviul inițial, care fusese publicat sub formă de articol într-o revistă, punea cumva o distanță între mine și cititori. Eu trebuia să-i povestesc doar Laurei și noi eram doar două femei într-un restaurant. Însă când mi-au luat interviul pentru *20/20*, știam că eram filmată în gros-plan în timp ce dezvăluiam secrete pe care le tăinuisem toată viața; era ca și cum cineva mă spintecase și-mi arăta sufletul.

„Călătoria vindecătoare" a fost difuzat în vara anului 1997. La scurt timp după aceea, am primit un telefon din partea agenției mele care m-a anunțat că fusese contactată de Organizația Națiunilor Unite. Cei de la ONU văzuseră segmentul *20/20* și doreau să iau legătura cu ei.

Evenimentele luaseră o altă întorsătură uimitoare. Fondul ONU pentru Populație m-a invitat să mă alătur luptei sale pentru oprirea circumciziei femeilor. Lucrând împreună cu Organizația Mondială a Sănătății, Fondul compilase statistici cu adevărat îngrozitoare care priveau în perspectivă dimensiunile problemei. După publicarea acestor cifre, a devenit evident faptul că aceasta nu era doar problema mea. Circumcizia femeilor, sau cum este numită în prezent „mutilarea genitală feminină" (MGF), apare predominant în douăzeci și opt de țări din Africa. ONU estimează că 130 de milioane de femei și fete au fost supuse acestei practici. Minimum 2 milioane de fete riscă anual să fie următoarele victime, ceea ce înseamnă 6.000 de fete zilnic. Operațiile sunt efectuate de obicei în condiții primitive de către o moașă sau o săteancă. Nu se utilizează anestezice. Fetele vor fi ciopârțite cu orice instrumente aflate la îndemână: lame de ras, cuțite, foarfeci, cioburi de sticlă, pietre ascuțite sau – în unele regiuni – cu dinții. Procesul variază ca intensitate în funcție de poziția geografică și de cultură. Vătămările minime înseamnă tăierea prepuțului clitoridian, ceea ce o va opri pe fată să se bucure de sex pentru tot restul vieții. La capătul opus al spectrului se află infibulația, care este efectuată asupra a 80% dintre femeile somaleze. Aceea fusese versiunea la care fusesem supusă eu. Efectele secundare ale

infibulației includ complicații imediate ca șoc, infecție, lezări ale uretrei sau anusului, formarea de cicatrice, tetanos, infecții ale vezicii urinare, septicemie, HIV și hepatită B. Complicațiile pe termen lung includ infecții urinare și pelviene cronice și recurente care pot duce la sterilitate, chisturi și abcese în jurul vulvei, nevroame dureroase, creșterea dificultății la urinare, dismenoree, acumularea sângelui menstrual în abdomen, frigiditate, depresie și moarte.

Mi se sfâșie sufletul când îmi imaginez că în anul acesta alte două milioane de fetițe vor trece prin ceea ce am trecut eu. Mă face de asemenea să înțeleg că prin continuarea acestei torturi, zilnic apar alte femei furioase ca mine, care nu mai pot da timpul înapoi ca să recapete ce le-a fost furat.

De fapt, în loc să se reducă, numărul fetelor mutilate crește. Numeroșii africani care au emigrat în Europa și Statele Unite au adus practica aceasta cu ei. Centrele federale pentru controlul și prevenirea bolilor estimează că 27.000 de femei din statul New York au fost sau *vor fi* operate în felul acesta. De aceea, multe state americane promulgă legi care să interzică MGF. Legislatorii consideră că sunt necesare legi separate care să-i protejeze pe copiii supuși riscurilor, deoarece familiile lor vor susține că este „dreptul lor religios" de a-și mutila fiicele. În multe rânduri, comunități africane din SUA strâng destui bani pentru a aduce tocmai din Africa o practicantă a circumciziei, așa cum a fost țiganca mea, care va ciopârți un grup întreg de fetițe. Când așa ceva nu este posibil, familiile se vor ocupa personal de problemă. Un tată din New York a dat la maximum sonorul instalației sale stereo pentru ca vecinii să nu poată auzi țipetele, iar după aceea a ciopârțit aparatul genital al fiicei sale cu un cuțit pentru friptură.

Am acceptat cu mare mândrie oferta ONU de a deveni ambasadoare specială și de a mă alătura eforturilor sale. Va fi o mare onoare pentru mine să lucrez alături de femei ca dr. Nafis Sadik,

directorul executiv al Fondului ONU pentru Populaţie. Ea este una dintre primele femei care au pornit lupta împotriva MGF, ridicând problema la Conferinţa internaţională despre populaţie şi dezvoltare din Cairo în 1994. În scurt timp, eu mă voi întoarce în Africa pentru a-mi relata povestea şi a susţine misiunea ONU.

Culturile africane şi-au mutilat femeile de peste patru mii de ani. Mulţi cred că este o practică cerută de Coran, fiindcă este aproape universală în ţările musulmane. Nu este însă adevărat; nici Coranul, nici Biblia nu menţionează sfârtecarea femeilor pentru a-i face plăcere Domnului. Practica este pur şi simplu promovată şi cerută de bărbaţi – inşi ignoranţi şi egoişti –, care doresc să-şi asigure proprietatea asupra favorurilor sexuale ale femeilor lor. Ei cer circumcizia nevestelor lor. Mamele se supun şi-şi circumcid fiicele, deoarece se tem să nu rămână necăsătorite. O femeie necircumcisă este considerată murdară, nimfomană şi de nemăritat. Într-o cultură nomadă precum cea în care am crescut eu, femeile necăsătorite nu-şi găsesc locul, aşa că mamele apreciază că este datoria lor să se asigure că fiicele lor se bucură de cele mai bune oportunităţi – la fel cum o familie occidentală poate considera că este datoria sa să-şi trimită fiica la şcoli bune. Nu există niciun motiv, doar ignoranţa şi superstiţia, pentru ca mutilarea a milioane de fete să se repete an de an. Iar durerea, suferinţa şi moartea ce însoţesc această practică constituie suficiente motive pentru a i se pune capăt.

Calitatea mea de ambasadoare ONU este împlinirea unui vis atât de incredibil, încât n-am cutezat să mi-l închipui niciodată. Deşi în copilărie am simţit mereu că sunt diferită de familia mea şi de ceilalţi nomazi, n-aş fi putut anticipa vreodată un viitor în care să lucrez ca ambasadoare pentru o organizaţie care se ocupă de rezolvarea problemelor lumii întregi. ONU face la nivel internaţional ceea ce mamele fac la nivel personal: oferă sprijin şi mângâiere şi asigură securitate. Bănuiesc că acesta este unicul indiciu din trecutul meu asociat rolului pe care-l voi juca în ONU; în anii de început, prietenii mă numeau constant Mama. Mă tachinau, fiindcă doream mereu să-i dădăcesc şi eram grijulie cu toţi.

Mulţi dintre aceiaşi prieteni şi-au exprimat îngrijorarea ca nu cumva un fanatic religios să încerce să mă asasineze când mă voi duce în Africa. La urma urmelor, voi lua cuvântul împotriva unei crime pe care mulţi fundamentalişti o consideră o practică sfântă. Sunt convinsă că activitatea mea va fi periculoasă şi recunosc că sunt speriată; mă îngrijorează mai ales faptul că acum am un băieţel de crescut. Credinţa îmi spune să fiu însă puternică, pentru că Dumnezeu m-a condus pe calea aceasta dintr-un motiv anume. El mi-a încredinţat o lucrare. Aceasta este misiunea mea. Şi cred că, cu mult înainte să mă nasc, Dumnezeu a ales şi ziua când voi muri, aşa că nu pot schimba nimic. Iar până atunci aş putea să-mi asum un risc, pentru că asta am făcut toată viaţa.

18

GÂNDURI DESPRE CASĂ

Deoarece critic practica mutilării genitale feminine, unii sunt de părere că nu apreciez propria mea cultură. Dar se înşală profund. Dimpotrivă, îi mulţumesc în fiecare zi lui Dumnezeu că m-am născut în Africa. În fiecare zi! Sunt foarte mândră că sunt somaleză şi sunt mândră de ţara mea. Cred că unele dintre celelalte culturi pot considera acesta un mod de gândire tipic african – să fii mândru fără motiv. Cred că i-aţi putea spune aroganţă.

Cu excepţia subiectului circumciziei, n-aş schimba cu nimic felul cum am crescut. Locuiesc în New York şi văd că, deşi toţi vorbesc mereu despre valorile familiei, foarte puţini le practică cu adevărat. Nu văd familii reunindu-se aşa cum făceam noi, când cântam, râdeam şi băteam din palme. Oamenii de aici nu sunt conectaţi între ei; nu există senzaţia de apartenenţă la o comunitate.

Un alt beneficiu al creşterii în Africa a fost faptul că am făcut parte din natura pură, din viaţa pură. Eu am cunoscut viaţa – n-am fost protejată de ea. Şi era viaţă reală, nu un substituent artificial de la televizor, unde ne uităm cum îşi trăiesc vieţile *alţi* oameni. Din capul locului am avut instinctul supravieţuirii; am învăţat simultan bucuria şi durerea. Am învăţat că fericirea nu înseamnă ceea ce ai, pentru că eu n-am avut nimic, niciodată, şi am fost foarte fericită. Momentele cele mai preţioase din viaţa mea au fost cele din trecut, când stăteam cu familia mea. Îmi amintesc de seri în care ne strângeam în jurul focului după ce mâncaserăm şi râdeam de orice lucru mărunt. Şi cum sărbătoream când începeau ploile şi viaţa renăştea.

Crescând în Somalia, am apreciat lucrurile simple ale vieţii. Sărbătoream ploaia, deoarece asta însemna că aveam apă. Cine se gândeşte cu îngrijorare la apă în New York? O lăsăm să curgă de la

robinet, în timp ce ne ocupăm de altceva în bucătărie. Ea există întotdeauna când avem nevoie de ea. Am deschis robinetul şi BUF! ţâşneşte afară. Apreciem ceva doar când nu-l avem şi, pentru că în Somalia nu aveam nimic, apreciam totul.

Familia mea se străduia zi de zi să aibă suficientă mâncare. Cumpărarea unui sac de orez era un eveniment pentru noi. În Statele Unite însă, volumul şi varietatea hranei sunt incredibile pentru oricine soseşte aici dintr-o ţară din Lumea a Treia. Şi totuşi, din păcate, foarte mulţi americani sunt preocupaţi *să nu* mănânce. Într-o parte a lumii, ne chinuim să-i hrănim pe oameni. În cealaltă parte a lumii, oamenii plătesc ca să slăbească. Mă uit la reclamele TV pentru programe de slăbit şi urlu:

— Vreţi să slăbiţi – duceţi-vă în Africa! Ce părere aveţi? Ce părere aveţi să slăbiţi în timp ce ajutaţi nişte oameni? V-aţi gândit vreodată la asta? O să vă simţiţi bine *şi în acelaşi timp* diferit. Veţi realiza simultan două lucruri importante. Vă promit, când vă veţi întoarce, veţi fi învăţat foarte multe. Mintea vă va fi mult mai limpede decât atunci când aţi plecat de acasă.

Eu apreciez valoarea lucrurilor simple. Mă întâlnesc zilnic cu oameni care au locuinţe frumoase, uneori mai multe, maşini, ambarcaţiuni, bijuterii, dar care nu se gândesc decât cum să facă rost de şi mai multe, ca şi cum următorul lucru pe care-l vor cumpăra le va aduce într-un final fericirea şi pacea sufletească. Eu însă nu am nevoie de un inel cu diamant care să mă facă fericită. Oamenii spun: „Păi sigur, ţi-e uşor să spui asta acum, când îţi poţi permite să cumperi orice ţi-ai dori." Dar eu nu doresc nimic. Bunul cel mai preţios din viaţă – cu excepţia vieţii în sine – este sănătatea. Însă oamenii îşi distrug preţioasa lor sănătate făcându-şi griji despre nenumărate iritări mărunte şi lipsite de sens – „Vai de mine, vine factura aceea, şi altă factură, şi facturi care sosesc din toate direcţiile şi... vai, cum le voi plăti pe toate?" Statele Unite este ţara cea mai bogată din lume, dar toţi se simt săraci.

Şi mai presus de lipsa banilor, toţi suferă de lipsa timpului. Nimeni nu are timp. Absolut deloc! „Dă-te la o parte din calea mea, omule, mă grăbesc!" Străzile sunt ticsite de oameni care aleargă de colo-colo şi urmăresc Dumnezeu ştie ce.

Eu sunt *realmente* recunoscătoare că am avut parte de ambele stiluri de viaţă: cel simplu şi cel rapid. Dar dacă n-aş fi crescut în Africa, nu ştiu dacă aş fi învăţat să mă bucur de viaţă în stilul simplu. Copilăria petrecută în Somalia mi-a modelat pentru totdeauna personalitatea şi m-a împiedicat să privesc cu seriozitate subiecte banale ca succesul şi faima, care par să obsedeze atâţia oameni. Adesea sunt întrebată „Ce simţi că eşti faimoasă?"... şi mă mulţumesc să râd. Ce înseamnă asta – „faimos"? Eu, una, nu ştiu. Ştiu doar că modul meu de gândire este african şi că nu se va schimba niciodată.

Unul dintre cele mai mari avantaje ale vieţii în Occident este pacea, şi nu ştiu dacă mulţi oameni înţeleg ce binecuvântare reprezintă ea. Sigur că da există delicte, infracţiuni şi crime, dar nu sunt totuna cu un război care pârjoleşte totul în jur. Eu am fost recunoscătoare pentru adăpostul de aici şi pentru oportunitatea de a-mi creşte copilul în siguranţă, fiindcă Somalia a avut parte de lupte constante după ce rebelii l-au răsturnat pe Siad Barre în 1991. De atunci triburi rivale au luptat pentru obţinerea controlului ţării şi nimeni nu ştie câţi oameni au fost ucişi. Mogadishu, oraşul minunat cu clădiri albe construite de coloniştii italieni, a fost distrus. Aproape toate casele poartă semnele a şapte ani de lupte permanente, fie de bombe, fie de gloanţe. De acum nu mai există urmă de ordine în oraş – nici guvern, nici poliţie, nici şcoli.

Este deprimant pentru mine să ştiu că familia mea n-a scăpat neatinsă de acest război. Unchiul Wolde'ab, fratele mamei care era atât de amuzant şi care semăna atât de mult cu mama, a murit în Mogadishu. Stătea lângă o fereastră, când casa i-a fost lovită cu salve de gloanţe. Întreaga clădire a fost ciuruită, iar un glonţ a trecut prin geam şi l-a ucis.

Până şi nomazii sunt afectaţi acum. Când m-am reîntâlnit cu Ali în Etiopia, fusese împuşcat, şi abia scăpase cu viaţă. Mergea singur cu cămilele când a fost atacat de braconieri, care l-au împuşcat în braţ. Ali a căzut şi s-a prefăcut mort, iar braconierii i-au furat toată cireada.

Când am revăzut-o pe mama în Etiopia, mi-a spus că încă avea un glonţ în piept după ce fusese prinsă într-un schimb de focuri. Sora mea a dus-o la spital în Arabia Saudită, însă medicii de acolo i-au spus că mama era prea bătrână pentru a fi operată. Operaţia ar fi fost periculoasă şi era posibil să nu supravieţuiască. Cu toate acestea, când am reîntâlnit-o, părea puternică precum o cămilă. Ea era Mama, dură ca întotdeauna, şi glumea despre glonţul pe care-l încasase. Am întrebat-o dacă-i ieşise din corp şi mi-a spus:

— Nu, nu, e tot acolo. Nici nu-mi pasă. Poate că s-a şi topit deja.

Aceste războaie tribale, ca şi practicarea circumciziei, sunt determinate de personalităţile, egoismul şi agresivitatea bărbaţilor. Nu-mi place s-o spun, dar este adevărat. Ambele tipuri de acţiuni rezultă din obsesia faţă de teritoriul lor – de posesiile lor –, iar femeile se încadrează în această categorie, atât din punctul de vedere al culturii, cât şi al legii. Poate că dacă le-am reteza testiculele, Somalia ar deveni un paradis. Atunci bărbaţii s-ar calma şi ar fi mai sensibili faţă de lume. Fără valul acesta constant de testosteron, n-ar exista războaie, ucideri, jafuri şi violuri. Iar dacă le-am reteza părţile intime şi i-am lăsa în voia sorţii, fie să sângereze până la moarte, fie să supravieţuiască, poate că ar înţelege pentru prima dată ce le fac femeilor lor.

Ţelul meu este să le ajut pe femeile din Africa. Vreau să le văd devenind mai puternice, nu mai slabe, iar practicarea MGF le slăbeşte pur şi simplu fizic şi emoţional. Întrucât femeile sunt coloana vertebrală a Africii, şi ele îndeplinesc într-adevăr majoritatea muncilor, îmi place să-mi imaginez cât de multe lucruri ar putea realiza dacă n-ar fi ciopârţite în copilărie şi lăsate să trăiască mutilate pentru tot restul vieţii.

În ciuda furiei mele faţă de ce mi s-a făcut, nu-mi învinovăţesc părinţii. Îi iubesc. Mama n-a avut niciun cuvânt de spus în privinţa circumciziei, deoarece femeile sunt lipsite de puteri în luarea deciziilor. Ea mi-a făcut pur şi simplu ce i se făcuse ei, şi ce se făcuse mamei ei, şi mamei mamei ei. Iar tata habar n-avea că-mi provocase suferinţe; el ştia doar că, potrivit tradiţiilor societăţii somaleze, dacă voia ca fiica lui să se mărite, trebuia s-o circumcidă, altfel n-ar fi

luat-o niciun bărbat. Ambii părinți au fost victimele propriei lor educații și unor practici culturale ce continuau neschimbate de mii de ani. Dar tot așa cum azi știm că putem evita boli și decese prin vaccinări, știm de asemenea că femeile nu sunt animale în călduri și că loialitatea lor trebuie câștigată prin încredere și afecțiune, nu prin ritualuri barbare. A sosit vremea să abandonăm vechile căi de suferință.

Consider că Dumnezeu mi-a dăruit la naștere un corp perfect. Apoi bărbatul m-a jefuit, mi-a luat puterea și m-a schilodit. Condiția de femeie mi-a fost furată. Dacă Dumnezeu ar fi dorit să nu am părțile acelea ale corpului, de ce le-ar mai fi creat?

Mă rog cerului doar ca, într-o bună zi, nicio femeie să nu mai fie nevoită să treacă prin asemenea dureri. Mă rog ca ele să devină amintiri din trecut. Oamenii vor spune: „Ai auzit că mutilarea genitală feminină a fost interzisă în Somalia?” Apoi în următoarea țară, și în următoarea, și așa mai departe, până când lumea va fi sigură pentru toate femeile. Ce fericită va fi acea zi, și spre asta năzuiesc eu! *Inshallah*, cu voia Domnului, așa va fi!

MULȚUMIRI

Doresc să le mulțumesc următoarelor persoane care au contribuit la apariția acestei cărți, nu numai prin realizarea ei, ci pur și simplu pentru că reprezintă o parte din viața mea.

Lui Leeki-Leek al meu: pentru că-mi aduci atâta fericire. Îi sunt recunoscătoare lui Dumnezeu că mi te-a adus. Tu mă împlinești mai mult decât o pot spune cuvintele.

Iubitului meu Dana: mulțumesc pentru că-ți reverși lumina în jurul meu. Destinul a făcut ca drumurile noastre să se încrucișeze. Te iubesc.

Părinților lui Dana: vă mulțumesc pentru că m-ați acceptat și m-ați inclus printre voi. Este minunat să am din nou o familie strânsă. În mod special bunicii, care a fost acolo la fiecare pas. Vă iubesc mai mult decât puteți ști.

Lui Christy Fletcher și asociaților ei de la Agenția Carol Mann, pentru că au fost cei mai de încredere, loiali și dedicați agenți pe care i-am avut vreodată.

Tuturor celor de la William Morrow și mai ales lui Betty Kelly, care mi-a înțeles realmente viziunea și a crezut în ea, și pentru care cartea aceasta a însemnat propriul ei copil.

Lui Cathy Miller, care, încercând să pătrundă în mintea mea, aproape că și-a pierdut-o pe a ei. Îți mulțumesc pentru eforturi și pentru toată truda.

Lui Tyrone Barrington, pentru că a avut mereu grijă de mine și m-a susținut în toate.

Mâinii mele drepte, Sabrina Cervoni: nu pot funcționa fără tine. Mulțumesc că ai sosit în viața mea.

Celui mai drag prieten al meu, George Speros: ce pot spune decât că te iubesc, scumpule.

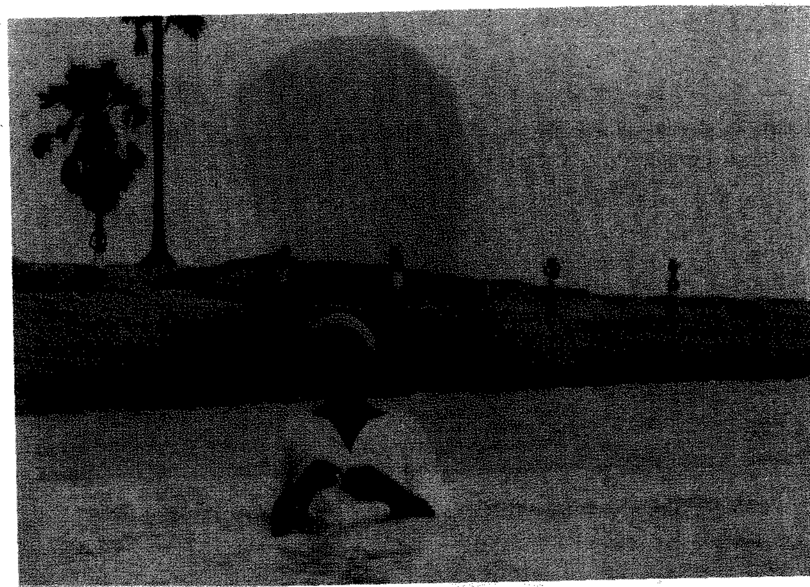
Lui Barbara Walters, Ethel Bass şi tuturor celor de la *20/20*: vă mulţumesc că mi-aţi oferit oportunitatea de a-mi spune povestea în emisiunea voastră şi pentru că m-aţi susţinut mereu.

Laurei Ziv, autoarea acelui articol de neuitat care a emoţionat mai mulţi oameni decât mă aşteptasem.

Tuturor celor de la Organizaţia Naţiunilor Unite, pentru că au fost de partea mea şi au luptat pentru convingerile mele. Mi-aţi oferit mie şi altor milioane de femei speranţa că practica aceasta va lua sfârşit.

Întregii mele familii şi tuturor celor cu care mi-am încrucişat drumurile şi care poate că n-au înţeles motivele pentru care am scris această carte. Ea nu are intenţia de a răni pe nimeni şi nu am niciun fel de resentimente, mai ales faţă de familia mea. Vă mulţumesc pentru că sunteţi cei care sunteţi. Vă iubesc mult.

Şi, în cele din urmă, cel mai important, îi mulţumesc lui Dumnezeu, creatorul pământului. Îţi mulţumesc, Doamne, fiindcă mi-ai oferit darul vieţii şi pentru că mi-ai dăruit puterea şi curajul de a călători pe toate râurile acestea, atât calme, cât şi furtunoase. Tu ai creat o lume plină de frumuseţe şi iubire. Sper din tot sufletul ca toţi oamenii să înveţe să iubească şi să aprecieze planeta aceasta de paradis pe care o avem.

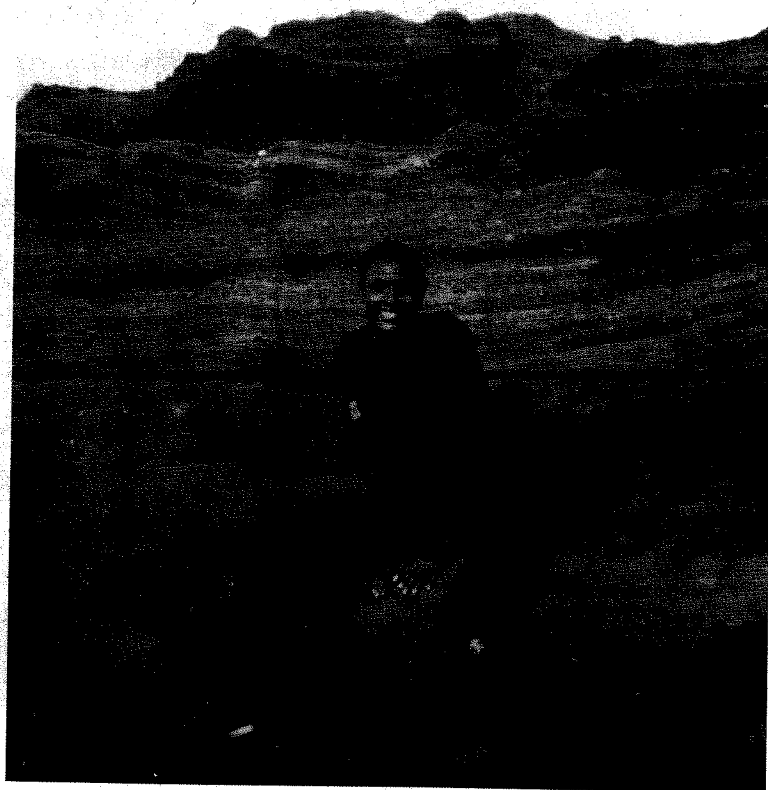
Waris într-o şedinţă foto în Mali, Africa, 1994.

Waris şi mama ei, reunite în Galadi, Etiopia (graniţa somaleză), 1995.
Fotografie de Gerry Pomeroy.

Waris într-o şedinţă foto în Insulele Virgine Britanice, 1995.

Waris şi Herb Ritts într-o şedinţă foto în deşertul Arizona, 1995.

Waris într-o şedinţă foto în jungla mexicană, 1996.

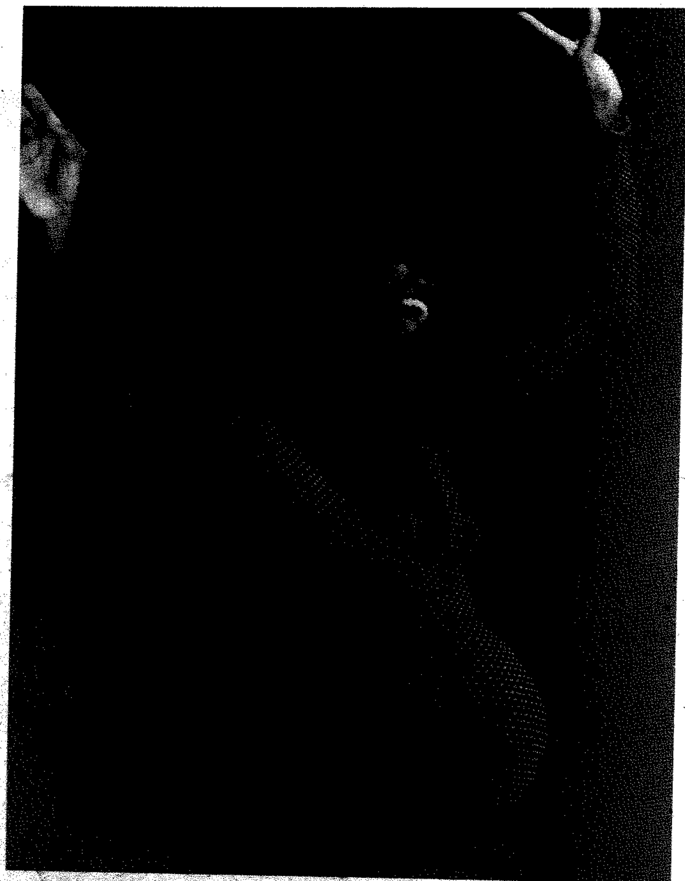
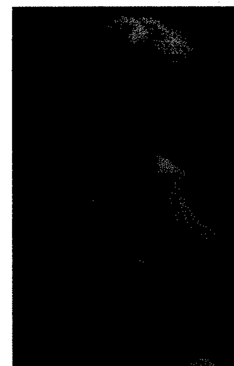
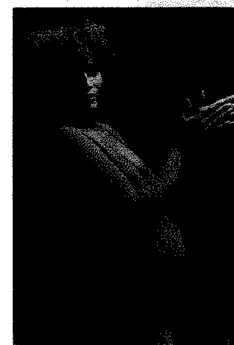
Waris în vacanță în Gabon, Africa, 1996.

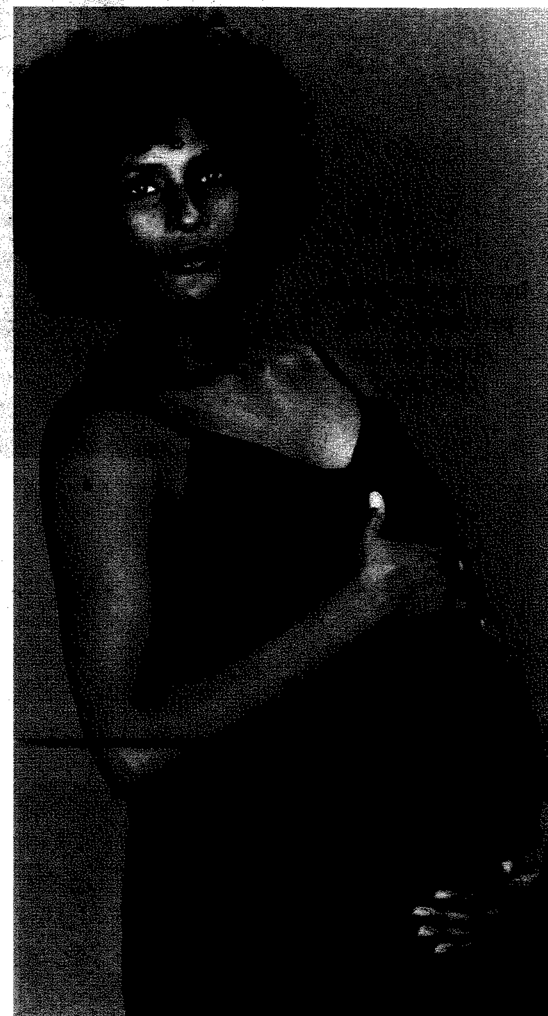

Waris în vacanță pe St. John în Insulele Virgine, Crăciun 1997.

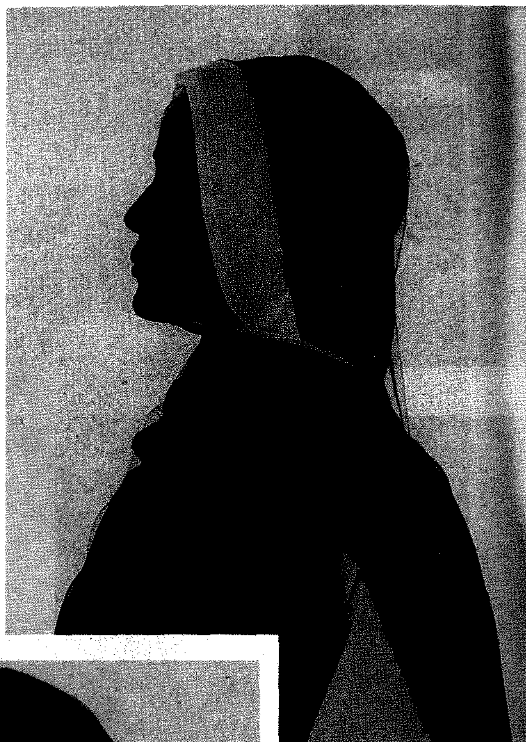

Waris, fotografiată de Koto Bolofo pentru ediția italiană a revistei *Marie Claire*, primăvara 1997.
Cu acordul ediției italiene a revistei Marie Claire.

Waris însărcinată în nouă luni cu fiul Aleeke.
Fotografii de Sharon Schuster.

Waris
într-o şedinţă foto,
primăvara 1998.
Fotografii de
Joe Grant.

